

TARTU ÜLIKOOL
RAKE

VIIMSI VALLA ÜLDPLANEERINGU SOTSIAAL-MAJANDUSLIK ALUSUURING

2024

August

VIIMSI VALLA ÜLDPLANEERINGU SOTSIAAL- MAJANDUSLIK ALUSUURING

Tartu 2024

AUTORID:

Veiko Sepp
Allan Allik
Jaanus Veemaa

RAKE

RAKE on võrgustikutüüpi rakendusuringute keskus. Meie missioon on edendada teadmisel põhinevat otsustamist Eesti ühiskonnas. Lisaks RAKE meeskonnale kaasame kõrgeima kvaliteedi tagamiseks oma uuringutesse valdkondlikke eksperte nii Tartu Ülikoolist kui vajadusel ka väljastpoolt. RAKE võrgustikust leiab nii sotsiaalteadlasi kui meditsiini-, loodus-, tehnika- ja humanitaarteaduste valdkonna esindajaid.

KONTAKTANDMED:

Lossi 36-303, 51003, Tartu
<http://skytte.ut.ee/et/rake>

SISUKORD

1	Uuringu lühikokkuvõte.....	6
2	Uuringu eesmärk ja metoodika	8
3	Stsenaariumid	12
4	Ruumipraktikate valdkondlik kaardistus, prognoosid ja stsenaariumite analüüs	15
4.1	Rahvastik	15
4.2	Töökohad ja ettevõtluse areng.....	25
4.3	Kaubandus ja teenindus	41
4.4	Lasteaia- ja lastehoiuteenused	48
4.5	Põhikooliteenus	62
4.6	Keskharidusteenus.....	72
4.7	Vaba aja teenused	88
4.8	Sotsiaalteenused	98
5	Analüüsi kokkuvõte ja järeldused	110
6	Ettepanek Viimsi valla ruumilise arengu strateegia kujundamiseks.....	116
7	Kasutatud kirjandus.....	123
LISA.	Stsenaariumite analüüsi koondtulemused	125

1 UURINGU LÜHIKOKKUVÕTE

Viimsi valla üldplaneeringu teenuste ja töökohtade ruumilise arengu alusuuringu keskseks ülesandeks oli analüüsida erinevate arengustsenaariumite teostatavust ja mõjusid elanike heaolule ja elukeskkonna kvaliteedile ning sellega kaasnevat arenguvajadusi (vt ptk 2).

Teenuste ja töökohtade arengustsenaariumite loomisel (vt ptk 3) anti sellele üldisele rahvastikuarengu prognoosile tingimused kahel teljel:

- I. Rahvastikuarengut piirav ja territoriaalselt (asulate kaupa) suunav ehitusõigus;
- II. Teenuste ja töökohtade kasutuse territoriaalsed mustrid.

Rahvastikuarengut võimaldava ehitusõiguse teljel määrati kaks potentsiaalset arenguteed:

- Ia. Üldine rahvastikuareng toimub kehtiva (täpsemalt, 2022. aastal kaardistatud) ehitusõiguse alusel, mille realiseerimisel luuakse eeldused elanike arvu kasvuks u 4,8-6 tuhande elaniku võrra.
- Ib. Üldine rahvastikuareng toimub kehtiva ehitusõiguse alusel, millele lisandub töö protsessis tellija esindajatega kokku lepitud potentsiaalsete uute arendusalade hinnanguline maht eluasemete ja elanike mõttes, millest arendusalade arvelt lisanduvad elanikud (kuni 4,5 tuhat) kontsentreeruvad valdavas osas Miiduranna ja Haabneeme asuladesse. Samaaegselt luuakse võimalused kuni 15 tuhande valdavalt äri- ja kontoritöö töökoha loomiseks.

Teenuste ja töökohtade kasutuse ruumilise mustrite telje alternatiivideks stsenaariumites on:

- Ila. Teenuste ja töökohtade kasutus järgib senised territoriaalseid jaotusi.
- IIb. Teenuste ja töökohtade kasutuses eeldatakse koduläheduse kasvu, kusjuures iga teenuse puhul määratletakse teenuse olemusest tulenev ja teenuse hetkepakkumise alusel realistlik kasvumäär.

Olemasoleva olukorra analüüs, tulevikuprognosid ja stsenaariumite analüüs (vt ptk 4) avavad Viimsi valla kui Eesti pealinnapiirkonna ees- ja aedlinliku asustusega valla ruumilise arengu valikute keerukust ja vastuolulisust.

Alusuuringu analüüsidele tuginev Viimsi valla ruumilise arengu strateegia kujundamise ettepanek püüab nendes ootuste, mõjude ja teostatavuse vastuoludes ja pingetes lahendust leida stsenaariumite kompromissis. Strateegia ettepaneku lähtekohaks võetakse üldplaneeringu protsessi raames läbi viidud valla visioonipäeval enamuse osalejate eelistuse pärvinud mõõduka rahvastikukasvu ja koduläheduse põhimõtteid kõige tugevamalt esile tõstnud stsenaarium B. See on enim kooskõlas ka valla arengukava eesmärkide ja sellele tugineva üldplaneeringu lähteseisukohtadega. Stsenaariumi arendatakse edasi sellisena, et leevendada vastuolusid ootuste ja teostatavuse vahel ning leevendada selle mõningaid negatiivseid mõjusid elukeskkonnale ja ruumilisele arengule.

Ruumilise arengu strateegia ettepaneku **rahvastikuarengu eeldustes** arvestatakse vajadusega jätkuvalt n-ö siluda 2001-2011 perioodi väga kiirest valdavalt (nooremas) keskeas perede sissetulust põhineva rahvastikukasvu tulemusel kujunenud kohordi ülesindatust rahvastiku vanusstruktuuris. Valla tulubaasi hoidmine, teenusnõudluse säilitamine ja rahvastiku järsu vananemise leevendamine nõuavad mõõduka rändepõhise rahvastikukasvu jätku ka peale olemasoleva ehitusõiguse ammendumist 2030-ndate aastate keskel (perioodi 2016-21 keskmise rändesaldo korral). Negatiivsete mõjude leevendamiseks koondatakse uute eluruumide

ehitusõigus üksnes valla keskusalal laiendusele valla lõunapiiri lähedal - valdavalt alakasutatud äri- ja tootmismaadele rajatavas multifunktsionaalses hoonestuses. Samuti vähendatakse multifunktsionaalses hoonestuses eluruumide funktsiooni 40%-ni, seda võrrelduna stsenaariumites C ja D algselt keskusalal välja arendamisel arvestatud 50%-ga. **Sellises arvestuses lisandub keskusalal välja arendamisel u 3,6 tuhat elanikku (sh 2,1 tuhat Miiduranda¹ ja 1,5 tuhat Haabneeme) ning koos juba olemasoleva ehitusõiguse realiseerimisega jääks valla elanikkond üldplaneeringu perioodi lõpuks (2051) u 30 tuhande juurde. Näitlikustatult tähendab see seda, et kasv 25 aasta peale (üldplaneeringu tegevustelg) on ligikaudu 8 000 inimest (juba olemasolev ehitusõigus moodustab sellest pool). Uue üldplaneeringu lisanduv kasv oleks arengualadele (tööstusalad, tootmispiirkonnad) ja vaid nende korrastumise arengutõuke eesmärgil. Kokkuvõtteks jääks eelnimetatud elanike kasvu korral see ligi 140 inimest aastas, mis on mitmeid kordi väiksem, kui senine valla elanike arvu kasv.**

Töökohtade ja teenuse koduläheduse tagamisel on põhifookus valla tasandil. **Eesmärgistatakse ja eeldatakse vallas asuva töökohaga töötajate osakaalu kasvu praeguselt 22%-lt kuni 31%-ni.** Töökohtade hajutatuse valla asulate või piirkondade vahel suurendab kodulähedust vaid üksikutel juhtudel ning ei saa sellisena olla mõistlikuks eesmärgiks. Arvestama peab, et koos viimsilastele sobivate töökohtade loomisega tuleb samaaegselt luua (luuakse) ka töökohti mujal pealinnapiirkonnas elavatele inimestele (tagamaks äridele vajaliku kvalifikatsiooniga personali olemasolu).

Ka teenuste kodulähedust ei maksimeerita, vaid lähtutakse asukohtade mõistlikust tõhususe ja kättesaadavuse tasakaalust. Mastaabitundlike teenuste puhul eelistatakse mitmekesisuse ja kvaliteedi tõusu vallakeskuses (keskusalal) või 1-2 valla asulas, kus on teenuste arenguks parimad tingimused (nt terviseradade, sadamate, randade jms puhul). Kogukondlike teenuste osas on eesmärk luua ühtne kogukonnajärgel põhinev baastaristu külade tasandil, mille rajajad on kogukonnad ise (ja mida vald toetab kas kaasfinantseeringuga või annab maa kasutusse).

Analüüsi tulemustele tuginedes on töös sõnastatud Viimsi valla ruumilise arengu strateegia ettepanek (vt ptk 5) 4 vaates:

- 1) Töökohtade paiknemine;
- 2) Teenuste võrgustikud;
- 3) Asustussüsteemi osad ja hierarhia;
- 4) Asustussüsteemi seosed.

Lisaks kirjeldatakse strateegia ettepaneku elluviimise keskseid väljakutseid ja nendega seotud tegevusvajadusi.

¹ Miiduranna küla puhul on mõeldud 2024 aasta seisuga kehtivat asustusüksuse lahkmejoont, mida on kavas uue üldplaneeringuga osaliselt muuta Milstrandi terminali piirkonnas, alade osas, mis on seotud enam Haabneeme alevikuga. Seoses sellega muutub ka lisanduvate elanike osakaal enam Haabneeme kasuks

2 UURINGU EESMÄRK JA METOODIKA

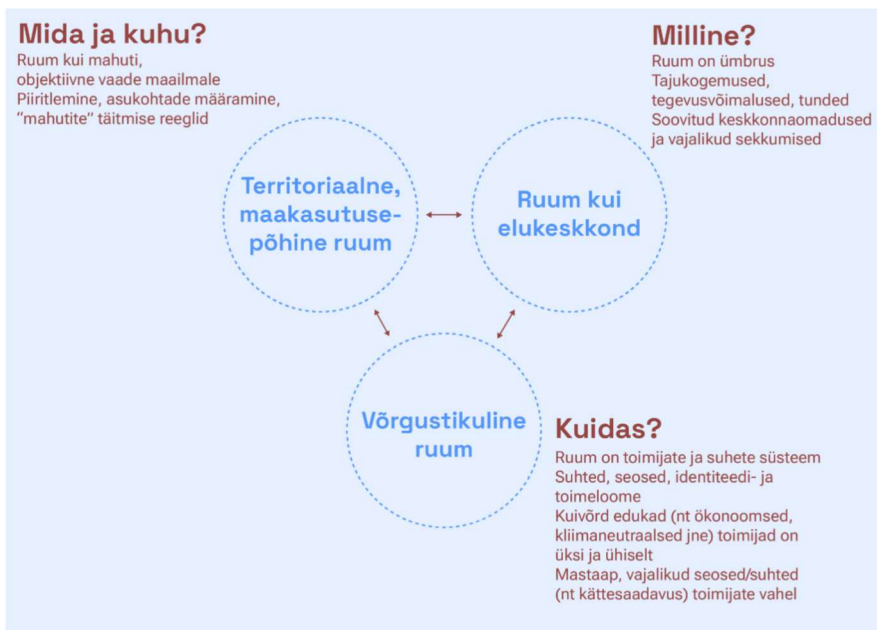
Alusuuringu eesmärk on **luua tõenduspõhine alus Viimsi valla üldplaneeringu ruumilise arengu kontseptsiooni välja töötamiseks**. Alusuuringuga kaetakse Viimsi valla üldplaneeringu lähteseisukohtades määratletud teostamist vajavatest alusuuringutest kaks: (a) majandusliku, sotsiaalse ja kultuurilise keskkonna analüüs ning (b) ettevõtlus ja teenusmajanduskeskkonna analüüs.

Viimsi valla ruumilise arengu kujundamise aluseks on **Viimsi valla arengustrateegia aastani 2045**, milles visiooni ja eesmärkide tasandil **väärtustatakse kodulähedasi töö- ja tegevusvõimalusi, ehitatud ja loodusliku keskkonna kooskõla ning kvaliteetset avalikku ruumi**. Keskseks arengu mõõdikuks on **elanike rahulolu elukeskkonnaga**. Üheks arengu võtmetulemuseks on määratud pendelrändajate osakaalu vähendamine rahvastikust nii Viimsist teistesse omavalitsustesse kui ka Viimsisse. Oluliseks tegevussuunaks on ettevõtluspiirkondade (nt Miiduranna, Aiandi, Püünsi, Haabneeme, Muuga) ja loomelinnaku (nt endise kalatööstuse alal) välja kujundamine. Ka Viimsi valla üldplaneeringu koostamise lähteseisukohtades seatakse ülesandeks leida võimalusi teenuste ja töökohtade toomiseks elanikele lähemale ning pidurdada pendelrännet ja autostumise kasvu.

Lisaks sellele suunavad valla ruumilist arengut üldisema taseme dokumendid. **Planeerimisseaduses** on sätestatud ruumilise arengu planeerimise põhimõtted kogu Eesti territooriumil, sealhulgas **elukeskkonna parendamise põhimõte**, mille alusel tuleb planeeringutega luua eeldused „kasutajasõbraliku ning turvalise elukeskkonna ja kogukondlikke väärtusi kandva ruumilise struktuuri olemasoluks ja säilitamiseks ning esteetilise miljöö arenguks, säilitades olemasolevaid väärtusi“ ning **otstarbeka, mõistliku ja säästliku maakasutuse põhimõte**, mis ütleb, et „asustuse planeerimisel peab tasakaalustatult käsitlema ehitatud keskkonda ja looduskeskkonda, arvestades olemasolevast keskkonnast ning asukohast tulenevaid asjaolusid“ ning et „planeerimisel peab võimaluse korral soodustama varem kasutuses olnud või ebapiisavalt kasutatud alade otstarbekamat kasutamist“.

Harju maakonnaplaneeringu 2030+ruumilise arengu visioon kirjeldab soovitud ruumilise arengu tulemust läbi keskuste mõiste - soovitakse, et „lisaks Tallinnale on tagatud **oluliste keskuste toimimine ja kompaktsus**“ ning nähakse ette, et „**elanike igapäevaelu toimimine tugineb mugavatel ühendustel oluliste keskustega**“. Samuti peetakse oluliseks „linnalise ja maapiirkonnale omase ruumi selget eristumist“.

Viimsi valla ruumilise arengu suunamisel on mõistlik arvesse võtta ka uue üleriigilise planeeringu lähteseisukohtades määratletud kestliku arengu ja kvaliteetse ruumi aluspõhimõtteid ning mitmevaatelist ruumikäsitlust.

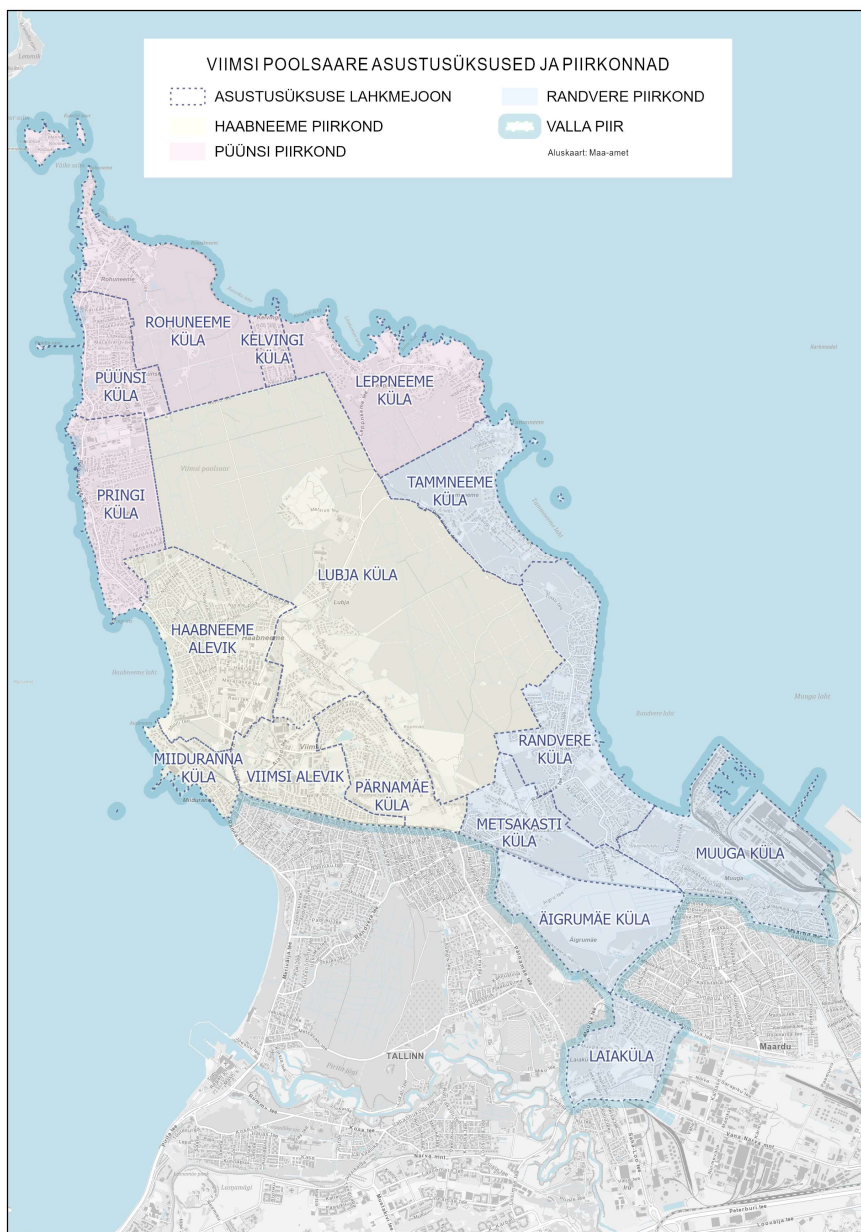
Joonis 1. Erinevad vaated ruumile (Allikas: ÜLERIIGILISE PLANEERINGU "EESTI 2050" lähteseisukohad ja mõjude hindamise programm)

Mitmevaateline ruumikäsitlus aitab:

- 1) mõista, et erinevad ruumikäsitlused rõhutavad sageli erinevaid tasakaalustamist vajavaid tahke, mis võivad, kuid ei pruugi olla vastuolus;
- 2) kooskõllaliselt läbi mõelda nii territoriaalse ruumi, elukeskkonna ruumi kui ka võrgustikulise ruumi käsitlused;
- 3) strateegiliselt kavandatud laiapõhjalise planeerimisprotsessi kavandamisel silmas pidada nii võrgustikulise ruumi vajadusi ja võimalusi kui ka kvaliteetse elukeskkonna väärtusi ning [selle alusel] kujundada nende alusel [kvaliteetne] territoriaalne ruum.

Alusuuringu põhifookus on ettevõtete, töökohtade ja teenuste paiknemisel ning parima keskuste võrgustiku välja kujundamisel. Töö sisaldab olemasoleva olukorra kaardistust ja analüüsi, Viimsi valla vajadustest ja eeldustest (sh rahvastikuproгноosist) lähtuvaid keskuste võrgustiku ruumilise arengu stsenaariume (alternatiivsed ruumimudelid) ning stsenaariumite mõjude analüüsi.

Analüüs viiakse läbi 3 territoriaalsel tasandil – Viimsi vald tervikuna, Viimsi valla piirkonnad ning Viimsi valla asulad. Viimsi valla mandriosas eristatakse alljärgnevat valla piirkondi: Haabneeme piirkond kui keskuspiirkond (Haabneeme alevik, Viimsi alevik, Lubja küla, Miiduranna küla, Pärnamäe küla), Püünsi piirkond kui valla põhjapoolne ala (Kelvingi küla, Leppneeme küla, Pringi küla, Püünsi küla, Rohuneeme küla) ning Randvere piirkond kui lõuna ja idakalda regioon (Laiaküla, Metsakasti küla, Muuga küla, Randvere küla, Tammneeme küla, Äigrumäe küla). Piirkondade territoriaalset ulatust ja paiknemist Viimsi poolsaarel kirjeldab allolev kaart. Asjakohasusel hõlmab analüüs ka Viimsi valla suuremas püüasustusega saared – Prangli saare ja Naissaare.

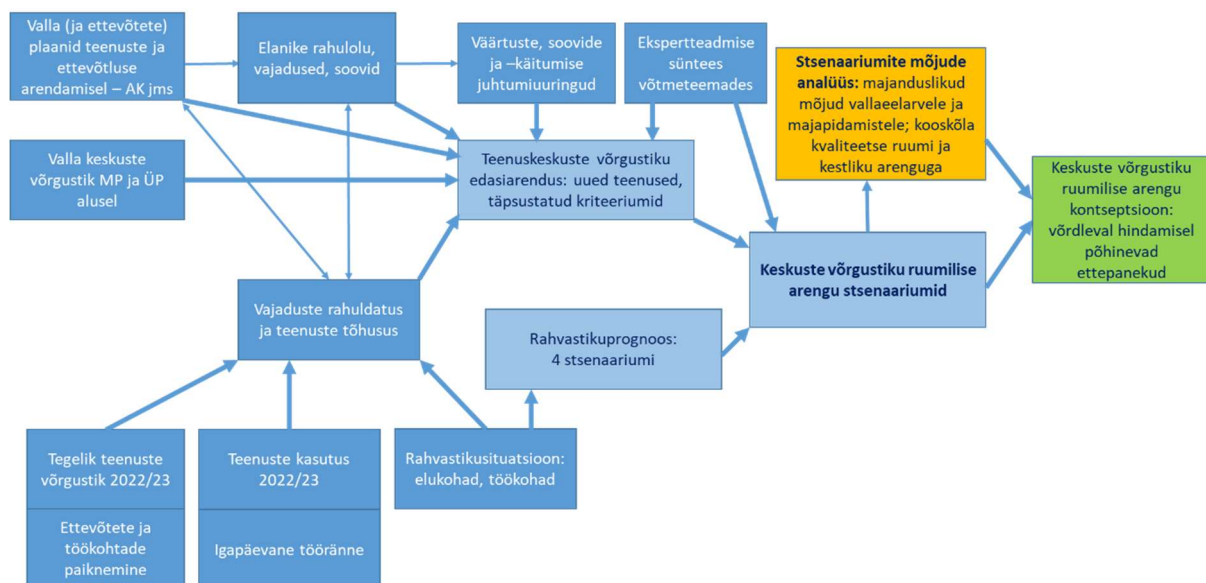
Joonis 2. Viimsi poolsaare asustusüksused ja piirkonnad

Töö eesmärkide saavutamiseks viidi läbi järgmised uurimuslikud tegevused:

- 1) Valla teenuste ja/või keskuste planeeritud võrgustiku kirjeldamine maakonnaplaneeringu ja kehtiva üldplaneeringu alusel.
- 2) Rahvastikusituatsiooni kirjeldus ja prognoos teenuste sihtrühmade, piirkondade ja asulate kaupa. Analüüsis on aluseks võetud 2021 aasta rahvastikuloenduse andmed, mille alusel oli vallas püsielukoht 21 872 inimesel. 2024 aasta 1. juulil on Viimsi valla elanike arv 22 958 inimest.
- 3) Kogukondlike väärtuste, elanikkonna teenuste, ettevõtluse ja tööturuga rahulolu ning soovide kaardistus dokumendianalüüsi alusel.
- 4) Parimate praktikate ja teoreetiliste käsitluste süntees valla ruumilise arengu võtmeteemades - ärihoonete (kontori)kinnisvara, sh koostöökeskuste (*co-working spaces*) arendamine

linnalähipiirkondades; kõrgkooli (või selle filiaalide, õpikeskuste) rajamine linnalähipiirkonda; kogukonda ja looduskeskkonda säästev elu väikesaartel (teenused, ühendused, külastuskeskkond).

- 5) Kogukondlike väärtuste, käitumispraktikate ja soovide juhtumiuuringud. Valla kolmes piirkonnas viidi läbi kutsutud osalejatega aruteluseminarid, mis keskendusid: elanike väärtustele ja sellest tulenevad ootused elukeskkonnale ja avalikule ruumile; igapäevase tööranne ja vaba aja veetmise praktikale ning sellega seotud liikumisvajadustele, elanike tarbimisharjumustele.
- 6) Teenuste pakkumise võrgustiku ning teenuste kasutuse kaardistus registri- jms andmekogude andmete alusel.
- 7) Piirkondliku teenusvajaduse rahuldatus ja teenuste osutamise tõhususe analüüs.
- 8) Kavandatud muudatuste kaardistamine teenuste osutamisel ja tegevuskohtade valikul arengudokumentide ja intervjuude alusel.
- 9) Teenuskeskuste võrgustiku täpsustamine Viimsi valla elanike vajadustest ja selle toimekeskkonna muutustest tulenevalt.
- 10) Keskuste võrgustiku ruumilise arengu stsenaariumite koostamine.
- 11) Keskuste võrgustiku stsenaariumite mõjude ja teostatavuse analüüs. Mõjude analüüs sisaldab nii kvalitatiivset kui ka kvantitatiivset komponenti.
- 12) Stsenaariumite analüüsi tulemustele tugineva ettepaneku sõnastamine valla ruumilise arengu strateegia osas – teenuste võrgustiku, töökohtade ja ettevõtlusalade paiknemise ning asustussüsteemi hierarhia arendamiseks.

Joonis 3. Uuringu disain

3 STSENAARIUMID

Viimsi valla üldplaneeringu teenuste ja töökohtade ruumilise arengu alusuuringu keskseks ülesandeks oli analüüsida erinevate arengustsenaariumite teostatavust ja mõjusid elanike heaolule ja elukeskkonna kvaliteedile ning sellega kaasneva arenguvajadusi.

Teenuste ja töökohtade arengustsenaariumite loomisel anti sellele üldisele rahvastikuarengu prognoosile tingimused kahel teljel:

- I. Rahvastikuarengut piirav ja territoriaalselt (asulate kaupa) suunav ehitusõigus;
- II. Teenuste ja töökohtade kasutuse territoriaalsed mustrid.

Rahvastikuarengut võimaldava ehitusõiguse teljel määrati kaks potentsiaalset arenguteed:

I.a. Üldine rahvastikuareng toimub kehtiva ehitusõiguse alusel - täpsemalt asjakohases uuringus (Infragate, 2022) kaardistatud ehitusõiguse alusel - nii üldmahus (kuni 6 tuhat elanikku) kui ka asulate kaupa. Arvestades ehitusõiguse üldmahtu tähendab see, et rändestsenaariumis iga-aastaselt sisalduv rahvastikukasv ammendab end aastaks 2036, peale mida toimuvad rahvastikum muutused 0-kasvu tingimustes.

Olemasolev ehitusõigus jaguneb valla territooriumil suhteliselt ühtlaselt ning sellega ei kaasne piirkondlikul tasandil olulisi muutusi elu- ja töökohtade paiknemises. Elamuarendus toimub mõne suurema arendusala (Äigrumäe, Pringi) ning suure hulga elamualasid laiendavate üksik- või väikearenduste vormis. Äri- ja tootmishoonete lisandumine on hajutatud ja saab toimuda väiksemate arenduste vormis.

I.b. Üldine rahvastikuareng toimub kehtiva ehitusõiguse alusel, millele lisandub tööprotsessis tellija esindajatega kokku lepitud potentsiaalsete uute arendusalade hinnanguline maht eluasemete ja elanike mõttes, millest arendusalade arvelt lisanduvad elanikud kontsentreeruvad valdavas osas Miiduranna ja Haabneeme asulatesse. Miiduranna ja Lõuna-Haabneeme piirkonnas eeldatakse n-ö rohelise tehnopargi stiilis tervikarendusi, kus kinnistute täisehituse protsent on 25%, korruselisus 4 ning see jaguneb proportsioonis 1/4 kontoritele, 1/4 klientidele suunatud äridele ja 2/4 eluruumidele. Lisaks kinnistute täisehitusprotsendi kontrolli all hoidmisele jääb ka oluline osa kinnistutest hoonestamata (rohealad). Viimsi ja Püünsi arendusaladel eeldatakse 1-2 korruselisi arendusi, kus lisandub töökohti, kuid mitte elanikke. Tootmisaladel eeldatakse 50% täisehitust, kuid 1-korruselisust. Rändestsenaariumi rahvastikukasv ammendab sellisel juhul end aastaks 2046, peale mida toimuvad rahvastikum muutused 0-kasvu tingimustes.

Olemasolevale ehitusõigusele lisandub n-ö arendusalade (valdavalt Miiduranna-Lõuna-Haabneeme piirkonnas) arvelt eluruumide (kuni 4,5 tuhande elaniku lisandumiseks) ning valdavalt äri- ja kontoritöökohtade (kuni 15 tuhande lisandumiseks) aastaks 2051.

Nende alternatiivsete arenguteede teostatavuse alustingimuseks on seega prognoosiperioodi eelsete (2015-2021) rändemustrite jätkumine (aastane summaarne positiivne rändesaldo keskmiselt 440 elanikku) ehk Viimsi valla konkurentsivõime rände sihtkohana eelkõige Tallinna linnastu kontekstis. Eristavaks tingimuseks on aga see, kas elamuehituse õiguses piirdatakse olemasolevaga või avatakse koostatava üldplaneeringuga täiendavaid võimalusi.

Teenuste ja töökohtade kasutuse ruumilise mustrite telje alternatiivideks stsenaariumites on:

II.a. Teenuste ja töökohtade kasutus järgib senised territoriaalseid jaotusi – millises proportsioonis toimub teenuste ja töökohtade kasutus vallaelaniku elukoha asulas ja piirkonnas,

vallakeskuse piirkonnas ja valla territooriumil, millises proportsioonis kasutatakse teenuseid või käiakse tööl vallast väljas. Erinevate teenuste ning eri tüüpi töökohtade puhul on need proportsioonid erinevad. Arvestades seda, kuivõrd suures ulatuses valla elanikkond kasutab teenuseid ja töökohti, mis asuvad väljaspool valla territooriumi, siis käsitletakse proportsiooni säilumist äärmusliku võimalusena teljel, millest väiksemaks kohapealne kasutus (olulisel määral) ei saa langeda.

II.b. Teenuste ja töökohtade kasutuses eeldatakse koduläheduse kasvu, kusjuures iga teenuse puhul määratletakse teenuse olemusest ja teenuse hetkepakkumise alusel realistlik kasvumäär. Selle stsenaariumi realiseerumise peamiseks tingimuseks on kohapealsete teenuste ja töökohtade valiku ja kvaliteedi (sobivuse, nõudlusele vastavuse) kasv, samuti kultuurilis-käitumuslikud muutused, mis omavad ka põlvkondlikku iseloomu.

Nendest üldistest eeldustest lähtudes koostati ja analüüsiti uuringus töökohtade ning erinevate teenuste ruumilist arengut 4 stsenaariumi lõikes:

	Teenuste ja töökohtade olemasolevad ruumimustrid	Teenuste ja töökohtade kohapealse kasutuse kasv
Rahvastikuareng 2022. aasta ehitusõiguse raames	Stsenaarium A	Stsenaarium B
Rahvastikuareng 2022. aasta ehitusõiguse ja uute arendusalade raames	Stsenaarium C	Stsenaarium D

Stsenaarium A baaseeldused:

1. Mõõdukas olemasoleval ehitusõigusel baseeruv elanikkonna ning ettevõtluse ja töökohtade arvu kasv. Rändeproгноosi põhistsenaariumi alusel ammendub ehitusõigus u 2036. aastaks, peale mida toimuvad rahvastikuarengud 0-lähedase rändesaldo raames.
2. Säilivad olemasolevad ruumilise käitumise mustrid – suure osa valla elanike jaoks pakub jätkuvalt töökohti ja teenuseid Tallinn, vallasiseselt tuginetakse olulises osas vallakeskuse teenustele ja töökohtadele.

Stsenaarium B baaseeldused:

1. Mõõdukas olemasoleval ehitusõigusel baseeruv elanikkonna ning ettevõtluse ja töökohtade arvu kasv. Rändeproгноosi põhistsenaariumi alusel ammendub ehitusõigus u 2036. aastaks, peale mida toimuvad rahvastikuarengud 0-lähedase rändesaldo raames.
2. Teenuste ja töökohtade kasutuses eeldatakse koduläheduse kasvu, kusjuures iga teenuse puhul määratletakse teenuse olemusest ja teenuse hetkepakkumise alusel realistlik kasvumäär. Töökohtade osas eeldatakse, et vallasestest töökohtade osakaal valla töötavate elanike tööhõives kasvab 22%-lt 31%-ni.

Stsenaarium C baaseeldused:

1. Üldine rahvastikuareng toimub kehtiva ehitusõiguse alusel, millele lisandub töö protsessis tellija esindajatega kokku lepitud potentsiaalsete uute arendusalade hinnanguline maht eluasemete ja elanike mõttes (kokku u 11 tuhat elanikku), millest arendusalade arvelt lisanduvad elanikud kontsentreeruvad valdavas osas Miiduranna ja Haabneeme asulatesse.

2. Säilivad olemasolevad ruumilise käitumise mustrid – suure osa valla elanike jaoks pakub jätkuvalt töökohti ja teenuseid Tallinn, vallasiseselt tuginetakse olulises osas vallakeskuse teenustele ja töökohtadele.

Stsenaarium D baaseeldused:

1. Üldine rahvastikuareng toimub kehtiva ehitusõiguse alusel, millele lisandub töö protsessis tellija esindajatega kokku lepitud potentsiaalsete uute arendusalade hinnanguline maht eluasemete ja elanike mõttes (kokku u 11 tuhat elanikku), millest arendusalade arvelt lisanduvad elanikud kontsentreeruvad valdavas osas Miiduranna ja Haabneeme asulatesse.
2. Teenuste ja töökohtade kasutuses eeldatakse koduläheduse kasvu, kusjuures iga teenuse puhul määratletakse teenuse olemusest ja teenuse hetkepakkumise alusel realistlik kasvumäär. Töökohtade osas eeldatakse, et vallasiseste töökohtade osakaal valla töötavate elanike tööhõives kasvab 22%-lt 42%-ni.

4 RUUMIPRAKTIKATE VALDKONDLIK KAARDISTUS, PROGNOOSID JA STSENAARIUMITE ANALÜÜS

4.1 Rahvastik

Elanike arv ning soolis-vanuseline struktuur on kõige olulisemateks lähtekohtadeks valla teenuste võrgustiku kujundamisel. Elanike arv määrab üldise teenuste nõudluse mastaabi. Oluline on ka elanikkonna vanuseline struktuur, kus nooremate vanusrühmade suurus kujundab nõudluse haridusteenuste järele, vanemate vanusrühmade arvukus suunab aga sotsiaal- ja tervis-hoiuteenuste nõudlust. Tööealiste arv (koos tulude keskmise tasemega) kujundab üksikisiku tulumaksu kaudu suurel määral KOV tulubaasi, luues võimalusi investeringuteks teenus-asutustesse ja nende tegevuskulude katmiseks. Tööealiste arv mõjutab samuti töökohtade vajadust vallas ja/või välja suunatud tööalaste liikumiste mahte. Teenuste võrgustike arendamisel tuleb silmas pidada ka rahvastiku territoriaalset paiknemist ja kontsentreerumist valla territooriumil.

HETKEOLUKORD

Viimsi valla rahvastikuarenguid iseloomustab väga kiire kasv viimasel kahel kümnendil. Võrrelduna 2001. aastaga on elanike arvu suurenenud 14 tuhande ehk 174% võrra. Seejuures jääb valdav osa kasvust (ligi 11 tuhat elanikku) perioodi 2001-2011.

Teenuste võrgustiku arendamist on keerukamaks muutnud ja muudab ka tulevikus asjaolu, et kasv on olnud piirkondlikult ja asulate lõikes üsna ebaühtlane. Kõige kiiremini on kasvanud Randvere piirkond ja kõige aeglasemalt Püünsi piirkond. Kuivõrd valla rahvastik on tugevalt kontsentreeritud Haabneeme piirkonda (60% valla rahvastikust, 2021. seisus), siis on absoluutmahtudes suurim kasv toimunud siiski Haabneeme piirkonnas, kuhu 20 aastaga lisandus 8,5 tuhat elanikku.

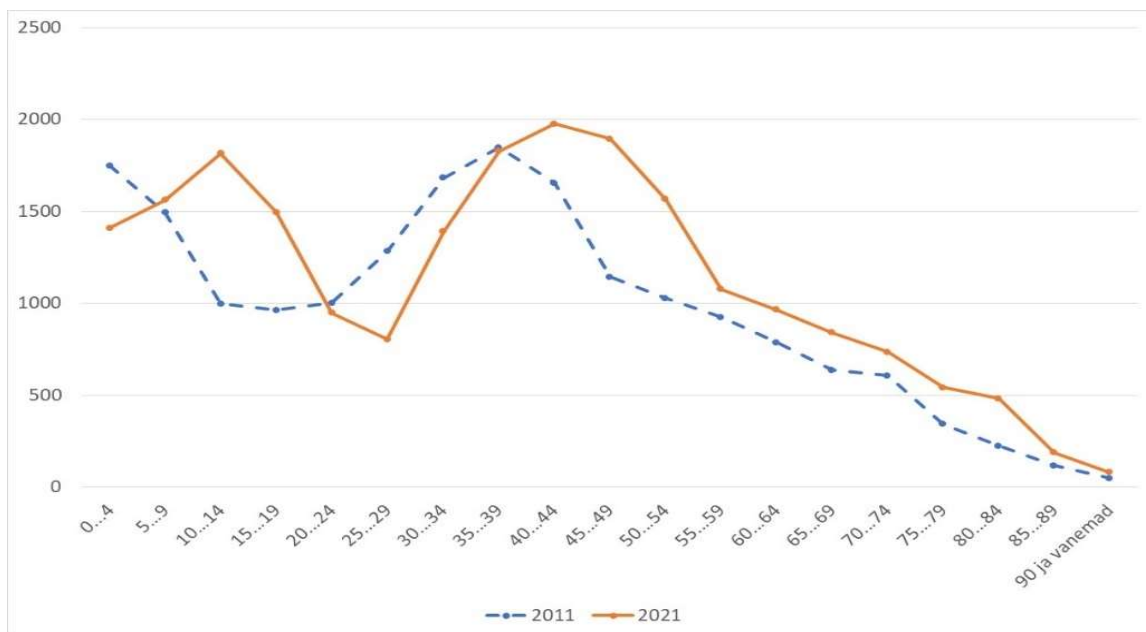
Veelgi järsumad muutused on toimunud üksikute asulate tasandil. Nii on Pärnamäe külas elanike arvu kasv olnud üle 30-kordne ja Laiakülas üle 10-kordne. Samas on ka külasid, kus elanike arv on viimase 20 aasta jooksul vähenenud (Miiduranna, Äigrumäe). Mitmetes külades saavutati 2001-2011 perioodil olukord, kus valdav osa elamumaast on kasutusele võetud, mistõttu puudusid ka eeldused elanike arvu kasvuks ning rahvaarv on seal stabiliseerunud (Püünsi, Muuga) või isegi asendunud väikesemastaabilise kahanemisega (Rohuneeme, Kelvingi, Metsakasti).

Tabel 1. Viimsi valla asulate ja piirkondade rahvastikuarvu muutus 2001-2021 (Andmed: Statistikaamet, Rahva- ja eluruumide loendused)

	2001	2011	Muutus 2001-2011	2021	Muutus 2001-2021	Muutus 2011-2021	Osakaal 2021
Haabneeme piirkond	4472	10361	132%	13095	193%	26%	60%
Haabneeme alevik	2139	5634	163%	7265	240%	29%	33%
Lubja küla	124	472	281%	830	569%	76%	4%
Miiduranna küla	406	358	-12%	310	-24%	-13%	1%
Pärnamäe küla	59	1556	2537%	1987	3268%	28%	9%
Viimsi alevik	1744	2341	34%	2703	55%	15%	12%
Püünsi piirkond	2054	3662	78%	3870	88%	6%	18%
Kelvingi küla	223	518	132%	473	112%	-9%	2%

Leppneeme küla	172	464	170%	587	241%	27%	3%
Pringi küla	588	984	67%	1098	87%	12%	5%
Püüsi küla	764	1256	64%	1290	69%	3%	6%
Rohuneeme küla	307	440	43%	422	37%	-4%	2%
Randvere piirkond	1337	4414	230%	4625	246%	5%	21%
Laiaküla	50	740	1380%	706	1312%	-5%	3%
Metsakasti küla	198	772	290%	764	286%	-1%	3%
Muuga küla	184	581	216%	593	222%	2%	3%
Randvere küla	520	1690	225%	1918	269%	13%	9%
Tammneeme küla	249	463	86%	528	112%	14%	2%
Äigrumäe küla	136	168	24%	116	-15%	-31%	1%
Naissaar	5	3	-40%	10	100%	233%	0%
Prangli	113	93	-18%	160	42%	72%	1%
Viimsi vald	7981	18533	132%	21872	174%	18%	100%

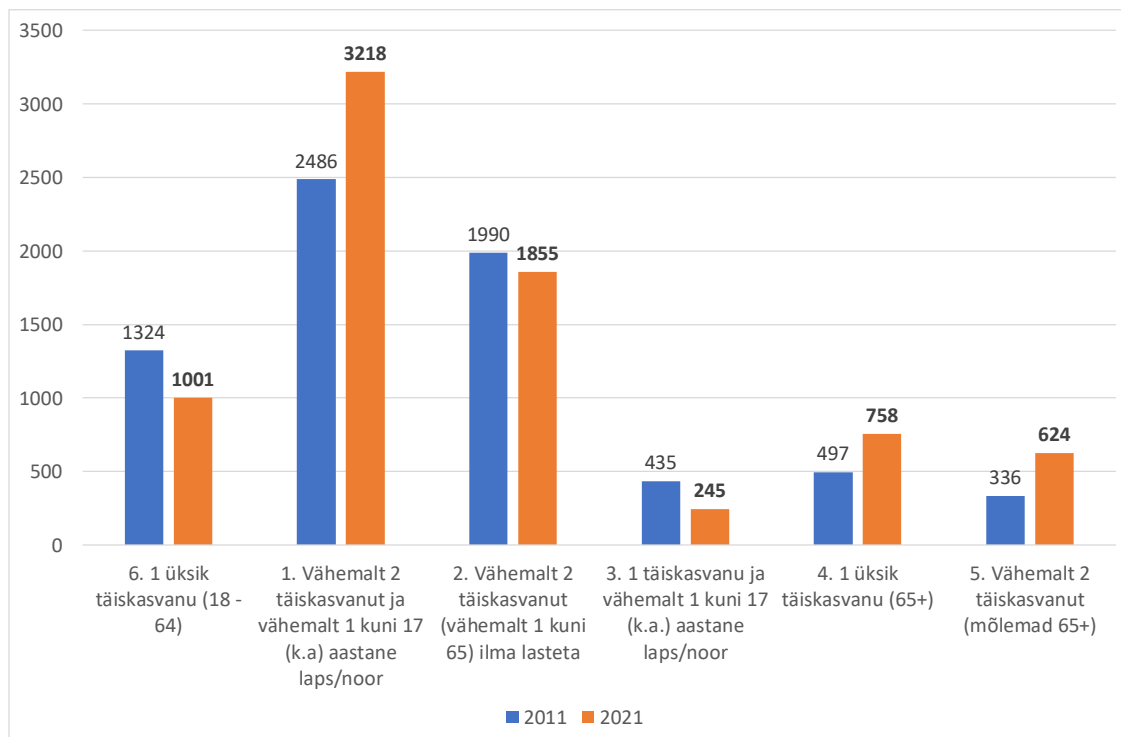
Valla rahvastikuarengute iseloom peegeldub valla rahvastiku mittetasakaalustatud vanusstruktuuris, mis kandub ajas edasi. Väga kiire nooremas keskeas perede sissereanne tõstis selle vanusrühma ja laste osakaalu Eesti kontekstis 2011. aastaks väga kõrgeks. Käesolevaks ajaks on see lapsevanemate kohort jõudmas vanemasse keskkikka või isegi varajasse pensionikka. Sündivate laste arv on aga paratamatult vähenenud. See kõik mõjutab teenuste hetkevajadusi ja veelgi enam vajadusi tulevikus (vt prognoose allpool).

Joonis 4. Viimsi valla rahvastiku vanusstruktuuri muutus, 2011-2021 (Andmed: Statistikaamet)

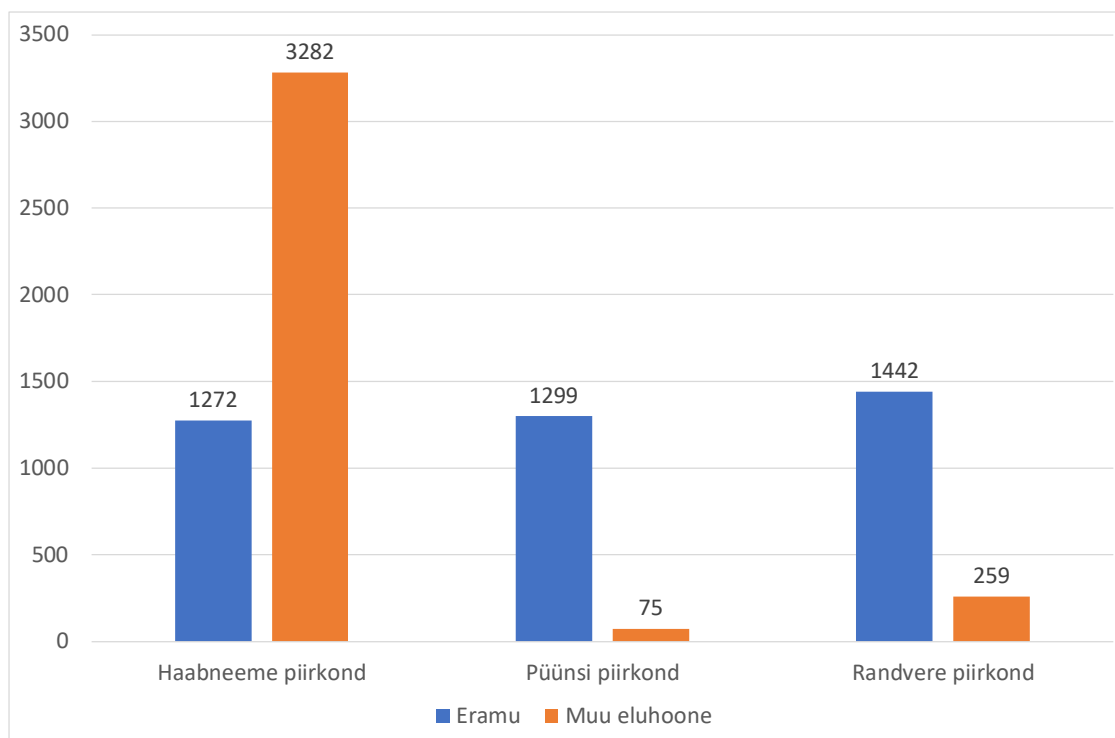
Rahvastiku leibkondliku struktuuri arengut iseloomustab mõningane „küpsuse“ kasv. Viimaste rahvaloenduste vahelisel ajal on kasvanud 2 lapsevanema ja vähemalt ühe lapsega peredes elavate

inimest arv, nagu ka pensioniealiste leibkondades elavate inimeste arv. Vähenenud on aga üksikute ja üksikvanemaga leibkondades elavate viimsilaste arv.

Joonis 5. Leibkondade arv (Andmed: Rahva- ja eluruumide loendused)

Domineeriva eluruumi tüübi alusel eristub selgelt Haabneeme piirkond, kus valdavaks on mitteüksikelaamud (korterelamud, ridaelamud, paarismajad). See võimaldab ka elanikkonna oluliselt suuremat tihedust ja kontsentreeritust. Püüsi ja Randvere piirkonnas on selliste eluhoonete arv väga väike. Sealsete asulate ja asumite puhul on tegemist küllalt tüüpiliste üksikelaamu-piirkondadega.

Joonis 6. Eluruumide arv tüübi alusel (Andmed: Rahva- ja eluruumide loendus)

RUUMILISE ARENGU EESMÄRGID, SOOVID JA VAJADUSED

Viimsi valla arengustrateegia aastani 2045 arvestab valla visiooni, sihtide ja eesmärkide seadmisel järgmise kahekümne aasta jooksul kuni 30 000 Viimsi elanikuga. Samast elanike arvu piirist lähtutakse ka valla üldplaneeringu koostamise lähteseisukohtades – „tasakaalustatud ja kestliku ruumilise arengu eelduseks on panustamine kvantiteedi asemel kvaliteeti, mis muuhulgas hõlmab valla elanike arvu kasvu kontrollimist, rakendades tänapäevaseid ruumilise planeerimise võtteid – kahekümne aasta pärast on vald koduks kuni 30 000 elanikule”. Piirkondade ja asulate põhiseid rahvastikukasvu ja selle piiramises eesmärke ei ole seatud.

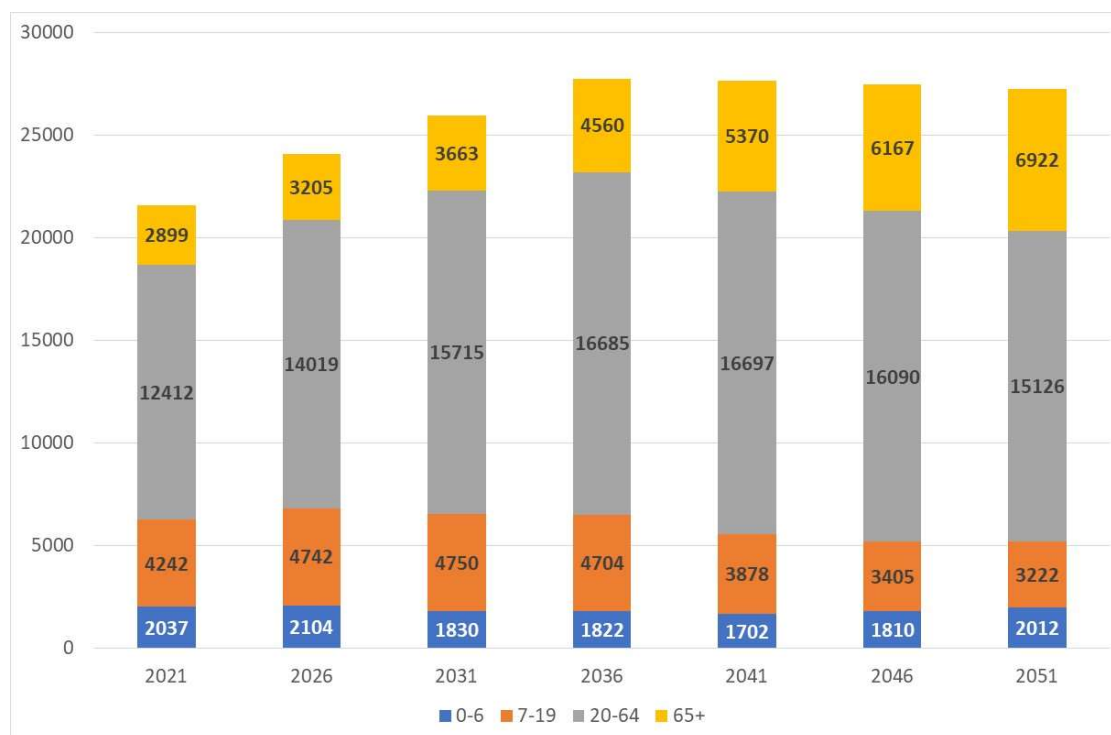
Valla rahvaarv on olnud oluliseks teemaks ka üldplaneeringu koostamise protsessis. Elanike tagasisides üldplaneeringu lähteseisukohtade kujundamisel hindasid vastajad kõige olulisemaks elanike arvu ja sisserände temaatika ning kõige akuutsemaks hinnati vajadust tegeleda valla ülerahvastatusega. Erinevate rahvastikuarengu stsenaariumite võrdluses eelistati nn 0-stsenaarium (27 000–29 000 inimest), millele järgnes madala kasvuga 29 000–31 000 stsenaarium.

STSENAARIUMID

Siinse analüüsi tarvis võeti rahvastikuprognoozi lähteseisuks 2021. aasta rahva- ja eluruumide loenduse andmed ning prognoos koostati 30 aasta perioodi kohta, aastani 2051. Rahvastiku piirkondliku prognoosi arengustsenaariumite modelleerimisel võeti aluseks valla rahvastiku prognoosi põhistsenaarium, mis eeldas eelneva perioodi sündimuse ja suremuse (perioodi 2011–2021 keskmised koefitsiendid soolis-vanuseliste rühmade kaupa) ning rändetrendide (perioodi

2015-2021 keskmised saldokoefitsiendid soolis-vanuseliste rühmade kaupa) jätkumist vallas. Neid vallapõhiseid eeldusi rakendati asulate rahvastikustruktuurile, võttes rändes arvesse tegelikku uute eluruumide rajamise võimalikkust (vt allpool). Prognoosid koostati 5 aastase nihkega, kus algaastaks on 2021 ja lõppaastaks 2051. Allpool esitatakse võrdlusena rahvaarvu muutused ka baasstsenaariumi kohta, kus rändekomponenti ei arvestata.

Lisaks rakendati stsenaariumite eristamisel ja arvutamisel ehitusõigusest tulenevaid võimalusi ja piiranguid asulate täpsusega. **Olemasoleva ehitusõiguse alusel (vt Infragate, 2022) saab valla rahvaarv kasvada 2021. aasta lähteolukorraga (21,8 tuhat elanikku) võrrelduna veel 4,8 kuni 6 tuhande elaniku võrra ehk 26,6 kuni 27,8 tuhande elanikuni**, sõltuvalt uute eluruumide asustamise tihedusest. Kuivõrd Eesti elanikkonna koondumine pealinnaregiooni ja eelkõige selle lähiümbruse valdadesse jätkub ning Viimsi vald on pealinnapiirkonnas elukohana jätkuvalt väga hea konkurentsivõimega, siis on tõenäoline, et ehitusõiguse realiseerimine toimub vähemalt perioodi 2015-2021 tempos (prognoosi põhistsenaariumi rändekomponenti eeldus). Summaarsena kasvas sellel perioodil valla rahvastik positiivse rändesaldo arvelt keskmiselt 440 elaniku võrra aastas. Rahvastikuprognooside eeldustena rakendasime siiski rändesaldo täpsemaid väärtusi soolis-vanuseliste rühmade lõikes.

Joonis 7. Viimsi valla rahvastikuprognoosi olemasolevat ehitusõigust arvestav rändestsenaarium, 2021-2051

Sel juhul ammuks olemasolev ehitusõigus umbes 2036. aastaks peale mida rändesaldo nullväärtuse korral rahvaarv stabiliseeruks ja hakkaks vähesel määral vähenema. Olulised muutused toimuvad rahvastiku vanusstruktuuris, kus rände toel suudab vald kuni 2036 aastani laste ja noorte vanusrühmade arvu säilitada, kuid seejärel toimub just kooliealiste arvu märkimisväärne vähenemine (kuni 1,5 tuhande ehk 1/3 võrra 2026-2036 tipp-perioodiga võrreldes). Ka tööealiste arv hakkab peale 2036. aastat langema. Kogu perioodi vältel kasvab vanemaaliste (65+) elanike arv ning peale uute eluruumide ehitusõiguse ammendumist ja rahvastikuarvu stabiliseerumist

hakkab kasvama ka vanemaealiste osakaal. Neil arengutel on tähtis roll nii valla võimekusele teenuseid rahastada, kui ka teenuste pikaajalisele nõudlusele.

Prognoosi tulemusi piirkondade ja asulate kaupa mõjutab lisaks asulate rahvastikustruktuurile ka ehitusõiguse territoriaalne paiknemine. Piirkondlikus vaates kaasneb ehitusõiguse realiseerimisega rahvastiku paiknemise vähesel määral ühtlustumine, kuid absoluutarvudes kasvaks siiski kõige enam Haabneeme piirkond. Asulatest koondub uus kasv lisaks valla keskuslale veel Lubja, Pringi, Äigrumäe ja Metsakasti küladesse.

Tabel 2. Elanike arvu lisandumise potentsiaal olemasoleva ehitusõiguse alusel (Algandmed: Infragate, 2022)

	korterelamu (EÜ=2)	paariselamu (EÜ=3)	ridaelamu (EÜ=3)	üksikelamu (EÜ=4)	Kokku	Modifitseeritud elamuühik =3,5		Elamuühik =2,8 elanikku	
Haabneeme piirkond	142	50	317	322	831	2673	44%	2327	48%
Haabneeme alevik	60	4	168	73	305	928	15%	854	18%
Lubja küla	0	26	145	182	353	1241	21%	988	21%
Miiduranna küla	0	0	0	1	1	4	0%	3	0%
Pärnamäe küla	0	4	0	48	52	204	3%	146	3%
Viimsi alevik	82	16	4	18	120	296	5%	336	7%
Püüsi piirkond	1	3	21	339	364	1430	24%	1019	21%
Kelvingi küla	0	0	0	7	7	28	0%	20	0%
Leppneeme küla	0	0	0	76	76	304	5%	213	4%
Pringi küla	0	2	20	170	192	746	12%	538	11%
Püüsi küla	1	0	1	33	35	137	2%	98	2%
Rohuneeme küla	0	1	0	53	54	215	4%	151	3%
Randvere piirkond	46	40	49	387	522	1907	32%	1462	30%
Laiaküla	0	2	0	25	27	106	2%	76	2%
Metsakasti küla	0	34	0	69	103	378	6%	288	6%
Muuga küla	0	0	0	3	3	12	0%	8	0%
Randvere küla	0	0	0	61	61	244	4%	171	4%
Tammneeme küla	0	4	12	36	52	192	3%	146	3%
Äigrumäe küla	46	0	37	193	276	975	16%	773	16%
Prangli saar				2	2	8	0%	6	0%
Naissaar				2	2	8	0%	6	0%
Viimsi vald kokku	189	93	387	1052	1721	6026	100%	4819	100%

Rahvaarvu muutust ehitusõiguse realiseerimise eeldusele tugineva stsenaariumi korral piirkondades ja asulates kirjeldab alljärgnev tabel.

Tabel 3. Elanike arv Viimsi valla asulates rahvastikuprognosi olemasolevat ehitusõigust arvestava rändestsenaariumi alusel

Elaniku elukoht	2021	2036			2051		
		Arv	Muutus	Muutuse %	Arv	Muutus	Muutuse %
Haabneeme piirkond	13095	16105	3010	23%	16128	3033	23%
Haabneeme alevik	7265	8354	1089	15%	8431	1166	16%
Lubja	830	2119	1289	155%	2065	1235	149%
Miiduranna	310	281	-29	-9%	254	-56	-18%
Pärnamäe	1987	2323	336	17%	2415	428	22%
Viimsi alevik	2703	3028	325	12%	2963	260	10%
Püüsi piirkond	3870	5203	1333	34%	4929	1059	27%
Kelvingi	473	526	53	11%	512	39	8%

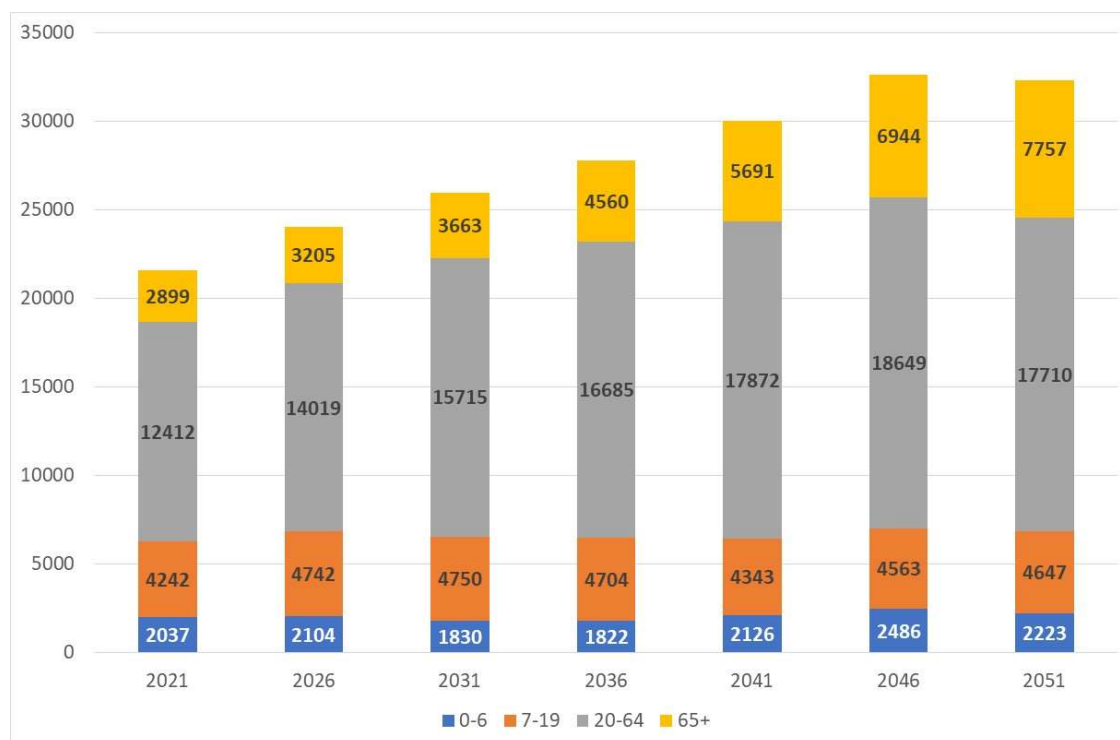
Leppneeme	587	882	295	50%	834	247	42%
Pringi	1098	1811	713	65%	1715	617	56%
Püüsi	1290	1352	62	5%	1275	-15	-1%
Rohuneeme	422	633	211	50%	594	172	41%
Randvere piirkond	4625	6465	1840	40%	6224	1599	35%
Laiaküla	706	817	111	16%	788	82	12%
Metsakasti	764	1138	374	49%	1096	332	43%
Muuga	593	573	-20	-3%	504	-89	-15%
Randvere	1918	2130	212	11%	2138	220	11%
Tammneeme	528	705	177	33%	679	151	29%
Äigrumäe	116	1101	985	850%	1019	903	779%
Viimsi vald	21590	27772	6182	29%	27282	5692	26%

Valla keskusala välja arendamisel multifunktsionaalse madaltiheda (keskmiselt 4 korrust, 25% kinnistute täisehitusprotsent, 50% elu- ja 50% ärifunktsiooni) hoonestusega lisanduks ehitusõigust veel umbes 4,5 tuhande elaniku jaoks. Ehitusõigust kavandatakse keskusalale vaid arengualal (endised tööstusealad ja tootmisalad) muutuste käivitamiseks vajaliku „tõuke“ andmiseks ning teenusmajanduse ja ettevõtluse jätkusuutlikuks arendamiseks. Seejuures on arvestatud, et uute eluruumide puhul oleks 40 m² eluhoonete pinda inimese kohta. See potentsiaalne kasv koonduks täiel määral Haabneeme piirkonda ning valdavalt Miiduranna küla ja Haabneeme aleviku territooriumile ehk valla lõunaserva. Koos olemasoleva ehitusõigusega sisaldaks see stsenaarium valla rahvaarvu kasvu 9,4-10,6 tuhande elaniku võrra.

Tabel 4. Elanike arvu lisandumise potentsiaal olemasoleva ehitusõiguse ja valla keskusala ruumiprogrammi alusel (Algandmed: Infragate, 2022; Viimsi VV PO, 2024)

	Ehitusõigusega lisanduv elanike arv (elamuühik =2,8 elanikku)		Ehitusõigusega lisanduv elanike arv (elamuühik = keskmiselt 3,5 elanikku)		Uute arendusalade elanikud	Kokku uued elanikud (elamuühikus 2,8 elanikku)		Kokku uued elanikud (elamuühikus keskmiselt 3,5 elanikku)	
	Arv	%	Arv	%		Arv	%	Arv	%
Haabneeme piirkond	2327	48%	2673	44%	4583	6910	73%	7256	68%
Haabneeme alevik	854	18%	928	15%	1847	2701	29%	2775	26%
Lubja küla	988	21%	1241	21%		988	11%	1241	12%
Miiduranna küla	3	0%	4	0%	2696	2699	29%	2700	25%
Pärnamäe küla	146	3%	204	3%		146	2%	204	2%
Viimsi alevik	336	7%	296	5%	40	376	4%	336	3%
Püüsi piirkond	1019	21%	1430	24%		1019	11%	1430	13%
Kelvingi küla	20	0%	28	0%		20	0%	28	0%
Leppneeme küla	213	4%	304	5%		213	2%	304	3%
Pringi küla	538	11%	746	12%		538	6%	746	7%
Püüsi küla	98	2%	137	2%		98	1%	137	1%
Rohuneeme küla	151	3%	215	4%		151	2%	215	2%
Randvere piirkond	1462	30%	1907	32%		1462	16%	1907	18%
Laiaküla	76	2%	106	2%		76	1%	106	1%
Metsakasti küla	288	6%	378	6%		288	3%	378	4%
Muuga küla	8	0%	12	0%		8	0%	12	0%
Randvere küla	171	4%	244	4%		171	2%	244	2%
Tammneeme küla	146	3%	192	3%		146	2%	192	2%
Äigrumäe küla	773	16%	975	16%		773	8%	975	9%
Prangli saar	6	0%	8	0%		6	0%	8	0%
Naissaar	6	0%	8	0%		6	0%	8	0%
Viimsi vald kokku	4819	100%	6026	100%	4583	9402	100%	10609	100%

See kasv on kooskõlaline olukorraga, kus varasema 2015-2021 perioodi rändemahud (täpsemalt, rändesaldo positiivne väärtus) säiliks kogu prognoosiperioodi jooksul. Teiste sõnadega, olemasolev ehitusõigus ning valla keskusala välja arendamine loovad eeldused valla rahvastiku arvu mõeldukalt positiivsel rändesaldol põhinevaks ühtlaseks kasvuks. See tagaks laste ja noorte vanusrühma arvu säilitamise – ja seega ka haridusteenuste nõudluse säilitamise praegustes mahtudes - kogu prognoosiperioodi jooksul. Kuigi vanemaerialiste arv ja osakaal rahvastiku struktuuris kasvavad kiiresti, leevendavad selle mõjusid vallaeelarvele tööealiste arvu kasvu jätk vähemalt aastani 2046.

Joonis 8. Viimsi valla rahvastikuprognosi arendusalade täiendavat ehitusõigust arvestav rändestsenaarium, 2021-2051

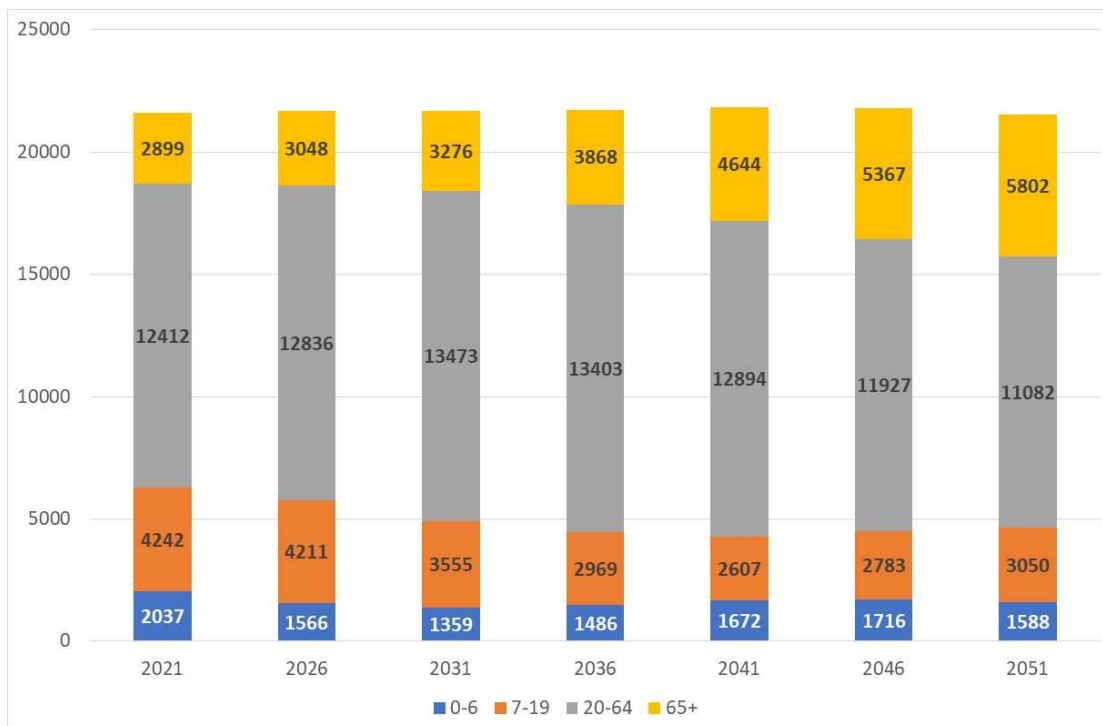
Olemasolevat ehitusõigust ja valla keskusala välja arendamisest tekkivat ehitusõigust kombineeriva stsenaariumi tulemused piirkondade ja asulate kaupa on esitatud alljärgnevas tabelis. Võrrelduna üksnes olemasoleval ehitusõigusel põhineva stsenaariumiga järgib kasv rohkem olemasolevat rahvastiku territoriaalset jaotust. Samuti eeldatakse (ja võib ka praktikas eeldada), et väljaspool keskusala jaotub ehitusõiguse realiseerumine pikema perioodi peale, seda tulenevalt eluruumide suuremast pakkumisest keskuslal.

Tabel 5: Elanike arv Viimsi valla asulates rahvastikuprognosi olemasolevat ehitusõigust ja keskusala välja arendamist arvestava rändestsenaariumi alusel

Elaniku elukoht	2021	2036			2051		
		Arv	Muutus	Muutuse %	Arv	Muutus	Muutuse %
Haabneeme piirkond	13095	17657	4562	35%	21113	8018	61%
Haabneeme alevik	7265	9214	1949	27%	10728	3463	48%
Lubja	830	1541	711	86%	2091	1261	152%
Miiduranna	310	1761	1451	468%	2866	2556	825%

Pärnamäe	1987	2228	241	12%	2419	432	22%
Viimsi alevik	2703	2912	209	8%	3008	305	11%
Püüsi piirkond	3870	4538	668	17%	4960	1090	28%
Kelvingi	473	513	40	8%	513	40	8%
Leppneeme	587	740	153	26%	840	253	43%
Pringi	1098	1464	366	33%	1731	633	58%
Püüsi	1290	1288	-2	0%	1278	-12	-1%
Rohuneeme	422	533	111	26%	598	176	42%
Randvere piirkond	4625	5577	952	21%	6264	1639	35%
Laiaküla	706	768	62	9%	790	84	12%
Metsakasti	764	962	198	26%	1104	340	45%
Muuga	593	568	-25	-4%	505	-88	-15%
Randvere	1918	2016	98	5%	2143	225	12%
Tammneeme	528	615	87	17%	683	155	29%
Äigrumäe	116	648	532	458%	1040	924	797%
Viimsi vald	21590	27772	6182	29%	32337	10747	50%

Juhul kui rahvastikuprognosis jätta välja rände komponent, siis suudaks vald säilitada elanike arvu, kuid muutuks oluliselt selle vanusstruktuur. Vanemaaliste osakaal kasvaks märkimisväärselt, laste ja noorte ning tööealiste osakaal kahaneks.

Joonis 9. Viimsi valla rahvastikuprognosis baasstsenaarium, 2021-2051

Rahvastiku soolis-vanuselisest struktuurist lähtuvalt suureneks vähesel määral Haabneeme piirkonna elanike arv, samas kui Püüsi ja Randvere piirkonnas see väheneks.

Tabel 6. Elanike arv Viimsi valla asulates rahvastikupronoosi baasstsenaariumi alusel

Elaniku elukoht	2021	2036			2051		
		Arv	Muutus	Muutuse %	Arv	Muutus	Muutuse %
Haabneeme piirkond	13095	13397	302	2%	13547	452	3%
Haabneeme alevik	7265	7414	149	2%	7531	266	4%
Lubja	830	860	30	4%	885	55	7%
Miiduranna	310	278	-32	-10%	248	-62	-20%
Pärnamäe	1987	2127	140	7%	2217	230	12%
Viimsi alevik	2703	2717	14	1%	2666	-37	-1%
Püüsi piirkond	3870	3775	-95	-2%	3562	-308	-8%
Kelvingi	473	502	29	6%	484	11	2%
Leppneeme	587	575	-12	-2%	544	-43	-7%
Pringi	1098	1057	-41	-4%	1003	-95	-9%
Püüsi	1290	1223	-67	-5%	1142	-148	-11%
Rohuneeme	422	417	-5	-1%	389	-33	-8%
Randvere piirkond	4625	4554	-71	-2%	4412	-213	-5%
Laiaküla	706	714	8	1%	687	-19	-3%
Metsakasti	764	752	-12	-2%	735	-29	-4%
Muuga	593	567	-26	-4%	492	-101	-17%
Randvere	1918	1900	-18	-1%	1906	-12	-1%
Tammneeme	528	511	-17	-3%	498	-30	-6%
Äigrumäe	116	110	-6	-5%	94	-22	-19%
Viimsi vald	21590	21726	136	1%	21521	-69	0%

Teenusvõrgustike arendamise (laiendamise, säilitamise või optimeerimise) teostatavuse seisukohast on võtmetähtsusega tööaliste arvukuse muutus. Eeldades, et aastane üksikisiku tulumaksu laekumine töötaja kohta oleks 2023. aasta tasemel (3597 eurot), siis muutuks üksikisiku tulumaksu laekumine tööaliste arvu muutusest tulenevalt rakendatavate rahvastikuarengu stsenaariumite korral alljärgnevalt.

Tabel 7. Tööelise elanikkonna prognoositavast arvust tulenev arvestuslik üksikisiku tulumaksu aastase laekumise muutus

Stsenaarium	Muutus				
	2021	2036	2051	2036	2051
Baasstsenaarium	39 883 247 €	43 067 488 €	35 607 994 €	3 184 241 €	-4 275 253 €
Ehitusõiguse stsenaarium	39 883 247 €	54 045 137 €	48 605 058 €	14 161 890 €	8 721 811 €
Arendusalade stsenaarium	39 883 247 €	53 615 044 €	56 906 836 €	13 731 797 €	17 023 589 €

4.2 Töökohad ja ettevõtluse areng

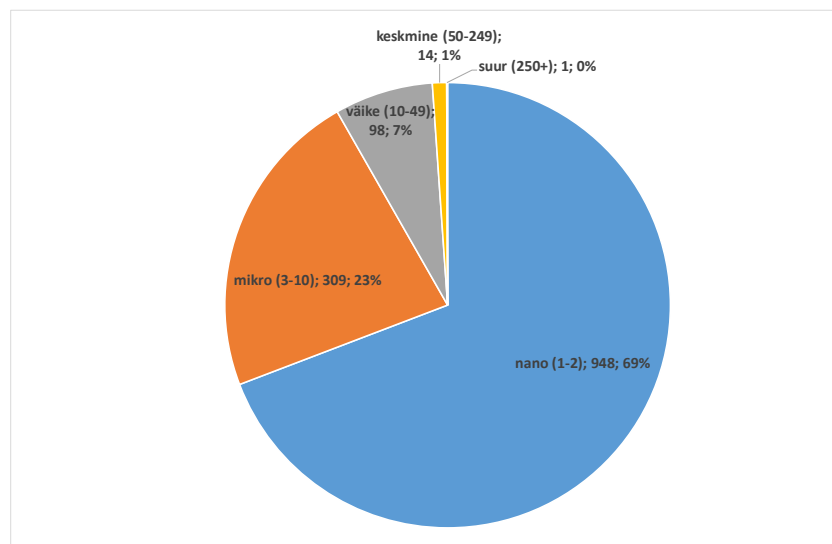
HETKEOLUKORD

Maksu- ja tolliameti (MTA) andmetel oli 2023. aasta alguse seisuga Viimsi vallas registreeritud 2310 äriühingut ning kokku 2408 maksustatavat majandustegevust omanud üksust. Töötajatega majandusüksuste arv oli 1370 ning keskmine töötajate arv neis 4,6.

Tabel 8. Viimsi vallas registreeritud maksustatud majandusüksused (Andmed: MTA Ärireister)

Üksuse liik	Majandusüksuste arv	Töötajatega majandusüksuste arv	Töötajate arv	Töötajate keskmine arv
FIE	19	3	5	1,7
Mittetulundusühing	71	46	228	5,0
Sihtasutus	5	3	48	16,0
Valitsus- ja riigiasutus	3	2	225	112,5
Äriühing	2310	1316	5862	4,5
Kokku	2408	1370	6368	4,6

Valdavalt on tegemist mikro- ja nanomastaabis majandusüksustega. Ainsa suurettevõttena on vallas registreeritud AS Konesko (392 töötajat), kuid ettevõtte tootmisüksused asuvad tegelikult mujal Eestis.

Joonis 10. Majandusüksuste jaotus töötajate arvu alusel 2023 aasta I kvartalis (Andmed: MTA Ärireister)

Töötamise registri andmetel, mis kajastab töökohtade paiknemist täpsemalt, oli valla territooriumi ettevõtetes ja asutustes 2023. aastal 6729 töökohta. Valdav osa töökohtadest asuvad Haabneeme piirkonnas ja valla lõunapiiril (Muuga). Võttes arvesse ka tööga hõivatute arvu valla elanikkonnas, ilmneb, et vald on töökohtadega varustatud üksnes 61% ulatuses, sh Püüsi piirkond vaid 42% ulatuses. Töökohtade arv ületab kolmes asulas seal elukohta omavate töötajate arvu – Muugal, Miidurannas ja Lubjal.

Tabel 9. Töökohtade arv Viimsi valla asulates ja piirkondades (Andmed: MTA Töötamise register)

Valla piirkond	Asula	Kokku töökohti Arv	Töökohtadega varustatus
Haabneeme		4329	65%
	Haabneeme alevik	2464	68%
	Viimsi alevik	809	58%
	Lubja	489	117%
	Miiduranna	363	228%
	Pärnamäe	204	20%
Püüsi		831	42%
	Kelvingi	97	36%
	Leppneeme	112	39%
	Pringi	233	42%
	Püüsi	269	41%
	Rohuneeme	120	55%
Randvere		1542	65%
	Laiaküla	229	58%
	Metsakasti	95	24%
	Muuga	838	283%
	Randvere	276	29%
	Tammneeme	89	31%
	Äigrumäe	15	23%
Kokku		6729	61%

Ligi pool töökohtadest on teenindussektoris (D-I), kus on ka kõige parem töökohtadega varustatus. Samas, äriteenuste ja avaliku halduse valdkonnas on varustatus vaid 29% tasemel.

Tabel 10. Töökohtade valdkondlik jaotus Viimsi vallas (Andmed: MTA Töötamise register)

Tegevusala	Kokku töökohti	Osakaal	Töökohtadega varustatus
A-C Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük; Mäetööstus; Töötlev tööstus	1026	15%	87%
D-I Kommunaalmajandus ja energeetika; Ehitus; Kaubandus; Veondus ja laondus; Majutus ja toitlustus	3093	46%	80%
J-O IT, Äriteenused, avalik haldus	1105	16%	29%
P-R Haridus, tervishoid, vaba aeg	1306	19%	72%
S-U Muud tegevusalad	178	3%	62%
Kokku	6708		61%

Ametirühmade kaupa jaotuvad valla territooriumil paiknevad töökohad küllalt ühtlaselt, kuid suured on erinevused ametikohtadega varustatuses. Tööliste ametirühmades töökohtade arv ületab sama ametirühma vallas elavaid töötajaid, juhtide ja spetsialistide, aga ka kontori- ja klienditeenindajate puhul ei ületa töökohtadega varustatus 50% taset. Eriti madal on töökohtadega varustatus juhtide ametirühmas (33%).

Tabel 11. Töökohtade jaotus ametite alusel (Andmed: MTA Töötamise register)

Ametirühm	Kokku töökohti	Osakaal	Töökohtadega varustus
01 (Juhid)	714	11%	33%
02 (Tippspetsialistid)	1280	19%	42%
03 (Tehnikud ja keskastme spetsialistid)	904	13%	50%
04 (Kontoritöötajad ja klienditeenindajad)	570	8%	49%
05 (Teenindus- ja müügitöötajad)	1057	16%	81%
06 (Põllumajanduse, ... kalanduse oskustöölised)	14	0%	58%
07 (Oskus- ja käsitöölised)	983	15%	153%
08 (Seadme- ja masinaoperaatorid ning koostajad)	664	10%	149%
09 (Lihttöölised)	537	8%	112%
Kokku	6723		61%

Valla territooriumil elas 2023. aastal 11 tuhat töötavat inimest, mis on 5,4 tuhande võrra enam kui valla territooriumil on töökohti. Vaid 22% valla elanike töökoht asub valla territooriumil ning 17% oma piirkonnas. Suur osa töötavatest elanikest käib tööl väljaspool valda ning see osakaal sõltub nii valdkonnast, ametist kui ka piirkonnast. Kõige suurem on see osakaal Randvere piirkonnas ja väiksem Püüsi piirkonnas. Haabneeme piirkonnas käib tööl 15% valla töötavast elanikkonnast ning teiste piirkondade jaoks on vallakeskuse olulisus töö asukohana veelgi madalam – vastavalt 12% Püüsi ja 6% Randvere piirkonna töötavast elanikkonnast.

Tabel 12. Viimsi valla töötavate inimeste töökohtade paiknemine (Andmed: MTA töötamise register)

Valla piirkond	Asula	Kokku töötavaid inimesi	Töökohta asukoht: Viimsi vald		Töökohta asukoht: Haabneeme piirkond		Töökohta asukoht: oma piirkond		Töökohta asukoht: Tallinn	
Haabneeme		6638	1465	22%	1331	20%	1331	20%	4295	65%
	Haabneeme alevik	3640	790	22%	718	20%	718	20%	2370	65%
	Viimsi alevik	1396	322	23%	289	21%	289	21%	885	63%
	Lubja	418	81	19%	79	19%	79	19%	274	66%
	Miiduranna	159	47	30%	46	29%	46	29%	92	58%
	Pärnamäe	1025	225	22%	199	19%	199	19%	674	66%
Püüsi		1984	522	26%	237	12%	267	13%	1231	62%
	Kelvingi	267	92	34%	34	13%	54	20%	158	59%
	Leppneeme	284	77	27%	34	12%	39	14%	166	58%
	Pringi	556	122	22%	65	12%	55	10%	369	66%
	Püüsi	659	165	25%	77	12%	83	13%	414	63%
	Rohuneeme	218	66	30%	27	12%	36	17%	124	57%
Randvere		2390	401	17%	140	6%	248	10%	1615	68%
	Laiaküla	392	42	11%	5	1%	36	9%	293	75%
	Metsakasti	402	66	16%	19	5%	45	11%	272	68%
	Muuga	296	41	14%	17	6%	23	8%	185	63%
	Randvere	948	176	19%	58	6%	113	12%	642	68%
	Tammneeme	288	60	21%	35	12%	23	8%	183	64%
	Äigrumäe	64	16	25%	6	9%	8	13%	40	63%
Kokku		11088	2421	22%	1708	15%	1846	17%	7171	65%

Tegevusalati on kaheks suuremaks hõiverühmaks teenindussektor (D-I) ning äriteenused ja avalik haldus (J-O), mis kokku moodustavad üle 2/3 valla elanike hõivest. Kõige väiksem on mujal töötajate osakaal hariduse, tervishoiu ja vaba aja tegevusala rühmas (65%) ning kõige suurem äriteenuste ja avaliku halduse (83%) tegevusaladel töötavate elanike seas. Samas, äriteenuste ja avaliku halduse tegevusala puhul on töökohtade täidetus kohalike elanike poolt kõige kõrgem – juhul kui selles tegevusala rühmas töökoht on vallas olemas, siis 58% juhtudest on see täidetud valla enda elanikuga. Teenindussektoris, kus töökohtadega varustatus on arvuliselt suhteliselt kõrge (80%), on olemasolevad töökohad kohalike elanike poolt täidetud vaid 25% ulatuses. 75% neist töökohtadest töötab mujal elav töötaja.

Tabel 13. Viimsi valla töötavate inimeste töökohtade paiknemine tegevusvaldkondade lõikes (Andmed: MTA töötamise register)

Tegevusala	Kokku töötavaid inimesi	Viimsi valla elanikud, kelle töökoht on Viimsi vald		Muude KOV elanikud, kelle töökoht on Viimsi vald		Viimsi valla elanikud, kelle töökoht on väljapool Viimsi valda	
		Arv	Osakaal	Arv	Osakaal	Arv	Osakaal
A-C Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük; Mäetööstus; Töötlev tööstus	1175	238	23%	788	77%	937	80%
D-I Kommunaalmajandus ja energeetika; Ehitus; Kaubandus; Veondus ja laondus; Majutus ja toitlustus	3876	777	25%	2316	75%	3099	80%
J-O IT, äriteenused, avalik haldus	3845	644	58%	461	42%	3201	83%
P-R Haridus, tervishoid, vaba aeg	1810	641	49%	665	51%	1169	65%
S-U Muud tegevusalad	287	97	54%	81	46%	190	66%
Kokku	10993	2397	36%	4311	64%	8596	78%

Sarnaseid tendentse näeme ka ametirühmade võrdluses. Kuigi tööliste ametirühmade töökohtadega varustatus on vallas suhteliselt hea, siis faktiliselt kasutavad valla elanikud neid töökohti vähe. Üksnes 19-29% neist töökohtadest on täidetud valla elanikega. Vastupidine on olukord tippspetsialistide ja eriti juhtide ametirühmades. Kuigi valdav osa neil ametikohtadel töötavatest valla elanikest omab töökohta väljaspool valla territooriumi, siis selliste töökohtade olemasolul on need teiste rühmadega võrdluses oluliselt rohkem täidetud valla elanikega - juhtide ametirühmas 53% juhtudest.

Tabel 14. Viimsi valla töötavate inimeste töökohtade paiknemine ametikohtade lõikes (Andmed: MTA töötamise register)

Ametirühm	Kokku töötavaid inimesi	Viimsi valla elanikud, kelle töökoht on Viimsi vald		Muude KOV elanikud, kelle töökoht on Viimsi vald		Viimsi valla elanikud, kelle töökoht on väljapool Viimsi valda	
		Arv	Osakaal	Arv	Osakaal	Arv	Osakaal
01 (Juhid)	2138	380	53%	334	47%	1758	82%
02 (Tippspetsialistid)	3030	572	45%	708	55%	2458	81%
03 (Tehnikud ja keskastme spetsialistid)	1803	340	38%	564	62%	1463	81%

04 (Kontoritöötajad ja klienditeenindajad)	1170	222	39%	348	61%	948	81%
05 (Teenindus- ja müügitöötajad)	1309	392	37%	665	63%	917	70%
06 (Põllumajanduse, ... kalanduse oskustöölised)	24	8	57%	6	43%	16	67%
07 (Oskus- ja käsitöölised)	641	187	19%	796	81%	454	71%
08 (Seadme- ja masinaoperaatorid ning koostajad)	445	130	20%	534	80%	315	71%
09 (Lihttöölised)	478	157	29%	380	71%	321	67%
Kokku	11038	2388	36%	4335	64%	8650	78%

RUUMILISE ARENGU EESMÄRGID, SOOVID JA VAJADUSED

Viimsi valla arengustrateegia aastani 2045 teadvustab töökohtade struktuurse puuduse probleemi Viimsi vallas („Viimsis on puudu eelkõige töökohtadest noortele ja kõrgharitutele, kelle ambitsioonid ei pruugi langeda kokku teenuste iseloomuga, mida viimsilased eelkõige ootavad“), mille lahendamises nähakse olulist eeldust, et vältida Viimsi valla arengut kui (pelgalt) Tallinna linnastu magalana. Samas mõeldakse, et Viimsi ettevõtluskeskkonnale tekitab väljakutset Tallinnas paiknev rikkalik ärikeskkond.

Tehnopargi- ja laopindade vajaduse kõrval sõnastatakse visioon ärikeskkonnast, „mis toetab muuhulgas *startup* mõtteviisiga ettevõtlust ja loob võimalusi kohalikule elanikule töökohtade, paremate teenuste ja kvaliteetsema avaliku ruumi näol (äri- ja loomelinnaku loomine)“. Üheks strateegia tegevussuunaks on viimsilaste elu- ja ettevõtluskeskkonda rikastava ettevõtluse soodustamine, mille tulemusel peaks Viimsis kujunema välja „ettevõtluspiirkonnad (nt Miiduranna, Aiandi, Püünsi, Haabneeme, Muuga) ja loomelinnak (nt endise kalatööstuse alal)“. Selged ülesanded seatakse üldplaneeringule:

Vald peab üldplaneeringu koostamise raames looma alused tarkade töökohtade tekkeks sobilike piirkondade arendamiseks. Eesmärk on läbi üldplaneeringu säilitada ja edasi arendada olemasolevat teenindussektorit ja vaba aja veetmise võimalusi, kuid sellele peavad lisanduma ka töökohad. Teadusparkide, tööstuspiirkondade, äri- ja loomelinnakute potentsiaali hindamine saab olema üldplaneeringu üheks ülesandeks. Kindlasti ei saa olema vallas kohta rasketööstusel, ressursimahukatel tööstusparkidel ja arendatav ettevõtlus peab olema loodust, elukeskkonda ja inimese tervist hoidev.

Varasemalt on üldplaneeringu alusuuringuna koostatud Haabneeme aleviku ettevõtlusanalüüs, kus valla mikroettevõtluse potentsiaali kohapealseks kasutusele võtmiseks otsitakse lahendusi koostöökeskustes (*co-working areas*) ja *hub*'ides, *stock-office* tüüpi äripindade arendamises, aga ka teadus- ja tehnoloogiapargis Miiduranna sadamaga seotud ettevõtluspiirkonna baasil.

Kodulähedasi töökohti väärtustati ka valla elanike poolt üldplaneeringu lähteseisukohtade tagasiside küsitluses – „Üle poolte vastanutest (436 vastanut) pidas kodulähedaste töökohtade loomist oluliseks ning neutraalsena hindas küsimust 278 vastajat. 116 vastanut leidis, et sellega ei peaks tegelema“.

Alusuuringu raames läbi viidud arutelude temakohased tulemused olid mõnevõrra nüansirohkemad. Esiteks juhiti tähelepanu tõsiasjale, et enamuse valla elanike elukohavalikud on

tehtud arvestades tööalaste sundliikumiste vajadust ning et mitmepaikne töö- ja eraelu toetab nende (perede) suhtlusvõrgustikku, teenuste kasutust ja vaba aja veetmist.

Samuti osundati sellele, et juhtide ja tippspetsialistide puhul, millised ametirühmad on vallas suurimad, on igapäevase töö jaoks järjest vähem tähtis tööandja asukoht. Suur osa tööst tehakse ära kodukontorites ning „tööl käimine“ on pigem võimalus, kui ajaliselt raamistatud kohustus. Vallas paiknevatel koostöökeskustel võib sellises muutunud töökeskkonnas oma roll leiduda, kuid kindlasti ei suuda see asendada asutuste ja ettevõtete tegelikke kontoreid.

Lisaks nähti ilmselgeid probleeme seatud eesmärkide täitmisel. Viimsi valla elanikud töötavad väga paljudes ettevõtetes ja asutustes lähtudes oma erialasest ettevalmistusest, töökogemusest ja karjäärieelistustest. Töökoha vahetamiseks on „lähedus kodule“ üldjuhul ebapiisavaks teguriks. Veelgi ebatõenäolisem on nende ettevõtete ja asutuste asukohavahetus viimsilaste soovide alusel – töötajaskonnas moodustavad viimsilased üldjuhul väikese osa. Ka ei paku tippspetsialistide ja juhtide jaoks lahendust mikroettevõtluks parema tegevuskeskkonna loomine.

STSENAARIUMID

Stsenaarium A

Tööealiste, töötajate ja töökohtade arvu muutus

Stsenaariumi A rahvastikuarengute eelduste alusel kasvab tööealiste arv vallas 2036. aastaks 16,8 tuhandeni (kasv 4,4 tuhat ehk 35%), kuid pöördub perioodi lõpus langustrendi ning jõuab 2051. aastaks 15,1 tuhandeni (22% enam võrdluses 2021. aasta tasemega). Eeldades, et töötajate suhtarv tööealistesse jääb perioodi jooksul samaks (keskmiselt 89% valla tööealistest omab ka töökohta, asulates varieerub see 84-92% vahel), siis elab valla territooriumil 2036. aastal u 15 tuhat ja 2051. aastal u 13,5 tuhat töötajat.

Tabel 15. Töötajate arvu muutus arvestades tööealiste arvu muutuse prognoosi ehitusõiguse realiseerimise stsenaariumi alusel

Stsenaarium	Töötajate arv			Muutus	
	2021	2036	2051	2036	2051
Baasstsenaarium	11088	11973	9899	885	-1189
Ehitusõiguse stsenaarium	11088	15025	13513	3937	2425

Piirkondlikult jagunevad tööealised ja töötajad järgnevalt: 64% Haabneeme piirkonnas, 23% Randvere piirkonnas ja 13% Püüsi piirkonnas. Uute eluruumide kehtiva ehitusõiguse küllalt ühtlasest piirkondlikust jaotusest lähtudes on ka tööealiste ja töötajate lisandumine piirkondlikult tasakaalustunud – kõige enam lisanduks 2036. aastaks suhtarvuna Randvere piirkonda (43%), samas kui Püüsi piirkonda lisanduks 34% ja Haabneeme piirkonda 33% töötajatest elanikke. Asulate lõikes on varieeruvused suuremad – Äigrumäe, Pringi ja Lubja külade tööealiste arv kasvaks

perioodi lõpuks vähemalt 50% ulatuses, samas kui Muugal, Püünsis ja Miidurannas nende arv kahaneks.

Stsenaariumis A eeldatud ehitusõiguse realiseerimine sisaldab ka täiendavaid võimalusi töökohtade rajamiseks. Arvestades ehitusõigusega kinnistute asukohti ja DP lahendusi võib eeldada, et töökohti lisandub valdkondades ja asukohtades alljärgnevas tabelis kirjeldatud mahus.

Tabel 16. Töökohtade lisandumise potentsiaal kehtiva ehitusõiguse alusel (Algandmed: Infragate, 2022)

Asula	Kokku töökohti	Kaubandus-teenindus	Kontori-hoone	Tootmine	Laondus	Haridus-asutus	Sotsiaal-asutus	Spordi-rajatis
Haabneeme alevik	2092	282	982	294	24	192	220	98
Laiaküla	129	11	76	29	0	14	0	0
Leppneeme küla	50	47	0	3	0	0	0	0
Lubja küla	696	551	0	94	0	48	0	3
Metsakasti küla	343	282	0	0	0	0	60	0
Miiduranna küla	846	825	0	21	0	0	0	0
Muuga küla	264	0	0	0	264	0	0	0
Pringi küla	500	152	0	347	0	0	0	0
Pärnamäe küla	61	61	0	0	0	0	0	0
Püünsi küla	60	60	0	0	0	0	0	0
Randvere küla	161	161	0	0	0	0	0	0
Tammneeme küla	57	45	0	0	4	8	0	0
Viimsi alevik	349	106	78	16	0	149	0	0
Äigrumäe küla	158	148	0	0	0	10	0	0
Kokku	5765	2731	1136	804	293	421	281	100

Töökohtade arv vallas jääb erinevatel andmetel (Äriregister, Töötamise register) 6,3-6,7 tuhande vahele. Töökohad jagunevad hetkel piirkondlikult järgnevalt: Haabneeme piirkonnas 64% ehk 4,3 tuhat, Randvere piirkonnas 23% ehk 1,5 tuhat ning Püünsi piirkonnas 12% ehk 0,8 tuhat töökohta. Piirkondlikult lisanduks ehitusõiguse alusel 70% uutest töökohtadest Haabneeme piirkonda (kasv 93%, kokku u 8,3 tuhat töökohta), 19% Randvere piirkonda (kasv 72%, kokku 2,7 tuhat töökohta) ning 11% Püünsi piirkonda (kasv 73%, kokku 1,4 tuhat). Seega ka töökohtade piirkondlikus jaotuses ehitusõiguse realiseerumine suuri muutusi kaasa ei tooks – jätkub koondumistrend keskusale.

Stsenaariumi alusel lisandub valla territooriumile u 5,8 tuhat töökohta ehk kokku on stsenaariumi alusel valla territooriumil 12,5 tuhat töökohta (kasv 87%). Piirkondlikult lisanduks ehitusõiguse alusel 70% uutest töökohtadest Haabneeme piirkonda (kasv 93%, kokku u 8,3 tuhat töökohta), 19% Randvere piirkonda (kasv 72%, kokku 2,7 tuhat töökohta) ning 11% Püünsi piirkonda (kasv 73%, kokku 1,4 tuhat). Seega ka töökohtade piirkondlikus jaotuses ehitusõiguse realiseerumine suuri muutusi kaasa ei tooks – jätkub koondumistrend keskusale. Suurem osa töökohtadest loodaks kaubandus-teenindus ning tootmise-laonduse sektorites.

Töökohtadega varustatus on vallas 61%, sh Püünsi piirkonnas üksnes 42%. Kuigi stsenaariumi alusel kasvab ka valla elanikest töötajate arv vallas, suureneks töökohtadega varustatus ehitusõiguse realiseerumisel märkimisväärselt – 92%-ni, sh Püünsi piirkonnas 58%-ni ja Haabneeme piirkonnas 106%-ni.

Ruumikäitumise mustrid

Stsenaariumis eeldatakse, et valla elanikkonna töö- ja elukohtade paiknemise mustrid säiluvad. 2023. aasta seisuga oli oma vallas töökoht 22% valla elanikest (2,4 tuhat), sh Randvere piirkonna töötavatel elanikel üksnes 17%, samas kui Püüsi töötavatest elanikest 26%-l. Tegevusalati on suurem vallasisese tööhõive osakaal hariduse, tervishoiu ja vaba aja valdkondades (35%) ning ametirühmade lõikes tööliste ja teenindussektori töötajate seas (u 30%). Juhtide ja tippspetsialistide vallasisene hõivatus on 18-19%. Eelduse muudab realistlikuks olemasoleva ehitusõiguse iseloom – eelkõige teeninduse, kaubanduse ja tootmisettevõtlu arenduseks sobiva ja valla territooriumil hajutatud väiksemate arenduskruntide kasutusele võtmine ei loo eeldusi kvaliteedihüppeks Viimsi valla kui ärikesektorile suunatud ettevõtluskeskkonna konkurentsivõime kasvul (Tallinna linnapiirkonna kontekstis), mis oleks atraktiivne juhtidele ja tippspetsialistidele sobivate töökohtade tekkeks.

2023. aasta seisuga omab 8,7 tuhat Viimsi valla elanikust töötajat töökohta väljaspool valda, valdavalt Tallinna linnas. Lisaks on 4,3 tuhande teiste KOV üksuste elanike töökoht Viimsi valla territooriumil. Ainult 36% Viimsi vallas asuvatest töökohtadest on täidetud valla elanikega ja 64% teiste KOV üksuste elanikega. Tööstustootmises ületab teiste KOV üksuste töötajate osakaal siinsete töökohtade täitmisel isegi 80%. Ainsana ületab kohalike töötajate arv teiste KOV üksuste töötajate arvu juhtide ametirühmas (53% vs 47%).

Eeldades stsenaariumis, et Viimsi valda lisandub tööealisi ning töökohti vastavalt ehitusõigusele ning et viimsilaste töörande üldine proportsioon (78% vallast välja) säilib, kasvab vallas töökohta leidnute arv aastaks 2036. u 850 töötaja võrra (kokku 3,3 tuhat töötajat), kuid koos tööealiste arvu langusega taandub aastaks 2051. u 500 täiendava töötajani, kelle elu- ja töökoht on Viimsi vald (kokku u 3 tuhat töötajat).

Mõjud

Ehitusõiguse sisust tulenevalt võib prognoosida, et ligi pooled (47%) uutest töökohtadest tekivad teenindus-kaubanduse valdkonnas, u 20% kontoritööle ja u 14% tootmisesse. Arvestades valla elanikest töötajate valdkondlikku ja ametirühma alast profiili on vallas valdkondlikult enim puudus IT, äriteenuste ja avalik halduse töökohtadest ning ametirühmade mõttes juhtide ja tippspetsialistide töökoht. Seega ei paku stsenaarium lahendust valla elanike töökohtade vajaduse ja valla territooriumil pakutavate töökohtade omavahelise sobimatuse (*mismatch*) probleemile. Seda hoolimata üldisele töökohtade varustatuse paranemisele.

Arvestades kohapealsete uute töökohtade loomist võimaldava ehitusõiguse iseloomu (erinevatele omanikele kuuluvad väikesepindalised, osalt ka hajali paiknevad tootmis- ja ärimaa krundid) ei ole põhjust eeldada valla kui ettevõtluse ja töökohtade asukoha atraktiivsuse kasvu. Olemasolev ehitusõigus ei toeta kohaliku ärikeskkonna kvaliteedihüpet tarkade töökohtade asukohana. Samuti ei loo stsenaarium eeldusi töötava elanikkonna ametiprofiilile sobivate töökohtade osakaalu kasvule.

Mõjud elukeskkonna kvaliteedile on vähesed. Loodavad töökohad ei sobitu viimsilaste vajadustega, uut kvaliteeti äri- ja ettevõtluskeskkonnas ei teki. Stsenaarium ei toeta olulisel määral nõudluse kasvu kohapealsete teenuste ja kaupluste klientuuris.

Suuremamastaabilised muutused kaasnevad tööalases rändes. Vallast välja suunatud tööalane ränne suureneb perioodi lõpuks 1,9 tuhande töötaja võrra (kokku 10,5 tuhat; vahepeelsel perioodil on välja suunatud ränne ka ulatuslikum, 2036. aastal +3,1 tuhat, kokku 11,7 tuhat). Valda sisse suunatud tööränne kasvab 2036. aastaks 6,2 tuhande töötaja (+1,9 tuhat) ja 2051. aastaks 9,5 tuhande töötaja võrra (+5,2 tuhat). Seega kaasneb stsenaariumiga vähene vallast välja suunatud liikumisvoo kasv ning oluline valda sisse suunatud liikumisvoo kasv. **Töölased sisse-välja liikumisvood perioodi lõpuks peaaegu tasakaalustuvad (9,5 vs 10,6 tuhat töötajat).** Arvestades tööealiste ja töökohtade kasvu suhteliselt ühtlast jaotust kogu valla territooriumil kasvab ka vallasisene liikumisvajadus, esmajoones transiidikoridoridena, kus valla territooriumil liigeldakse järjest enam valla piiridest väljaspool asuvate töö- ja elukohtadesse jõudmiseks.

Suureneb tööalaste sundliikumiste arv nii vallast välja kui ka valda sisse, samuti valla siseselt. Töölased sisse-välja liikumisvood perioodi lõpuks peaaegu tasakaalustuvad (9,5 vs 10,6 tuhat töötajat). Sisse-välja liikumisvoogude tasakaalustamine on stsenaariumi oluline positiivne mõju, mis võimaldab tõhusamalt kujundada ühistranspordi liinivõrku.

Tabel 17. Töökohtade paiknemise dünaamika stsenaarium A korral

	Olemasolevad töökohad ja töörände mahud	Stsenaariumiga kaasnev töötajate ja töökohtade arv		Muutus	
		2021	2036	2051	2036
Töötajate arv Viimsi vallas	11088	15025	13513	3937	2425
Töökohtade arv Viimsi vallas	6729	9494	12494	2765	5765
Vallas töötavad viimsilased	2421	3281	2950	860	529
Välja suunatud tööränne	8667	11745	10562	3078	1895
Sisse suunatud tööränne	4308	6213	9544	1905	5236

Teostatavus

Stsenaarium on hästi teostatav töötajate arvu kasvu osas ning suuresti isetäituv töö- ja elukohtade ruumimustrite säilumise osas – need on kujunenud pikemaajalise perioodi jooksul; igapäevane (või uuemal ajal kaugtöötajate puhul ka 2-3 korda nädalas toimuv) tööalane pendelränne on saanud elanike igapäevaelu osaks; loodavate töökohtade iseloom ei kujunda piisavaid eeldusi mustreid muutvas mahus tippspetsialistide ja juhtide töökohtade tekkeks valla territooriumil.

Stsenaariumi suurimad väljakutsed seonduvad ettevõtlike arendamise ja töökohtade loomiseks sobivate kinnistute kasutusele võtmiseks olemasoleva ehitusõiguse alusel. Arvestades valla territooriumil juba loodud töökohtade arvu on stsenaariumis (ja ehitusõiguses) sisalduv kasv väga suur, kuid stsenaariumiga ei looda ruumilisi konkurentsieeliseid (nt võrdluses suuremate maanteede äärsete tootmis- ja laondusaladega, kogu Tallinna linnastule ja rahvusvahelisele tööjõule hästi kättesaadavate terviklike ärikvartalitega) sellise kasvu võimaldamiseks.

Stsenaarium B

Tööaliste, töötajate ja töökohtade arvu muutus

Stsenaariumi B tööaliste, töötajate ja töökohtade prognoosi tulemused kattuvad stsenaariumi A tulemustega. Valla territooriumil elab 2036. aastal u 15 tuhat ja 2051. aastal u 13,5 tuhat töötajat. Vallas territooriumile lisandub u 5,8 tuhat töökohta ehk kokku on stsenaariumi alusel valla territooriumil 12,5 tuhat töökohta (kasv 87%).

Ruumikäitumise muustrid

Erinevalt stsenaariumist A eeldatakse, et **vallasiseste töökohtade osakaal kasvab (22%-lt 31%-ni)** ja mujal asuvate töökohtade osakaal väheneb (78%-lt 69%-ni). Eelduste alusel kasvab vallas töökohta leidnute arv aastaks 2036. u 2,5 tuhande töötaja võrra (kokku 5 tuhat töötajat), mis koos tööaliste arvu langusega väheneb aastaks 2051. u 500 töötaja võrra, nii et perioodi lõpul on 4,5 tuhat inimest, kelle elu- ja töökoht on Viimsi vald.

Mõjud

Tööalane ränne kasvab oluliselt, kuid jääb võrrelduna stsenaariumiga A väiksemamastabiiliseks. Vallast välja suunatud tööalane ränne suureneb 2036. aastaks 1,3 tuhande võrra kuid perioodi lõpuks taandub praegusele tasemele lähedaseks (u +300 töötajat). Valda sisse suunatud tööränne 2036. aastani peaaegu ei kasva, kuid seejärel hakkab töökohtade säilimisel kuid valla elanikkonna tööaliste arvu vähenemise tingimustel kasvama ning ületab hetkeseisu 3,6 tuhande võrra – kokku on 2051. aastal valla territooriumil asuvatest töökohtadest täidetud u 8 tuhande väljaspool valda elava töötajaga. Seega kaasneb stsenaariumiga väljaspool valda töötavate isikute arvu stabiliseerumine, kuid seda valda sisse suunatud tööränne mahtude kasvu „hinnaga“. Perioodi lõpuks jõuab valda suunatud tööränne maht selle protsessi tulemusel küllalt lähedale vallast välja suunatud tööränne mahule (säilib u 1 tuhandeline erinevus). Mõlemad tööränne suunad ületavad jätkuvalt olulisel määral n-ö paikset vallasisest tööhõivet.

Arvestades tööaliste ja töökohtade kasvu suhteliselt ühtlast jaotust kogu valla territooriumil kasvab ka vallasisene liikumisvajadus, esmajoones n-ö transiidikoridoridena, kus valla territooriumil liigeldakse järjest enam valla piiridest väljaspool asuvate töö- ja elukohtadesse jõudmiseks. Tööalased liikumisvajadused vähenevad, eelkõige välja suunatud tööränne arvelt (kuni -2 tuhat töötajat). Sisse-välja tööränne tasakaalustub, kuid A stsenaariumist u 4 tuhande võrra madalamal tasandil.

Tabel 18. Töökohtade paiknemise dünaamika stsenaarium B korral

	Olemasolevad töökohad ja töörände mahud	Stsenaariumiga kaasnev töötajate ja töökohtade arv		Muutus	
		2021	2036	2051	2036
Töötajate arv Viimsi vallas	11088	15025	13513	3937	2425
Töökohtade arv Viimsi vallas	6729	9494	12494	2765	5765
Vallas töötavad viimsilased	2421	5008	4504	2587	2083
Välja suunatud tööränne	8667	10017	9009	1350	342
Sisse suunatud tööränne	4308	4486	7990	178	3682

Teostatavus

Kuivõrd stsenaarium lähtub töökohtade loomisest olemasolevast ehitusõigusest, siis on ka 11 protsendipunktilise muutuse saavutamise tööhõive territoriaalsuses väga keeruline. Territoriaalselt hajutatud, pigem tootmise, laonduse ja kaubanduse arendamiseks ning väikeäriliste tegevusvõimaluste pakkumiseks kavandatu alusel on valla territooriumil keeruline luua uusi töökohti, mis sobiksid valla elanikkonna tööhõive profiiliga. Loodavate töökohtade iseloom ei kujunda piisavaid eeldusi mustreid muutvas mahus tippspetsialistide ja juhtide töökohtade tekkeks valla territooriumil. Stsenaariumiga ei looda ruumilisi konkurentsieeliseid (nt võrdluses suuremate maanteede äärsete tootmis- ja laondusaladega, kogu Tallinna linnastule ja rahvusvahelisele tööjõule hästi kättesaadavate terviklike ärikvartalitega) sellise kasvu võimaldamiseks. Konkureeritakse üle 200 tuhande töökohaga tööjõuturuga Tallinna linnastus, samas kui Viimsi vallas on stsenaariumi alusel maksimaalselt kuni 12 tuhat töökohta. Arvestades kohapealsete uute töökohtade loomist võimaldava ehitusõiguse iseloomu ei ole põhjust eeldada tekkivate töökohtade suuremat sobivust ja töökeskkonna suuremat atraktiivsust. Tootmis- ja ärimaad on hajali. Olemasolev ehitusõigus ei toeta kohaliku ärikeskkonna kvaliteedihüpet tarkade töökohtade asukohana.

Sisulises mõttes toetab stsenaariumi kultuuriline nihe - juhtide ja spetsialistide kodutöö kasv, mille tulemusel igapäevaste liikumiste vajadus väheneb.

Stsenaarium C

Tööaliste, töötajate ja töökohtade arvu muutus

Stsenaariumite C puhul eeldame tööaliste arvu muutust vastavalt ehitusõiguse realiseerimise ja arendusalade välja arendamisega kaasneva rahvastikukasvuga. Tööaliste arv kasvab vallas 2036. aastaks 16,8 tuhandeni (kasv 4,4 tuhat ehk 35%) ning perioodi lõpuks 2051. aastal 17,7 tuhandeni (43% enam võrdluses 2021. aasta tasemega). Eeldades, et töötajate suhtarv tööalistesse jääb perioodi jooksul samaks (89%), siis elab valla territooriumil 2036. aastal u 15 tuhat ja 2051. aastal u 15,8 tuhat töötajat.

Uute eluruumide keskusalale koondumise tulemusel suureneb võrrelduna A ja B stsenaariumitega oluliselt tööaliste ja töötajate arv ja osakaal vallas Haabneeme piirkonnas, samas kui Randvere ja Püünsi piirkonna osakaal tööaliste ja tööga hõivatute üldkogumis väheneks oluliselt.

Tabel 19. Töötajate arvu muutus arvestades tööaliste arvu muutuse prognoosi ehitusõiguse realiseerimise ja keskusala välja arendamise stsenaariumi alusel

Stsenaarium	Töötajate arv			Muutus	
	2021	2036	2051	2036	2051
Baasstsenaarium	11088	11973	9899	885	-1189
Arendusalade stsenaarium	11088	14906	15821	3818	4733

Stsenaariumis eeldatakse, et valda lisandub töökohti kehtiva ehitusõiguse mahus ning lisaks ka uutele multifunktsionaalse hoonestusega arendusaladele. Stsenaariumi alusel lisandub valla territooriumile 2036. aastaks veel u 7,6 tuhat ning 2051. aastaks 15,3 tuhat töökohta ehk võrreldes olemasoleva ehitusõigusega tekiks võimalus valla territooriumil luua u 9,5 tuhat töökohta enam. Valdav osa neist töökohtadest lisanduks Haabneeme piirkonda (11,2 tuhat) täpsemalt Miiduranna (6,8 tuhat) ja Haabneeme (3,4 tuhat) asulatesse. Vähesel määral (u 0,6 tuhat) uusi töökohti võiks lisanduda ka Püünsi-Pringi arendusalale.

Stsenaariumi alusel lisandub valla territooriumile lisaks olemasoleva ehitusõiguse alusel tekkivatele töökohtadele **veel u 9,5 tuhat töökohta** ehk kokku on stsenaariumi alusel valla territooriumil aastaks 2051 max 22 tuhat töökohta. Arendusalade kavandatud iseloomust tulenevalt kasvab ka kohapealsete töökohtade arv, eelkõige äri- ja kontoritöö töökohtade arv. Piirkondlikult lisanduks **valdav osa töökohtadest Haabneeme-Miiduranna piirkonda**, kus n-ö roheline äripargi raames luuakse vähemalt 5 tuhat kontoritöökohta.

Tabel 20. Uue keskusala laiendamisel loodavate töökohtade arvestuslik paiknemine

Asula	Töökohtade arv	Osakaal
Haabneeme alevik	3350	28%
Lubja küla	83	1%
Miiduranna küla	6784	57%
Muuga küla	0	0%
Pringi küla	599	5%
Viimsi alevik	1019	9%
Kokku	11835	100%

Ruumikäitumise mustrid

Stsenaariumis eeldatakse, et valla elanikkonna töö- ja elukohtade paiknemise mustrid säiluvad. Valla territooriumil omab töökohta 22% valla töötavast elanikkonnast ning 78% omab seda mujal.

Mõju rändele

Eeldades stsenaariumis, et Viimsi valda lisandub tööealisi ning töökohti vastavalt olemasolevale ehitusõigusele ja arendusalade esialgsele visioonile ning et viimsilaste töörande üldine proportsioon säilib, kasvab vallas töökohta leidnute arv aastaks 2036. u 850 töötaja võrra (kokku 3,3 tuhat töötajat), ning aastaks 2051. u 1 tuhande täiendava töötajani, kelle elu- ja töökoht on Viimsi vald (kokku u 3,5 tuhat töötajat). Kõige enam kasvab aga Tallinnast Viimsisse tööle käivate isikute arv – 2051. aasta perspektiivis koguni kuni 14 tuhande võrra.

Tabel 21. Töökohtade paiknemise dünaamika stsenaarium C korral

	Töökohtade arv			Muutus	
	2021	2036	2051	2036	2051
Töötajate arv Viimsi vallas	11088	14906	15821	3818	4733
Töökohtade arv Viimsi vallas	6729	14412	22093	7683	15364
Vallas töötavad viimsilased	2421	3255	3454	834	1033
Välja suunatud tööränne	8667	11651	12366	2984	3699
Sisse suunatud tööränne	4308	11157	18639	6849	14331

Töölased liikumisvajadused on stsenaariumite võrdluses maksimaalsed. Vallast välja suunatud tööalane ränne suureneb perioodi lõpuks 3,7 tuhande töötaja võrra (kokku 12,4 tuhat). Valda sisse suunatud tööränne kasvab 2036. aastaks 6,8 tuhande töötaja võrra ja 2051. aastaks koguni 14,3 tuhande töötaja võrra kokku 18,6 tuhande mujal elava, kuid valla territooriumil töötava elanikuni. Valdav osa neist omaks töökohta Miiduranna-Haabneeme uuel arendusalal. **Töölastes sisse-välja liikumisvood tasakaalustuksid 2036. aastaks ning perioodi lõpuks saavutaks ülekaalu sissepoole suunatud liikumisvood.** Arvestades töökohtade kasvu koondumist valla lõunapiiril, vallasisest liikluskoormust see väga oluliselt ei mõjutaks.

Arendusala esialgne visioon n-ö rohelise ärilinnakuna (25% täisehitus, keskmiselt 4-korruseline segafunktsiooniline hoonestus, kus kombineeritakse kontoripindasid, elanikele suunatud äri, teenus ja kaubanduspindasid elamispindadega) seab eesmärgiks ning loob eeldusi valla töötava elanikkonna valdkondliku ja ametirühma alase profiilile lähedaste töökohtade tekkimiseks valla territooriumile.

Lisanduvate töökohtade arv, iseloom ja paiknemine toetavad kaubandus- ja teenusnõudluse kasvu valla keskuselal mahus, mis võimaldab kvalitatiivset hüpet nende arengus. Samaaegselt suureneb tööalaste sundliikumiste arv nii vallast välja kui ka valda sisse, samuti valla siseselt. Teisest küljest loob see eeldused kiirete tihedate ühistranspordiühenduste arendamiseks Viimsi keskusala ning Tallinna linna erinevate piirkondadega (kiirtramm/buss kesklinnaga; kergrong Ülemiste ja Balti jaamaga).

Stsenaariumi sisuline lahendus (segafunktsioonis kvaliteetse avaliku ruumi ja tiheda ühistranspordiühendusega rohelise ärilinnaku visioon) loob eeldused Viimsi valla elanikkonna domineeriva tööhõive profiilile vastavate töökohtade loomiseks valla territooriumile, kuid stsenaariumi eeldus seda ette ei näe.

Teostatavus

Stsenaariumi suurimad väljakutsed seonduvad uue arendusala konkurentsivõimega elu- ja töökohana Tallinna linnastu kontekstis. See omakorda sõltub arendusala ruumilisest kvaliteedist ning sellele tugineva arendus- ja ärimudeli edukusest, samuti transpordiühenduste mugavuse, kiiruse ja tiheduse kasvust valla keskusala ja Tallinna linnastu teiste piirkondadega, sh rahvusvaheliste transporditerminalidega. Lihtsalt ehitusmahtude realiseerimisest üksikute arendusprojektide kaupa jääb kõige tõenäolisemalt ebapiisavaks multifunktsionaalse hoonestusega elu- ja ärilinnaku välja kujundamiseks. Kõige kriitilisem on küsimus just äri sektori töökohti pakkuva ettevõtluse meelitamisel valda, samas kui nõudlus elamuarenduse turul on piisav ka üksikarenduste põhisele üldplaneeringu realiseerimisele. Teostatavuse teguriteks on tugeva äri- ja ruumiplaani olemasolu ning head transpordiühendused Tallinnaga - kiirtramm ja -buss, rongiühendus Ülemiste ja Balti jaamaga.

Arvestades loodava keskkonna kvaliteediga on uute töökohtade täitmine viimsilastega praeguse proportsiooni alusel igati realistlik. Suuremaks väljakutseks on kõigi töökohtade täitmine ning selleks suure hulga tallinlaste meelitamine Viimsi valda tööle.

Stsenaariumiga kaasnev suhteliselt suur arenduste mastaap on tunnetuslikul tasandil "keskmise viimsilase" jaoks raskesti vastu võetav. Arenduste koondumine valla lõunapiirile peaks vähendama naabuskonfliktide arvu, kuid vältida neid eeldatavalt ei õnnestu. Veevarustuses tuleb leida alternatiiv põhjaveele.

Stsenaarium D

Tööaliste, töötajate ja töökohtade arvu muutus

Stsenaariumi D eeldused tööaliste, töötajate ja töökohtade arvu muutuse osas kattuvad stsenaariumiga D. 2036. aastal on valla territooriumil u 15 tuhat ja 2051. aastal u 15,8 tuhat töötajat. Veelgi enam kasvab töökohtade arv - 2036. aastaks lisanduks veel u 7,6 tuhat ning 2051. aastaks 15,3 tuhat töökohta ehk võrreldes olemasoleva ehitusõigusega tekiks võimalus valla territooriumil luua u 9,5 tuhat töökohta enam. Piirkondlikult lisanduks **valdav osa töökohtadest Haabneeme-Miiduranna piirkonda**, kus n-ö roheline äripargi raames vähemalt 5 tuhat kontoritöökohta.

Ruumikäitumise mustrid

Stsenaarium D puhul eeldame lisaks arendusalade välja ehitamisele ka igapäevase töörande vähenemist. **Vallasiseste töökohtade osakaal kasvab (22%-lt 42%-ni)** ja mujal asuvate töökohtade osakaal väheneb (78%-lt 58%-ni).

Eeldades stsenaariumis, et Viimsi valda lisandub tööalisi ning töökohti vastavalt olemasolevale ehitusõigusele ja arendusalade esialgsele visioonile ning et viimsilaste töörande üldine proportsioon muutub olulisel määral (22%-lt 43% vallasisese hõiveni), kasvab vallas töökohta leidnute arv aastaks 2036. u 3,8 tuhande töötaja võrra (kokku 6,3 tuhat töötajat), ning aastaks 2051. u 4,2 tuhande täiendava töötajani, kelle elu- ja töökoht on Viimsi vald (kokku u 6,6 tuhat töötajat).

Mõjud

Stsenaariumis sisaldub eeldus, et sisse-välja tööalast liikumisvajadust vähendab suurenev töökohtade kasutus valla elanike poolt (42%), mille tulemusel väheneks vallast sisse-välja liikumisvajadus 3 tuhande võrra, **mõlemas suunas (15 ja 9 tuhat vastavalt)**. Olulise osa viimsilaste töö- ja igapäevaelu kvaliteet paraneb sundliikumiste vähenemise arvelt.

Hoolimata vallasisese tööhõive osakaalu kahekordistumisest, kaasnevad stsenaariumiga olulised muutused tööalases rändes, kuid seda nimelt valda suunatud tööränne mahtudes.

Vallast välja suunatud tööalane ränne jääks kogu perioodi jooksul hetketasemele sarnaseks. Valda sisse suunatud tööränne kasvaks 2036. aastaks 3,8 tuhande töötaja võrra ja 2051. aastaks koguni 11,1 tuhande töötaja võrra kokku 15,4 tuhande mujal elava, kuid valla territooriumil töötava elanikuni. Valdav osa neist omaks töökohta Miiduranna-Haabneeme uuel arendusalal. **Tööalastes sisse-välja liikumisvood tasakaalustuksid 2036. aastaks ning perioodi lõpuks saavutaks ülekaalu sissepoole suunatud liikumisvood.** Võrrelduna stsenaariumiga C jäävad liikumisvood kohapealse tööhõive arvelt u 3 tuhande sisse-välja liikuva töötaja võrra väiksemaks.

Ka sellega kaasneks liiklusvoogude ümber pööratus, kus valda igapäevaselt tööle suunduvate isikute arv ületab oluliselt siit välja suunduvat.

Tabel 22. Töökohtade paiknemise dünaamika stsenaarium D korral

	Töökohtade arv			Muutus	
	2021	2036	2051	2036	2051
Töötajate arv Viimsi vallas	11088	14906	15821	3818	4733
Töökohtade arv Viimsi vallas	6729	14412	22093	7683	15364
Vallas töötavad viimsilased	2421	6260	6645	3839	4224
Välja suunatud tööränne	8667	8645	9176	-22	509
Sisse suunatud tööränne	4308	8151	15448	3843	11140

Stsenaariumi sisuline lahendus (segafunktsioonis kvaliteetse avaliku ruumi ja tiheda ühistranspordiühendusega roheline ärilinnaku visioon) loob eeldused Viimsi valla elanikkonna domineeriva tööhõive profiilile vastavate töökohtade loomiseks valla territooriumile ning vallasisese tööhõive osakaalu kasvuks kooskõlas stsenaariumi eeldusega.

Lisanduvate töökohtade arv, iseloom ja paiknemine toetavad kaubandus- ja teenusnõudluse kasvu valla keskuselal mahus, mis võimaldab kvalitatiivset hüpet nende arengus. Samaaegselt suureneb tööalaste sundliikumiste arv nii vallast välja kui ka valda sisse, samuti valla siseselt. Teisest küljest loob see eeldused kiirete tihedate ühistranspordiühenduste arendamiseks Viimsi keskusala ning Tallinna linna erinevate piirkondadega (kiirtramm/buss kesklinnaga; kergrong Ülemiste ja Balti jaamaga).

Stsenaariumil on ka positiivne mõju teenuste nõudlusele, seda nii kommertsteenustele ja kaubandusele, aga ka haridusteenuste puhul, kus perekonnad saavad paremini ühildada töö- ja õpiälaseid igapäevaseid liikumisi.

Teostatavus

Arendusala esialgne visioon n-ö rohelise ärilinnakuna (25% täisehitus, keskmiselt 4-korruseline segafunktsiooniline hoonestus, kus kombineeritakse kontoripindasid, elanikele suunatud äri, teenus ja kaubanduspindasid elamispindadega) seab eesmärgiks ning loob eeldusi valla töötava elanikkonna valdkondliku ja ametirühma alase profiilile lähedaste töökohtade tekkimiseks valla territooriumile.

Võrrelduna stsenaariumiga B on arendusalade välja ehitamisel rohelise tehnopargi kohapealse töökohtade osakaalu muutus tõenäolisem. Lisandub elanike töökohtade profiilile sobivamaid töökohti.

Miiduranna-Haabneeme arenduse kavandatav laad vastab paremini Viimsi elanike ameti- ja valdkondlikule profiilile ning seega on töökohtade koduläheduse eesmärgi saavutamine oluliselt realistlikum kui B stsenaariumi korral. **42% eesmärk on siiski väga ambitsioonikas**, arvestades et ka Miiduranna-Haabneeme rohelise äripargi tekkimisel moodustab vald alla 10% pealinnapiirkonna töökohtade turust.

4.3 Kaubandus ja teenindus

HETKEOLUKORD

Viimsi valla kaupluste ja teenuseid osutavate asutuste võrgustik on tugevalt koondunud valla suurimasse asulasse – Haabneeme alevikku – ning selle küllalt tüüpilistesse linnalähipiirkonna kaubanduskeskustesse. Kaupade ja teenuste valik on suunatud massitarbijale ning ei suuda rahuldada spetsiifilisemat nõudlust. Toitlustuskohti on Haabneeme piirkonnas küllalt palju, kuid ka siin on rahulolematust valikuga. Elujõuliseks ei ole osutunud valda rajatud ehitusmaterjalide kauplused.

Randvere ja eriti Püüsi piirkonna kaupluste ja teenuste valik on napp. Mõningal määral paranes 2024. aastal olukord Randveres, kus avati uus maapiirkonnale tüüpiline väiksem kaubanduskeskus (Meie toidukaubad, apteek, pitsakoht). Külades, kus elanike arvu alusel võiksid väikepoed omada piisavat klientuuri, sellised poed puuduvad.

Tabel 23. Kaupluste ja teenuseid osutavate asutuste paiknemine Viimsi valla piirkondades ja asulates (Andmed: Google maps, muud avalikud internetiressursid)

	Toidupoed	Riidepoed	Ehituspoed	Tankla	Apteek	Juukur	Toidukoht
Haabneeme piirkond	10	5	2	4	5	12	22
Haabneeme alevik	9	5	puidukaup	1	4	11	15
Lubja							1
Miiduranna	Coop			2			2
Pärnamäe							
Viimsi alevik	1		väljastamis-punkt	1	1	1	4
Püüsi piirkond	1	0	0	1	0	0	2
Kelvingi							
Leppneeme				1			
Pringi	spetspoed, turg						2
Püüsi	1						
Rohuneeme							
Randvere piirkond	2	0	0	0	1	0	1
Laiaküla							
Metsakasti							
Muuga							(Maardus)
Randvere	2				1		1
Tammneeme							
Äigrumäe							
Prangli saar	1	0	0	0	0	0	0
Naissaar							
Viimsi vald kokku	14	5	2	5	6	12	25

Elanike ostukäitumise ruumilise iseloomu puuduvad täpsed arvandmed, kuid ilmselgelt on see mõjutatud olemasolevast kaupluste ja teenusasutuste suhteliselt hõredast ja vallakeskusesse koondunud iseloomu poolt. Teatud statistilist indikatsiooni pigem harva külastatavate kaupluste

külastuste kohta pakub retseptiravimite välja ostmise asukohtade jaotus. 2022. aasta andmestik näitab, et ligi pooled ostud tehti valla territooriumil paiknevatest apteekidest. Valla(keskuse) apteekide tähtsus on suurim Haabneeme aleviku elanike jaoks (alevikus asub ka enamus valla territooriumi apteekidest) ning Püüsi piirkonna elanike jaoks. Randvere piirkonna ning Miiduranna elanike jaoks omavad valla territooriumil paiknevad apteegid aga oluliselt väiksemat tähtsust.

Tabel 24. Retseptiravimite välja ostmise asukohad (Andmed: Tervisekassa)

ELUKOHT	Viimsi valla apteegid		Pirita LO apteegid		Tallinn (v.a Pirita) apteegid	
Haabneeme alevik	29625	64%	1886	4%	9729	21%
Viimsi alevik	8885	50%	3191	18%	3911	22%
Lubja küla	2822	55%	390	8%	1322	26%
Miiduranna küla	1038	37%	1121	40%	456	16%
Pärnamäe küla	5195	54%	958	10%	2507	26%
Kelvingi küla	1773	61%	151	5%	748	26%
Püüsi küla	6918	65%	520	5%	2351	22%
Leppneeme küla	2646	62%	313	7%	818	19%
Pringi küla	5918	65%	358	4%	1987	22%
Rohuneeme küla	2425	64%	229	6%	792	21%
Randvere küla	4917	34%	2185	15%	5142	36%
Laiaküla	1013	23%	265	6%	2053	48%
Metsakasti küla	1529	26%	674	12%	2452	42%
Muuga küla	732	15%	228	5%	2003	42%
Tammneeme küla	2215	58%	227	6%	928	24%
Äigrumäe küla	326	28%	134	12%	415	36%
Kokku	77977	53%	12830	9%	37614	26%

See ruumiline muster korreleerub hästi valla elanike domineerivate igapäevaste liikumisradadega ning on teatavate mööndustega laiendatav ka kaupluste ja teenusasutuste kasutuse ruumilistele muustritele laiemalt. Haabneeme kaubanduskeskused jäävad Püüsi piirkonna elanikele n-ö tee peale ning on mugavalt autoga liiklejate poolt kasutatavad. Randvere piirkonna elanike igapäevased liikumised suunduvad pigem otse Tallinna ning vastavalt külastatakse vähem ka Haabneeme kaubanduskeskusi. Sama kehtib ka Miiduranna elanike kohta, kelle peamise liikumise suhtes asub Haabneeme n-ö vales suunas.

Kaupluste külastamise ja teenuste kasutuse tugevat seotust inimeste igapäevaste töö- ja õpiaste liikumise iseloomuga rõhutati ka piirkondades läbi viidud aruteludel. Kättesaadavust ei taga mitte niivõrd kodulähedus, kuivõrd kaupluste ja teenusasutuste paiknemine n-ö loomulikel liikumistrajektoridel. Inimesed, kelle elu- ja töökoht asuvad valla territooriumil (22%) teevad oma igapäevased ostud valdavalt valla kaubanduskeskustes, samas kui mujal tööl käijate jaoks sõltub ostukäitumise ruumiline iseloom kogu liikumistrajektoori võimalustest ning ajalisest mugavusest isiku ja tema pere vaates. Sama kehtib loomulikult ka inimeste puhul, kes töötavad valla territooriumil, kuid elavad mujal. Lisaks on vallasisesel tarbimisel oluliseks piiranguks kaupade ja

teenuste kesisem valik võrdluses pealinnapiirkonna suuremate kaubanduskeskustega, spetsiaalpoodidega ning järjest enam ka internetipoodide ja kojutellimise teenustega.

RUUMILISE ARENGU EESMÄRGID, SOOVID JA VAJADUSED

Viimsi valla arengustrateegia aastani 2045 postuleerib, et „viimsilased ootavad Viimsisse kaupluseid, meelelahutust, toitlustusasutusi ja meditsiiniteenuseid“. Ka üldplaneeringu lähteseisukohtade koostamise raames läbi viidud küsitlusel pidas u 2/3 vastanutest teenusmajanduse arendamist oluliseks tegevuseks. Peamised teenused, millest elanikud puudust tunnevad on kaubanduskeskused, sh riide- ja jalatsipoed, perearst (2022 uuringu ajal akuutne teema), eriarstiabi, meelelahutus- ja toitlustuskohad.

STSENAARIUMID

Stsenaarium A

Sihtrühma muutus

Vallas asuvate kaupluste ja teenusasutuste primaarse sihtrühma moodustab kogu valla elanikkond, kuid selle olulisimaks ostujõulisemaks osaks on tööeline elanikkond. Stsenaariumi alusel valla elanikkond suureneb kuni 2036. aastani mõõdukas tempos ja seejärel stabiliseerub u 27 tuhande elaniku tasemel. Sama trendi järgib ka tööelise elanikkonna arvu muutus – planeeringu elluviimise perioodi esimeses pooles see jätkab kasvu, kuid teises pooles käivitub võrrelduna maksimumpunktiga langustrend. Kogu perioodi iseloomustab siiski tööeliste arvu vähesel määral kasv (perioodi lõpuks u 15 tuhat tööelist).

Teiseks oluliseks tarbijate rühmaks on valla territooriumil töötavad inimesed – nii valla enda elanikud kui ka teistes omavalitsustes elavad töötajad. Stsenaariumi alusel (st ettevõtete ja asutuste paiknemist võimaldava ehitusõiguse realiseerimisel) võiks olemasolev töötajate arv (u 6,5 tuhat) ehitusõiguse realiseerimisel kasvada ligi poole võrra, 12 tuhandeni. Sellest 8,5 tuhat koonduks Haabneeme piirkonda. Arvestades, et stsenaariumis eeldatakse vallasiste töökohtade osakaalu säilimist lisandub mujal elavate, kuid vallas töötavate, inimeste arvelt stsenaariumis kuni 10 tuhat täiendavat potentsiaalset klienti.

Ruumikäitumise ja pakkumuse muutus

Stsenaariumis eeldatakse, et säilivad olemasolevad domineerivad ostukäitumise mustrid, kus toidu- ja esmatarbekaupade ostud tehakse valdavalt isikliku autoga ja n-ö koduteel. Sobivusel on ostude tegemise kohaks Haabneeme keskusala kaubanduskeskused, aga vajadusel ka teised Tallinna linnapiirkonna kaubanduskeskused (sh töökoha lähedased). Spetsiifilisemad ostud tehakse pigem Tallinna suuremates kaubanduskeskustes, nagu ka nädalavahetuse suuremad ostud. Kodu lähedased poed on väiksemateks ostudeks, kuid on autokeskse elulaadi tingimustes elukeskkonna kvaliteedi hindamisel vähetähtsad ning nende arvu suurendamist ei eesmärgistata. Sama kehtib ka isikuteenuste (juuksurid, ilusalongid, veterinaarid, jms kohta) – nende areng tugineb valla keskusala

kaubanduskeskustes pakutavatele äripindadele või üksiku teenuse osutaja poolt endale loodud võimalustele (sh eluhoonetes osutatavad isikuteenused).

Stsenaariumi baaseelduses sisalduv olemasolev (realiseerimata) ehitusõigus (u 150 tuhat m² ärimaad) loob piisava nõudluse ja ärilise tasuvuse korral võimalusi valla kaubandus- ja teenindusvaldkonna arenguks olulises mahus.

Mõjud

Teenuste ja kaubanduse areng järgib senist arengurada - autokasutajale hästi kättesaadavates asukohtades. Stsenaarium põlistab autokeskset ostukäitumist.

Mõjud on elanike heaolule erisuunalised. Valla praegune elanikkond on teinud oma elukohavalikud arvestades kaupluste ja teenusasutuste poolt pakutavaid võimalusi ning kasutavad oma elukeskkonna loomuliku osana ka Tallinnas asuvaid kauplusi ja teenusasutusi. Nende jaoks ei ole piiratud kaupluste ja teenuste valik valla territooriumil oluliseks elukeskkonna kvaliteeti vähendavaks teguriks. Senise olukorra säilimine võib aga omada negatiivset mõju uute peale kasvavate kohortide jaoks, kelle väärtushinnangud ja elulaad (sh liikumisharjumused) muutuvad ning kelle jaoks kodulähedane ja vallasisene kaupade ja teenuste kättesaadavus on oluliseks elukeskkonna kvaliteedi kujundajaks.

Lisanduvate töökohtade arv, iseloom ja paiknemine (vt ülal) ei toeta kaubandus- ja teenusnõudluse kasvu valla keskuslalal mahus, mis võimaldaks kvalitatiivset hüpet nende arengus.

Stsenaariumis sisalduv ehitusõigus kaubanduse ja kommertsteenuste mahtude kasvatamiseks toob kohaliku nõudluse piiratuse tingimustel vajaduse kliendibaasi laiendamiseks kogu Tallinna linnastule, millega kaasneb liikluskoormuse kasv.

Teostatavus

Ehitusõiguse realiseerimisel lisanduvate kaupluste ja teenusasutuste arvel on valla elanikkonna vananemise tingimustes ja kaugtöö osakaalu kasvades vähemalt olemasoleva koduläheduse taseme säilitamine ostukäitumises realistlik saavutada ka ilma märkimisväärse valiku ja kvaliteedi tõusuta.

Siiski tuleb arvestada, et stsenaarium ei ole kaubandus- ja teenindusasutuste (realiseerimata) ehitusõiguse mahtude ning vallasisese nõudluse muutuse osas omavahel kooskõlas. Elanike arvu ja töökohtade kasvuga kaasnev nõudluse mõõdukas kasv ei ole eeldatavalt piisav olemasoleva ehitusõiguse täies mahus realiseerimiseks uute kaupluste ja teenusasutuste rajamiseks. Seega on teostatavuse oluliseks tingimuseks klientide hõlmamine kogu Tallinna linnastust, kaupluste ja teenusasutuste kättesaadavuse tagamine.

Kohalikud kaubanduskeskused vajavad konkurentsipüsimeks tippunni ajaks piisava suurusega parkimisalasid.

Stsenaarium B

Sihtrühma muutus

Stsenaariumi primaarse sihtrühma arvu muutus kattub stsenaariumiga A – mõõdukas kasv üldplaneeringu elluviimise perioodi esimeses pooles ja stabiliseerumine teises pooles. Vallasisestest töökohtade osakaalu kasvu tulemusel väheneb vähesel määral (1-2 tuhat) teistest omavalitsustest pärit töötajate kui potentsiaalsete klientide arv, kuid samas suurusjärgus kasvab kohalike klientide arv, kelle jaoks igapäevaste liikumisteede lähedased Tallinna kaubandus- ja teenusasutused ei paku konkurentsi valla kauplustele ja teenusasutustele.

Ruumikäitumise ja pakkumuse muutus

Eesmärgiks on, et senisest enam toimuks kaupade ostmise ja teenuste kasutamine vallasiseselt, mis eeldab ka kaupluste ja teenusasutuste kvaliteedi ja mitmekesisuse kasvu. Lisaks eesmärgistatakse esmatarbekaupade kaupluste head kättesaadavust jalgsi- või kergliikuriga liikudes.

Stsenaariumi baaseelduses sisalduv olemasolev (realiseerimata) ehitusõigus (u 150 tuhat m² ärimaad) loob võimalused valla kaubandus- ja teenindusvaldkonna arenguks olulises mahus.

Mõjud

Stsenaarium suurendab kaupluste ja teenuste kättesaadavust ning omab seega positiivset mõju elukeskkonna kvaliteedile. Arvestades välja kujunenud ostukäitumise harjumusi võib olulise osa elanikkonna jaoks positiivne mõju olla väheoluline.

Teostatavus

Lisanduv elanike ja töökohtade arv, iseloom ja paiknemine ei toeta kaubandus- ja teenusnõudluse kasvu valla keskuslalal mahus, mis võimaldaks kvalitatiivset hüpet nende arengus. Seega puuduvad ka pakkumuse poolsed eeldused kaupade ja teenuste vallasisesest tarbimise osakaalude oluliseks suurenemiseks.

Esmatarbekaupade kaupluste hea kättesaadavus jalgsi- või kergliikuriga liikudes eeldab esmatarbekaupade kaupluste teket igas või enamuses valla mandriosa külas. Valla külade elanike arv on muu Eesti – selle maapiirkondade kontekstis – selliste kaupluste majandamiseks täiesti piisav, kuid Viimsi valla konkurentsikeskkonnas pigem mitte. Arvestades elanikkonna senist ostukäitumist ning vallakeskuse ja pealinnapiirkonna teiste suuremate ja paratamatult oluliselt parema valiku kaupluste head kättesaadavust, jääks küla kauplustele pigem juhuostude tegemise koha roll. Kõige realistlikum on esmatarbekaupade müügikohtade lõimimine kogukonnakeskustesse ja paindlike lahenduste rakendamine (müügiautomaadid, hooajaline kaubandus jms)

Vajalik on maade reserveerimine külakaupluste või kogukonnakeskuste rajamiseks. Nende paigutamine küladesse võib osutada naabrussuhete tõttu komplitseerituks.

Stsenaarium C

Sihtrühma muutus

Stsenaariumiga eeldatakse kaupluste ja teenusasutuste kliendibaasi mõõdukas tempos kasvu kogu üldplaneeringu elluviimise perioodi jooksul ning jõuab perioodi lõpul u 32 tuhande tasemele. Seejuures kasvab ka tööealiste elanike arv – u 30% võrra kuni 18 tuhandeni. Veelgi enam kasvab töökohtade arv. Olemasoleva ehitusõiguse ja keskusala laiendamisega võib vallas paiknevate töökohtade arv kasvada u 15 tuhande töökohta võrra ehk kuni 22 tuhande töökohani. Eeldades, et vallasiseste töökohtade osakaal jääb praegusele tasemele (22%), tähendab see, et lisaks 32 tuhandele valla elanikust tarbijale lisandub veel kuni 18 tuhat vallas töötavat kuid mujal elavat inimest potentsiaalsete tarbijatena. Valdav osa neist koonduksid valla keskusalale.

Ruumikäitumise ja pakkumuse muutus

Stsenaariumiga ei eeldata elanike ostukäitumise ja teenuste tarbimise ruumimustrite (koduläheduse ja vallasisese tarbimise osakaalude mõttes) olulisi muutusi, kuid arvestades tarbijate hulga olulist kasvu valla territooriumil ja eriti selle keskuslal, sisaldab stsenaariumi eeldust, et vallasisese tarbimise mahud kasvavad olulisel määral – vastavalt peab kasvama ka pakkumus.

Kaubanduse ja teenuste areng toimub põhiliselt Miiduranna-Haabneeme roheline äri- ja tehnopargi raames - see on orienteeritud eelkõige jalgsi ja ühistranspordiga liikujatele. Arendusaladel on arvestatud teenuste ja kaubanduse funktsioonile u 65 tuhat m² suletud pinda ning lisaks veel 90 tuhat m² segafunktsiooniga arendustele. Piisava nõudluse korral olemasolevad Haabneeme aleviku kaubanduskeskused säilivad praegusel kujul. Esmatarbekaupluste rajamise vajadus küladesse puudub.

Mõjud

Olulised positiivsed mõjud nii praegustele kui tulevastele valla elanikele. Kaupluste ja teenusasutuste valik vallas suureneb olulisel määral. Väheneb kaupluste külastamise ja teenuste kasutamisega seotud elanike sundliikumiste maht. Jalgsi- ja kergliikuritega liikujate jaoks väljenduvad positiivsed mõjud eelkõige Haabneeme piirkonnas, samas kui teistes piirkondades stsenaariumiga olulist positiivset mõju ei kaasne.

Teostatavus

Töökohtade (sh valgekrae kontoritöökohtade) arvu suur kasv suurendab oluliselt valla keskusala teenuste ja kaupade nõudlust ning selle tulemusel ka teenuste ja kaupluste mitmekesisust ning

kvaliteeti. Vähemalt olemasoleva koduläheduse taseme säilitamine ostukäitumises on lihtsalt saavutatav. Teostatavuse peamiseks väljakutseks on rohelise äripargi kui sellise teke.

Uue keskusala kaupluste ja teenusasutuste kättesaadavuse tagamiseks Haabneeme piirkonna siseselt on vajalik välja arendada kogu laieneva keskusala asumeid ühendavad jalgsi ja kergliikuriga liikumise rohekoridorid. Valla teiste piirkondade elanike jaoks on jätkuvalt vajalik tagada kättesaadavus sõidukitega – ühistranspordi liinivõrgu või isikliku sõiduki parkimisvõimalustega. Isejuhtivate autode turule tulek vähendab kaupluste ja teenusasutuste lähedaste parkimiskohtade vajadust olulises mahu.

Stsenaarium D

Sihtrühma muutus

Valla elanikest kaupluste ja teenusasutuste potentsiaalsete klientide arv muutub samaväärselt stsenaariumile C. Kuivõrd töökohtade osas eeldatakse, et vallasiseste töökohtade osakaal kasvab 22%-lt 42%-ni, siis lisandub selle võrra u 3 tuhande võrra vähem väljaspool valda elavaid töötajaid. Samavõrra suureneb vallas nii töö- kui ka elukohta omavate inimeste arv. Teiste sõnadega, võrrelduna stsenaariumiga C väheneb nende arv, kelle jaoks väljapool valda asuvad töö lähedased kauplused ja teenusasutused konkureerivad kodulähedaste asutustega.

Ruumikäitumise ja pakkumuse muutus

Stsenaariumiga eeldatakse vallas tehtavate ostude ja kasutatud teenuste osakaalu olulist tõusu, seda eelkõige keskusala arendustes tekkiva täiendava pakkumuse arvelt. Arendusaladel on arvestatud teenuste ja kaubanduse funktsioonile u 65 tuhat m² suletud pinda ning lisaks veel 90 tuhat m² segafunktsiooniga arendustele. Samuti eeldatakse esmatarbekaupade kodulähedase kättesaadavuse kasvu stsenaariumis B kirjeldatud kujul.

Mõjud

Mõjud on läbivalt positiivsed ning kooskõlas valla arengustrateegias kirjeldatud elanike enamuse ootustega – kasvavale nõudluse tuginedes suureneb kaupade ja teenuste valiku mitmekesisus ja kvaliteet valla territooriumil oluliselt. Samuti

Teostatavus

Töökohtade (sh valgekrae kontoritöökohtade) arvu suur kasv suurendab oluliselt valla keskusala teenuste ja kaupade nõudlust ning selle tulemusel ka teenuste ja kaupluste mitmekesisust ning kvaliteeti. Teostatavuse peamiseks väljakutseks on rohelise äripargi kui sellise teke.

Muuhulgas võiks valla territooriumil kujuneda piisav nõudlus – seda nii elanike ja töökohtade arvu kasvu kui ka külade elamufondi järk-järgulise vananemise arvelt - ehituskaupade kaupluse järele.

Koduläheduse kasvu soosib muutus töörändes. Kaubandus- ja komertsteenuste kasutus on olulisel määral seotud elanike igapäevase töörändega. Kohapealsete töökohtade arvu ja osakaalu kasv toob kaasa ka ostukäitumise muutuse – rohkem oste tehakse vallas sees.

Esmatarbekaupade kättesaadavuse tagamine külates on võrrelduna stsenaariumiga B mõnevõrra lihtsam – seda eelkõige kogukonnakeskuste kui selliste võrgustiku välja kujundamiseks ja majandamiseks kasutatava vallaelarve vahendite mahu suurema kasvu arvelt.

4.4 Lasteaia- ja lastehoiuteenused

HETKEOLUKORD

Viimsi valla lasteaedade ja lastehoidude võrgustik koosneb 21 tegevuskohast, mis paiknevad 10 asulas – 9 munitsipaallasteaia tegevuskohta, 7 eralasteaeda ja 5 eralastehoidu. Munitsipaalomandis lasteaedade tegevuskohad on 6 asulas. Lisaks kasutavad Viimsi valla pered paljusid Tallinna linna munitsipaal- ja eralasteasutusi.

Tabel 25. Teenuseid osutavate asutuste paiknemine Viimsi valla piirkondades ja asulates

	Munitsipaal- lasteaed	Eralasteaed	Eralastehoid	Kokku	Munitsipaal- lasteaedade rühmade arv
Haabneeme piirkond	6	4	5	15	30
Haabneeme alevik	4	2	2	8	20
Lubja	1			1	6
Miiduranna				0	
Pärnamäe		2	1	3	
Viimsi alevik	1		2	3	4
Püüsi piirkond	2	2	0	4	4
Kelvingi		1		1	
Leppneeme	1			1	2
Pringi		1		1	
Püüsi	1			1	2
Rohuneeme				0	
Randvere piirkond	1	1	0	2	7
Laiaküla				0	
Metsakasti				0	
Muuga		1		1	
Randvere	1			1	7
Tammneeme				0	
Äigrumäe				0	
Prangli saar				0	
Naissaar				0	
Viimsi vald kokku	9	7	5	21	41

Viimsi vallas kasutas 2023. aasta seisuga lasteaias või lapsehoiu teenust 1564 last. Lisaks rahastas vald veel 151 koduse lapse hoidu. Kohtadega varustatus on vallas 89% ning munitsipaal-lasteiaikohtadega varustatus 50%. Piirkondlikult ja asulate lõikes on lasteaias ja lapsehoiukohtadega varustatus väga ebaühtlane. Haabneeme piirkonnas on see oluliselt kõrgem kui teistes piirkondades.

Tabel 26. Lasteaias ja lapsehoiu teenuste kohtade ja kasutajate arv valla piirkondades ja asulates (Algandmed: Viimsi VV HO, 2023)

Lapse elukoht	Teenust kasutavate laste arv kokku	Kohtade-laste arv kokku	Kohtadega varustatus	Kohtade-laste arv munitsipaal-lasteasutustes	Munitsipaal-kohtadega varustatus
Haabneeme piirkond	998	1107	111%	599	60%
Haabneeme alevik	556	641	115%	411	74%
Lubja küla	106	102	96%	102	96%
Miiduranna küla	11		0%		0%
Pärnamäe küla	136	247	182%		0%
Viimsi alevik	189	117	62%	86	46%
Prangli saar	6	0	0%	0	0%
Idaotsa küla	2		0%		0%
Kelnase küla	2		0%		0%
Lääneotsa küla	2		0%		0%
Püüsi piirkond	225	145	64%	40	18%
Kelvingi küla	24	40	167%		0%
Leppneeme küla	37	40	108%	40	108%
Pringi küla	69	31	45%		0%
Püüsi küla	62	34	55%		0%
Rohuneeme küla	33		0%		0%
Randvere piirkond	306	141	46%	141	46%
Laiaküla	38		0%		0%
Metsakasti küla	81		0%		0%
Muuga küla	13		0%		0%
Randvere küla	140	141	101%	141	101%
Tammneeme küla	29		0%		0%
Äigrumäe küla	5		0%		0%
Elukoht väljaspool Viimsi valda	29		0%		0%
Viimsi vald kokku	1564	1393	89%	780	50%

Teenust kasutavatest lastest käib lasteaias või lapsehoiuis koduasulas 42%, elukoha piirkonnas 72% ning Viimsi vallas 89%. Asulate ja piirkondade kaupa on koduläheduse kriteerium täidetud väga erineval määral. Teenus on oluliselt kodulähedasem Haabneeme piirkonna lastele ja peredel, samas kui Püüsi ja Randvere piirkonna jaoks on oluliseks teenuse pakkumise asukohaks ka Haabneeme piirkond. Lasteiaikohtade nõudlust keskuses suurendab nende kasutuse suhteline mugavus autoga igapäevaselt Tallinnasse tööl käijate jaoks, eriti Püüsi piirkonna elanike puhul.

Tabel 27. Lasteaia- ja lastehoiuteenuse kasutuse kodulähedus (Algandmed: Viimsi VV HO, 2023)

Lapse elukoht	Asutuse asukoht										
	Elukoha asulas		Elukoha piirkonnas		Haabneeme piirkonnas		Viimsi vallas		Väljaspool Viimsi valda		Kokku
Haabneeme piirkond	528	53%	891	89%	891	89%	919	92%	79	8%	998
Haabneeme alevik	392	71%	491	88%	491	88%	509	92%	47	8%	556
Lubja küla	23	22%	99	93%	99	93%	100	94%	6	6%	106
Miiduranna küla		0%	9	82%	9	82%	9	82%	2	18%	11
Pärnamäe küla	61	45%	123	90%	123	90%	128	94%	8	6%	136
Viimsi alevik	52	28%	169	89%	169	89%	173	92%	16	8%	189
Prangli saar	0	0%	0	0%	3	50%	3	50%	3	50%	6
Idaotsa küla		0%	0%	2	100%	2	100%	0	0%	2	2
Kelnase küla		0%	0%	0	0%	0	0%	2	100%	2	2
Lääneotsa küla		0%	0%	1	50%	1	50%	1	50%	2	2
Püüsi piirkond	58	26%	113	50%	93	41%	207	92%	18	8%	225
Kelvingi küla	14	58%	21	88%	3	13%	24	100%	0	0%	24
Leppneeme küla	15	41%	19	51%	15	41%	35	95%	2	5%	37
Pringi küla	10	14%	16	23%	43	62%	59	86%	10	14%	69
Püüsi küla	19	31%	37	60%	21	34%	58	94%	4	6%	62
Rohuneeme küla		0%	20	61%	11	33%	31	94%	2	6%	33
Randvere piirkond	76	25%	130	42%	107	35%	250	82%	56	18%	306
Laiaküla		0%	10	26%	10	26%	21	55%	17	45%	38
Metsakasti küla		0%	30	37%	34	42%	68	84%	13	16%	81
Muuga küla		0%	9	69%	3	23%	12	92%	1	8%	13
Randvere küla	76	54%	76	54%	40	29%	119	85%	21	15%	140
Tammneeme küla		0%	3	10%	20	69%	28	97%	1	3%	29
Äigrumäe küla		0%	2	40%	0	0%	2	40%	3	60%	5
Elukoht väljaspool Viimsi valda		0%	0%	13	45%	14	48%	15	52%	29	29
Viimsi vald kokku	662	42%	1134	73%	1107	71%	1393	89%	171	11%	1564

Munitsipaallasteaedade tegevustingimused on valdavalt head või väga head. Üksnes MLA Viimsi Lasteaiad Astri maja 2 rühma asuvad üldhooldekodu hoones, mille seiskord on hinnatud rahuldavaks. Arenguruumi on hoonete energiatõhususe parandamises.

Tabel 28. Munitsipaallasteaedade tegevustingimused (Algandmed: EHR; minuomavalitsus.ee)

Asutus	Asula	Aadress	Hoone põhikasutus	Hoone omanik	Kasutusele võtmise aeg	Seisukorra hinnang	Ehitisealune pind	Suletud netopind	Energia-klass
MLA Viimsi Lasteaiad Astri maja	Haabneeme alevik	Kesk tee 1	üldhooldekodu	vald	1974	3		300	D
MLA Viimsi Lasteaiad Karulaugu maja	Haabneeme alevik	Randvere tee 18	lasteaed	vald	2009	5	5283	879,3	D
MLA Viimsi Lasteaiad Laanelinnu maja	Haabneeme alevik	Vardi tee 32	lasteaed	era	2012	[5]	1571	1550	C
MLA Viimsi Lasteaiad Päikeseratta maja	Haabneeme alevik	Karulaugu tee 14	lasteaed	vald	2004	4	2120	1616	G/E

MLA Viimsi Lasteaiad Uus-Pärtle maja	Lubja küla	Lubja tee 23	lasteaed	vald	2017	5	1814	1551,2	C
MLA Viimsi Lasteaiad Leppneeme maja	Leppneeme küla	Leppniidu tee 1	lasteaed	vald	2004	5	699	532	E
MLA Viimsi Lasteaiad Pargi maja	Viimsi alevik	Pargi tee 3	lasteaed	vald	2001	4	1134	1314	D
MLA Viimsi Lasteaiad Randvere maja	Randvere küla	Kibuvitsa tee 1	lasteaed	vald	2007	5	2725	2099,4	D
Püüsi Kooli Lasteaed	Püüsi küla	Kooli tee 33	koolimaja	vald	1993	4	2397	238,9	E

Lasteaia- ja lapsehoiuteenuse vallaelarve kulud ühe lapse kohta on keskmiselt 6,2 tuhat eurot aastas ning kulude tase erinevate teenuse vormide lõikes erineb vähesel määral.

Tabel 29. Valla eelarvekulud koolieelsete laste teenustele (Algandmed: Viimsi vallaelarved, 2023 ja 2024)

	Laste/kohtade arv	Rühmade arv	Rühma keskmine suurus	Majandamiskulud m ² kohta	Tööjõukulud töötaja kohta	Tegevuskulud kokku (2024 eelarve)	Toetused ja teenuse ost kokku (2024 eelarve)	Iga-aastased kulud kokku	Iga-aastased kulud lapse kohta
MLA Viimsi Lasteaiad	788	39	20,2	152 €	24 827 €		125 €	5 334 580 €	6 770 €
Püüsi Kool	34	2	17,0	90 €	28 979 €			238 782 €	7 023 €
Eralasteaiad	767					4 685 525 €		4 685 525 €	6 109 €
Koduse lapse toetus	151						453 750 €	453 750 €	3 000 €
Lasteaiateenuse ost teistest KOVdest	58						360 000 €	360 000 €	6 207 €
Kokku	1798	41		241 €	53 806 €	4 685 525 €	813 875 €	11 072 637 €	6 157 €

Kehtiv ehitusõigus loob lasteaia ehitamiseks täiendavaid võimalusi 8 asukohas, neist 2 on munitsipaalomandis. Pärnamäe lasteaia ehitusega on 2024. aastal ka alustatud.

Tabel 30. Ehitusõigusega kinnistud lasteasutuste rajamiseks (Andmed: Infragate, 2022)

Vallapiirkond	Asula	Aadress	Sihtotstarve	Kinnistu pindala	Omandivorm	Lubatud ehitus (DP/PT)	DP/PT ehitusalune pind (m ²)	DP/PT bruto-pind (m ²)
Haabneeme	Haabneeme alevik	Kivila tee 4a	Ärimaa	2859	Eraomand	lasteaed	1000	2000
Haabneeme	Haabneeme alevik	Nirgi tee 3	Ühiskondlike ehitiste maa	4130	Eraomand	lasteaed (hetkel ühepere-elamu)	800	800
Haabneeme	Lubja küla	Kangru tee 3	Ühiskondlike ehitiste maa	10194	Eraomand	lasteaed	2400	4800
Haabneeme	Lubja küla	Põldmarja tee 77	Ühiskondlike ehitiste maa	8960	Munitsipaalomand	lasteaed, kool	1790	3580

						(Krillimäe lasteaed)		
Haabneeme	Viimsi alevik	Vikerkaare tee 2	Ühiskondlike ehitiste maa	29881	Munitsipaalomand	kool, staadion, lasteaed (Pärnamäe lasteaed)	5000	15000
Randvere	Laiaküla	Männiliiva tee 2	Ühiskondlike ehitiste maa	5484	Eraomand	lasteaed	822,6	1645,2
Randvere	Tammneeme küla	Pearna tee 1	Ühiskondlike ehitiste maa	3065	Eraomand	lasteaed	1000	2000
Randvere	Äigrumäe küla	Äigru tee 11	Ühiskondlike ehitiste maa	3967	Eraomand	kool, lasteaed		

RUUMILISE ARENGU EESMÄRGID, SOOVID JA VAJADUSED

Lasteaia- või lastehoiu teenuse puhul on tegemist igapäevase kasutusega teenusega, mis maakonnaplaneeringute teenuste võrgustike planeerimise juhendi (RAKE, 2015) alusel tuleb tagada võimalikult suure kodulähedusega. Üldkriteeriumiks on, et lasteaed peab olema igas vähemalt 1500 elanikuga piirkonnas ja vähemalt lastehoid (kuid soovituslikult ka lasteaed) igas vähemalt 500 elanikuga piirkonnas. Oluliseks sisuliseks miinimumkriteeriumiks koduläheduse nõude täitmisel on ka piisav laste arv vähemalt kahe 20 lapsega rühma komplekteerimiseks.

Viimsi valla arengustrateegias aastani 2045 teadvustatakse tõsiasja, et „ligi pool vajalikest lasteaia ja lastehoiu kohtadest on sisse ostetud erateenuse pakujatelt“, kui lahendamist vajavat probleemi. Teenuse ühtlase kvaliteedi tagamiseks kavandatakse uute munitsipaallasteaedade rajamist, mis peaks leevendama ka sadade lasteni ulatuvat lasteaia järjekorda (arvestades sh lapsi, kellel on mh koht eralasteaias või tagatud koduse lapse toetus) munitsipaallasteaedadesse. Arengustrateegia tegevuskavas on kavandatud investeeringud Pärnamäe lasteaia rajamiseks (2024, ehitust on alustatud) ja Krillimäe lasteaia rajamiseks (2026, see asukoht ei pruugi uuemate andmete valguses olla prioriteetne). Vallavalitsuse operatiivne investeerimispoliitika on tõhususe põhimõttest lähtudes määratlenud kriteeriumi, et uusi munitsipaallasteaedu (selle tegevuskohti) ehitatakse üksnes juhul kui täiendav vajadus on vähemalt 6 rühma (20 last rühmas) mahus.

Elanike rahuloluküsitluse (HeiVäl, 2022) alusel peavad lasteaiateenuste kvaliteeti enamikes asulates heaks üle 70% elanikest, vähem on sellega rahul Tammneeme ja Laiaküla elanikud (siiski üle 60% rahul). Elanike ettepanekud teenuste arendamiseks sisaldavad soovi, et munitsipaallasteaiakohad oleks tagatud võimalikult kodulähedaselt.

Piirkondades läbi viidud aruteludes jäi domineerima arusaam, et tööl käivate lapsevanemate jaoks on peamiseks ruumilist kättesaadavust kujundavaks teguriks lasteaia paiknemine n-ö loomuliku liikumistrajektoori suhtes ning mugavad parkimisvõimalused lasteaia läheduses. Jalgsi või kergliiklusvahendiga lapse lasteaeda viimine on toimivaks alternatiiviks üksnes väga väikeste distantside (u kuni 300 m) korral. Kehtib ka vastupidine loogika, mugavad parkimisvõimalused soosivad autokasutust laste viimisel lasteaeda, ebamugavad (nt parklast 100-200 m jalutuskäiku nõudvad) pikendavad vahemaad, mille korral on autokasutusele alternatiivsed lahendused eelistatavamad.

STSENAARIUMID

Stsenaarium A

Sihtrühma muutus

Stsenaariumi rahvastikuarengute eelduste tulemusel väheneb lasteaiaaeglaste (siinses analüüsis vanusrühm 2-6 aastased) arv 2036. aastaks 145 lapse võrra (-10%), kuid see pöördub seejärel uuesti kergele tõusule ning moodustab perioodi lõpuks 2051. aastaks 96% perioodi alguse tasemest (-53 last).

Asulate ja piirkondade kaupa on muutused vastassuunalised – osades laste arv kasvab, osades langeb. Ehitusõigust arvestava rändestsenaariumi korral väheneb aastaks 2036 lasteaiaaeglaste arv ja osakaal Haabneeme piirkonnas (-228, 57%) ning kasvab Püüsi (+65, 20%) ja Randvere (+17, 23%) piirkondades. 2051. aastaks Haabneeme lasteaiaaeglaste arv Haabneeme piirkonnas osaliselt taastub, kuid jääb perioodi algusega miinusesse (-119). Randvere ja Püüsi piirkondades jääb lasteaiaaeglaste arv väikesesse (u 50 last) plussi.

Tabel 31. Lasteaiaaeglaste laste arvukuse muutus ehitusõiguse realiseerimise rändestsenaariumi korral

Elaniku elukoht	Kokku lasteaiaaeglaste (2-6) 2021	Kokku lasteaiaaeglaste (2-6) 2036	Muutus, %	Muutus, arv	Kokku lasteaiaaeglaste (2-6) 2051	Muutus, %	Muutus, arv
Haabneeme piirkond	989	761	-23%	-228	870	-12%	-119
Haabneeme alevik	576	380	-34%	-196	475	-18%	-101
Lubja	67	114	69%	47	92	37%	25
Miiduranna	13	11	-12%	-2	12	-7%	-1
Pärnamäe	151	103	-32%	-49	139	-8%	-12
Viimsi alevik	181	153	-15%	-28	152	-16%	-29
Püüsi piirkond	202	267	32%	65	228	13%	27
Kelvingi	22	32	45%	10	24	10%	2
Leppneeme	39	44	15%	6	37	-4%	-1
Pringi	62	96	55%	34	78	26%	16
Püüsi	56	62	12%	7	64	15%	8
Rohuneeme	24	32	35%	8	25	7%	2
Randvere piirkond	281	299	6%	17	320	14%	39
Laiaküla	42	35	-16%	-7	42	1%	1
Metsakasti	55	49	-12%	-6	56	0%	0
Muuga	19	25	36%	7	26	42%	8
Randvere	126	97	-23%	-29	122	-3%	-3
Tammneeme	33	30	-8%	-3	36	11%	3
Äigrumäe	7	62	814%	55	37	444%	30
Viimsi vald	1472	1327	-10%	-145	1419	-4%	-53

Ruumikäitumise ja pakkumuse muutus

Stsenaariumis eeldatakse, et lasteaedade kasutuse piirkondlikud ruumimustrid säilivad, kuid eesmärgiks on, et senise 50% asemel 70% valla lastest (arvestades hetkeolukorda, Randvere piirkonna puhul 100%) käiks munitsipaallasteaedades. Uusi munitsipaallasteaedu rajatakse üksnes juhul kui täiendav vajadus on vähemalt 6 rühma (20 last rühmas) mahus.

Mõjud

Stsenaariumi teostumisel muutuks munitsipaallasteaiakohtade vajadus 2036. aastaks vähesel määral – Haabneeme piirkonnas on lisaks vajalik 1 rühm, Püüsi piirkonnas 2 rühma ning Randvere piirkonnas oleks optimeerimise ruumi 1 rühma ulatuses (rühmade suurema komplekteerituse arvelt, laste arv piirkonnas ei vähene). Asulate lõikes lähenevad 6 rühma kriteeriumile Pärnamäe ja Lubja, kus mõlemas on arvestuslikuks teenusvajaduse mahuks 5 rühma. Pärnamäe munitsipaallasteaia tegevuskoha rajamisel väheneb aga piirkonnasisene samas mahus teenusvajadus Viimsi ja Haabneeme aleviku lasteaedades. 2051. aastaks oleks stsenaariumi kriteeriumite alusel võrrelduna hetkeolukorraga täiendavalt vaja luua 5 munitsipaallasteaiarühma – 4 Haabneeme piirkonnas ja 1 Püüsi piirkonnas. Randvere piirkonna vajadus püsiks olemasoleval tasemel. Pärnamäe lasteaia vajadus kinnitaks veelgi (7 rühma mahus; samavõrra väheneks vajadus olemasolevates piirkonna lasteaedades), samas kui Lubja külas lasteaia kohtade vajadus väheneb (4 rühma mahus). Teistes küldades ei ületa teenusvajadus 2 rühma mahtu.

Tabel 32. Lasteaia- ja lapsehoiuteenuste vajaduse muutus stsenaarium A korral

Elaniku elukoht	Kohtade-laste arv munitsipaallasteasutustes 2023	Rühmade arv munitsipaallasteaedades 2023	Munitsipaalrühmade vajadus olemasoleval piirkondliku varustatuse tasemel, 70% munitsipaalis 2036	Munitsipaalrühmade täiendav vajadus 2036	Munitsipaalrühmade vajadus olemasoleval piirkondliku varustatuse tasemel, 70% munitsipaalis 2051	Munitsipaalrühmade täiendav vajadus 2051
Haabneeme piirkond	599	30	31	1	34	4
Haabneeme alevik	411	20	13	-7	16	-4
Lubja	102	6	5	-1	4	-2
Miiduranna		0	2	2	2	2
Pärnamäe		0	5	5	7	7
Viimsi alevik	86	4	6	2	6	2
Püüsi piirkond	40	4	6	2	5	1
Kelvingi		0	1	1	1	1
Leppneeme	40	2	1	-1	1	-1
Pringi		0	2	2	1	1
Püüsi		2	1	-1	1	-1
Rohuneeme		0	1	1	1	1
Randvere piirkond	141	7	6	-1	7	0
Laiaküla		0	1	1	1	1
Metsakasti		0	1	1	1	1
Muuga		0	1	1	1	1

Randvere	141	7	2	-5	3	-4
Tammneeme		0	1	1	1	1
Äigrumäe		0	1	1	1	1
Viimsi vald	780	41	43	2	46	5

Stsenaariumi elluviimisel teenuse kvaliteet kasvab, kuid kodulähedus kahaneb eralasteaedade ja -hoidude arvu vähenemise tulemusel. Stsenaariumisse on sisse kirjutatud erasektori osakaalu vähenemine teenuse osutamisel, aga ka konkurentsi kasv. Stsenaarium toetab olemasoleva lasteaia võrgu säilitamise vajadust ka lasteaiaaegade laste arvu vähesel määral kahanemise tingimustes. Stsenaariumiga välditakse ebatõhusate väikese rühmade arvuga lasteaedade teket.

Stsenaarium ei toeta teenuse koduläheduse kasvu – pigem see väheneb eralasteaedade ja -hoidude arvu vähenemise tulemusel, munitsipaallasteaia kohtade lisandumisel Haabneeme piirkonda (Pärnamäe munitsipaallasteaed). Kõige enam on surve all Leppneeme munitsipaallasteaia tegevuskoht ja Kelvingi eralasteaed. Paljudes külades säilib isikliku sõiduki kasutamise vajadus lapse lasteaeda viimisel. Teenusvajaduse kahanemisest tulenevalt on ohus ka munitsipaallasteaia tegevuskoht Leppneemes, kus arvestuslik teenusvajadus püsib perioodi jooksul alla 2 rühma mahu.

Munitsipaallasteaia loomisel Pärnamäele tuleb arvestada, nii kaasnevate investeerimis- ja tegevuskuludega, kui ka kohtade vajaduse osalise vähenemisega Haabneeme piirkonna teistes (munitsipaal)lasteaedades. Alternatiivseks mõjaks on piirkonnasisese nõudluse vähenemise katmine teiste piirkondade laste arvelt.

Külade rahvastikuarengute alusel puudub nõudlus lasteaia teenuse koduläheduse suurendamiseks ning sellest lähtuvalt autokasutuse vähendamiseks. Tööl käivate lapsevanemate vaatest on mitme kaugema sihtkoha (nt lasteaed, töökoht) puhul konkurentsitult mugavam liikumisviis isiklik sõiduk. Juhul kui lasteaed jääb jalgsi liikumise (sh väikelapse liikumise) kaugusest väljapoole on ülimalt tõenäoline, et ka kõik muud igapäevased liikumised tehakse isikliku autoga. Ja vastupidi - selleks, et isikliku autokasutust oleks vajalikud kodulähedased lasteaia kohad ning igapäevase töörande põhisuundade ühistranspordipeatuste ja -ühenduste seostatus lasteaedade asukohtadega.

Munitsipaallasteaia kohtade osakaalu kasv ja uute rühmade vajadus suurendab arvestuslikult tegevuskulude mahtu 2036. aastaks u 300 tuhande euro võrra aastas (2024. aasta väärtuses) ning 2051. aastaks u 700 tuhande võrra. Samas väheneks eralasteaedade toetuse vajadus 4,7 miljonilt eurolt aastas 3,6 miljonini 2036. aastal ja 3,8 miljonini 2051. aastal.

Tabel 33. Lasteaia kohtade vajaduse arvestuslik mõju vallaeelarve kuludele

Aasta	Arvestuslik majandamis- kulude muutus	Arvestuslik tööjõukulude muutus	Arvestuslik tegevuskulude muutus	Arvestuslik investeeringu- vajadus	Arvestuslik toetuse vajadus
2036	80 630 €	207 795 €	288 425 €	8 060 949 €	3 596 114 €
2051	194 463 €	501 161 €	695 624 €	7 649 365 €	3 844 254 €

Normilähedaselt komplekteeritavate lasteaia rühmade arvu vähenemine mitmes piirkonnas toob kaasa teenuse osutamise tõhususe languse. Eeldada võib, et olemasolev ehitusõigus (vt tabel ülal) ei leia kasutusotstarbele kohast kasutust.

Teostatavus

Stsenaarium on hästi teostatav. See on kooskõlas perede soovidega (munitsipaallasteaiajärjekord on 300-500 lapse mahus) ning valla hariduspoliitika eesmärkidega tõsta kvaliteedi huvides munitsipaallasteaedades käivate laste osakaalu, seda eelkõige 3-6 aastaste arvelt, kes enamus peaks tulevikus käima munitsipaallasteaedades.

Stsenaarium B

Sihtrühma muutus

Stsenaariumi rahvastikuarengute eeldused kattuvad stsenaariumiga A. 2036. aastaks väheneb lasteaiaaegade (siinses analüüsis vanusrühm 2-6 aastased) arv 145 lapse võrra (-10%), kuid see pöördub seejärel uuest kergele tõusule ning moodustab perioodi lõpuks 2051. aastaks 96% perioodi alguse tasemest (-53 last). Asulate ja piirkondade kaupa on muutused vastassuunalised – osades laste arv kasvab, osades langeb.

Ruumikäitumise muutus

Stsenaariumis eeldatakse, et lasteaegade kasutuse piirkondlik kasutus ühtlustub (Haabneemes säilib 89% kodulähedus, Püünsis tõuseb see 50%-lt 70%-ni ja Randveres 42%-lt 60%-ni) ning eesmärgiks on, et senise 50% asemel 70% valla lastest (arvestades hetkeolukorda, Randvere piirkonna puhul 100%) käiks munitsipaallasteaedades. Koduläheduse kriteeriumi rakendamise tõttu eeldatakse selle stsenaariumi puhul - erinevalt vallavalitsuse operatiivsest hariduse valdkonna investeerimispoliitikast – et uusi munitsipaallasteaedu rajatakse asulatesse ka juhul kui täiendav vajadus on vähemalt 2 rühma (20 last rühmas) mahus, ja mitte vähemalt 6 rühma.

Mõjud

Sihtrühma arvukuse muutuse ja teenusekasutuse ruumimustrite muutuse tulemusel lisandub teenusvajadust munitsipaallasteaedades 2036. aastaks 3 ja 2051. aastaks 6 rühma võrra. Piirkondliku koduläheduse kasvu arvelt väheneks (isegi munitsipaalkohtade osakaalu kasvu tingimustes) 2036. aastaks teenusvajadus Haabneeme piirkonnas 3 rühma arvelt ning tõuseks Püünsis 3 ja Randveres 2 rühma võrra. Kahe rühma mahus lasteaiakohtade vajadus on küladest, kus 2023. aasta seisuga munitsipaallasteaia tegevuskoht ei tegutsenud, Pärnamäel (4), Pringil (2) ja Äigrumäel (2). 2 rühma kriteeriumit ei täidaks Leppneeme (1). 2051. aasta perspektiivis kasvaks teenusvajadus kõigis piirkondades - Haabneemes 1, Püünsis 3 ja Randveres 3 rühma võrra. Küladest ületaks 2 rühma lävendi Pärnamäe (6), Pringi (2) ja Metsakasti (2). Kriteeriumit ei täidaks Leppneeme (1).

Tabel 34. Lasteaia- ja lapsehoiuteenuste vajaduse muutus stsenaarium B korral

Elaniku elukoht	Kohtade-laste arv munitsipaal-lasteasutustes 2023	Rühmade arv munitsipaal-lasteaedades 2023	Munitsipaal-rühmade vajadus 2036	Munitsipaal-rühmade täiendav vajadus 2036	Munitsipaal-rühmade vajadus 2051	Munitsipaal-rühmade täiendav vajadus 2051
Haabneeme piirkond	599	30	27	-3	31	1
Haabneeme alevik	411	20	12	-8	15	-5
Lubja	102	6	4	-2	3	-3
Miiduranna		0	1	1	1	1
Pärnamäe		0	4	4	6	6
Viimsi alevik	86	4	5	1	5	1
Püüsi piirkond	40	4	7	3	7	3
Kelvingi		0	1	1	1	1
Leppneeme	40	2	1	-1	1	-1
Pringi		0	2	2	2	2
Püüsi		2	2	0	2	0
Rohuneeme		0	1	1	1	1
Randvere piirkond	141	7	9	2	10	3
Laiaküla		0	1	1	1	1
Metsakasti		0	1	1	2	2
Muuga		0	1	1	1	1
Randvere	141	7	3	-4	4	-3
Tammneeme		0	1	1	1	1
Äigrumäe		0	2	2	1	1
Viimsi vald	780	41	44	3	47	6

Teenuse kvaliteet kasvab ja piirkondlik kodulähedus kasvab. Vajalik ja võimalik on uute (väikeste) munitsipaallasteaedade rajamine Pärnamäel, Pringis ning Metsakastis või Äigrumäel, seda osaliselt piirkonnakeskuste suuremate lasteaedade tõhususe arvelt.

Stsenaariumi mõju on positiivne säästlike liikumisviiside ja üldise sundliikumiste vähenemise mõttes. Paljudes küldes isikliku sõiduki kasutamise vajadus siiski säilib.

Stsenaariumiga lisanduks iga-aastaselt munitsipaallasteaedade tegevuskulusid – 400 tuhande (2036) ja 800 tuhande (2051) euro hinnangulises mahus. Toetused eralasteaedadele väheneksid kuni 2 miljoni euro mahus.

Tabel 35. Lasteaiakohtade vajaduse arvestuslik mõju vallaeelarve kuludele

Aasta	Arvestuslik majandamis-kulude muutus	Arvestuslik tööjõukulude muutus	Arvestuslik tegevuskulude muutus	Arvestuslik investeeringu-vajadus	Arvestuslik toetuse vajadus
2036	111 461 €	287 252 €	398 713 €	4 495 725 €	2 157 669 €
2051	227 511 €	586 331 €	813 843 €	6 918 099 €	2 306 552 €

Teostatavus

Stsenaariumi teostatavusel olulisi piiranguid ei ole. Põhiliseks valikukohaks on see, kuivõrd suures ulatuses on mõistlik rajada uusi munitsipaallasteaedasid ja -lasteaiakohti, et asendada Eesti kontekstis väga suurt eralasteaedade- ja lapsehoiukohtade kasutust. Et munitsipaallasteaedade tegevuskulud ühe lapse kohta on sarnased eralasteaedade tegevustoetusega lapse kohta, siis on valiku majanduslikuks kuluks investeeringud uute lasteaedade ehitamiseks.

Väikelasteaedade rajamine ja majandamine on vähemtõhus ning sellisena ei ole stsenaarium kookõlas vallavalitsuse poliitikaga.

Stsenaarium C

Sihtrühma muutus

Stsenaariumis langeb sihtrühma suurus vallas aastaks 2036 10% võrra ja tõuseb 2051. aastaks 9% võrdluses 2021. aastaga. Seejuures on suured piirkondlikud erisused keskpikas vaates, samas kui pikemas vaates trendid piirkondades ühtlustuvad.

Tabel 36. Lasteaiaaeglaste laste arvukuse muutus arendusalade välja ehitamise rändestsenaariumi korral

Elaniku elukoht	Kokku lasteaiaaeglaste (2-6) 2021	Kokku lasteaiaaeglaste (2-6) 2036	Muutus, %	Muutus, arv	Kokku lasteaiaaeglaste (2-6) 2051	Muutus, %	Muutus, arv
Haabneeme piirkond	989	852	-14%	-137	1054	7%	65
Haabneeme alevik	576	430	-25%	-146	559	-3%	-17
Lubja	67	80	19%	13	95	41%	27
Miiduranna	13	98	654%	85	106	718%	93
Pärnamäe	151	97	-36%	-54	139	-8%	-12
Viimsi alevik	181	146	-19%	-35	154	-15%	-27
Püüsi piirkond	202	228	13%	26	232	15%	30
Kelvingi	22	32	42%	9	25	11%	2
Leppneeme	39	36	-6%	-2	38	-2%	-1
Pringi	62	76	23%	14	79	28%	17
Püüsi	56	59	6%	3	64	16%	9
Rohuneeme	24	26	10%	2	26	9%	2
Randvere piirkond	281	247	-12%	-34	324	15%	43
Laiaküla	42	32	-23%	-10	43	2%	1
Metsakasti	55	39	-30%	-17	56	2%	1
Muuga	19	25	34%	6	26	42%	8
Randvere	126	90	-28%	-35	123	-2%	-3
Tammneeme	33	25	-24%	-8	37	12%	4
Äigrumäe	7	36	424%	29	39	476%	32
Viimsi vald	1472	1327	-10%	-145	1610	9%	138

Ruumikäitumise ja pakkumuse muutus

Stsenaariumis eeldatakse, et lasteaedade kasutuse piirkondlikud ruumimustrid (89% Haabneeme, 50% Püüsi ja 42% Randvere piirkonna lastest käivad oma piirkonna lasteaias) säilivad, kuid eesmärgiks on, et senise 50% asemel 70% valla lastest (arvestades hetkeolukorda, Randvere piirkonna puhul 100%) käiks munitsipaallasteaedades. Uusi munitsipaallasteaedu rajatakse üksnes juhul kui täiendav vajadus on vähemalt 6 rühma (20 last rühmas) mahus.

Mõjud

Stsenaariumi eelduste rakendamisel kasvaks munitsipaallasteaiakohtade vajadus vallas 2036. aastaks 2 rühma mahus, sh Haabneeme ja Püüsi piirkonnas vajadus kasvaks (vastavalt 3 ja 1 rühma võrra) ning Randveres kahaneks (2). Munitsipaalrühmade vajadus külates, kus neid 2023. aastal ei olnud, on suurim Pärnamäel (5) ja Miidurannas (4). Mõlemal juhul jääb see alla 6 rühma kriteeriumi. 2051. aastal oleks täiendavate munitsipaalrühmade vajadus vallas kokku 11 rühma, sh Haabneeme piirkonnas 10 ja Püüsis üks rühm. Külade lõikes oleks vajadus Pärnamäel 7 ja Miidurannas 5 rühma mahus.

Tabel 37. Lasteaia- ja lapsehoiuteenuste vajaduse muutus stsenaarium C korral

Elaniku elukoht	Kohtade-laste arv munitsipaal-lasteasutustes 2023	Rühmade arv munitsipaal-lasteaedades 2023	Munitsipaal-rühmade vajadus 2036	Munitsipaal-rühmade täiendav vajadus 2036	Munitsipaal-rühmade vajadus 2051	Munitsipaal-rühmade täiendav vajadus 2051
Haabneeme piirkond	599	30	33	3	40	10
Haabneeme alevik	411	20	14	-6	18	-2
Lubja	102	6	3	-3	4	-2
Miiduranna		0	4	4	5	5
Pärnamäe		0	5	5	7	7
Viimsi alevik	86	4	5	1	6	2
Püüsi piirkond	40	4	5	1	5	1
Kelvingi		0	1	1	1	1
Leppneeme	40	2	1	-1	1	-1
Pringi		0	1	1	1	1
Püüsi		2	1	-1	1	-1
Rohuneeme		0	1	1	1	1
Randvere piirkond	141	7	5	-2	7	0
Laiaküla		0	1	1	1	1
Metsakasti		0	1	1	1	1
Muuga		0	1	1	1	1
Randvere	141	7	2	-5	3	-4
Tammneeme		0	1	1	1	1
Äigrumäe		0	1	1	1	1
Viimsi vald	780	41	43	2	52	11

Teenuse kvaliteet kasvab, kuid kodulähedus väheneb eralasteaedade ja -hoidude arvu vähenemise tulemusel. Miiduranna rohelinnakus tagatakse lasteaia teenuse kodulähedus. Laste arvu vähenemisest tulenevalt on esmase surve all Leppneeme munitsipaallasteaia tegevuskoht ja Kelvingi eralasteaed. Paljudes küldes säilib isikliku sõiduki kasutamise vajadus.

Stsenaariumil on olulised majanduslikud mõjud – vajalikud on investeeringud Haabneeme piirkonnas, samas kui mujal toimub teenuste tõhususe langus. Hoolimata sihtrühma arvu üldisest kasvust võib mõistlikuks osutada võrgustiku optimeerimine ehk teenuse koduläheduse vähenemine.

Tabel 38. Lasteaia kohtade vajaduse arvestuslik mõju vallaelarve kuludele

Aasta	Arvestuslik majandamis- kulude muutus	Arvestuslik tööjõukulude muutus	Arvestuslik tegevuskulude muutus	Arvestuslik investeeringu- vajadus	Arvestuslik toetuse vajadus
2036	75 073 €	193 473 €	268 546 €	7 129 530 €	2 157 669 €
2051	427 476 €	1 101 671 €	1 529 148 €	9 965 547 €	2 616 994 €

Teostatavus

Stsenaariumi teostatavuse põhitegurid on teenuse kvaliteeti tõstvate uute munitsipaallasteaia kohtade rajamine, koos kaasnevate investeeringute ja tegevuskuludega, aga ka elulaadi muutus (rohkem kodutööd) ja liikuvusteenuste paranemine. Stsenaarium on hästi teostatav.

Stsenaarium D

Sihtrühma muutus

Stsenaariumi rahvastikuarengu eeldused on samad, mis stsenaariumis C - sihtrühma suurus vallas langeb aastaks 2036 10% võrra ja tõuseb 2051. aastaks 9% võrdluses 2021. aastaga. Seejuures on suured piirkondlikud erisused keskpikas vaates, samas kui pikemas vaates trendid piirkondades ühtlustuvad.

Tabel 39. Lasteaiaaialiste laste arvukuse muutus arendusalade välja ehitamise rändestsenaariumite korral

Elaniku elukoht	Kokku lasteaiaaialisi (2-6) 2021	Kokku lasteaiaaialisi (2-6) 2036	Muutus, %	Muutus, arv	Kokku lasteaiaaialisi (2- 6) 2051	Muutus, %	Muutus, arv
Haabneeme piirkond	989	852	-14%	-137	1054	7%	65
Haabneeme alevik	576	430	-25%	-146	559	-3%	-17
Lubja	67	80	19%	13	95	41%	27
Miiduranna	13	98	654%	85	106	718%	93
Pärnamäe	151	97	-36%	-54	139	-8%	-12
Viimsi alevik	181	146	-19%	-35	154	-15%	-27
Püüsi piirkond	202	228	13%	26	232	15%	30
Kelvingi	22	32	42%	9	25	11%	2
Leppneeme	39	36	-6%	-2	38	-2%	-1

Pringi	62	76	23%	14	79	28%	17
Püünsi	56	59	6%	3	64	16%	9
Rohuneeme	24	26	10%	2	26	9%	2
Randvere piirkond	281	247	-12%	-34	324	15%	43
Laiaküla	42	32	-23%	-10	43	2%	1
Metsakasti	55	39	-30%	-17	56	2%	1
Muuga	19	25	34%	6	26	42%	8
Randvere	126	90	-28%	-35	123	-2%	-3
Tammneeme	33	25	-24%	-8	37	12%	4
Äigrumäe	7	36	424%	29	39	476%	32
Viimsi vald	1472	1327	-10%	-145	1610	9%	138

Ruumikäitumise ja pakkumuse muutus

Stsenaariumis eeldatakse, et lasteaedade kasutuse piirkondlik kasutus ühtlustub (Haabneemes säilib 89% kodulähedus, Püünsis tõuseb see 50%-lt 70%-ni ja Randveres 42%-lt 60%-ni) säilivad, kuid eesmärgiks on, et senise 50% asemel 70% valla lastest (arvestades hetkeolukorda, Randvere piirkonna puhul 100%) käiks munitsipaallasteaedades. Uusi munitsipaallasteaedu rajatakse asulatesse juhul kui täiendav vajadus on vähemalt 2 rühma (20 last rühmas) mahus.

Mõjud

Eeldades stsenaariumis D nii arendusalade välja arendamist kui ka koduläheduse kasvu muutub lasteaiateenuse vajadus kasvab 3 rühma võrra 2036. aastaks ja 6 rühma võrra 2051. aastaks. Rakendades 2 rühma kriteeriumi tekib uute munitsipaallasteaedade vajadus Miiduranna, Pärnamäe ja Metsakasti külades.

Tabel 40. Lasteaia- ja lapsehoiuteenuste vajaduse muutus stsenaarium D korral

Elaniku elukoht	Kohtade-laste arv munitsipaal-lasteasutustes 2023	Rühmade arv munitsipaal-lasteaedades 2023	Munitsipaal-rühmade vajadus 2036	Munitsipaal-rühmade täiendav vajadus 2036	Munitsipaal-rühmade vajadus 2051	Munitsipaal-rühmade täiendav vajadus 2051
Haabneeme piirkond	599	30	27	-3	31	1
Haabneeme alevik	411	20	12	-8	15	-5
Lubja	102	6	4	-2	3	-3
Miiduranna		0	1	1	1	1
Pärnamäe		0	4	4	6	6
Viimsi alevik	86	4	5	1	5	1
Püünsi piirkond	40	4	7	3	7	3
Kelvingi		0	1	1	1	1
Leppneeme	40	2	1	-1	1	-1
Pringi		0	2	2	2	2
Püünsi		2	2	0	2	0
Rohuneeme		0	1	1	1	1

Randvere piirkond	141	7	9	2	10	3
Laiaküla		0	1	1	1	1
Metsakasti		0	1	1	2	2
Muuga		0	1	1	1	1
Randvere	141	7	3	-4	4	-3
Tammneeme		0	1	1	1	1
Äigrumäe		0	2	2	1	1
Viimsi vald	780	41	44	3	47	6

Tekib vajadus täiendavate lasteaiakohtade loomiseks Haabneemes ja Miidurannas. Püüsi ja Randvere piirkonnas säilib teenuste vajadus praeguses mahus.

Teenuse kvaliteet kasvab ja piirkondlik kodulähedus kasvab. Paljudes külades säilib isikliku sõiduki kasutamise vajadus.

Tabel 41. Lasteaiakohtade vajaduse arvestuslik mõju vallaelarve kuludele

Aasta	Arvestuslik majandamiskulude muutus	Arvestuslik tööjõukulude muutus	Arvestuslik tegevuskulude muutus	Arvestuslik investeeringuvajadus	Arvestuslik toetuse vajadus
2036	100 545 €	259 120 €	359 665 €	7 351 113 €	1 438 446 €
2051	460 959 €	1 187 960 €	1 648 918 €	10 099 930 €	1 744 663 €

Teostatavus

Kuivõrd stsenaarium D osaks on ka töökohtade arvu kasv vallas ja kohapealsete töökohtade osakaalu kasv, siis luuakse stsenaariumiga lasteaiakohtade koduläheduse kasvuks senisest paremad tingimused.

Väikelasteaedade rajamine ja majandamine on vähemtõhus ning sellisena ei ole vallavalitsuse poolt toetatud.

4.5 Põhikooliteenus

HETKEOLUKORD

Viimsi valla põhikooli võrgustik koosneb 5 põhikoolist – 2 neist asub Haabneemes ning Randveres, Püüsis ja Prangli saarel on üks põhikool. Randvere põhikoolis toimub lisaks riikliku õppekava klassidele ka HEV-õpilaste õppetöö. Prangli koolis on laste väikesest arvust tulenevalt kasutusel liitklassid.

Tabel 42. Teenuseid osutavate asutuste paiknemine Viimsi valla piirkondades ja asulates

	Munitsipaalkool	1-3 klass	4-6 klass	7-9 klass	Klasside arv
Haabneeme piirkond	2	2	2	2	93
Haabneeme alevik	2	2	2	2	93
Lubja					

Miiduranna					
Pärnamäe					
Viimsi alevik					
Püüsi piirkond	1	1	1	1	23
Kelvingi					
Leppneeme					
Pringi					
Püüsi	1	1	1	1	23
Rohuneeme					
Randvere piirkond	1	1	1	1	41
Laiaküla					
Metsakasti					
Muuga					
Randvere	1	1	1	1	41
Tammneeme					
Äigrumäe					
Prangli saar	1	1	1	1	3
Naissaar					
Viimsi vald kokku	5	5	5	5	160

Vallas elab 3,1 tuhat põhikooliõpilast. Piirkondlikult jagunevad põhikooliealised lapsed 2021. aasta seisus järgnevalt: Haabneeme piirkonnas 63%, Randvere piirkonnas 21% ja Püüsi piirkonnas 16%. Viimsi valla põhikoolides õpib 80% valla põhikooliealistest lastest – 85% Püüsi piirkonna, 82% Haabneeme piirkonna, 72% Randvere piirkonna ja 69% Prangli saare põhikooliealistest õpilastest. Ülejäänud lapsed käivad valdavalt Tallinna koolides.

Asulate ja piirkondade kaupa on koduläheduse kriteerium täidetud väga erineval määral. Kõige enam kasutavad kodulähedast teenust Haabneeme piirkonna lapsed, kõige vähem Püüsi piirkonna lapsed. Elukoha piirkonnas õpib 76% Haabneeme, 51% Randvere ja 47% Püüsi piirkonna põhikooliealistest lastest ning 44% Prangli saarele registreeritud põhikooliealistest lastest. Oluline osa Püüsi (34%) ja 21% Randvere (21%) põhikooliealistest lastest käib põhikoolis Haabneemes. Haabneeme on oluliseks teenuse pakkumise asukohaks Püüsi piirkonna lastele, samas kui Randvere piirkonna laste jaoks on n-ö teiseks valikuks Tallinna koolid.

Tabel 43. Põhikooliteenuse kasutuse kodulähedus

Lapse elukoht	Elukoha asulas		Elukoha piirkonnas		Haabneeme piirkonnas		Viimsi vallas		Väljaspool Viimsi valda	
Haabneeme piirkond	815	42%	1469	76%	1469	76%	1580	82%	357	18%
Haabneeme alevik	815	77%	815	77%	815	77%	871	83%	184	17%
Lubja küla	0	0%	137	81%	137	81%	144	85%	26	15%
Miiduranna küla		0%	20	59%	20	59%	22	65%	12	35%
Pärnamäe küla	0	0%	251	78%	251	78%	269	83%	54	17%
Viimsi alevik	0	0%	246	69%	246	69%	274	77%	81	23%
Prangli saar	0	0%	7	44%	4	25%	4	25%	12	75%
Idaotsa küla	0	0%		0%	2	100%	2	100%	0	0%
Kelnase küla		0%		0%	1	20%	1	20%	4	80%
Lõunaküla										
Lääneotsa küla										
Tagaküla	0	0%		0%	0	0%	0	0%	1	100%

Püüsi piirkond	120	23%	241	47%	176	34%	437	85%	79	15%
Kelvingi küla	0	0%	21	37%	20	35%	43	75%	14	25%
Leppneeme küla	0	0%	15	18%	50	61%	74	90%	8	10%
Pringi küla	0	0%	56	36%	63	40%	125	80%	31	20%
Püüsi küla	120	74%	120	74%	24	15%	146	90%	16	10%
Rohuneeme küla		0%	29	49%	19	32%	49	83%	10	17%
Randvere piirkond	182	27%	340	51%	140	21%	482	72%	185	28%
Laiaküla		0%	36	39%	13	14%	49	53%	44	47%
Metsakasti küla		0%	60	46%	23	18%	83	63%	48	37%
Muuga küla		0%	34	46%	14	19%	48	65%	26	35%
Randvere küla	182	62%	182	62%	62	21%	245	83%	49	17%
Tammneeme küla		0%	21	33%	26	41%	48	75%	16	25%
Äigrumäe küla		0%	7	64%	2	18%	9	82%	2	18%
Viimsi vald kokku	1117	36%	2057	66%	1789	57%	2503	80%	633	20%

Koolihooned on valdavalt heas või väga heas seisukorras. Üksnes valla suurima Viimsi Kooli hoone on hinnatud rahuldavaks. Koolihoonete energiatõhusus on tänapäevaste nõuete mõttes keskine.

Tabel 44. Põhikoolide tegevustingimused

Asutus	Asula	Hoone põhikasutus	Hoone omanik	Kasutusele võtmise aeg (EHR)	Seisukorra hinnang	Ehitisealune pind	Suletud kasulik netopind	Energia-klass
Viimsi Kool	Haabneeme alevik	koolimaja	vald	2006	3	9118	15683	D
Haabneeme Kool	Haabneeme alevik	koolimaja	vald	2009	5	5283	6230,8	D
Randvere Kool	Randvere küla	koolimaja	era ²	2013	[5]	6053	5809,5	C
Püüsi Kool	Püüsi küla	koolimaja	vald	1993	4	2397	3166,8	E
Prangli Põhikool	Prangli saar	koolimaja	vald		4	177	146	

Põhikoolide tegevuskulud õpilase kohta on keskmiselt 10,6 tuhat eurot. Keskmisest oluliselt suuremad on need Randvere Koolis (mh HEV-õpilaste arvelt) ja Prangli Põhikoolis. Põhikooliteenuse ost teistest omavalitsustest on vallaeelarve mõttes tõhus teenuse tagamise viis.

Tabel 45. Valla eelarvekulud põhikooliteenustele

	Õpilaste arv	Klasside arv	Klassi keskmise suurus	Majandamis-kulud m ² kohta	Tööjõukulud töötaja kohta	Tegevuskulud kokku (2024 eelarve)	Toetused ja teenuse ost kokku (2024 eelarve)	Iga-aastased kulud kokku	Iga-aastased kulud õpilase kohta
Viimsi Kool	1318	65	20,3	82 €	29 923 €	6 192 955 €		12 385 910 €	9 398 €
Haabneeme Kool	561	28	20,0	88 €	30 549 €	3 264 790 €		6 529 580 €	11 639 €
Randvere Kool	462	41	11,3	226 €	27 249 €	4 393 190 €		8 786 380 €	19 018 €
Püüsi Kool	310	23	13,5	90 €	28 979 €	1 982 373 €		3 964 747 €	12 790 €
Prangli Põhikool	7	3	2,3	123 €	29 149 €	198 695 €		397 390 €	56 770 €

² Viimsi valla ainuomandis olev äriühing OÜ Viimsi Haldus

Põhikooliteenuse ost teistest KOVdest	398						411 520 €	411 520 €	1 034 €
Kokku	3056	160		608 €	145 849 €	16 032 003 €	411 520 €	32 475 527 €	10 627 €

Ehitusõiguse uuringu andmestiku alusel on vallas 3 krunti, mille osas koolihoone ehitamine on üheks maakasutuse võimalustest.

Tabel 46. Ehitusõigusega kinnistud põhikoolide rajamiseks

Valla piirkond	Asula	Aadress	Sihtotstarve	Kinnistu pindala	Omandivorm	Lubatud ehitus (DP/PT)	DP/PT ehitusalune pind (m ²)	DP/PT brutopind (m ²)
Haabneeme	Haabneeme alevik	Muuli tee 40	Ühiskondlike ehitiste maa	11038	Eraomand	kool ja teaduskeskus	3800	10000
Haabneeme	Viimsi alevik	Vikerkaare tee 2	Ühiskondlike ehitiste maa	29881	Munitsipaalomand	kool, staadion, lasteaed	5000	15000
Randvere	Äigrumäe küla	Äigru tee 11	Ühiskondlike ehitiste maa	3967	Eraomand	kool, lasteaed		

RUUMILISE ARENGU EESMÄRGID, SOOVID JA VAJADUSED

Põhikooliteenuse hea kättesaadavuse kriteeriumiks on selle osutamine kohalikus keskses, mille piirkonnas elab vähemalt 1500 elanikku. Viimsi vallas on 1-9. klassilised põhikoolid olemas kõigis valla piirkondades (mille keskused Randvere ja Püüsi vastavad kohaliku keskuse tasemele) ning lisaks Prangli saarel. Seega on põhikoolivõrgustiku arendamisel põhivajadused seotud koolikohtade (klasside) piisavusega või ülemäärasusega olemasolevates asukohtades (asulate mõttes) ning spetsiifilistega haridusvõimaluste (nt HEV) kättesaadavusega igas piirkonnas.

Viimsi valla arengustrateegias aastani 2045 eesmärgistatakse Prangli saare püsielanikkonna elujõulisuse kindlustamiseks Prangli kooli jätkuvat toetamist. Koolil on potentsiaal pakkuda noortele laagreid ja õppekava toetavaid tegevusi. Arengustrateegia tegevuskavas on kavandatud investeeringud Haabneeme kooli täiendavate klassiruumide juurdeehituseks (2024).

Rahuloluküsitluse alusel (HeiVäl, 2022) on elanikud rahul valla põhikoolide hariduse kvaliteediga. Väiksem on rahulolu hariduslike tugiteenustega ja hariduslike erivajadustega õpilaste õpetamiseks vajalike oskustega õpetajate ja tugipersonali piisavusega. Elanikud soovivad ülevallalise nõustamis- ja tugisüsteemi loomist, et katta puudujääke nii hariduslike erivajadustega laste, nende vanemate ja õpetajate toetamisel. Randvere Koolist soovitakse välja arendada 2 paralleeliga 9-klassiline kool (vallavolikogu 2022. aasta otsuse alusel muudeti kool 9. klassiliseks). Vajadust nähakse vallaülese hajaõppe süsteemi käivitamises, mis võimaldab õppijatel osaleda korraga nii füüsiliselt, kui ka virtuaalselt kontaktõppes.

STSENAARIUMID

Stsenaarium A

Sihtrühma muutus

Rahvastikuarengute tulemusel püsib põhikooliealiste laste (7-15) arv vallas 2036. aastal praegusel tasemel (-59 last ehk -2%), kuid hakkab seejärel ehitusõiguse ammendumisel kahanema ning moodustab 2051. aastaks 73% praegusest (kahanemine 810 lapse võrra).

2036. aasta perspektiivis Randvere ja Püüsi piirkonna põhikooliealiste laste arv ja osakaal valla põhikooliealiste laste rühmas vähesel määral kasvab, samas kui Haabneeme piirkonnas kahaneb. Pikemaajaliselt toimub langus kõigis piirkondades ning perioodi lõpuks 2051. aastal taastub ka praegune põhikooliealiste laste jaotus piirkondade vahel. Sihtrühma arvu muutusi asulates ja piirkondades kirjeldab täpsemalt allolev tabel.

Tabel 47. Põhikooliealiste laste arvukuse muutus ehitusõiguse realiseerimise rändestsenaariumi korral

Elaniku elukoht	Kokku põhikooliealisi (7-15) Baas 2021	Kokku põhikooliealisi (7-15) 2036	Muutus, %	Muutus, arv	Kokku põhikooliealisi (7-15) 2051	Muutus, %	Muutus, arv
Haabneeme piirkond	1919	1745	-9%	-174	1364	-29%	-555
Haabneeme alevik	1058	873	-18%	-185	738	-30%	-320
Lubja	123	304	146%	180	108	-13%	-16
Miiduranna	34	22	-37%	-13	26	-24%	-8
Pärnamäe	367	217	-41%	-150	234	-36%	-133
Viimsi alevik	336	330	-2%	-7	258	-23%	-78
Püüsi piirkond	495	554	12%	59	392	-21%	-103
Kelvingi	62	48	-22%	-13	54	-12%	-8
Leppneeme	79	101	27%	21	58	-26%	-21
Pringi	131	225	72%	94	116	-12%	-15
Püüsi	171	109	-36%	-62	123	-28%	-48
Rohuneeme	52	71	36%	19	41	-22%	-11
Randvere piirkond	636	693	9%	56	485	-24%	-152
Laiaküla	101	73	-28%	-28	71	-29%	-30
Metsakasti	104	132	26%	27	72	-31%	-32
Muuga	71	37	-48%	-34	55	-23%	-16
Randvere	286	193	-33%	-93	214	-25%	-72
Tammneeme	63	74	17%	11	51	-20%	-13
Äigrumäe	11	184	1606%	173	22	104%	11
Viimsi vald	3050	2991	-2%	-59	2241	-27%	-810

Ruumikäitumise muutus

Stsenaariumi puhul eeldame, et teenuskasutuse ruumilised osakaalud (nagu ka tavaklasside suurus põhikoolides ja muude KOV laste arv koolides) säilivad ka tulevikus.

Mõjud

Stsenaariumi realiseerumisel väheneks Haabneeme piirkonnas vajalike klassikomplektide arv 2036. aastaks arvestuslikult 5 võrra, Randvere ja Püünsi piirkonnas aga kummaski kasvaks 1 võrra. Seega, olulist muutmist vajadust ei teki ning kõige tõenäolisem on põhikooli koolikoha tõhususe vähenemine kahanemine 3,5 arvestusliku klassikomplekti jao õpilaste vähenemise arvelt. Oluliselt enam muutuks põhikooliklasside vajadus 2051. aasta perspektiivis. Kokku väheneks valla koolides praegusel komplekteeritusel tasemel põhikooliklasside vajadus 30 klassi mahus, sh 21 klassi mahus Haabneemes, 5 klassi mahus Randveres ja 4 klassi mahus Püünsis. Oma täiendavat mõju põhikoolikohtade vajadustele olemasolevates koolides omab ka HEV õpilastele sobivate õppimisvõimaluste rajamine (nt eraldi õppeblokk, kooli juurdeehitus).

Tabel 48. Põhikooliteenuse vajaduse muutus stsenaarium A korral

Elaniku elukoht	Klasside arv koolides	Munitsipaal-kohtadega varustatus	Teenuse vajadus 2036	Täiendav klasside vajadus 2036	Teenuse vajadus 2051	Täiendav klasside vajadus 2051
Haabneeme piirkond	78	60%	1747	-5,2	1359	-21
Püünsi piirkond	18	18%	325	1,1	237	-4
Randvere piirkond	20	46%	474	0,6	350	-5
Viimsi vald	116	50%	2545,0	-4	1946	-30

Mõjude osas on probleemiks põhikooli sihtrühma ja normilähedaselt komplekteeritavate klasside arvu vähenemine mitmes piirkonnas, millega kaasneb teenuse osutamise tõhususe langus. Pikemas vaates võib vajalik olla Haabneemes 1-2 klassiparalleeli kaotamine koolides. Klassikomplektide arvu vähendamise alternatiiviks (kui klassikomplektide arv säilitatakse ning nende täituvus väheneb) on põhikooliteenuse tõhususe langus – hetkekuludes 0,7 miljonit majandamiskulude ja 2,7 miljonit töäjõukulude arvelt, kokku 3,4 miljonit 2051. aasta teenusvajaduse vähenemist arvestades. Põhikooliteenuse ost teistest KOVdest (stsenaariumi alusel jätkuvalt 20% ulatuses) on koolikoha maksumust arvestades majanduslikult kasulik.

Tabel 49. Põhikoolikohtade vajaduse arvestuslik mõju vallaeelarve kuludele

Aasta	Arvestuslik majandamiskulude muutus	Arvestuslik töäjõukulude muutus	Arvestuslik tegevuskulude muutus	Arvestuslik investeeringuvajadus	Arvestuslik toetuse vajadus
2036	-82 726 €	-314 846 €	-397 572 €	- €	618 532 €
2051	-708 385 €	-2 696 026 €	-3 404 410 €	- €	463 332 €

Puudub nõudlus koolikohtade koduläheduse suurendamiseks ning sellest lähtuvalt autokasutuse vähendamiseks. Paljude valla laste jaoks Randvere ja Püüsi piirkonnas jääb põhikool elukohast jätkuvalt jalgsi ja kergliikuriga liikumiseks kaugemale ning koolis käimiseks on vajalik kas ühistranspordi või perede isikliku mootorsõiduki kasutamine.

Teostatavus

Praegused põhikooli kasutuse ruumimustrid – see, et paljud Püüsi ja Randvere piirkonna lapsed käivad põhikoolis kas vallakeskuses või Tallinnas - on välja kujunenud valdavalt perede soovidele tuginedes ning mitte seega puudub tungiv vajadus (ja elanikkonna surve) põhikoolihariduse koduläheduse maksimeerimiseks – uute koolikohtade loomiseks Püüsi ja Randvere põhikoolides ning vastavas mahus koolikohtade vähendamiseks Haabneeme koolides. Olemasolevate ruumimustrite säilimist toetab ka mitmekesise ja kvaliteetse huvihariduse koondumine vallakeskusesse. Olemasoleva koolivõrgu ja koolikohtade säilitamist toetab üldine kitsikuse tunne koolides, mis võib lühiajaliselt nõuda isegi ruumide laiendamist, seda hoolimata võimalusest, et pikemas perspektiivis koolikohtade vajadus väheneb märkimisväärselt.

Stsenaarium B

Sihtrühma muutus

Rahvastikuarengute tulemusel püsib põhikooliealiste laste (7-15) arv vallas 2036. aastal praegusel tasemel (-59 last ehk -2%), kuid hakkab seejärel ehitusõiguse ammendumisel kahanema ning moodustab 2051. aastaks 73% praegusest (kahanemine 810 lapse võrra).

Ruumikäitumise muutus

Stsenaarium B korral eeldame, et põhikooliteenuse kasutuse kodulähedus suureneb. Stsenaariumis eeldatakse, et Viimsi valla põhikoolides õpib 90% valla lastest ning nendest elukoha piirkonnas 95% Haabneeme ning 80% Randvere ja 70% Püüsi piirkonna lastest.

Mõjud

Stsenaariumi eelduste rakendumisel väheneb põhikooliklasside arvestuslik vajadus 2036. aastaks 3 klassikomplekti võrra, sh Haabneeme piirkonnas 2 klassikomplekti ning Püüsis ja Randveres umbes poole klassikomplekti mahus. 2051. aastaks väheneks klasside vajadus 19 võrra, kõik Haabneeme piirkonnas. Noorte arvu vähenemist Püüsi ja Randvere piirkonnas kompenseeriks piirkonna põhikooliealiste suurem osakaal piirkonnakoolis.

Tabel 50. Põhikooliteenuste vajaduse muutus stsenaarium B korral

Elaniku elukoht	Klasside arv koolides	Munitsipaal-kohtadega varustatus	Teenuse vajadus 2036	Täiendav klasside vajadus 2036	Teenuse vajadus 2036	Täiendav klasside vajadus 2051
Haabneeme piirkond	78	60%	1828	-2	1429	-18
Püüsi piirkond	18	18%	300	0	300	0
Randvere piirkond	20	46%	451	0	451	0
Viimsi vald	116	50%	2579	-3	2180	-19

Stsenaariumiga ei kaasne vajadust muuta valla põhikoolivõrgustikku. Pikemas vaates Haabneeme koolide hetke mõningane ületätuvus väheneb. Seega on otstarbekas vältida uute koolihoonete või juurdeehitiste rajamist ning lahendada kitsikuse probleeme ajutiste lahendustega. Juhul kui koolivõrk säiliks olemasolevas mahus (sh töötajaskond), siis kaasneks õpilaste arvu vähenemisega perioodi lõpuks koolivõrgu tõhususe langus u 2,1 mln euro mahus aastas. Toetusevajadus teistele KOV üksustele väheneb u 200 tuhande euro võrra.

Positiivse mõjuna väheneb noorte transpordivajadus piirkonnakoolide kasutuse suurenemise arvelt.

Tabel 51. Põhikoolikohtade vajaduse arvestuslik mõju vallaeelarve kuludele

Aasta	Arvestuslik majandamis-kulude muutus	Arvestuslik tööjookulude muutus	Arvestuslik tegevuskulude muutus	Arvestuslik investeeringu-vajadus	Arvestuslik toetuse vajadus
2036	-82 726 €	-314 846 €	-397 572 €	- €	309 266 €
2051	-708 385 €	-2 696 026 €	-3 404 410 €	- €	231 666 €

Teostatavus

Stsenaariumi majanduslik teostatavus on kõrge. Noorte elukeskkonna kvaliteedi säilimiseks on vajalik piirkonnakoolide ja piirkonnas pakutava huvihariduse ja huvitegevuse kvaliteedi kasv. Käitumuslikul tasandil tähendab stsenaarium paljudele Randvere ja Püüsi piirkonna peredele ruumikäitumise muutust.

Stsenaarium C

Sihtrühma muutus

Stsenaariumi rahvastikuarengute eelduste alusel kasvab jääb valla põhikooliealiste laste ja noorte arv 2036. aastaks lähedaseks hetke tasemele (-2%), kuid kuna üldine areng koondub enam Haabneeme piirkonda, siis väheneb sihtrühma arv Püüsi ja Randvere piirkonnas. Aastaks 2051 suudetakse tagada kasv kõigis valla piirkondades, kokku u 7% ulatuses 2021. aasta tasemest.

Tabel 52. Põhikooliealiste laste arvukuse muutus arendusalade välja ehitamise rändestsenaariumi korral

Elaniku elukoht	Kokku põhikooliealisi (7-15) Baas 2021	Kokku põhikooliealisi (7-15) 2036	Muutus, %	Muutus, arv	Kokku põhikooliealisi (7-15) 2051	Muutus, %	Muutus, arv
Haabneeme piirkond	1919	2017	5%	98	2103	10%	184
Haabneeme alevik	1058	1023	-3%	-34	1053	0%	-5
Lubja	123	202	64%	79	214	73%	90
Miiduranna	34	281	723%	247	297	768%	263
Pärnamäe	367	201	-45%	-167	252	-31%	-115
Viimsi alevik	336	309	-8%	-27	287	-15%	-49
Püüsi piirkond	495	437	-12%	-58	514	4%	19
Kelvingi	62	46	-25%	-16	57	-9%	-5
Leppneeme	79	76	-5%	-4	84	6%	5
Pringi	131	164	25%	33	180	37%	49
Püüsi	171	98	-43%	-73	134	-21%	-36
Rohuneeme	52	53	2%	1	59	14%	7
Randvere piirkond	636	537	-16%	-99	648	2%	12
Laiaküla	101	64	-36%	-37	80	-20%	-20
Metsakasti	104	101	-3%	-4	104	0%	0
Muuga	71	36	-49%	-35	56	-21%	-15
Randvere	286	173	-40%	-113	234	-18%	-51
Tammneeme	63	58	-8%	-5	67	6%	4
Äigrumäe	11	105	869%	94	105	876%	95
Viimsi vald	3050	2991	-2%	-59	3265	7%	215

Ruumikäitumise muutus

Stsenaariumis eeldatakse, et teenuskasutuse ruumilised osakaalud (nagu ka tavaklasside suurus põhikoolides ja muude KOV laste arv koolides) säilivad ka tulevikus.

Mõjud

Stsenaariumi realiseerumisel väheneb klassikomplektide arvestuslik vajadus 2036. aastaks 3 komplekti võrra ja 2051. aastaks kasvab 6 komplekti võrra. Teenusvajaduse vähesest muutusest ei tulene vajadust põhikoolivõrgustiku muutmiseks.

Tabel 53. Põhikooliteenuste vajaduse muutus stsenaarium C korral

Elaniku elukoht	Klasside arv koolides	Munitsipaalkohtadega varustus	Teenuse vajadus 2036	Täiendav klasside vajadus 2036	Teenuse vajadus 2051	Täiendav klasside vajadus 2051
Haabneeme piirkond	78	60%	1847	-1,0	1996	5
Püüsi piirkond	18	18%	302	-0,2	317	1
Randvere piirkond	20	46%	448	-0,5	460	0
Viimsi vald	116	50%	2597,4	-2	2773	6

Koolivõrgu tegevuskulude tõhusus kasvab, nagu vähesel määral ka kulud teiste KOV üksuste koolides õppivate laste eest tasumiseks.

Tabel 54. Põhikoolikohtade vajaduse arvestuslik mõju vallaelarve kuludele

Aasta	Arvestuslik majandamis- kulude muutus	Arvestuslik tööjõukulude muutus	Arvestuslik tegevuskulude muutus	Arvestuslik investeeringu- vajadus	Arvestuslik toetuse vajadus
2036	-41 677 €	-158 616 €	-200 293 €	- €	618 532 €
2051	136 041 €	517 757 €	653 798 €	- €	675 178 €

Paljude valla laste jaoks Randvere ja Püünsi piirkonnas jääb põhikool elukohast jätkuvalt jalgsi ja kergliikuriga liikumiseks kaugele ning koolis käimiseks on vajalik kas ühistranspordi või perede isikliku mootorsõiduki kasutamine.

Teostatavus

Stsenaarium vastab perede igapäevaelu senistele liikumismustritele. Olemasolevate ruumimustrite säilimist toetab ka mitmekesise ja kvaliteetse huvihariduse koondumine vallakeskusesse. Investeeringute ja tegevuskulude kasv jääb oluliselt alla eeldatavale tööealiste arvelt toimuvale maksutulude kasvule.

Stsenaarium D

Sihtrühma muutus

Sihtrühm muutub stsenaariumi alusel sarnaselt stsenaariumile C – peale väikest 2% langust aastaks 2036, sihtrühma arvukus kasvab perioodi lõpuks aastal 2051 7% võrra.

Ruumikäitumise muutus

Stsenaariumis eeldatakse, et Viimsi valla põhikoolides õpib 90% valla lastest ning nendest elukoha piirkonnas 95% Haabneeme ning 80% Randvere ja 70% Püünsi piirkonna lastest.

Mõjud

Eeldades stsenaariumis D nii arendusalade välja arendamist kui ka koduläheduse kasvu muutub põhikooliteenuse vajadus piirkondades alljärgnevalt: 2036 aastaks kasvab klassikomplektide vajadus 10 võrra, sh Haabneeme piirkonnas +6, Püünsis ja Randveres +2; 2051. aastaks on vallas nõudlust 22 enama klassikomplekti järele, sh Haabneemes +10, Püünsis 5, Randveres 6.

Tabel 55. Põhikooliteenuste vajaduse muutus stsenaarium D korral

Elaniku elukoht	Klasside arv koolides	Munitsipaalkohtadega varustatus	Teenuse vajadus 2036	Täiendav klasside vajadus 2036	Teenuse vajadus 2036	Täiendav klasside vajadus 2051
Haabneeme piirkond	78	60%	2007	6	2117	10
Püüsi piirkond	18	18%	348	2	399	5
Randvere piirkond	20	46%	511	2	596	6
Viimsi vald	116	50%	2865	10	3112	22

Stsenaariumiga kaasneb vähene investeerimisvajadus kõigi piirkondade põhikoolide laiendamiseks. Tegevuskulude tõhusus kasvab. Noorte transpordivajadus väheneb piirkonnakoolide kasutuse suurenemise arvelt.

Tabel 56. Põhikoolikohtade vajaduse arvestuslik mõju vallaeelarve kuludele

Aasta	Arvestuslik majandamiskulude muutus	Arvestuslik tööjõukulude muutus	Arvestuslik tegevuskulude muutus	Arvestuslik investeeringuvajadus	Arvestuslik toetuse vajadus
2036	-629 872 €	-1 623 274 €	-2 253 146 €	5 284 427 €	309 266 €
2051	119 579 €	308 172 €	427 751 €	7 913 451 €	337 589 €

Teostatavus

Stsenaarium nõuab paljudelt peredelt ruumikäitumise muutust. Eeldab piirkonnakoolide ja piirkonnas pakutava huvihariduse ja huvitegevuse kvaliteedi kasvu. Investeeringute ja tegevuskulude kasv jääb oluliselt alla eeldatavale tööealiste arvelt toimuvale maksutulude kasvule.

4.6 Keskhariusteenus

HETKEOLUKORD

Viimsi vallas pakub üldkeskhariduse teenust riigi omandis olev Viimsi Gümnaasium, kus on 557 õpilaskohta 19 klassis. 65% kooli kohtadest on täidetud Viimsi valla noorte poolt. Viimsi vald tasub hariduskulusid teiste KOV üksuste munitsipaalkoolides 335 keskharidust omandava õpilase eest kokku 346 tuhande euro mahus (u 1 tuhat õpilaskoha eest).

Viimsi valla noortest käib Viimsi gümnaasiumis 43% kõigist üldkeskhariduse teenuse kasutajatest. Seega on koduläheduse suurendamiseks ning keskharidusteenu pakkumise osas vallas suur potentsiaal.

Tabel 57. Keskkharidusteenuse kasutuse kodulähedus

Lapse elukoht	Elukoha asulas		Elukoha piirkonnas		Haabneeme piirkonnas		Viimsi vallas		Väljaspool Viimsi valda	
	Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Haabneeme piirkond	118	25%	218	46%	218	46%	218	46%	260	54%
Haabneeme alevik	118	47%	118	47%	118	47%	118	47%	134	53%
Lubja küla	0	0%	23	49%	23	49%	23	49%	24	51%
Miiduranna küla		0%	5	50%	5	50%	5	50%	5	50%
Pärnamäe küla	0	0%	43	48%	43	48%	43	48%	47	52%
Viimsi alevik	0	0%	29	37%	29	37%	29	37%	50	63%
Prangli saar	0	0%	0	0%	2	40%	2	40%	3	60%
Kelnase küla		0%		0%	2	50%	2	50%	2	50%
Lääneotsa küla										
Püüsi piirkond	0	0%	0	0%	89	51%	89	51%	87	49%
Kelvingi küla	0	0%	0	0%	10	43%	10	43%	13	57%
Leppneeme küla	0	0%	0	0%	14	54%	14	54%	12	46%
Pringi küla	0	0%	0	0%	27	57%	27	57%	20	43%
Püüsi küla	0	0%	0	0%	27	47%	27	47%	30	53%
Rohuneeme küla		0%	0	0%	11	48%	11	48%	12	52%
Randvere piirkond	0	0%	0	0%	50	28%	50	28%	130	72%
Laiaküla		0%	0	0%	2	6%	2	6%	29	94%
Metsakasti küla		0%	0	0%	11	48%	11	48%	12	52%
Muuga küla		0%	0	0%	2	9%	2	9%	20	91%
Randvere küla	0	0%	0	0%	31	35%	31	35%	58	65%
Tammneeme küla		0%	0	0%	3	25%	3	25%	9	75%
Äigrumäe küla		0%	0	0%	1	33%	1	33%	2	67%
Viimsi vald kokku	118	14%	218	26%	359	43%	359	43%	480	57%

Riigigümnaasium tegutseb uues koolihoones.

Tabel 58. Gümnaasiumi tegevustingimused

Asutus	Asula	Aadress	Hoone põhikasutus	Hoone omanik	Kasutusele võtmise aeg	Seisukorra hinnang	Ehitisealune pind	Suletud kasulik netopind
Viimsi Gümnaasium	Haabneeme alevik	Tammepõllu tee 2	koolimaja	riik	2018	5	1953,5	4284,5

Riigigümnaasiumi laiendamiseks on riigil kaks kinnistut olemasoleva koolihoone naabruses.

Tabel 59. Ehitusõigusega kinnistud koolide rajamiseks

Asula	Aadress	Sihtotstarve	Kinnistu pindala	Omandi-vorm	Lubatud ehitis (DP/PT)	DP/PT ehitus-alune pind (m ²)	DP/PT brutopind (m ²)
Haabneeme alevik	Muuli tee 40	Ühiskondlike ehitiste maa	11038	Eraomand	kool ja teaduskeskus	3800	10000
Haabneeme alevik	Tammepõllu tee 4	Ärimaa	4130	riik			
Haabneeme alevik	Tammelehe tee 2	Ärimaa	3603	riik			
Haabneeme alevik	Männi tee 2	Ühiskondlike ehitiste maa	37243	Eraomand			

RUUMILISE ARENGU EESMÄRGID, SOOVID JA VAJADUSED

Teenuste planeerimise juhendi alusel tuleb tagada gümnaasiumihariduse olemasolu piirkonnakeskustes. Viimsi vallas on selliseks keskuseks Haabneeme alevik. Elanikkonna rahuloluküsitluse (HeiVäl, 2022) tulemuste alusel peavad Viimsi gümnaasiumis antavat haridust kvaliteetseks 67% elanikest. Oluliseks sooviks on, et suudetakse tagada gümnaasiumikohad oma valla lastele.

Viimsi valla arengustrategia aastani 2045 näeb olulise väljakutsena piisava arvu õppekohtade tagamist vallas pärast põhihariduse omandamist. Soovitakse alustada avalikku arutelu kas, kuidas ja milliste erialadega võiks Viimsis olla võimalik osaleda kutsehariduses peale põhikooli lõpetamist. Arengustrategia tegevussuunaks on „koostöös riigi, kutsekoolide, kõrgkoolide ja ettevõtjatega otsida võimalusi rakendada Viimsis piirkondlike hariduskeskuste kontseptsiooni ning rajada siia kaasaegseid erialasid õpetava kutsekooli ja/või kolledži”.

STSENAARIUMID

Stsenaarium A

Sihtrühma muutus

Stsenaariumi eelduseks olevate rahvastikuarengute tulemusel muutub keskhariduse vanuseline sihtrühm (arvestuslikult 16-18 aastased noored) järgnevatel aastakümnetel oluliselt. Prognoosiperioodi esimesel poolel sihtrühm kasvab ning 2036. aastal on sihtrühma ligi 400 noort juures (kasv 44%). Perioodi teises pooles toimub sihtrühma arvukuse kiire langus ning aastaks 2051 on keskkooliealisi noori vallas u 200 võrra ehk 18% vähem kui praegusel ajal. Võrrelduna tippajaga väheneb noorte arv selleks ajaks u 50%.

Tabel 60. Keskkooliealiste laste arvukuse muutus ehitusõiguse realiseerimise rändestsenaariumi korral

Elaniku elukoht	2021	2036			2051		
		Arv	Muutus	Muutuse %	Arv	Muutus	Muutuse %
Haabneeme piirkond	520	765	245	47%	427	-93	-18%
Haabneeme alevik	292	400	108	37%	217	-75	-26%
Lubja	38	131	92	240%	53	15	38%
Miiduranna	8	7	-1	-13%	7	-1	-12%
Pärnamäe	83	96	13	15%	62	-22	-26%
Viimsi alevik	98	131	33	34%	88	-10	-10%
Püüsi piirkond	176	217	41	23%	148	-28	-16%
Kelvingi	28	15	-14	-48%	20	-8	-29%
Leppneeme	25	42	18	71%	24	-1	-4%
Pringi	43	93	50	118%	49	7	16%
Püüsi	59	36	-23	-39%	38	-21	-36%
Rohuneeme	21	31	10	49%	17	-4	-19%
Randvere piirkond	199	303	104	53%	161	-37	-19%
Laiaküla	32	32	0	0%	21	-12	-36%
Metsakasti	28	58	31	111%	25	-3	-11%
Muuga	26	10	-17	-63%	17	-10	-37%
Randvere	89	93	4	4%	59	-30	-34%
Tammneeme	20	34	14	71%	16	-4	-20%
Äigrumäe	3	76	73	2428%	24	21	707%
Viimsi vald	894	1285	391	44%	736	-158	-18%

Ruumikäitumise muutus

43% Viimsi valla üldkeskharidust omandavatest noortest (359) teeb seda Viimsi gümnaasiumis ning 57% mujal asuvates koolides (480). Stsenariumis eeldatakse, et selline proportsioon säilib ka tulevikus.

Mõjud

Koolikohtade optimeerimise ülesanne on rahvastikuarengute iseloomu tõttu keerukas. Muutuvat vajadust puhverdatakse Tallinna koolikohtade arvelt. Gümnaasiumite arvu kasvu ja ka kutse- ja rakenduskõrgkooli teket valla stsenarium ei sisalda – noorte muutuvad haridusvajadused rahuldatakse Tallinna linnastu võimalusi kasutades. Täiendav ruumivajadus kaasneb gümnaasiumi-teenuse kvaliteedi tõstmise ülesandega – spordihoone, välialad jms.

Tabel 61. Keskkaridusteenuse vajaduse muutus stsenarium A korral

Elaniku elukoht	Teenuse vajadus olemasoleva kasutuse alusel 2036	Klasside vajadus	Teenuse vajadus olemasoleva kasutuse alusel 2051	Klasside vajadus	Täiendav klasside vajadus 2036	Täiendav klasside vajadus 2051
Haabneeme piirkond	329	11,3	183	6	-8	-13
Haabneeme alevik	172	5,9	93	3	-13	-16
Lubja	56	1,9	23	1	2	1
Miiduranna	3	0,1	3	0	0	0
Pärnamäe	41	1,4	26	1	1	1
Viimsi alevik	56	1,9	38	1	2	1
Püüsi piirkond	93	3,2	64	2	3	2
Kelvingi	6	0,2	9	0	0	0
Leppneeme	18	0,6	10	0	1	0
Pringi	40	1,4	21	1	1	1
Püüsi	16	0,5	16	1	1	1
Rohuneeme	13	0,5	7	0	0	0
Randvere piirkond	130	4,5	69	2	4	2
Laiaküla	14	0,5	9	0	0	0
Metsakasti	25	0,9	11	0	1	0
Muuga	4	0,1	7	0	0	0
Randvere	40	1,4	25	1	1	1
Tammneeme	15	0,5	7	0	1	0
Äigrumäe	33	1,1	10	0	1	0
Viimsi vald	552	19,0	316	11	0	-8

Stsenariumiga ei kaasne gümnaasiumi- ja laiemalt põhikoolijärgse hariduse koduläheduse kasvu ning säilib suur sõltuvus Tallinnas pakutavast (paratamatult oluliselt mitmekesisemast) haridusteenuste valikust. Rahalised mõjud vallaelarvele seonduvad mujal munitsipaal-gümnaasiumites käivate noorte arvust, mis seniste kasutusmustrite säilimisel perioodi esimeses pooles kasvab (u 150 tuhat eurot aastas rohkem), kuid seejärel väheneb (u 50 tuhat eurot aastas vähem).

Teostatavus

Olulisi majanduslikke piiranguid stsenaariumi teostatavusel ei ole – need on seotud riigieelarve pikaajaliste võimalustega. Stsenaariumi teostatavus ei sõltu oluliselt valla finantsvõimekusest ja ka naabrussuhted ei tohiks kavandatavaid asukohti arvestades gümnaasiumikompleksi laiendamist pidurdada.

Stsenaarium B

Sihtrühma muutus

Prognoosiperioodi esimesel poolel sihtrühm kasvab ning 2036. aastal on sihtrühma ligi 400 noort juures (kasv 44%). Perioodi teises pooles toimub sihtrühma arvukuse kiire langus ning aastaks 2051 on keskkooliealisi noori vallas u 200 võrra vähem kui praegusel ajal. Võrrelduna tippajaga väheneb noorte arv selleks ajaks u 50%.

Ruumikäitumise ja pakkumuse muutus

Stsenaariumis eeldatakse, et Viimsi vallas keskharidust omavate noorte osakaal kasvab 70%-ni. Riigigümnaasium arendatakse välja/edasi kohalikuks hariduskeskuseks, kus kombineeritakse gümnaasiumi ja kutseõpet.

Mõjud

Stsenaariumil on positiivsed mõjud valla ruumilisele arengule - suureneb teenuse kodulähedus. Hariduskeskuse välja arendamisel võib õpilasränne valda sisse kasvada kuni 500 õpilase arvelt, kes on vallakeskuse teenuste ja/või ühistransporditeenuste igapäevasteks klientideks.

Eeldatav teenuse tõhususe langus üldplaneeringu elluviimise perioodi teises pooles on riigi keskvalitsuse lahendada. KOV eelarves vähenevad Tallinnale makstavad summad munitsipaalgümnaasiumite koolikohtade eest.

Tabel 62. Keskharidusteenuse vajaduse muutus stsenaarium B korral

Elaniku elukoht	Teenuse vajadus 2036	Klasside vajadus	Teenuse vajadus 2051	Klasside vajadus	Täiendav klasside vajadus 2036	Täiendav klasside vajadus 2051
Haabneeme piirkond	535	18,5	299	10	-1	-9
Haabneeme alevik	280	9,7	152	5	-9	-14
Lubja	91	3,2	37	1	3	1
Miiduranna	5	0,2	5	0	0	0

Pärnamäe	67	2,3	43	1	2	1
Viimsi alevik	91	3,2	61	2	3	2
Püüsi piirkond	152	5,2	104	4	5	4
Kelvingi	10	0,4	14	0	0	0
Leppneeme	29	1,0	17	1	1	1
Pringi	65	2,2	35	1	2	1
Püüsi	25	0,9	27	1	1	1
Rohuneeme	22	0,8	12	0	1	0
Randvere piirkond	212	7,3	113	4	7	4
Laiaküla	23	0,8	14	0	1	0
Metsakasti	41	1,4	17	1	1	1
Muuga	7	0,2	12	0	0	0
Randvere	65	2,2	41	1	2	1
Tammneeme	24	0,8	11	0	1	0
Äigrumäe	53	1,8	17	1	2	1
Viimsi vald	899	31,0	515	18	12	-1

Teostatavus

Peamine teostatavust mõjutav piirang on riigi keskvalitsuse hariduspoliitika, mis hetketeadmise põhjal keskendub hariduskeskuste kontseptsiooni elluviimisel kutsehariduskeskuste ümber kujundamiseks laiemapõhjalisteks hariduskeskusteks ning mitte kutseõppe võimaluste lisamisega riigigümnaasiumite juurde. Ka Viimsi vallas keskharidust omavate noorte osakaalu kasvatamine 70%-ni on ambitsioonikas eesmärk arvestades Tallinna gümnaasiumite oluliselt mitmekesisemaid õpivalikuid. Olulisi majanduslikke piiranguid stsenaariumi teostatavusel ei ole – need on seotud riigieelarve pikaajaliste võimalustega.

Stsenaarium C

Sihtrühma muutus

Stsenaariumi korral jääb sihtrühma arv vallas kogu prognoosiperioodi ulatuses praegusest tasemest kõrgemaks, kuid peale 2030-ndate tippu pöörduv üldplaneeringu elluviimise perioodi lõpus mõõdukale kahanemisele. Siiski on 16-18 aastaste noorte arv 16% võrra suurem kui perioodi alguses. Sihtrühma kasv koondub Haabneeme piirkonda. Perioodi teises pooles suudetakse kiiret langust vältida - gümnaasiumiealiste arv väheneb küll 2036. ja 2051. aasta vahel 250 noore võrra,

Tabel 63. Keskkooliealiste laste arvukuse muutus arendusalade väljaehitamise rändestsenaariumi korral

Elaniku elukoht	2021	2036			2051		
		Arv	Muutus	Muutuse %	Arv	Muutus	Muutuse %
Haabneeme piirkond	520	878	358	69%	671	152	29%
Haabneeme alevik	292	463	171	59%	325	33	11%
Lubja	38	88	50	130%	74	35	92%
Miiduranna	8	115	107	1373%	113	105	1347%
Pärnamäe	83	89	6	7%	65	-18	-22%
Viimsi alevik	98	122	24	25%	94	-3	-4%
Püüsi piirkond	176	169	-7	-4%	172	-4	-2%
Kelvingi	28	14	-15	-52%	20	-8	-28%

Leppneeme	25	32	7	29%	29	4	17%
Pringi	43	67	25	58%	62	19	45%
Püüsi	59	32	-28	-47%	40	-19	-32%
Rohuneeme	21	24	3	15%	21	0	-1%
Randvere piirkond	199	238	40	20%	193	-5	-3%
Laiaküla	32	29	-4	-12%	22	-10	-31%
Metsakasti	28	45	18	65%	31	3	12%
Muuga	26	9	-17	-64%	17	-10	-37%
Randvere	89	85	-5	-5%	63	-26	-29%
Tammneeme	20	27	8	38%	19	-1	-3%
Äigrumäe	3	43	40	1323%	41	38	1252%
Viimsi vald	894	1285	391	44%	1037	143	16%

Ruumikäitumise ja pakkumuse muutus

43% Viimsi valla üldkeskharidust omandavatest noortest teeb seda Viimsi gümnaasiumis ning 57% mujal asuvates koolides. Stsenaariumis eeldatakse, et selline proportsioon säilib ka tulevikus. Riigigümnaasium jätkab üldkeskharidust andva asutusena.

Mõjud

Teenusvajadus säilib kuni 2030-ndate keskpaigani, kuid üldplaneeringu elluviimise perioodi lõpuks väheneb u 4 klassikomplekti võrra. Seega ei kaasne stsenaariumiga olulist ruumivajaduse muutust.

Tabel 64. Keskkharidusteenuse vajaduse muutus stsenaarium C korral

Elaniku elukoht	Teenusvajadus 2036	Klasside vajadus	Teenusvajadus 2051	Klasside vajadus	Täiendav klasside vajadus 2036	Täiendav klasside vajadus 2051
Haabneeme piirkond	377	13,0	289	10	-6	-9
Haabneeme alevik	199	6,9	140	5	-12	-14
Lubja	38	1,3	32	1	1	1
Miiduranna	49	1,7	49	2	2	2
Pärnamäe	38	1,3	28	1	1	1
Viimsi alevik	53	1,8	41	1	2	1
Püüsi piirkond	72	2,5	74	3	2	3
Kelvingi	6	0,2	9	0	0	0
Leppneeme	14	0,5	12	0	0	0
Pringi	29	1,0	27	1	1	1
Püüsi	14	0,5	17	1	0	1
Rohuneeme	10	0,4	9	0	0	0
Randvere piirkond	102	3,5	83	3	4	3
Laiaküla	12	0,4	10	0	0	0
Metsakasti	20	0,7	13	0	1	0
Muuga	4	0,1	7	0	0	0
Randvere	36	1,3	27	1	1	1
Tammneeme	12	0,4	8	0	0	0
Äigrumäe	18	0,6	17	1	1	1
Viimsi vald	552	19,0	446	15	0	-4

Täiendav ruumivajadus kaasneb gümnaasiumiteenuse kvaliteedi tõstmise ülesandega – spordihoone, väliasad jms.

Teostatavus

Stsenaarium on ruumikäitumise mõttes hõlpsalt täidetav – eeldada võib nende valla noorte osakaalu järk-järgulist kasvu, kes õpivad Viimsi Gümnaasiumis. Vajalikud on riigi keskvalitsuse investeeringud koolikompleksi.

Stsenaarium D

Sihtrühma muutus

Stsenaariumi korral jääb sihtrühma arv vallas sarnaselt stsenaariumile C kogu prognoosiperioodi ulatuses praegusest tasemest kõrgemaks, kuid peale 2030-ndate tippu perioodi lõpus pöördub mõõdukale kahanemisele. Kasv koondub Haabneeme piirkonda.

Ruumikäitumise ja pakkumuse muutus

Stsenaariumis eeldatakse, et Viimsi vallas keskharidust omavate noorte osakaal kasvab 70%-ni. Riigigümnaasium arendatakse välja/edasi piirkondlikuks hariduskeskuseks, kus kombineeritakse gümnaasiumi-, kutse- ja kaugemas tulevikus rakenduslikku kõrgharidust. Piirkondliku hariduskeskuse positsioneeritakse valitud erialade põhiselt kogu pealinnaregiooni haridusvõrgus.

Mõjud

Hariduskeskuse välja arendamisel kasvab õpilasaranne valda. Need noored on vallakeskuse teenuste ja/või ühistransporditeenuste igapäevasteks klientideks.

Tabel 65. Keskharidusteenuse vajaduse muutus stsenaarium D korral

Elaniku elukoht	Teenuse vajadus 2036	Klasside vajadus	Teenuse vajadus 2051	Klasside vajadus	Täiendav klasside vajadus 2036	Täiendav klasside vajadus 2051
Haabneeme piirkond	615	21,2	470	16	2	-3
Haabneeme alevik	324	11,2	228	8	-8	-11
Lubja	62	2,1	52	2	2	2
Miiduranna	80	2,8	79	3	3	3
Pärnamäe	62	2,1	46	2	2	2
Viimsi alevik	86	3,0	66	2	3	2
Püüksi piirkond	118	4,1	120	4	4	4
Kelvingi	10	0,3	14	0	0	0

Leppneeme	22	0,8	20	1	1	1
Pringi	47	1,6	43	1	2	1
Püüsi	22	0,8	28	1	1	1
Rohuneeme	17	0,6	14	0	1	0
Randvere piirkond	167	5,8	135	5	6	5
Laiaküla	20	0,7	16	1	1	1
Metsakasti	32	1,1	22	1	1	1
Muuga	7	0,2	12	0	0	0
Randvere	59	2,0	44	2	2	2
Tammneeme	19	0,7	13	0	1	0
Äigrumäe	30	1,0	28	1	1	1
Viimsi vald	899	31,0	726	25	12	6

Teostatavus

Peamine teostatavust mõjutav piirang on riigi keskvalitsuse hariduspoliitika, mis hetketeadmise põhjal keskendub hariduskeskuste kontseptsiooni elluviimisel kutsehariduskeskuste ümber kujundamiseks laiemapõhjalisteks hariduskeskusteks ning mitte kutseõppe võimaluste lisamisega riigigümnaasiumite juurde. Olulisi majanduslikke piiranguid stsenaariumi teostatavusel ei ole – need on seotud riigieelarve pikaajaliste võimalustega.

NOORSOOTÖÖ SH HUVIHARIDUS JA HUVITEGEVUS

HETKEOLUKORD

Viimsi vallas osutavad huviharidusteenust kolm munitsipaalhuvikooli ning 16 erahuvikooli või nende tegevuskohta. Huviharidust pakutakse kõigis olulisemates valdkondades (muusika, kunst, sport, tehnika ja loodus). Hallatavad huvikoolid ja 3 erahuvikooli tegutsevad kultuuri- ja hariduskeskus Artium kaasaegsetes ruumides – üldhariduskoolide lähedal ja sisuliselt valla keskuslal. Kunstikoolil on filiaal Randveres. Lisaks toimuvad huviringid ja treeningud Viimsi Huvikeskuses, üldhariduskoolides, Foruse Spordikeskuses, Äritares, Miiduranna sadamas ja Kaluri tee 3 ning Prangli saarel nii põhikoolis kui ka rahvamajas.

Viimsi noortekeskus tegutseb avatud noorsootöö põhimõttel kõigis kolmes vallapiirkonnas. Haabneemes asub renoveeritud rendipinnal noortekeskuse n-ö peamaja. Püüsis toimub noortekeskuse tegevus Püüsi koolihoones ning Randveres kuni 2024 aastani samuti koolihoones. 2024.-25. aastal ehitatakse Randverre uus noortekeskus.

Tabel 66. Teenuseid osutavate asutuste paiknemine Viimsi valla piirkondades ja asulates

	Munitsipaalhuvikool	Erahuvikool	Huviringide tegevuskoht	Noortekeskus
Haabneeme piirkond	3		1	1
Haabneeme alevik		16		1
Lubja	3			
Miiduranna				
Pärnamäe				

Viimsi alevik			1	
Püüsi piirkond	1		1	1
Kelvingi				
Leppneeme				
Pringi				
Püüsi	1		1	1
Rohuneeme				
Randvere piirkond	1		1	1
Laiaküla				
Metsakasti				
Muuga				
Randvere	1		1	1
Tammneeme				
Äigrumäe				
Prangli saar	1		1	
Naissaar				
Viimsi vald kokku	6		4	3

Huvikoolide õppekohtade arv (üle 4 tuhande) ületab valla laste ja noorte arvu ehk siis hulgaliselt leidub lapsi ja noori, kes käivad mitmes huvikoolis (ja huviringis). Munitsipaalhuvikoolide õpilaste arv moodustab u 15% kõigist huvikooli õpilastest. Neis on kokku 86 õppekavarühma - Viimsi Muusikakoolis 51 (keskmine rühma suurus 4,3), Viimsi Kunstikoolis 11 (rühma suurus 25,0) ja Viimsi Teaduskoolis 24 (rühma suurus 4,5).

Viimsi noortekeskuste külastatavus on piirkondlikult suhteliselt tasakaalustatud. Üle-Eestilise elektroonilise süsteemi Logiraamat 2024. aasta 8 esimese kuu andmetel oli kõige enam registreeritud külastajaid Püüsi keskuses - 3786. Viimsi keskuse avatud noortekeskuses oli sel perioodil kokku 2665 ja Randvere keskuses 1374 külastajat. Täiendavat sissevaadet noortekeskuse tegevusele pakuvad ka üritustel osalemise andmed aastast 2023, mis kinnitavad tõsiasja, et noortekeskus tegutseb kõigis kolmes tegevuskohas aktiivselt.

Märkimisväärne on noortekeskuste kasutajate vanuseline jaotus. Püüsi ja eriti Randvere tegevuskohas moodustavad enamuse külastajatest ja üritustel osalejatest nooremas koolieas (7-11 aastased) lapsed. Püüsi keskuses moodustasid selle vanusrühma lapsed 65% külastajatest ja 84% üritustel osalejatest, Randvere keskuses vastavalt 79% ja 88%. Viimsi keskuse avatud noortekeskuse kasutajate vanuseline jaotus on kõige ühtlasem – nooremas koolieas laste arvele jääb 50% külastustest ja üritustest osalemistest.

Viimsi valla huvikoolide, laste ja noorte huviringide ning noortekeskuste ruumiline kättesaadavus vastab sellisena täiel määral üldistele hea teenusvõrgustiku kriteeriumitele. Sellest hoolimata käib suur hulk Viimsi valla lapsi ja noori ka Tallinna huvikoolides – seda tingituna üldhariduskooli asukohast Tallinnas või ka spetsiifilisematest ootustest huvikooli hariduse sisule. Piirkondades läbi viidud aruteludes toodi välja, et sageli ei ole küsimus isegi mitte hariduse valdkondlikus valikus, vaid rakendatavates õppemeetodites, sobivuses õpetaja ja treeneri pedagoogilise stiiliga. Valla kulud nende laste ja noorte huviharidusele on siiski suhteliselt tagasihoidlikud (nt leping Tallinna linnaga 150 tuhande euro mahus, mis on u 2% valdkonna kogukuludest).

Tabel 67. Valla eelarvekulud huvihariduse, huvitegevuse ja noortekeskuste teenustele

	Laste/ kohtade arv	Õppe- kavade ja rühmade arv	ÕK kesk- mine suurus	Majanda- miskulud (2024 eelarve)	Tööjõukulud (2024 eelarve)	Tegevus- kulud kokku (2024 eelarve)	Toetused ja teenuse ost kokku (2024 eelarve)	Iga-aastased kulud kokku	Iga- aastased kulud õpilase kohta
SA Kultuuri- ja hariduskeskus Viimsi Artium						- €	682 500 €	682 500 €	
Viimsi Noortekeskus				173 177 €	232 538 €	405 715 €		811 430 €	
Viimsi Muusikakool	219	51	4,3	231 146 €	857 604 €	1 088 750 €	400 €	2 177 900 €	9 945 €
Viimsi Kunstikool	275	11	25,0	309 936 €	263 259 €	573 195 €		1 146 390 €	4 169 €
Viimsi Teaduskool	109	24	4,5	263 118 €	220 896 €	484 014 €		968 028 €	8 881 €
Viimsi valla 7-19 aastaste sporditegevuse toetus	1582						587 049 €	587 049 €	371 €
Huvikoolide toetused teistele KOVidele (leping Tallinnaga)							150 000 €	150 000 €	
Huvihariduse- ja tegevuse toetus							113 670 €	113 670 €	
Kokku	2185	86		977 377 €	1 574 297 €	2 551 674 €	1 533 619 €	6 636 967 €	3 038 €

RUUMILISE ARENGU EESMÄRGID, SOOVID JA VAJADUSED

Viimsi valla arengustrateegia tegevuskavas on kavandatud Randvere noortekeskuse rajamine (2024, ehitust on alustatud) ning noortekeskuse tegevuse laiendamist Pärnamäe piirkonda (2027). Samuti seatakse ülesandeks valla keskest väljaspool asuvates munitsipaalkoolides pakutavate huviringide valiku laiendamist (sh saartel elavatele noortele). Valla arengukavatsustes on ka loodushariduse edendamine Naissaare eeldusi ära kasutades. Operatiivsel tasandil on arendustegevuse oluliseks põhimõtteks ruumide ristikasutuse oluline suurendamine, sh koolihoonete kasutusele võtt vaba aja (sh ka noorte vaba aja) tegevuste asukohana.

Elanike rahuloluküsitluse (HeiVäl, 2022) tulemuste põhjal peetakse huvitegevusi kvaliteetseteks ning 85% noortest olid noorsootöoga kas väga või pigem rahul. Elanike sooviks on, et erinevad huviringid oleksid senisest kättesaadavamad keskustest kaugemal elavatele noortele. Samuti peaks vald leidma lahendusi Randveres ja Prangli saarel huviringide valiku mitmekesistamiseks.

Ka piirkondades läbi viidud aruteludel tõstatati küsimus piirkondades (st Randveres ja Püünsis) pakutavate huvihariduse ja huvitegevuse võimaluste valiku mitmekesisuse ja kvaliteedi osas võrdlusena vallakeskuse võimalustega. Leiti, et noorteteenuste parem kvaliteet on üheks põhjuseks, miks oluline osa valla peredest eelistab vallakeskuse üldhariduskoole.

Teenusvõrgustike arendamisel on põhiküsimuseks, kuidas suurendada noortekeskuste kodulähedust. Maakonnaplaneeringute juhendis on üldkriteeriumina soovitatud noortekeskust või vähemalt noortetuba teenuspiirkondades, kus elab vähemalt 1500 elanikku ja/või 300 noort.

STSENAARIUMID

Stsenaarium A

Sihtrühma muutus

Huvihariduse, huvitegevuse ja avatud noorsootöö peamine sihtrühm on lapsed ja noored (5-19). Ehitusõiguse realiseerimise rahvastikustsenaariumi järgi kasvab see sihtrühm keskpikas vaates nii vallas tervikuna kui ka selle piirkondades. Pikemaajalises vaates võib rändel põhineva rahvastikukasvu kuhtumisel sihtrühm aga aastaks 2051 olulisel määral – üle 1 tuhande - väheneda.

Tabel 68. Noorsootöö sh huvihariduse ja huvitegevuse peamise sihtrühma arvukuse muutus ehitusõiguse realiseerimise rändestsenaariumite korral

Elaniku elukoht	2021	2036			2051		
		Arv	Muutus	Muutuse %	Arv	Muutus	Muutuse %
Haabneeme piirkond	3029	3095	66	2%	2261	-768	-25%
Haabneeme alevik	1689	1567	-122	-7%	1209	-480	-28%
Lubja	203	539	336	165%	205	2	1%
Miiduranna	51	35	-16	-31%	41	-10	-20%
Pärnamäe	548	386	-162	-30%	373	-175	-32%
Viimsi alevik	538	568	30	6%	434	-104	-19%
Püüsi piirkond	819	961	142	17%	675	-144	-18%
Kelvingi	109	80	-29	-27%	91	-18	-16%
Leppneeme	131	177	46	35%	103	-28	-21%
Pringi	212	395	183	86%	208	-4	-2%
Püüsi	279	181	-98	-35%	201	-78	-28%
Rohuneeme	88	127	39	45%	72	-16	-18%
Randvere piirkond	1019	1233	214	21%	815	-204	-20%
Laiaküla	161	130	-31	-19%	115	-46	-28%
Metsakasti	166	234	68	41%	123	-43	-26%
Muuga	116	59	-57	-49%	89	-27	-23%
Randvere	455	354	-101	-22%	342	-113	-25%
Tammneeme	103	134	31	30%	85	-18	-18%
Äigrumäe	18	323	305	1695%	60	42	235%
Viimsi vald	4867	5288	421	9%	3751	-1116	-23%

Ruumikäitumise ja pakkumise muutus

Stsenaariumiga ei eeldata ruumikäitumise muutust. Valdav osa huviharidusest on jätkuvalt kättesaadav vallakeskuses – selle üldhariduskoolide läheduses – ning nende kasutamiseks peavad piirkondlike põhikoolide lapsed koolipäeva lõpul täiendavalt vallakeskusesse liikuma või siis ühildama üldhariduskooli valiku huvikooli asukohaga. Piirkondlikud noortekeskused toimivad valdavalt noorema kooliea koolijärgse tegevuskohana. Säilib ka Tallinna huvikoolide (sh spordiklubide) tähtsus noorte huvitegevuses (spetsiifilisemad valdkonnad ja soovid, ühildamine üldhariduskooli asukohaga). Suur hulk noori liigub Tallinna just spordivaldkonna tõttu. 2023. aastal oli Tallinna hallatavates huvikoolides 147 valla 5-19 aastast noort, 2024. aastal 128 noort.

Mõjud

Huvihariduse ja noortekeskuse teenuse vallasisene pakkumine jääb piirkondlikult ebavõrdseks, mistõttu on teenuse võrdsema kättesaadavuse tagamiseks vajalik pakkuda valla lastele ja noortele kiireid ja huvikoolide õppekavadega sünkroniseeritud ühistranspordiühendusi, aga ka ohutuid ja otseseid kergliikumise võimalusi piirkondade ning vallakeskuse vahel.

Sihtrühma vähenemisega 23% võrra perioodi lõpuks teenuse kulutõhusus olemasoleva võrgustiku säilitamisel väheneb.

Huvikoolide kontsentreerumine vallakeskusesse mõjutab ka üldhariduskoolide valikuid, kus oluline osa piirkondade lastest ja noortest käivad vallakeskuse koolides. Seega on olemas oluline mõju üldhariduse piirkondlikule nõudlusele.

Teostatavus

Stsenaarium eeldab seniste asutuste ja tegevuskohtade töö jätkumist, mis võib tööealiste arvu ja osakaalu (ja sellega seotud üksikisiku tulumaksu laekumiste) vähenemisel analüüsiperioodi teisel poolel muutuda majanduslikult koormavaks vallaeelarvele. Kuivõrd stsenaariumi fookus on teenuse kättesaadavuse tagamisel vallasiseselt (vallakeskuses) ja mitte maksimaalselt kodulähedaselt (piirkondades ja asulates), siis võimalik teenuste võrgustiku optimeerimine piirkondliku pakkumise arvelt stsenaariumi teostatavust oluliselt ei raskenda.

Stsenaarium B

Sihtrühma muutus

Ehitusõiguse realiseerimise rahvastikustsenaariumi järgi kasvab laste ja noorte sihtrühm keskpikas vaates nii vallas tervikuna kui ka selle piirkondades, pikemaajalises vaates aga väheneb aastaks 2051 23% ehk üle 1 tuhande võrra.

Ruumikäitumise ja pakkumise muutus

Stsenaariumis eeldatakse huvihariduse, -tegevuse ja noorsootöö koduläheduse kasvu, seda nii piirkondlikul kui ka asula tasandil. Koduläheduse kasv on võimalik saavutada huvikoolide piirkondlike filiaalide arvu ja sealsete õpirühmade arvu suurendamisel (osalt vallakeskuse arvelt), koolide huvitegevuse valikute laiendamise ja kvaliteedi tõstmisel ning noortekeskuste tugevdamisega piirkondades, nii et need pakuks rohkem tegevusvõimalusi ka vanema kooliea noortele.

Külade laste ja noorte jaoks pakub olulist koduläheduse suurendamise võimalust kogukonnamajade välja arendamine, kus noortekeskuse teenus (sh mobiilise noorsootöö vormis) ja vabatahtlikkusel põhinev huvitegevus oleksid osa paljudest kogukonnamajas osutatavast teenusest.

Mõjud

Juhul kui rakendada noortekeskuste piirkondliku vajaduse kriteeriumina üksnes maakonnaplaneeringute teenuste vajaduse mastaabikriteeriumit (ja jättes kõrvale läheduse kriteerium), mille alusel peaks noortekeskus olema igas teenuspiirkonnas, kus on vähemalt 300 last ja noort, siis oleks lisaks piirkondlikele noortekeskustele vajadus veel Viimsi alevikus ja Pärnamäel. Koos keskpika perioodi sihtrühma arvukuse kasvuga kujuneks 2036. aastaks selline vajadus ka Äigrumäe ja Lubja külates. Siiski, koos rahvastikuarengutega see vajadus pikemas vaates taas kaoks, mistõttu ei oleks teise noortekeskuse rajamine Randvere piirkonda põhjendatud.

Tabel 69. Noortekeskuste või -tubade normatiivne vajadus ehitusõiguse realiseerimise stsenaariumite korral

Elaniku elukoht	Noortekeskuse või -toa vajadus		
	2021	2036	2051
Haabneeme piirkond			
Haabneeme alevik	jah	jah	jah
Lubja	ei	jah	ei
Miiduranna	ei	ei	ei
Pärnamäe	jah	jah	jah
Viimsi alevik	jah	jah	jah
Püüsi piirkond			
Kelvingi	ei	ei	ei
Leppneeme	ei	ei	ei
Pringi	ei	jah	ei
Püüsi	ei	ei	ei
Rohuneeme	ei	ei	ei
Randvere piirkond			
Laiaküla	ei	ei	ei
Metsakasti	ei	ei	ei
Muuga	ei	ei	ei
Randvere	jah	jah	jah
Tammneeme	ei	ei	ei
Äigrumäe	ei	jah	ei
Viimsi vald	4	7	4

Huvitegevuse ja noortekeskuse teenuste pakkumise laiendamine kogukonnakeskuste tasandile nõuab valla eelarvest täiendavaid kulusid, kuid arvestades vabatahtlike laialdast kaasamist ja ruumide riskasutust on võimalik tagada teenuste kulutõhus osutamine.

Teostatavus

Vallaelarve tulude suhtelisel vähenemisel analüüsiperioodi teisel poolel (tulenevalt tööealiste arvu vähenemisest) on stsenaariumis kirjeldatud kodulähedus, ühildatuna teenuse kvaliteedi säilitamisega, stsenaariumite võrdluses kõige raskemini teostatav. Kvaliteetne huviharidus ja noorsootöö on kulukad ning piirkonnakeskustes ja kogukonnamajades osutades ka vähemtõhusad. Põhiliseks väljakutseks ongi teenuste kvaliteedi hoidmine olukorras, kus neid pakutakse ka kogukonnamajades vabatahtlike ja lepinguliste töötajate baasil ning ruumide riskasutuses.

Stsenaarium C

Sihtrühma muutus

Stsenaariumi rahvastikuarengute prognoosi tulemuste põhjal sihtrühma arvukus analüüsiperioodil kasvab, seda peamiselt Haabneeme piirkonna arvelt. Teistes piirkondades toimub perioodi esimesel poolel sihtrühma arvu vähene langus, mis teisel poolel taastub.

Tabel 70 Noorsootöö sh huvihariduse ja huvitegevuse peamise sihtrühma arvukuse muutus arendusalade välja ehitamise rändestsenaariumi korral

Elaniku elukoht	2021	2036			2051		
		Arv	Muutus	Muutuse %	Arv	Muutus	Muutuse %
Haabneeme piirkond	3029	3575	546	18%	3445	416	14%
Haabneeme alevik	1689	1833	144	9%	1719	30	2%
Lubja	203	360	157	77%	354	151	74%
Miiduranna	51	493	442	866%	498	447	876%
Pärnamäe	548	356	-192	-35%	397	-151	-27%
Viimsi alevik	538	533	-5	-1%	476	-62	-12%
Püüsi piirkond	819	755	-64	-8%	847	28	3%
Kelvingi	109	76	-33	-30%	95	-14	-13%
Leppneeme	131	134	3	2%	140	9	7%
Pringi	212	288	76	36%	298	86	40%
Püüsi	279	162	-117	-42%	217	-62	-22%
Rohuneeme	88	96	8	9%	98	10	11%
Randvere piirkond	1019	958	-61	-6%	1045	26	3%
Laiaküla	161	115	-46	-29%	128	-33	-20%
Metsakasti	166	179	13	8%	169	3	2%
Muuga	116	57	-59	-51%	90	-26	-22%
Randvere	455	319	-136	-30%	372	-83	-18%
Tammneeme	103	106	3	3%	108	5	5%
Äigrumäe	18	183	165	916%	178	160	888%
Viimsi vald	4867	5288	421	9%	5337	470	10%

Ruumikäitumise ja pakkumise muutus

Stsenaariumiga ei eeldata teenuste koduläheduse kasvu. Stsenaariumi fookus on vallakeskuses pakutavate teenuste valiku ja kvaliteedi kasvul, mille tulemusel võiks Viimsi huvikoolid muutuda atraktiivsemaks kogu pealinnapiirkonna noortele, seda eriti loodus- ja merehariduse valdkondades, aga ka kultuuri- ja spordi huvihariduse kitsamates spetsialiseerumisvaldkondades. Muudes valdkondades kasutavad valla noored jätkuvalt Tallinna huvikoolide võimalusi.

Mõjud

Tekib vajadus huvikoolide taristu laiendamiseks (Artiumi keskuses või eraldiseisvana). Säilib vallasene noorte liikumisvajadus ning lisandub vallapiire ületavaid liikumisi. Kogu

pealinnapiirkonnas atraktiivse huvihariduse pakkumise kaasmõjukuks on ka nõudluse kasv siinsete üldhariduskoolide koolikohtadele.

Teostatavus

Tegemist on n-ö loomuliku arenguga, mida toetab nii sisuline nõudlus kui ka laste ja noorte arvu kasv eelkõige Haabneeme piirkonnas, kus üldplaneeringu elluviimise perioodi lõpuks on koondunud 65% sihtrühmast. Olulisi takistusi stsenaariumi teostatavusele ei ole.

Stsenaarium D

Sihtrühma muutus

Sarnaselt stsenaariumile C teenuste üldine sihtrühm vallas kasvab, kuid stsenaariumi teostatavuse seisukohast on olulised ka rahvastikuarengud piirkondades ja asulates. Sihtrühma suhteliselt kessem kasv Randvere ja Püünsi piirkondades ei toeta stsenaariumis kirjeldatud muutust – koduläheduse suurenemist - teenuste pakkumise võrgustikus.

Ruumikäitumise ja pakkumise muutus

Stsenaariumiga eeldatakse teenuste koduläheduse olulist kasvu - tugevaid huvikoole vallakeskuses, kuid ka nende filiaale piirkondades. Asulate tasandil on koduläheduse tagajaks noortetoad ja huviringid kogukonnakeskustes.

Mõjud

Stsenaariumi mõjud on sarnased stsenaarium B mõjudele – kasvavad kulud ja väheneb liikumisvajadus. Stsenaariumis sisalduv suurem sihtrühma arvu kasv kujundab noortekeskuste kriteeriumite järgse vajaduse kõigis Haabneeme piirkonna asulates, kuid mitte teiste piirkondade külades. Arvestades valla keskusalal kompaktset territoriaalset iseloomu ja ruumilist sidusust – sh tulevikuvisionid silmas pidades – piisab siiski ühest noortekeskusest Haabneeme piirkonna kohta ka tuleviku rahvastikuarenguid silmas pidades.

Tabel 71. Noortekeskuste või -tubade normatiivne vajadus arendusalade realiseerimise stsenaariumi korral

Elaniku elukoht	Noortekeskuse või -toa vajadus		
	2021	2036	2051
Haabneeme piirkond			
Haabneeme alevik	jah	jah	jah
Lubja	ei	jah	jah
Miiduranna	ei	jah	jah
Pärnamäe	jah	jah	jah
Viimsi alevik	jah	jah	jah

Püüsi piirkond			
Kelvingi	ei	ei	ei
Leppneeme	ei	ei	ei
Pringi	ei	ei	ei
Püüsi	ei	ei	ei
Rohuneeme	ei	ei	ei
Randvere piirkond			
Laiaküla	ei	ei	ei
Metsakasti	ei	ei	ei
Muuga	ei	ei	ei
Randvere	jah	jah	jah
Tammneeme	ei	ei	ei
Äigrumäe	ei	ei	ei
Viimsi vald	4	6	6

Teostatavus

Arvestades stsenaariumi laiemat sisu (sh tööaliste arvu kasvu ja osakaalu säilimist perioodi lõpuni) on stsenaariumi elluviimine majanduslikus mõttes oluliselt lihtsamalt teostatav kui samuti kodulähedust maksimeeriv stsenaarium B. Põhilised elluviimise piirangud tulenevad sisulise nõudluse (piisav laste ja noorte arv huviklasside ja ringide avamiseks) ja ka pakkumuse (pedagoogide ja juhendajate olemasolu piirkondades ja külates) poolelt.

4.7 Vaba aja teenused

HETKEOLUKORD

Kultuurilise vaba aja sisustamise kohapõhiste teenuste kogumi moodustavad kultuurikeskus, rahvamaja, küla- või kogukonnakeskus (multifunktsionaalse hoonena), kino, raamatukogu, muuseum ja pühakojad.

Viimsi valla kultuuriasutuste võrgustiku tuumiku moodustavad kultuuri- ja hariduskeskus Artium, Viimsi Huvikeskus, Prangli Rahvamaja, Rannarahva muuseum ning Viimsi Raamatukogu koos Randvere, Prangli ja Püüsi harukogudega. Lisaks on Naissaarel Rannarahva Muuseumi filiaal ja muuseumi poolt korraldatav rongiliiklus renoveeritud Naissaare raudtee lõigul.

Tabel 72. Teenuseid osutavate asutuste paiknemine Viimsi valla piirkondades ja asulates

	Kultuuri- keskus	Rahva- maja (täis- kasvanute huvikeskus)	Küla- keskus	Kino	Raamatu- kogu	Muuseum	Pühakoda
Haabneeme piirkond	1	1	0	1	1	1	2
Haabneeme alevik				1	1		2
Lubja	1						
Miiduranna							
Pärnamäe							
Viimsi alevik		1				1	

Püüsi piirkond	0	0	0	0	1	2	1
Kelvingi							
Leppneeme							
Pringi						2	
Püüsi					1		
Rohuneeme							1
Randvere piirkond	0	0	0	0	1	0	2
Laiaküla							
Metsakasti							
Muuga							1
Randvere					1		1
Tammneeme							
Äigrumäe							
Prangli saar	0	1	0	0	0	1	1
Naissaar						1	1
Viimsi vald kokku	1	2	0	1	3	5	7

Väga head on tegevustingimused 2022. aastal avatud Artiumi kultuurikeskuses, kus on ka 3 erinevat kaasaegset saali ürituste ja etenduste korraldamiseks, lisaks kunstigalerii ja vabaõhuklass. Viimsi Huvikeskuse ja Prangli Rahvamaja hooned vajavad renoveerimist. Viimsi raamatukogu tegutseb heades tingimustes kuid rendipinnal. Randvere ja Püüsi harukogud asuvad koolimajades ning Prangli harukogu Prangli Rahvamaja ruumides.

Kultuurielu kirjeldavates andmetest nähtub, et valdav osa kultuuriüritustest toimub ja ringidest tegutseb Haabneeme piirkonnas. Lisaks Artiumile korraldatakse kontserte ka Viimsi Huvikeskuses ja kirikutes, kõige enam Viimsi Püha Jaakobi kirikus.

Tabel 73. Valla kultuurimajade tegevusnäitajad, 2022 (Andmed: Viimsi VV, Artiumi andmed august 2022-august 2023)

	Töökohtade arv	Pedagoogide töökohtade arv	Ringide liikmete arv	Ürituste arv	Üritustel osalejate arv
Prangli Rahvamaja	2	2 ringijuhti	13	40	1650
Viimsi huvikeskus	6	0	1151	96	12768
SA Kultuuri- ja hariduskeskus Viimsi Artium	11	0	0	387	73303

Tabel 74. Valla pühakodade tegevusnäitajad, 2022 (Andmed: Viimsi VV)

	Töökohtade arv	Koguduse liikmete arv	Ürituste küllastajate arv
EELK Randvere Püha Peetri kogudus/ Randvere Püha Peetri kirik	1	86	712
EELK Prangli Püha Laurentsiuse kabel	0	80	360
EELK Viimsi Püha Jaakobi kogudus/Viimsi Püha Jaakobi kirik	1,5	173 annetajaliiget	4454
EELK Viimsi Püha Jaakobi kogudus/Rohuneeme kabel	0		28
EELK Tallinna Rootsi-Mihkli kogudus/Naissaare Püha Maarja kabel	0	28	2800
EEKB Koguduste Liidu Evangeeliumi Kristlaste Viimsi Vabakogudus/Viimsi Vabakoguduse kirik alates 07.07.2023 on nimeks Viimsi Vabakogudus	2	41	2000

Eesti Meremeeste Misjon MTÜ/Muuga sadama meremeeste kodu kabel			
--	--	--	--

Tabel 75. Valla muuseumide tegevusnäitajad, 2022 (Andmed: Viimsi VV)

	Töökohtade arv	Töötajate arv	Külastajate arv	Ürituste arv	Ürituste külastajate arv
Eesti Sõjamuuseum – kindral Laidoneri Muuseum*	37	58	33064	7 avalikku üritust	8159
Rannarahva muuseum	7	9	5000	10	500
Viimsi vabaõhumuuseum			15000	15	14000
Naissaare militaarmuuseum			3500	1	200

* Töökohad ja töötajate arv sisaldab alates 2022. a ESMi koosseisus tööd alustanud Eesti Sõjaväeorkestri töökohti ja töötajaid.

Tugevalt kontsentreerunud on ka raamatukoguteenuse kasutus, kus Haabneemes paiknev raamatukogu on teiste piirkondade koolihoonetes paiknevatest harukogudest oluliselt suurem ja paremini komplekteeritud. Seda peegeldab ka lugejate jaotus raamatukogude vahel. Haabneemes asuva raamatukogu lugejad moodustavad u 85% kõigist lugejatest. Lugejate arv ületab piirkonna elanike arvu, samas kui Püünsis ja Randveres jääb see mitmekordselt elanike arvule all. Samuti korraldatakse Haabneemes valdav osa valla raamatukogu-üritustest.

Tabel 76. Valla raamatukogude tegevusnäitajad, 2022 (Andmed: Viimsi VV)

	Raamatukogu-töötajate töökohtade arv	Ruumide kasulik pind	Lugejad	Korraldatud ürituste arv 2022	Korraldatud üritustel osalejate arv 2022
Viimsi raamatukogu	13	2 359	15791	93	1 991
Prangli raamatukogu	1	74	183	4	20
Randvere raamatukogu	0,5	152	1703	12	392
Püünsi raamatukogu	0,5	150	981	7	411

Teenuste kättesaadavuse meetodikas sisalduvad kultuuri-, rahvamajade ja külakeskuste ühise võrgustiku hea kättesaadavuse kriteeriumid on alljärgnevad:

- suurem kultuurikeskus, mis pakub nii mitmekesiseid huvitegevuse võimalusi täiskasvanutele kui ka laia valikuga publikuürituste kalendrit, peaks asuma igas III tasandi teenuskeskusega KOV üksuses;
- rahvamaja, kus tegutsevad isetegevusringid ja korraldatakse väiksemaid publikuüritusi peaks olema igas II teenuskeskuse piirkonnas ehk piirkonnas, kus elab vähemalt 1,5 tuhat elanikku;
- külakeskus vähemalt igas 500 elanikuga kandis (küla ja selle tagamaa).

Nendele kriteeriumitele vastab Viimsi vald üksnes suurema kultuurikeskuse osas, mis paikneb alates 2022. aastast Lubja külas, kuid olemuslikult ikkagi vallakeskuses. Rahvamaja rolli täiskasvanute isetegevusringide tegevuskohana täidab Viimsi huvikeskus Viimsi alevikus ja seega samuti Haabneeme kui vallakeskuse piirkonnas. Teistes valla mandriosa piirkondades puuduvad rahvamajad, nagu ka külades külakeskused (hoonena). Rahvamaja tegutseb Prangli saarel.

Teenuste hea kättesaadavuse kriteeriumitele vastab raamatukogude võrgustik – kaasaegne suure raamatuvalikuga raamatukogu asub Haabneemes ning väiksemad rahvaraamatukogud teiste piirkondade keskustes ja Prangli saarel. Prangli raamatukogu ruumide seisundist tulenevalt on vajalik uue kogukonna maja ehitamine Prangli saarele, mis mahutaks kaasaegse raamatukogu, mitmeotstarbelised tegevusruumid ja riietusruumid Prangli spordiväljaku kasutajatele. Hoone

asuks rahvamaja vahetus läheduses ja kaks hoonet täiendaksid teineteist ja looksid mitmekesisemaid võimalusi kogukonna vaba-aja tegevuste toimumiskohana.

Kino, mitmete muuseumide ja pühakodade olemasolu väärtustab valla kultuurilise vaba aja teenuste võrgustikku ning ka siin võrgustiku täiendamise vajadust teenuste osutamise kohtade mõttes ei ole.

Spordi- ja liikumisharrastuse teenuste (sh liikumistaristu teenuste) koosseis on ulatuslik ning suures osas on kvaliteetteenuste (ujula, staadion) ja põhiteenuste (pallisaal, terviserada) kättesaadavus piisavalt kodulähedaselt – vastavalt kas vallas või vallapiirkonnas – tagatud.

Tabel 77. Spordi- ja liikumisteenuste taristu paiknemine Viimsi valla piirkondades ja asulates

	Palli- saal	Staadion, jalg-palli- väljak	Ujula	SPA teenused	Tennise jt reketi- mängude väljakud	Väli- väljakud	Jõusaal	Tervise- rada	Mängu- väljak	Rannad ja suplus- kohad	Väike- aluste sadam
Haabneeme piirkond	3	2	2	4	4	2	3	2	10	1	1
Haabneeme alevik	3	1	2	4	3	2	3	1	5	1	
Lubja								1	1		
Miiduranna											1
Pärnamäe									2		
Viimsi alevik		1			1				2		
Püüsi piirkond	1	0	0	0	1	1	1	1	7	3	7
Kelvingi									3	1	1
Leppneeme									1	1	2
Pringi									1		muul
Püüsi	1				1	1	1		1		muul
Rohuneeme								1	1	1	4
Randvere piirkond	1	0	1	0	0	1	1	1	8	1	0
Laiaküla									1		
Metsakasti									2		
Muuga									1		
Randvere	1		1			1	1	1	1	1	muul
Tammneeme									2		ehita- misel
Äigrumäe									1		
Prangli saar	0	1	1	0	0	1	0	1	1	1	2
Naissaar								1	1	1	1
Viimsi vald kokku	5	3	4	4	5	5	5	6	27	7	10

Teenustaristu võrgustiku arendamise vajadused ilmnevad kodulähedaste n-ö lihtteenuste (sportimise väliväljakud, sh jõulinnakud, ja mänguväljakud) juures ning seoses mereäärse valla spetsiifiliste vajaduste ja võimalustega (supelrannad ja väikealuste sadamad, randumiskohad).

Kui mänguväljakute võrgustik on vallas hästi välja arendatud (mänguväljak puudub üksnes Miidurannas), siis kodulähedaste välispordikohtade (jõulinnakud, tasakaalu atraktsioonid jms) võrgustik vajab olulist tihendamist. Ka välispordikoht peaks olema vähemalt igas asulas.

Sama kehtib väikesadamate ja suplusrandade kohta, kus Eesti kontekstis väga suure elanike arvuga ja jõukates rannakülades tuleb eesmärgiks seada vähemalt ühe (avaliku) väikesadama või vähemalt lautri ning ühe (avaliku) supluskohta olemasolu igas rannakülas.

RUUMILISE ARENGU EESMÄRGID, SOOVID JA VAJADUSED

Viimsi valla arengustrateegia aastani 2045 seab kultuuri- ja hariduskeskus Artiumile eesmärgi „kujuneda üle-riigiliselt tuntud kultuuri ja loomemajandusega tegelevaks keskuseks, mille tegevus on suunatud nii kohalikule kui üle-eestilisele publikule“. Kultuurivaldkonna edendamine seostatakse tihedalt turismiga, millega kaasneb täiendav nõudlus teenindavale taristule (nt parkimiskohad) ja toimivale ühistranspordile.

Strateegias peetakse oluliseks Viimsi huvikeskuse funktsiooni uut mõtestamist ning hoone renoveerimist. Ka Viimsi Raamatukogu osas nähakse vajadust tulevikus leida rendipinnal tegutsevale asutusele „püsivad lahendused, mis tagavad teenuste kättesaadavuse elanikele mugavalt ning kulutõhusalt“. Renoveerimist vajab Prangli rahvamaja hoone, mis koondab endasse ka raamatukogu ruumid. Valla eelarvestrateegias on kavandatud järgmised investeeringud:

- Prangli kirikuhoone restaureerimistöde jätkamine (2025 – 2028)
- Prangli kogukonna maja (raamatukogu, kultuuri- ning sporditegevuseks vaba aja hoone rajamine (2026).
- SA Rannarahva Muuseumi hoonete ja hoidla rekonstrueerimine (ajakava määratlemata, mis täpsustub toetusmeetmetest investeeringutoetuste olemasolul)

Liikumise- ja spordivaldkonnas nähakse kasutamata potentsiaali veega seotud sporditegevuste arendamises. Oluliseks tegevussuunaks on mitmekülgsete vabaõhu spordirajatiste võrgustiku välja arendamine, mis on omavahel ühendatud terviseradade võrgustikuga, samuti sadamate ja sadamaalade edasiarendamine. Arengustrateegia tegevuskava sisaldab pika nimekirja kavandatavatest projektidest:

- Viimsi jalgpalli sisehalli (sh kergejõustiku ala) projekteerimine ja rajamine (Viimsi alevik, Kannikese tee) (2025)
- Haabneeme spordikeskuse hoone projekteerimine gümnaasiumi juurde Tammede parki (Haabneeme alevik, Tammepõllu tee) ja selle I etapi rajamine (2025)
- Küladesse ja alevikesse multifunktsionaalsete spordiväljakute rajamine ning nende rekonstrueerimine ja ajakohastamine (igal aastal üks) (2025)
- Elamusspordikeskuse kavandamine koostöös erasektoriga (2026)
- Taktikaraja ehitamine (Randvere, Schüdlöffeli tee) (2026)
- Küllast-külla liikumisradade võrgustiku kavandamine ja loomine rekreatsioonialade ja spordiplatside sidumiseks (2027)
- Viimsi terviseradadest võrgustiku projekteerimine (Tädu, Karulaugu ja Rohuneeme terviseraja omavaheline ühendamine) koostöös riigiga (2028)
- Leppneeme-Tammneeme ja Krillimäe maastikukaitsealadele matkaradade rajamine (2024)
- Viimsi (keskosa) MKA ja Kelvingi MKA matkaradade rajamine (2025)
- Mandriosa matkaradade omavaheliste ühenduste rajamine (2027)

- Mänguväljakute rajamine, et igas valla asustusüksuses on mängu- või tegevusalad erinevas vanuses lastele (2027)
- Puhkealade, taskuparkide, istumisalade ja terviseradade ehitamine (2028)
- Leppneeme sadamaala arendus ja kaikohtade arvu suurendamine koostöös riigiga (2026)
- Kelnase sadamaala arendus ja kaikohtade arvu suurendamine koostöös riigiga (2026)
- Avalike laurite, paadislippide või paadihoiualade rajamine (Rohuneeme, Leppneeme, Rummu, Tammneeme) (2027)
- Rannaaladele avaliku juurdepääsu tagamiseks täiendavate võimaluste loomine (valla üldplaneeringu käigus) (2026)
- Külade supluskohtade kavandamine ja rajamine kogukonnale kasutamiseks koos vajaliku taristuga (2028)
- Naissaare avaliku supluskoha rajamine (2025)
- Prangli avaliku supluskoha rajamine (2026) ehitus- ja kommunaalosakond
- Haabneeme rannapromenaadi I etapi väljaehitamine (Miiduranna pargi ja Kaluri tee vahele) ja vaba aja veetmise alade loomine rannaäärsesse piirkonda (2027)
- Supluskohtade arvu suurendamine mandril kokku 3 ametliku supluskohani (2027).

Elanike rahuloluküsitluse (HeiVäl, 2022) tulemused näitavad, et elanike rahulolu vabaaja veetmise võimaluste osas on kõrge. Valla avalike mänguväljakutega lastele ja noortele ollakse üldiselt rahul, samas on mitmetes asulates nendega rahul vähem kui 60% elanikest (nt Lubja, Randvere, Haabneeme, Viimsi, Laiaküla). Vähem ollakse rahul randade heakorraga, ning haljastus- ja heakorrasteenusega elukoha ümbruses. Nii suviste kui talviste sportimis- ja puhkamisvõimalustega ei ole rahul Muuga elanikud. Probleemiks on ka see, et spordirajatised on ülekoormatud, seda eriti tippaegadel.

Soovide seas on uute vabaaja veetmise kohtade loomine, puhkevõimaluste laiendamine ning suurema tähelepanu pööramine kultuurürituste korraldamisele. Tagada tuleb ujumiskohtade korrashoid ja merele parema ligipääs, mis on praegu probleemiks Rohuneeme, Pringi, Leppneeme Üldplaneeringu lähteseisukohtade kujundamise küsitlus toob olulisemate arenguvajadustena välja kaasaegse kultuuri- ja sporditegevuste harrastamiseks vajaliku taristu rajamist valla küladesse, atraktiivse tervikliku rekreatsiooniala kujundamise vallas, mis hõlmab pika avatud rannajoone koos suplus-, randumis- ja paadiveeskamiskohtadega, saarte ja mandriosa kergliiklusteed ja terviserajad ning elustiilikeskuse Rannarahva Muuseumiga. Liikumise- ja spordiharrastuse vaatest peetakse üldplaneeringu peamiseks ülesandeks rekreatsioonialade laiendamist ja metele avatust – kallaraja läbitavust ja uusi ligipääse mere äärde.

STSENAARIUMID

Kultuurilise vaba aja teenuste sihtrühmaks on kogu elanikkond (huvitegevuse mõttes kitsamalt täiskasvanud elanikkond). Prognoositavad rahvastikuarengud ei mõjuta oluliselt teenuseid osutavate tegevuskohtade vajadust põhivõrgustiku mõttes. Rahvamajade ja kogukonnamajade (kogukonna enda rahastusel või kaasrahastus vallaga) võrgustiku arendamise vajadus on vallas olemas ka arvestades olemasolevat elanikkonda. Rahvastikuarengute iseloom omab mõningast tähtsust kogukonnamajade vajaduse hindamisel ja prioriseerimisel. Muude teenuste puhul (kultuurikeskus, kino, raamatukogud, muuseumid, pühakojad) tähendab lisanduv või kahanev

rahvastik muutusi teenuse osutamise tõhususes ning teatud juhtudel ka tegevusruumide laiendamise vajadust.

Rahvastikuarengust tulenev teenusvajaduse nõudlus suurendab ka olemasolevate ja rajatavate liikumisvõimaluste kasutuse tõhusust ning loob eeldusi asulate siseseks võrgustiku tiheduseks. Samuti toetab see kohapealse nõudluse kasvu läbi spetsiifilisemate spordirajatiste (nt jäähall) rajamise (soovitavalt vallakeskusesse), kuid omab vähest mõju teenuste põhivõrgustiku planeerimisele asulate tasandil. Seetõttu puudub ka vajadus teenusvajaduse muutust rahvastikuproгноoside alusel modelleerida.

Stsenaarium A

Sihtrühma muutus

Teenuste sihtrühmaks on kogu valla rahvastik, mis stsenaariumi eelduste alusel üldplaneeringu elluviimise perioodi esimeses pooles kasvab mõõdukalt ja seejärel stabiliseerub. Vanemaaliste arv mitmekordistub. Stsenaariumis sisaldub valla elanikkonna kui vaba aja teenuste sihtrühma mõõdukas ja piirkondlikult tasakaalustatud kasv, mis sellisena ei too kaasa olulist teenusvajaduse kasvu. Teenuste arendamise lähtekohaks on elanikkonna hetkesoovid (nõudmised, vajadused) ja arendajate huvid.

Ruumikäitumise ja pakkumuse muutus

Arvestades elanikkonna huvide killustatust ja suurt seotust Tallinna töö-, kultuuri- ja spordieluga, jätkub olukord, kus olulise osa valla elanike jaoks on kultuurielus osalemise ja liikumisharrastuse peamiseks asukohaks Tallinna linn. Seda ka olukorras, kus teenuste kvaliteet ja mitmekesisus (Artium, loodud ja planeeritav sporditaristu) vallas (valla keskusalal) kasvab.

Kohaliku omavalitsuse korraldatavate teenuste puhul (kultuuriline isetegevus, rahvamajad, raamatukogud) keskendutakse – muuhulgas elanike tarbimisharjumusi arvesse võttes – teenuskvaliteedile vallakeskuses. Parandatakse vaba aja keskuse tegevustingimusi ning vajadusel ehitatakse valla raamatukogule uus hoone. Viimsi mõisaparki arendatakse edasi vabaõhukontsertide kohana. Viimsi Vabaõhumuuseumisse rajatakse külastuskeskuse hoone ning Prangli saarele kogukonna maja.

Avaliku supelrannana arendatakse Haabneeme randa. Valla peamiseks väikesadamaks jääb Leppneeme sadam, mis täidab nii Prangli saarega ühenduse tagamise rolli kui ka laiemat rolli rannakultuuri edendamisel, väikealuste sildumis- ja hoiukohana, merehariduse ja purjetamisbaasina. Mujal vallas rajatakse väikealuste vettelaskmiseks lautreid.

Piirkondades vaba aja teenuste võimaluste loomisel tuginetakse koolide ja koolihoonete riskkasutuse võimalustele (sh raamatukogude töö tagamisel).

Mõjud

Stsenaarium vastab suures ulatuses olemasolevatele vaba aja veetmise praktikatele ning ei too kaasa olulisi mõjusid elanikkonna elukeskkonna kvaliteedile.

Vaba aja teenuste kasutuse jätkumisega peamiselt vallakeskuses või Tallinnas kaasneb oluline liikumisvajadus nii vallast välja kui ka vallasiseselt – küladest vallakeskusesse. Koos elanike arvu kasvuga see valdavalt töövälisele ajale koonduv liikumisvajadus mõõdukalt kasvab. Suures osas kaetakse liikumisvajadus isikliku sõiduki kasutusega, kuid säilib ja kasvab ka ühistranspordi ja muude liikuvusteenuste pakkumise vajadus.

Teostatavus

Stsenaariumi investeerimiskulud on vallaeelarve mõttes tagasihoidlikud ning sellega ei kaasne olulist tegevuskulude kasvu. Pigem pakub see võimalusi teenusvõrgustiku optimeerimiseks (nt piirkonnaraamatukogud pärastlõunasel ajal, koolide ristkasutus vaba aja funktsioonis). Seega on see hästi teostatav ka tööealise elanikkonna (ja sellega seotud maksutulude) mõõduka kasvu ja perioodi teises pooles ka kahanemise tingimustes.

Teostatavuse peamiseks piiranguks on naabrussuhted, mis takistavad suuremate hoonete ja rajatiste ehitamist elamualade naabrusesse. Piirkondliku kultuuri- ja spordielu tegevusvõimaluste mitmekesisus sõltub muuhulgas sellest, kuivõrd suudetakse koolide juhtimisel arvestada muude teenuste vajadustega.

Stsenaarium B

Sihtrühma muutus

Stsenaariumis sisaldub valla kogu elanikkonna kui vaba aja teenuste sihtrühma mõõdukas ja piirkondlikult tasakaalustatud kasv, mis sellisena ei too kaasa olulist teenusvajaduse kasvu.

Ruumikäitumise ja pakkumise muutus

Stsenaariumis suurendatakse vaba aja veetmise kodulähedasi võimalusi valla, piirkondade ja asulate tasandil. Külade kogukonnaelu vajaduste rahuldamiseks rajatakse igasse asulasse multifunktsionaalne kogukonnamaja koos külaplatsiga vabaõhuürituste läbiviimiseks. Randveres ja Püünsis on kogukonnamaja ühtlasi rahvamaja vastates hoonena rahvamajale esitatavatele nõuetele (sh etenduste ja kinoseansside korraldamise võimekus).

Elanikkonna soovidega kooskõlas tagatakse kodulähedased mänguväljakud ja lähiliikumispaidad, sh igast külast juurdepääs valla rohevõrgustiku matkaradadele. Väljõusaalid seotakse kogukonnakeskustega. Lisaks Haabneeme rannale kujundatakse avalikud rannad ka Püünsi ja Randvere piirkonnas ning igasse külasse rajatakse avatud kasutusega supluskohad (jalgsi kasutamiseks). Igas külas väikesadam ja/või aluse vettelaskmiskoht.

Mõjud

Vaba aja veetmise võimaluste kasv ja kodulähedase taristu välja ehitamine omab läbivalt positiivseid mõjusid elukeskkonnale.

Teisest küljest tähendab tiheneva teenuste ja taristu võrgustiku üles ehitamine ja majandamine täiendavat koormust valla eelarvele. See võib tuua kaasa negatiivseid mõjusid valla finantsolukorrale eelkõige üldplaneeringu elluviimise perioodi teisel poolel, mil tööaliste arv ja osakaal hakkavad vähenema.

Teostatavus

Lisaks finantsilistele teostatavuse piirangutele võib kogukonnakeskuste välja arendamist takistada või pidurdada ka vastavate asukohtade naabrite vastuseis. Samuti võib probleeme tekitada maade olemasolu lautrite rajamiseks ja juurdepääsude tagamiseks neile ja supluskohtadele.

Stsenaarium C

Sihtrühma muutus

Valla elanikkond kui teenuste sihtrühm kasvab kogu üldplaneeringu elluviimise perioodi jooksul mõõdukas tempos, sh suurevad nii tööaliste kui ka vanemaealiste vanusrühmad. Viimase rühma arvukus kasvab mitmekordselt. Vaba aja teenuste nõudlust suurendab ka töökohtade mitmekordistumine valla keskuslal.

Ruumikäitumise ja pakkumise muutus

Vaba aja teenuste kasutuse ruumiline iseloom säilib – keskel kohal on vallakeskuses pakutavad teenused ning oluline osa teenustest tarbitakse Tallinnas ja pealinnapiirkonnas laiemalt. Viimsi suurendab oma tähtsust pealinnapiirkonnas vaba aja teenuste pakkumise asukohana. Miiduranna-Haabneeme keskuse arendusalale lisandub erasektori eestvedamisel kultuuriasutusi - kinod, galeriid, jms.

Erasektori initsiatiivil laiendatakse sportimisvõimalusi mitmekesistavat taristut eelistatult vallakeskuses (maade vajadus ja naabruskonfliktid). Välistes sporditegevustes on fookus Miiduranna jahisadama ja Haabneeme ranna kui turismiedendaja arendamisel.

Mõjud

Vaba aja teenustele tegevustingimuste loomine keskuse uute arenduste raames omab positiivset mõju selle konkurentsivõimele ning samaaegselt panustab ka kogu valla elukeskkonna kvaliteeti. Stsenaarium ei toeta olulisel määral kultuuri- ja spordielu kogukondlikul tasandil.

Teostatavus

Stsenaarium on vähima suhtelise koormusega vallaeelarvele – teenuste võrgustik hoitakse kompaktne ja tõhus ning olulises ulatuses toetatakse vaba aja veetmise võimaluste loomisel erasektori tegevusele. Laiema linnaregiooni tarbijate hulga suurendamiseks on vajalik tugevdada Viimsi valla kui vaba aja tõmbekeskuse kuvandit ning parandada transpordiühendusi.

Stsenaarium D

Sihtrühma muutus

Valla elanikkond kui teenuste sihtrühm kasvab kogu üldplaneeringu elluviimise perioodi jooksul mõõdukas tempos, sh suurevad nii tööealiste kui ka vanemaaliste vanusrühmad. Viimase rühma arvukus kasvab mitmekordselt. Vaba aja teenuste nõudlust, seda eeskätt päevasel ajal, suurendab ka töökohtade mitmekordistumine valla keskuslal.

Ruumikäitumise ja pakkumise muutus

Kohapealsete võimaluste arendamisega sünkroonis veedavad valla elanikud järjest enam vaba aega vallas. Lisaks keskusala arengule pööratakse tähelepanu ka kultuurielule külades – eesmärgistatakse, et igas külas on multifunktsionaalne kogukonnakeskus (sh kauplus, kõrts, tegevus- ja seminariruumid, jms), kus toimuvad ka täiskasvanute ringitegevused ning kohalikud kultuuri- ja spordiüritused. Piirkonnakeskustesse ehitatakse rahvamajad ning täidetakse tavapärase rahvamaja teenustega (täiskasvanute huviringid, kontserdid ja etendused, kino). Tädu ja Rohuneeme terviserajad arendatakse välja valla rahvaspordikeskuseks (sh nt kunstlumi talvel, reljeefi mitmekesistamine, teenindav hoone, parkimisvõimalused).

Mõjud

Mõjud elukeskkonnale on läbivalvalt positiivsed.

Teostatavus

Vaba aja teenuste ja taristu võrgustiku tihendamine ja koduläheduse suurendamine on tööealiste kasvu tingimustes vallaeelarvele oluliselt jõukohasem võrdluses stsenaariumiga B. Naabrussuhetest tulenevad väljakutsed on sarnased stsenaariumile B.

4.8 Sotsiaalteenused

HETKEOLUKORD

Peamisteks kohapõhisteks sotsiaalteenusteks, mida analüüsis käsitleti, on üldhooldekoduteenus (hooldekodud), päevakeskused ja toetatud elamise üksused.

Üldhooldekoduteenuse olemusest (püsiv kasutus, omaste regulaarsed külastused) tulenevalt on selle hea kättesaadavuse piisavaks tasemeks olemasolu valla territooriumil. Hetkel on valla territooriumil kaks üldhooldekodu – Haabneeme alevikus ja Lubja külas (mõlemad Haabneeme piirkonnas) – kokku 199 hooldekodukohaga. Võrdluses Eesti ja Harjumaa keskmise tasemega on eakate hooldekodukohtade arv suhtena teenuse peamise vanuselise sihtrühma 80+ vanusrühma arvukusse väga hea (25%). Võrdlusena, Eesti keskmiselt oli see 2022. aasta seisuga 14% ja Harjumaal (koos Tallinnaga) 7%. Ka võrduses üldise eakate sihtrühma (65+) suurusega ületab hooldekodukohtade suhtarv valla territooriumil (7%) oluliselt nii Eesti (4%) kui Harjumaa (2%) keskmist.

Päevakeskused on teenuskeskuste metoodikas määratletud kui kodulähedased põhiteenused, mille kasutus on regulaarne ning sõltub olulisel määral teenuse kodulähedusest. Ideaalis peaks iga vähemalt 1500 elanikuga piirkonnas (sõltuvalt vanusstruktuurist 200-400 65+ eakat, Eesti keskmist vanusstruktuuri arvestades iga 300 65+ vanuseliste eakate piirkonna kohta) olema eakate päevakeskus või tegevusruumid kogukonnakeskuses. Vallas tegutseb Viimsi Hoolekandekeskuse osana päevakeskus kahes asukohas - Haabneemes üldhooldekodu hoones ja Randveres (lasteaiahoones). Ka sellisena on Viimsi valla päevakeskuste võrgustik Eesti ja Harjumaa KOVde võrdluses hea ja tihe.

Toetatud elamise üksuste loomine on Eestis alles kavandamise järgus ning selgeid piisavuse ja kättesaadavuse (ja koduläheduse) kriteeriume ei ole välja kujunenud. Üldpõhimõttena peaks sellised üksused olema võimalikult hajutatud (varasema kodu lähedased), kuid samas paiknema asulakeskustes või nende lähedal, et tagada võimalused kasutada kohalikke teenuseid, osaleda ühiskondlikus elus.

Ka kalmistute puhul ei ole ühtset lähenemist välja kujunenud, kuid kodulähedus identiteedipiirkonna täpsusastmes on oluline planeerimist suunav kriteerium. Eeldades, et Viimsi valla elanikel on tugevaim kohalik identiteet vallapõhine, on eesmärgiks tagada piisav kalmistute maa valla territooriumi kohta tervikuna. Rohuneeme kalmistul on tagatud vajadust rahuldavad laienemisvõimalused.

Tabel 78. Teenuseid osutavate asutuste paiknemine Viimsi valla piirkondades ja asulates

	Päevakeskus	Erivajadusega isikute teenus-keskus	Toetatud elamise üksus	Üldhoolde-kodu	Kalmistud
Haabneeme piirkond	1	1	0	2	0
Haabneeme alevik	1	rajamisel	0	1	
Lubja				1	
Miiduranna					
Pärnamäe					
Viimsi alevik					
Püünsi piirkond	0	0	0	0	1
Kelvingi					

Leppneeme					
Pringi					
Püünsi					
Rohuneeme					1
Randvere piirkond	1	0	0	0	1
Laiaküla					
Metsakasti					
Muuga					
Randvere	1				1
Tammneeme					
Äigrumäe					
Prangli saar	0	0	0	0	1
Naissaar					
Viimsi vald kokku	2	1	0	2	3

Tabel 79. Sotsiaalhoolekandeesutuste tegevustingimused

Asutus	Asula	Aadress	Hoone	Omanik	Teenused	Kohtade arv	Suletud netopind	Energia-klass
Viimsi Hoolekandekeskus								
Rannapere pansionaat	Haabneeme alevik	Kesk tee 1	hoolekodu hoone	KOV	hoolekodu	70	3902	D
Viimsi Hoolekandekeskus	Haabneeme alevik	Kesk tee 1	hoolekodu hoone	KOV	päevakeskus			
Viimsi Hoolekandekeskus	Randvere küla	Kibuvitsa tee 1	lasteaia-hoone	KOV	päevakeskus			D
Viimsi Hoolekandekeskus	Haabneeme alevik	Rohuneeme tee 38		KOV	erivajadustega inimeste teenuskeskus			
Viimsi Pihlakodu OÜ	Lubja küla	Pärtlepõllu tee 2	hoolekodu hoone	era	hoolekodu	129	3171	B

RUUMILISE ARENGU EESMÄRGID, SOOVID JA VAJADUSED

Viimsi valla arengustrateegia aastani 2045 seab eesmärgiks toetada inimeste iseseisvat hakkamasaamist ning kavandab arendada kogukondlikke ja nutikaid lahendusi inimeste toimetuleku toetamisel. Suurt potentsiaali nähakse eakate ja noorte ühistegevustes. Samuti soovitakse kasvatada kohapeal pakutavate sotsiaalteenuste kättesaadavust, sh piirkondlikku kättesaadavust ning osutada teenuseid abivajajate kodule võimalikult lähedal. Strategia tegevuskavas sisalduvad järgmised teenuste võrgustiku arendamisele suunatud tegevused:

- Kogukonnapõhised toetatud eluasemed (teenusmajad eakatele ja erivajadusega inimestele) (2026)
- Kogukonnas elamise teenus (ööpäevaringne) – erihoolekandeteenuse kavandamine koostöös riigiga (2028)
- Erivajadusega inimeste keskuse rajamine Haabneeme alevikku (2025).

Elanike rahulolu sotsiaalteenustega on uuringu alusel (HeiVäl, 2022) üldiselt (hoolekandeteenused, toetuste süsteem, raviteenused) on pigem keskmine (rahul 59-65%). Hoolekandeteenustega on vähem rahul (< 60%) Kelvingi, Laiaküla, Muuga ja Äigrumäe elanikud. Elanike poolt määratletud arenguvajaduste seas on ka hooldekodud.

STSENAARIUMID

Stsenaarium A

Sihtrühma muutus

Sotsiaalteenuste keskseteks sihtrühmadeks on eakad (80+) ja pensioniealised (65+) inimesed. Stsenaariumi eelduseks oleva rahvastikuproгноosi alusel kasvab pensioniealiste arv ja osakaal prognoosiperioodil väga olulisel määral. Pensioniealiste arvu kasv on ajas kiirenev. 2036. aastaks lisandub 1,7 tuhat 65+ vanuses elanikku (59% kasv) ning perioodi lõpuks on vallas ligi 7 tuhat 65+ vanuses elanikku – 4 tuhat ehk 139% enam kui perioodi alguses. Eakate (80+) arvu kasv rahvastiku vanusstruktuurist tulenevalt viibib – 2036. aastaks kasvab see üksnes 17% võrra (u 150 lisaks), kuid perioodi lõpuks moodustab kasv 81% (u 650 lisaks).

Võrrelduna nooremate vanusrühmade piirkondliku jaotusega moodustab Haabneeme piirkonna pensioniealiste ja eakate arv valla pensioniealiste ja eakate üldarvust väiksema osakaalu (vastavalt 56% ja 58%), Randvere (22% ja 19%) ja eelkõige Püüsi (22% ja 22%) piirkond aga suurema osakaalu. Prognoosiperioodi jooksul väheneb Haabneeme piirkonna osakaal eakate üldarvus veelgi (2051. aastal – 52%), samas kui teiste piirkondade osakaal kasvab. Pensioniealiste piirkondliku jaotuse ajalise mustrid on keerulisemad, kuid perioodi lõpuks taastub praeguse olukorrale lähedane piirkondlik proportsioon.

Tabel 80. Pensioniealiste (65+) arvukuse muutus ehitusõiguse realiseerimise rändestsenaariumite korral

Elaniku elukoht	2021	2036			2051		
		Arv	Muutus	Muutuse %	Arv	Muutus	Muutuse %
Haabneeme piirkond	1612	2370	758	47%	4054	2442	151%
Haabneeme alevik	909	1211	302	33%	2139	1230	135%
Lubja	83	274	191	230%	447	364	438%
Miiduranna	70	78	8	12%	82	12	16%
Pärnamäe	127	291	164	129%	652	525	413%
Viimsi alevik	423	516	93	22%	734	311	74%
Püüsi piirkond	635	1030	395	62%	1242	607	96%
Kelvingi	55	119	64	115%	119	64	116%
Leppneeme	85	155	70	82%	210	125	147%
Pringi	197	325	128	65%	413	216	109%
Püüsi	238	310	72	30%	352	114	48%
Rohuneeme	60	121	61	102%	148	88	147%
Randvere piirkond	652	1160	508	78%	1626	974	149%
Laiaküla	77	158	81	105%	219	142	184%
Metsakasti	97	191	94	97%	296	199	205%
Muuga	109	175	66	61%	153	44	40%
Randvere	269	360	91	34%	575	306	114%

Tammneeme	83	125	42	50%	178	95	114%
Äigrumäe	17	152	135	792%	206	189	1112%
Viimsi vald	2899	4560	1661	57%	6922	4023	139%

Tabel 81. Eakate (80+) arvukuse muutus ehitusõiguse realiseerimise rändestsenaariumite korral

Elaniku elukoht	2021	2036			2051		
		Arv	Muutus	Muutuse %	Arv	Muutus	Muutuse %
Haabneeme piirkond	457	496	39	8%	737	280	61%
Haabneeme alevik	251	271	20	8%	369	118	47%
Lubja	41	40	-1	-3%	90	49	119%
Miiduranna	26	16	-10	-37%	25	-1	-3%
Pärnamäe	22	48	26	116%	102	80	362%
Viimsi alevik	117	121	4	3%	151	34	29%
Püüsi piirkond	175	195	20	12%	327	152	87%
Kelvingi	10	19	9	90%	44	34	335%
Leppneeme	24	27	3	13%	46	22	91%
Pringi	65	61	-4	-6%	99	34	53%
Püüsi	65	66	1	2%	99	34	52%
Rohuneeme	11	21	10	94%	40	29	259%
Randvere piirkond	151	229	78	52%	351	200	132%
Laiaküla	17	29	12	72%	47	30	174%
Metsakasti	26	34	8	29%	61	35	135%
Muuga	14	42	28	198%	46	32	232%
Randvere	73	71	-2	-3%	114	41	57%
Tammneeme	18	29	11	64%	38	20	111%
Äigrumäe	3	24	21	699%	44	41	1383%
Viimsi vald	783	920	137	17%	1415	632	81%

Ruumikäitumise ja pakkumise muutus

Stsenaariumis eeldame, et üldhooldekodu teenusega hõlmatud eakate osakaal järgib Eesti keskmist taset, kus kodulähedus on oluliselt halvemal tasemel, võrdlusena Viimsi vallaga. Eakate päevakeskuste puhul on piisav tagada teenuse kättesaadavus igas valla piirkonnas.

Mõjud

Pensioniealiste sihtrühma muutus mõjutab kõige otsesemalt eakate päevakeskuste vajadust. Arvestades stsenaariumi baaseeldust, et teenuste koduläheduse maksimeerimine ei ole eesmärgiks, on otsene päevakeskuse vajadus sihtrühma vähemalt kahekordistumise tingimustes lisaks Haabneemele ja Randverele ka Püüsi piirkonnas.

Üldhooldekodukohtade suhtarv eaka kohta valla territooriumil ületab oluliselt Eesti ja Harjumaa keskmist taset ning alles perioodi lõpuks jõuab eakate arv tasemeni, kus tuleks Eesti keskmisest

mitte maha jäämiseks hakata kaaluma üldhooldekodukohtade arvu suurendamist. Kohtade suhtarvust tulenevat üldhooldekodukohtade vajadust valla territooriumil seega hetkel ei ole.

Tabel 82. Üldhooldekodude kohtade vajadus stsenaarium A korral

Elaniku elukoht	2021	2036		2051	
	Arv	Arv	Muutus	Arv	Muutus
Haabneeme piirkond	62	67	5	100	38
Haabneeme alevik	34	37	3	50	16
Lubja	6	5	0	12	7
Miiduranna	4	2	-1	3	0
Pärnamäe	3	6	3	14	11
Viimsi alevik	16	16	1	20	5
Püüsi piirkond	24	27	3	44	21
Kelvingi	1	3	1	6	5
Leppneeme	3	4	0	6	3
Pringi	9	8	0	13	5
Püüsi	9	9	0	13	5
Rohuneeme	1	3	1	5	4
Randvere piirkond	21	31	11	48	27
Laiaküla	2	4	2	6	4
Metsakasti	4	5	1	8	5
Muuga	2	6	4	6	4
Randvere	10	10	0	16	6
Tammneeme	2	4	2	5	3
Äigrumäe	0	3	3	6	6
Viimsi vald	106	125	19	192	86

Kuivõrd valla territooriumil olevate üldhooldekodu kohtade hinnad on Eesti kontekstis kõrged (alates 1500 eurost kuus), siis tegelikult elab valdav osa valla teenust kasutavatest eakatest väljaspool valla territooriumit paiknevates üldhooldekodudes. Asukohta vähemalt Harjumaal hinnatakse - arvestades teenuse ja selle kasutajate iseloomu - piisavaks ka vallavalitsuse sotsiaalteenuseid korraldavate ametnike poolt. Stsenaariumiga ei kavandata üldhooldekodukohtade arvu suurendamist.

Küll on vallas rahuldamata eakate toetatud elamise teenusmajade vajadus, mis osaliselt vähendab (koos koduhoolduse teenuse kvaliteedi kasvuga) ka üldhooldekodukohtade vajadust. Teenuse täpsem nõudlus on teadmata, kuid hinnanguliselt on see hetkevaates 70-80 kohta. Stsenaariumi raames on eesmärgipärane rajada vähemalt 3-5 sellist teenusmaja (15-20 kohta), soovitatavalt piirkondlikult hajutatuna ehk siis vähemalt 1 teenusmaja igas valla piirkonnas.

Stsenaariumi elluviimisel paraneb pensioniealiste sihtrühmas eakate päevakeskuse piirkondlik kättesaadavus, kuid olulisele osale 65+ vanuses valla elanikele jääb päevakeskus jätkuvalt kodust kaugelt ning nõuab ühistranspordi või isikliku auto kasutust.

Lisanduvad investeerimiskulud Püüsi eakate päevakeskuse (ruumide) rajamiseks ja tegevuskulud selle töös hoidmiseks. Samuti investeerimiskulud 3-5 teenusmaja ehitamiseks, vähemalt riiklike toetusmeetmete kaasfinantseerimise mahus.

Eakate üldhooldekodu hoolduskomponendi tasumiseks kulub hetkel vallaeelarvest 720 tuhat eurot ning eakate arvu kasvu arvelt suureneksid need kulud 2036. aastaks 840 tuhande euroni ning 2051. aastaks 1,3 miljoni euroni (raha hetkeväärtuse mõttes).

Teostatavus

Stsenaariumi teostatavusel olulisi piiranguid ei ole. Põhiliseks valikukohaks on see, kuivõrd suures ulatuses pakkuda üldhooldekodu kohti vallas ja kuivõrd piisav on teha seda pealinnapiirkonnas, Harjumaal või kogu Eestis.

Stsenaariumi elluviimist uute hoonete asukohavalikute osas toetab kogukonna üldiselt soosiv hoiak sotsiaalse suunitlusega tegevuste ja asutuste suhtes, mis peaks rahvastiku keskmise vanuse kasvades muutuma veelgi mõistvamaks.

Stsenaariumiga kaasnevad vajalikud investeeringud ja tegevuskulud rahuldavad n-ö baasvajadusi ning neid on pikema perioodi peale jaotatuna realistlik katta vallaeelarve vahenditest. Siiski, eriti perioodi lõpu poole, kus tööealiste arv hakkab vähenema, teenuste vajadus aga kasvama, muutub see järjest suuremaks väljakutseks.

Stsenaarium B

Sihtrühma muutus

Stsenaariumi eelduseks oleva rahvastikuproгноosi alusel kasvab pensioniealiste arv ja osakaal prognoosiperioodil väga olulisel määral. 2036. aastaks lisandub 1,7 tuhat 65+ vanuses elanikku (59% kasv) ning perioodi lõpuks on vallas ligi 7 tuhat 65+ vanuses elanikku – 4 tuhat ehk 139% enam kui perioodi alguses. Eakate (80+) arvu kasv rahvastiku vanusstruktuurist tulenevalt viibib – 2036. aastaks kasvab see üksnes 17% võrra (u 150 lisaks), kuid perioodi lõpuks moodustab kasv 81% (u 650 lisaks).

Ruumikäitumise ja pakkumise muutus

Üldhooldekoduteenuse puhul on Viimsi vallas kodulähedus juba saavutatud, kuid stsenaariumis eeldatakse, et üldhooldekodu kohtade arvu suurendatakse proportsioonis peamise sihtrühma arvu (80+) muutusega. Viiakse ellu kavandatud Haabneeme Rannapere üldhooldekodu laiendamine. Päevakeskuse teenuse kättesaadavuse parandamiseks luuakse eakate tegevusruumid külade kogukonnakeskustes. Eakate toetatud elamise teenusmajade vajaduse rahuldamiseks on vajalik kavandada vähemalt 5 teenusmaja, sh 1 teenusmaja (15–20 kohta) igas piirkonnas.

Mõjud

Eeldades, et üldhooldekodu teenusvajadus muutub koos 80+ vanusrühma arvukuse muutusega, oleks prognoosiperioodi lõpuks vaja valla territooriumil juurde ligi 160 hooldekodukohta.

Tabel 83. Üldhooldekodude kohtade vajadus stsenaarium B korral

Elaniku elukoht	2021	2036		2051	
	Arv	Arv	Muutus	Arv	Muutus
Haabneeme piirkond	116	126	10	187	71
Haabneeme alevik	64	69	5	94	30
Lubja	10	10	0	23	12
Miiduranna	7	4	-2	6	0
Pärnamäe	6	12	6	26	20
Viimsi alevik	30	31	1	38	9
Püüsi piirkond	44	50	5	83	39
Kelvingi	3	5	2	11	9
Leppneeme	6	7	1	12	6
Pringi	17	16	-1	25	9
Püüsi	17	17	0	25	9
Rohuneeme	3	5	3	10	7
Randvere piirkond	38	58	20	89	51
Laiaküla	4	7	3	12	8
Metsakasti	7	9	2	16	9
Muuga	4	11	7	12	8
Randvere	19	18	-1	29	11
Tammneeme	5	7	3	10	5
Äigrumäe	1	6	5	11	11
Viimsi vald	199	234	35	360	161

Päevakeskuste vajaduse hindamisel lähtume rangelt 300 eaka kriteeriumist, mille alusel on (lisaks piirkondlikule päevakeskusele) veel vajalik päevakeskuse tegevuskohti 2036. aastaks 2 ja 2051. aastaks 4 asulas.

Tabel 84. Päevakeskuste kohtade vajadus stsenaarium B korral

Elaniku elukoht	Arvestuslik päevakeskuse vajadus (>300 65+ eakat)			Arvestuslik päevakeskuse vajadus (>200 65+ eakat)		
	2021	2036	2051	2021	2036	2051
Haabneeme piirkond						
Haabneeme alevik	jah	jah	jah	jah	jah	jah
Lubja	ei	ei	jah	ei	jah	jah
Miiduranna	ei	ei	ei	ei	ei	ei
Pärnamäe	ei	ei	jah	ei	jah	jah
Viimsi alevik	jah	jah	jah	jah	jah	jah
Püüsi piirkond						
Kelvingi	ei	ei	ei	ei	ei	ei
Leppneeme	ei	ei	ei	ei	ei	jah
Pringi	ei	jah	jah	ei	jah	jah
Püüsi	ei	jah	jah	jah	jah	jah
Rohuneeme	ei	ei	ei	ei	ei	ei
Randvere piirkond						
Laiaküla	ei	ei	ei	ei	ei	jah
Metsakasti	ei	ei	ei	ei	ei	jah
Muuga	ei	ei	ei	ei	ei	ei
Randvere	ei	jah	jah	jah	jah	jah

Tammneeme	ei	ei	ei	ei	ei	ei
Äigrumäe	ei	ei	ei	ei	ei	jah
Viimsi vald kokku	2	5	7	4	7	11

Mõistlikuks lahenduseks on eakate päevakeskuse vajaduste rahuldamine kogukonnakeskuste raames.

Teostatavus

Stsenaariumi teostatavuse põhitegurid on teenuse kvaliteeti tõstva uue infrastruktuuri rajamine ning töötajate palkamine valla sotsiaalasutustes, koos kaasnevate investeeringute ja tegevuskuludega.

Stsenaarium C

Sihtrühma muutus

Stsenaariumi eelduseks oleva rahvastikuprognooosi alusel kasvab pensioniealiste arv ja osakaal prognoosiperioodil väga olulisel määral. Perioodi lõpuks on vallas 7,7 tuhat 65+ vanuses elanikku (kasv 168%) ning 1,6 tuhat 80+ vanuses elanikku (kasv 105%).

Tabel 85. Pensioniealiste (65+) arvukuse muutus arendusalade väljaehitamise rändestsenaariumite korral

Elaniku elukoht	2021	2036			2051		
		Arv	Muutus	Muutuse %	Arv	Muutus	Muutuse %
Haabneeme piirkond	1612	2549	937	58%	4924	3312	205%
Haabneeme alevik	909	1310	401	44%	2544	1635	180%
Lubja	83	208	125	150%	434	351	423%
Miiduranna	70	249	179	255%	557	487	696%
Pärnamäe	127	280	153	120%	650	523	412%
Viimsi alevik	423	502	79	19%	738	315	75%
Püüsi piirkond	635	954	319	50%	1228	593	93%
Kelvingi	55	117	62	113%	119	64	116%
Leppneeme	85	139	54	63%	207	122	144%
Pringi	197	285	88	45%	405	208	106%
Püüsi	238	303	65	27%	351	113	47%
Rohuneeme	60	110	50	83%	146	86	143%
Randvere piirkond	652	1058	406	62%	1606	954	146%
Laiaküla	77	152	75	97%	217	140	182%
Metsakasti	97	171	74	76%	292	195	201%
Muuga	109	174	65	60%	153	44	40%
Randvere	269	347	78	29%	573	304	113%
Tammneeme	83	114	31	38%	176	93	112%
Äigrumäe	17	99	82	485%	196	179	1052%
Viimsi vald	2899	4560	1661	57%	7757	4858	168%

Tabel 86. Eakate (80+) arvukuse muutus arendusalade väljaehitamise rändestsenaariumite korral

Elaniku elukoht	2021	2036			2051		
		Arv	Muutus	Muutuse %	Arv	Muutus	Muutuse %
Haabneeme piirkond	457	737	280	61%	922	465	102%
Haabneeme alevik	251	369	118	47%	455	204	81%
Lubja	41	90	49	119%	91	50	122%
Miiduranna	26	25	-1	-3%	122	96	369%
Pärnamäe	22	102	80	362%	102	80	363%
Viimsi alevik	117	151	34	29%	153	36	30%
Püüsi piirkond	175	327	152	87%	329	154	88%
Kelvingi	10	44	34	335%	44	34	336%
Leppneeme	24	46	22	91%	46	22	92%
Pringi	65	99	34	53%	100	35	54%
Püüsi	65	99	34	52%	99	34	52%
Rohuneeme	11	40	29	259%	40	29	261%
Randvere piirkond	151	351	200	132%	353	202	134%
Laiaküla	17	47	30	174%	47	30	175%
Metsakasti	26	61	35	135%	62	36	137%
Muuga	14	46	32	232%	47	33	232%
Randvere	73	114	41	57%	115	42	57%
Tammneeme	18	38	20	111%	38	20	112%
Äigrumäe	3	44	41	1383%	46	43	1418%
Viimsi vald	783	1415	632	81%	1604	821	105%

Ruumikäitumise ja pakkumise muutus

Stsenaariumis eeldame, et üldhooldekodu teenusega hõlmatud eakate osakaal järgib Eesti keskmist taset. Eakate päevakeskuste puhul on piisav tagada teenuse kättesaadavus igas valla piirkonnas.

Mõjud

Juhul kui eeldada, et vallas tagatakse üldhooldekoduteenuse kodulähedus Eesti keskmisel tasemel, siis piisab olemasolevatest üldhooldekodu kohtadest vähemalt kuni 2036. aastani ning ka pikas vaates puuduks hoolimata 80+ vanusrühma arvukuse kahekordistumisest vajadus olulisel määral kohti juurde luua.

Tabel 87. Üldhooldekodude kohtade vajadus stsenaarium C korral

Elaniku elukoht	2021	2036		2051	
	Arv	Arv	Muutus	Arv	Muutus
Haabneeme piirkond	62	100	38	125	63
Haabneeme alevik	34	50	16	62	28
Lubja	6	12	7	12	7
Miiduranna	4	3	0	17	13
Pärnamäe	3	14	11	14	11

Viimsi alevik	16	20	5	21	5
Püüsi piirkond	24	44	21	45	21
Kelvingi	1	6	5	6	5
Leppneeme	3	6	3	6	3
Pringi	9	13	5	14	5
Püüsi	9	13	5	13	5
Rohuneeme	1	5	4	5	4
Randvere piirkond	21	48	27	48	27
Laiaküla	2	6	4	6	4
Metsakasti	4	8	5	8	5
Muuga	2	6	4	6	4
Randvere	10	16	6	16	6
Tammneeme	2	5	3	5	3
Äigrumäe	0	6	6	6	6
Viimsi vald	106	192	86	218	111

Päevakeskuste vajaduse hindamisel lähtume rangelt 300 eaka kriteeriumist, mille alusel on (lisaks piirkondlikule päevakeskusele) veel vajalik päevakeskuse tegevuskohti 2036. aastaks 2 ja 2051. aastaks 4 asulas.

Tabel 88. Päevakeskuste vajadus stsenaariumi C korral

Elaniku elukoht	Arvestuslik päevakeskuse vajadus (>300 65+ eakat)			Arvestuslik päevakeskuse vajadus (>200 65+ eakat)		
	2021	2036	2051	2021	2036	2051
Haabneeme piirkond						
Haabneeme alevik	jah	jah	jah	jah	jah	jah
Lubja	ei	jah	jah	ei	jah	jah
Miiduranna	ei	ei	jah	ei	ei	jah
Pärnamäe	ei	jah	jah	ei	jah	jah
Viimsi alevik	jah	jah	jah	jah	jah	jah
Püüsi piirkond						
Kelvingi	ei	ei	ei	ei	ei	ei
Leppneeme	ei	ei	ei	ei	jah	jah
Pringi	ei	jah	jah	ei	jah	jah
Püüsi	ei	jah	jah	jah	jah	jah
Rohuneeme	ei	ei	ei	ei	ei	ei
Randvere piirkond						
Laiaküla	ei	ei	ei	ei	jah	jah
Metsakasti	ei	ei	ei	ei	jah	jah
Muuga	ei	ei	ei	ei	ei	ei
Randvere	ei	jah	jah	jah	jah	jah
Tammneeme	ei	ei	ei	ei	ei	ei
Äigrumäe	ei	ei	ei	ei	jah	ei
Viimsi vald	2	7	8	4	11	11

Teostatavus

Stsenaariumi teostatavuse tingimused on sarnased stsenaariumile A, kuid tulenevalt tööealise elanikkonna suuremast arvust ja sellega seotud arvestuslike tuludega vallaeelarvesse on stsenaariumi teostatavus finantsiliselt kergem.

Stsenaarium D

Sihtrühma muutus

Stsenaariumite korral kasvab pensioniealiste arv 2051. aastaks 168% tasemele ning eakate arv 105% tasemele ehk mõlemad sihtrühmad vähemalt kahekordistavad oma arvukuse.

Ruumikäitumise ja pakkumise muutus

Stsenaariumis eeldatakse, et üldhooldekodu kohtade arvu suurendatakse proportsioonis peamise sihtrühma arvu (80+) muutusega. Viiakse ellu kavandatud Haabneeme Rannapere üldhooldekodu laiendamine. Päevakeskuse teenuse kättesaadavuse parandamiseks luuakse eakate tegevusruumid külade kogukonnakeskustes. Eakate toetatud elamise teenusmajade vajaduse rahuldamiseks on vaja kavandada vähemalt 5 teenusmaja, sh 1 teenusmaja (15-20 kohta) igas piirkonnas.

Mõjud

Eeldades stsenaariumis D nii arendusalade välja arendamist kui ka teenuskohtade arvu kasvu proportsioonis eakate arvu kasvuga suureneb üldhooldekodu teenusvajadus kahekordseks.

Tabel 89. Üldhooldekodude kohtade vajadus stsenaarium D korral

Elaniku elukoht	2021		2036		2051	
	Arv	Arv	Muutus	Arv	Muutus	
Haabneeme piirkond	116	187	71	234	118	
Haabneeme alevik	64	94	30	116	52	
Lubja	10	23	12	23	13	
Miiduranna	7	6	0	31	24	
Pärnamäe	6	26	20	26	20	
Viimsi alevik	30	38	9	39	9	
Püüsi piirkond	44	83	39	84	39	
Kelvingi	3	11	9	11	9	
Leppneeme	6	12	6	12	6	
Pringi	17	25	9	25	9	
Püüsi	17	25	9	25	9	
Rohuneeme	3	10	7	10	7	
Randvere piirkond	38	89	51	90	51	
Laiaküla	4	12	8	12	8	
Metsakasti	7	16	9	16	9	
Muuga	4	12	8	12	8	
Randvere	19	29	11	29	11	
Tammneeme	5	10	5	10	5	
Äigrumäe	1	11	11	12	11	
Viimsi vald	199	360	161	408	209	

Päevakeskuste vajaduse hindamisel lähtume rangelt 300 eaka kriteeriumist, mille alusel on (lisaks piirkondlikule päevakeskusele) veel vajalik päevakeskuse tegevuskohti 2036. aastaks 2 ja 2051. aastaks 4 asulas.

Tabel 90. Päevakeskuste vajadus stsenaariumite D korral

Elaniku elukoht	Arvestuslik päevakeskuse vajadus (>300 65+ eakat)			Arvestuslik päevakeskuse vajadus (>200 65+ eakat)		
	2021	2036	2051	2021	2036	2051
Haabneeme piirkond						
Haabneeme alevik	jah	jah	jah	jah	jah	jah
Lubja	ei	jah	jah	ei	jah	jah
Miiduranna	ei	ei	jah	ei	ei	jah
Pärnamäe	ei	jah	jah	ei	jah	jah
Viimsi alevik	jah	jah	jah	jah	jah	jah
Püüsi piirkond						
Kelvingi	ei	ei	ei	ei	ei	ei
Leppneeme	ei	ei	ei	ei	jah	jah
Pringi	ei	jah	jah	ei	jah	jah
Püüsi	ei	jah	jah	jah	jah	jah
Rohuneeme	ei	ei	ei	ei	ei	ei
Randvere piirkond						
Laiaküla	ei	ei	ei	ei	jah	jah
Metsakasti	ei	ei	ei	ei	jah	jah
Muuga	ei	ei	ei	ei	ei	ei
Randvere	ei	jah	jah	jah	jah	jah
Tammneeme	ei	ei	ei	ei	ei	ei
Äigrumäe	ei	ei	ei	ei	jah	ei
Viimsi vald	2	7	8	4	11	11

Teostatavus

Stsenaariumi teostatavuse põhitegurid on teenuse kvaliteeti tõstvate uute asutuste rajamine ning töötajate palkamine valla sotsiaalasutustes, koos kaasnevate investeeringute ja tegevuskuludega. Teostatavust toetab tööealise elanikkonna arvukuse kasv kogu perioodi jooksul

5 ANALÜÜSI KOKKUVÕTE JA JÄRELDUSED

Olemasoleva olukorra analüüs, tulevikuprognosid ja stsenaariumite analüüs avavad Viimsi valla kui Eesti pealinnapiirkonna ees- ja aedlinliku asustusega valla ruumilise arengu valikute keerukust ja vastuolulisust.

Ühelt poolt näitavad küsitlused valla elanikkonna üldist rahulolu elukeskkonnaga ja teenustega. 2022. aasta üleriigilise rahuloluküsitluse andmetel (vt minuomavalitsus.ee) oli keskmine rahulolu elukeskkonnaga vallas 78,9 (100 pallisel skaalal), mis andis 76 Eesti KOV üksuse võrdluses 10. koha. Teenustega rahulolu keskmine hinnang oli madalam (66,1), kuid positsioon KOV üksuste võrdluses koha võrra parem. Ehitatud elukeskkonnaga rahulolu poolest oli vald Eestis 5. kohal (73,5). Ka valla end poolt tellitud küsitlused näitavad elanikkonna kõrget ja kasvavat rahulolu elukeskkonna ja teenustega (vt HeiVäl, 2022). Samas on selge, muuhulgas ka alusuuringu raames läbi viidud piirkondlike arutelude põhjal, et elanike ootused elukeskkonnale on erinevad, sõltudes nii elukohast, kujunenud väärtustest ja harjumustest kui ka paigutumisest elukaarel.

Teiselt poolt on valla viimaste aastakümnete ruumiline areng saanud tugevat kriitikat kaasaegse urbanistika vaatepunktist. Vallakeskuses domineerivad linnalähipiirkonna kaubanduskeskused koos ulatuslike parkimisaladega, avalik ruum on autokasutaja keskne (vt nt EAL presidendi Andro Mänd'i ettekanne Viimsi Visioonipäeval, 13.04.2024; ka Nookõiv ja Sepp, 2005; vrd. Roose, 2020; Poom, 2022). Autokeskse elukeskkonna välja kujunemisele osundavad ka elanike rahuloluküsitluse tulemused, kus viimsilaste rahulolu liiklusega autojuhi seisukohast (78,0) ületab rahulolu liiklusega jalakäija (69,0) ja jalgratturi seisukohast (66,5). Valla elanike jaoks on üldplaneeringu lähteseisukohtade koostamise tagasiside küsitluse alusel olulisimateks probleemideks ülerahvastatus ja („kontrollimatu“) arendus- ja ehitustegevus (vt Mik, 2022). Töökohtade ja mitmete teenuste ebapiisavusega vallas (vt ptk 4) kaasneb suur ajakulu igapäevasele sundliikumisele.

Küsimus ei ole siiski üksnes arvamuste ja ootuste lahknevuses kohalikus kogukonnas või valla elanikkonna ja urbanistide arusaamade erinevustes heast elukeskkonnast. Allpool tabeli kujul kokku võetud stsenaariumite analüüs (vt ka detailsemat kokkuvõtet lisas 1) näitab, et (a) rahvastikukasvu ning (b) töökohtade ja teenuste koduläheduse kui ruumilise arengu kahe olulise dimensiooni vahel esinevad süsteemsed sõltuvusseosed, mis võivad avalduda erinevate ruumilise arengu teoreetiliste arenguradade (stsenaariumite) sisemiste vastuoludena sotsiaal-majanduslike protsesside mõjude ja teostatavuse tasandil.

Tabel 91. Stsenaariumite analüüsi kokkuvõte: sisu, mõjud, teostatavus

	Stsenaarium A	Stsenaarium B	Stsenaarium C	Stsenaarium D
Rahvastikuarengu baaseeldus	Mõõdukas olemasoleval ehitusõigusel baseeruv kasv (4,8-6 tuhat)		Olemasolevale ehitusõigusele lisanduvad uued arendusalad (10-11 tuhat)	
Ruumilise käitumise baaseeldus	Säilivad olemasolevad ruumilise käitumise mustrid – suure osa valla elanike jaoks pakub jätkuvalt töökohti ja teenuseid Tallinn, vallasiseselt tuginetakse olulises osas vallakeskuse teenustele ja töökohtadele.	Suureneb vallasestest töökohtade ja teenuste kasutamise osakaal, samuti suurendatakse teenuste kodulähedust piirkondades ja asulates.	Säilivad olemasolevad ruumilise käitumise mustrid – suure osa valla elanike jaoks pakub jätkuvalt töökohti ja teenuseid Tallinn, vallasiseselt tuginetakse olulises osas vallakeskuse teenustele ja töökohtadele.	Suureneb vallasestest töökohtade ja teenuste kasutamise osakaal, samuti suurendatakse teenuste kodulähedust piirkondades ja asulates.
Kooskõla valla arengueesmärkidega ja elanikkonna ootustega		Max	Min	
Koondmõjude koondhinnang	Min			Max
Mõjud elukeskkonna kvaliteedile	Vähene - loodavad töökohad ei sobitu viimsilaste vajadustega, uut kvaliteeti äri- ja ettevõtluskeskkonnas ei teki.		Oluliselt suureneb valla keskusalateenuste ja kaupade nõudlus ning selle tulemusel ka pakkumus. Paranevad eeldused ja vajadus kiirete ühistranspordihenduste loomiseks Tallinnaga. Arenduste koondumine valla lõunapiirile peaks vähendama naabruskonfliktide arvu, kuid vältida neid eeldatavalt ei õnnestu.	Olulise osa viimsilaste töö- ja igapäevaelu kvaliteet paraneb sundliikumiste vähenemise arvelt.
Mõjud vallaeelarve tuludele	Tööaliste arv on planeerimisperioodi lõpul 22% võrra suurem kui alguses ning lähedases proportsioonis võib eeldada ka üksikisiku tulumaksust laekuvate tulude muutust. Probleemsem on, et ehitusõiguse ammendumisel perioodi keskel hakkab vähenema ka tööaliste arv ja osakaal ning koos sellega üksikisiku tulumaksu laekumine – võrrelduna tippajaga laekuks vallaeelarvesse 12% ehk 5,5 miljonit eurot aastas praegustes hindades vähem.		Tööaliste arv ja osakaal jätkavad kasvu kogu planeerimisperioodi jooksul – aastaks 2051 võiks selle arvelt praeguse KOV tulubaasi mudeli alusel lisanduda üksikisiku tulumaksu ligi 43% ehk 17 miljonit aastas enam.	
Mõjud vallaeelarve kuludele		Kogukonnakeskuste võrgustik		Miiduranna lasteaed Kogukonnakeskuste võrgustik

	Stsenaarium A	Stsenaarium B	Stsenaarium C	Stsenaarium D
Mõjud liikumisvajadusele	Suureneb tööalaste sundliikumiste arv nii vallast välja kui ka valda sisse, samuti valla siseselt. Töölased sisse-välja liikumisvood perioodi lõpuks peaaegu tasakaalustuvad (9,5 vs 10,6 tuhat töötajat). Sisse-välja liikumisvoogude tasakaalustamine on stsenaariumi oluline positiivne mõju , mis võimaldab tõhusamalt kujundada ühistranspordi liinivõrku.	Töölased liikumisvajadused vähenevad, eelkõige välja suunatud töörande arvelt (kuni -2 tuhat töötajat). Sisse-välja tööranne tasakaalustub, kuid A stsenaariumist u 4 tuhande võrra madalamal tasandil.	Töölased liikumisvajadused on stsenaariumite võrdluses maksimaalsed. Valda sisse suunatud tööranne mitmekordistub (18 tuhat töötajat) ning ületab välja suunatud tööranne (12 tuhat töötajat)	Stsenaariumis sisaldub eeldus, et sisse-välja tööalast liikumisvajadust vähendab suurenev töökohtade kasutus valla elanike poolt (42%), mille tulemusel väheneks vallast sisse-välja liikumisvajadus 3 tuhande võrra, mõlemas suunas (15 ja 9 tuhat vastavalt) .
Teostatavuse koondhinnang	Max	Min		
Teostatavuse põhilised väljakutsed	Möödukad väljakutsed ettevõtluse arenguks mõeldud ehitusõiguse realiseerimisel: suuremahulisteks investeringuteks teeninduse ja kaubanduse valdkonda puudub piisav nõudluse mastaap. Välistele tarbijatele ja töötajatele on Viimsi suhteliselt halvasti kättesaadav. . Perioodi teisel poolel on vallal kasutada varasemast vähem rahalisi vahendeid kodulähedase teenuste ja taristu välja arendamiseks: vastuolu vähemtähtis, puudub pakkumine rahuldatakse linnastus. Teenuste võrgustiku optimeerimine vastavalt teenusvajaduse muutusele - vähem lastele ja noortele suunatud teenusasutusi, rohkem eakatele.	Suured väljakutsed vallas töökohta omavate elanike osakaalu kasvatamisel: ehitusõiguse alusel tõenäoliselt tekkiva ettevõtluse laad (kaubandus, teenindus, tootmine) ei vasta Viimsi elanike ameti- ja valdkondlikule profiilile. Perioodi teisel poolel on vallal kasutada varasemast vähem rahalisi vahendeid kodulähedase teenuste ja taristu välja arendamiseks: vastuolu soovitu ja võimaluste vahel, säästulahendused. Jõupingutus on suunatud olemasoleva haridusvõrgu hoidmisele laste ja noorte arvu vähenemise tingimustes.	Suured väljakutsed arendusalade terviklikuks välja arendamiseks kvaliteetse ruumina. Tohtu kvaliteedihüpe ruumikvaliteedis ja mahuhüpe töökohtade osas. Võtmetegur on ühendatus Tallinnaga. Ei esita suuri nõudmisi teenuste piirkondlike võrgustike välja arendamisele.	Miiduranna-Haabneeme arenduse kavandatav laad vastab paremini Viimsi elanike ameti- ja valdkondlikule profiilile ning seega on töökohtade koduläheduse eesmärgi saavutamine oluliselt realistlikum korral. 42% eesmärk on siiski väga ambitsioonikas, arvestades et ka Miiduranna-Haabneeme rohelise äripargi tekkimisel moodustab vald alla 10% pealinnapiirkonna töökohtade turust. Rohkem rahalisi vahendeid kodulähedase teenuste ja taristu võrgustiku välja arendamiseks

Sarnased pinged soovitud arengute ja nende arengute üheaegse teostatavuse keerukuse vahel on sisse ehitatud ka Viimsi valla arengustrateegias ja sellele tuginevates üldplaneeringu lähteseisukohtades sõnastatud ruumilise arengu eesmärkidesse, mille alusel kavandatakse (a) oluliselt aeglasemat rahvastikukasvu samaaegselt teenuste pakkumise kasvuga, (b) ettevõtluspiirkondade arendamist ja töökohtade loomist koos pendelrände (osakaalu) vähendamisega, (c) (tööl käimiseks ja teenuste kasutamisel liikumiseks valdavalt isiklikku autot kasutavate) elanike elukeskkonnaga rahulolu suurendamist ühildatuna kvaliteetse avaliku ruumi (vt nt Ruumiloometöörühm, 2019) väärtustamisega.

Oluliselt aeglasema rahvastikukasvu kaasmõjaks on - Viimsi valla elanikkonna vanusstruktuuri arvestades - rahvastiku oluline vananemine üldplaneeringu perioodi (kuni 2050) jooksul ning samuti laste ja noorte vanusrühma arvukuse märkimisväärne (kuni 25%) vähenemine. Viimasega kaasneb nõudluse langus hariduse ja noorte vaba aja teenuste järele, mis ei toeta teenuste pakkumise suurendamist. Pigem oleks tõhususe tagamiseks vajalik teenuste võrgustikke optimeerida. Tõsi, samaaegselt kasvaks eakatele suunatud teenuste nõudlus. Perioodi teisel poolel tähendaks rahvastikukasvu pidurdumine ka tööealise elanikkonna arvu ja osakaalu langustrendi käivitumist, millega muutub järjest raskemaks soovitava KOV avalike teenuste võrgustiku töös hoidmine ja arendamine. Samuti ei loo valla rahvaarvu stabiliseerumine olemasoleval või vähesel määral kõrgemal tasandil uusi eeldusi kommertsteenuste ja kaubanduse mitmekesisuse ja kvaliteedi kasvuks.

Kodulähedaste (st valla territooriumil asuvate) töökohtade osakaalu suurendamine eeldab esmase tingimusena, et loodavad töökohad vastaks Viimsi valla töötava elanikkonna töökohtade valdkondlikule ja ametikohtade profiilile – ehk siis, luua tuleks eelkõige nn valgekraade töökohti juhtidele ja (tipp)spetsialistidele. Ka olemasoleva tööealise elanikkonna statistika näitab, et vallas asuvad tööliste ja teenindajate töökohad on valdavalt (70-90%) täidetud teistes KOV üksustes elavate inimeste poolt. Juhtide ja tippspetsialistide puhul on see näitaja aga 40-50%. Seni ei ole Viimsi vald selliste töökohtade loomiseks ärikinnisvara arendajatele ja seda kinnisvara kasutavatele ettevõtetele atraktiivne olnud ning ka olemasolev ettevõtluse arengut võimaldav äri- ja tootmismaa hajutatud ja fragmenteeritud ehitusõigus (vt Infragate, 2022) ei loo eeldusi vajalikuks kvaliteedihüppeks. Pigem suurendaks ehitusõiguse realiseerimine igapäevase valda suunatud tööalase pendelrände mahtu ilma, et sellega kaasneks välja suunatud pendelrände mahu vähenemine.

Seega on vajalik luua ruumilised tingimused Viimsi valla elanikkonna tööalasele profiilile vastavate töökohtade loomiseks. Konkureeritakse kogu pealinnapiirkonnaga – juba olemasolevate edukate ärilinnakutega (nt Ülemiste City, Rotermanni kvartal, Noblessner, Telliskivi) ja alles arendusfaasis projektidega. Ülesanne ise on välja kujunenud konkurentsituatsioonis keeruline kuid teostatav. Seatud eesmärkide sisemise vastuolude mõistmise mõttes on olulisem aga see, et viimsilastele sobivate töökohtade arvult vallast välja suunatud pendelrände osakaalu märkimisväärse vähendamise eelduseks on töökohtade loomine mahus, mis ületab viimsilaste poolt täidetavaid töökohti mitmekordselt – Viimsi valla elanike tööalaste võimete ja ootuste mitmekesisuses ei ole realistlik, et see rahuldatakse kohapealsete töökohtadega, mis moodustavad pealinnapiirkonna tööturust parimal juhul 10%. Vastupidi, loodavad töökohad peavad olema – selleks, et pealinnapiirkonna ettevõtted üleüldse kaaluksid Viimsi valda asukohana – atraktiivsed ka laiemalt pealinnaregiooni valgekraade tööturul. Tulenevalt kaasneb kohapealsete töökohtade loomisega ka suures mahus vastupidist, valda sisse suunatud pendelrännet. Lisatingimuseks on nende töökohtade hea kättesaadavus pealinnaregiooni teistele piirkondadele (asumitele).

Töökohtade loomine ja ettevõtluspiirkondade arendamine, ilma et sellega kaasneks eluruumide ehitamine ja elanike arvu kasv, ei ole kooskõlas ei kinnisvaraturu ootustega ega ka kvaliteetse (avaliku) ruumi põhimõtetega. Kavandades uusi monofunktsionaalseid ärilinnakuid, võivad need suure tõenäosusega lähikümnenditel jääda välja arendamata. See oleks vastuolus ka kvaliteetse ruumi multifunktsionaalse hoonestuse põhimõttega, mis tagab ruumi tõhusa kasutuse erinevatel ajahetkedel.

Alusuuringu analüüsidele tuginev Viimsi valla ruumilise arengu strateegia kujundamise ettepanek püüab nendes ootuste, mõjude ja teostatavuse omavahelistes pingetes lahendust leida stsenaariumite kompromissis. Strateegia ettepaneku lähtekohaks võetakse üldplaneeringu protsessi raames läbi viidud valla visioonipäeval enamuse osalejate eelistuse pärvinud mõõduka rahvastikukasvu ja koduläheduse põhimõtteid kõige tugevamalt esile tõstnud stsenaarium B. See on enim kooskõlas ka valla arengukava eesmärkide ja sellele tugineva üldplaneeringu lähteseisukohtadega.

Stsenaariumi „ruumi kui elukeskkonna“ (vt sissejuhatus) perspektiivist kujundatud visiooni täiendatakse „ruumi kui võrgustiku“ toimeloogika, ressursivajaduse ja mastaabinõuetega, et tagada parimal moel elukeskkonnale seatud „võrgustikuloogika“ vaatest osalt vastuoluliste ootuste parim võimalik omavaheline ühildamine. Stsenaariumi arendatakse edasi sellisena, et vähendada vastuolusid ootuste ja teostatavuse vahel ning leevendada selle mõningaid negatiivseid mõjusid elukeskkonnale ja ruumilisele arengule (mõistetanu teoreetilise urbanistika põhimõtete ja üleriigilise planeeringu lähteseisukohtade mõttes).

Ruumilise arengu strateegia ettepaneku **rahvastikuarengu eeldustes** arvestatakse vajadusega jätkuvalt n-ö siluda 2001-2011 perioodi väga kiirest valdavalt (nooremas) keskeas perede sisserändel põhineva rahvastikukasvu tulemusel kujunenud kohordi ülesindatust rahvastiku vanusstruktuuris. Valla tulubaasi hoidmine, teenusnõudluse säilitamine ja rahvastiku vananemise tempo leevendamine nõuavad mõõduka rändepõhise rahvastikukasvu jätku ka peale olemasoleva ehitusõiguse ammendumist 2030-ndate aastate keskel (perioodi 2015-21 keskmise rändesaldo korral). Negatiivsete mõjude leevendamiseks koondatakse uute eluruumide ehitusõigus üksnes valla keskusala laiendusele valla lõunapiiri lähedal - valdavalt alakasutatud äri- ja tootmismaaadele rajatavas multifunktsionaalses hoonestuses. Samuti vähendatakse multifunktsionaalses hoonestuses eluruumide funktsiooni 40%-ni, seda võrrelduna stsenaariumites C ja D algselt keskusala välja arendamisel arvestatud 50%-ga. **Sellises arvestuses lisandub keskusala välja arendamisel u 3,6 tuhat elanikku (sh 2,1 tuhat Miiduranda³ ja 1,5 tuhat Haabneeme) ning koos juba olemasoleva ehitusõiguse realiseerimisega jääks valla elanikkond üldplaneeringu perioodi lõpuks u 30 tuhande juurde.**

Töökohtade ja teenuse koduläheduse tagamisel on põhifookus valla tasandil. **Eesmärgistatakse ja eeldatakse vallas asuva töökohaga töötajate osakaalu kasvu praeguselt 22%-lt kuni 31%-ni.** Töökohtade hajutus valla asulate või piirkondade vahel suurendab kodulähedust vaid üksikutel juhtudel ning ei saa sellisena olla mõistlikuks eesmärgiks. Arvestama peab, et koos

³ Miiduranna küla puhul on mõeldud 2024 aasta seisuga kehtivat asustusüksuse lahkmehoont, mida on kavas uue üldplaneeringuga osaliselt muuta Milstrandi terminali piirkonnas, alade osas, mis on seotud enam Haabneeme alevikuga. Seoses sellega muutub ka lisanduvate elanike osakaal enam Haabneeme kasuks

viimsilastele sobivate töökohtade loomisega tuleb samaaegselt luua (luuakse) ka töökohti mujal pealinnapiirkonnas elavatele inimestele.

Ka teenuste kodulähedust ei maksimeerita, vaid lähtutakse asukohtade mõistlikust tõhususe ja kättesaadavuse tasakaalust. Mastaabitundlike teenuste puhul eelistatakse mitmekesisuse ja kvaliteedi tõusu vallakeskuses (keskusalal) või 1-2 valla asulas, kus on teenuste arenguks parimad tingimused (nt terviseradade, sadamate, randade jms puhul). Kogukondlike teenuste osas on eesmärk luua ühtne kogukonnamajadel põhinev baastaristu külade tasandil, kus vastava taristu loojaks on külakogukonnad ise (võimalik ka valla kaasfinantseering).

6 ETTEPANEK VIIMSI VALLA RUUMILISE ARENGU STRATEEGIA KUJUNDAMISEKS

Viimsi valla ruumilise arengu strateegia ettepanek on sõnastatud 4 vaates:

- 1) Töökohtade paiknemine;
- 2) Teenuste võrgustikud;
- 3) Asustussüsteemi osad ja hierarhia;
- 4) Asustussüsteemi seosed.

Lisaks kirjeldatakse strateegia ettepaneku elluviimise kesksed väljakutsed ja nendega seotud tegevusvajadused.

TÖÖKOHTADE PAIKNEMINE: ÄRI-, TOOTMIS- JA ÜHISKONDLIKU KASUTUSEGA HOONESTUS

Olemasoleva ehitusõiguse alusel on vallas võimalik ehitada u 350 tuhat m² mitteeluhoonete suletud netopinda. Keskusala laiendamisel keskmiselt 4 korruselise hoonestusega (sh 2 korrust kontoriruumide-, äri- ja teenuste funktsioonis) ja 25% täisehituse protsendiga oleks võimalik ehitada kuni 600 tuhat m² mitteeluhoonete kasulikku pinda. Et keskusala laienduseks visioneeritud hoonestus on osaliselt juba kaetud ehitusõigusega (u 140 tuhande m² ulatuses), siis tähendaks see täiendavat hoonestust kuni 800 tuhande mitteeluhoonete suletud netopinna mahus. Eeldades muuhulgas, et keskusala multifunktsionaalses hoonestuses on kontorihoonete käsutuses 25% (ja töökohta ruumivajadus keskmiselt 20 m² inimese kohta) ning teenindus- ja kaubandussektoril 35% (ja töökohta ruumivajadus keskmiselt 40 m² inimese kohta) võimaldaks see kuni 12 tuhande uue töökohta teket (neist u 7 tuhat Miidurannas) ning kokku oleks Haabneeme piirkonnas u 16 tuhat töökohta ehk 80% kõigist vallas asuvatest töökohtadest. See tähendab, et **töökohti loovad ettevõtted ja asutused koonduvad senisest veelgi enam valla keskusale ning esmajoones Miiduranna-Haabneeme multifunktsionaalsesse äri- ja tehnolinnakusse.**

Kokku luuakse eeldused töökohtade arvu kasvuks Viimsi vallas 2023. aasta 6,7 tuhandelt kuni 20 tuhandeni üldplaneeringu elluviimise perioodi lõpuks (2050). Töökohtade tegelik arv hoonetes sõltub loomulikult nende täpsemast kasutusest ettevõtete ja asutuste poolt, mida üldplaneeringu tasandil ei ole võimalik määratleda. Üldjuhul on valgekrae kontoritöökoht vähem ruumi nõudev kui töökoht teeninduses, kaubanduses ja laonduses, või ka (järjest enam automatiseeritud) tootmises. Juhul kui multifunktsionaalse keskusala arengu suunamisel suudetakse arvestada töökohtade koduläheduse suurendamise eesmärki, tuleb valmis olla (ja loota) tõepoolest kuni 12 tuhande uue töökohta tekkimisele valla keskuslal.

Arvestades juba kehtivat ehitusõigust (ning maa ja hoonete alakasutatust) on Miiduranna-Haabneeme multifunktsionaalse äri- ja tehnolinnaku kõrval teiste oluliste ettevõtlusaladena eesmärgipärane arendada:

- Reiniu tee äriala (Pringi küla põhjapiiril ja Püünsi küla lõunapiiril) madaltiheda (1-2 korrust, 50% täisehitus) kaubanduse, teeninduse, väikeladude ja keskkonnahoidliku tootmise alana, millesse lõimitakse ka ühiskondliku kasutusega hooneid (sh lasteaia laiendus, külakeskus jms).
- Tammeõue väikeettevõtete ala Viimsi alevikus passaažitüüpi arendusena.
- Ampri tee ettevõtluspiirkonda Lubja külas
- Aiandi tee ettevõtluspiirkonda Viimsi alevikus.

Võimalusel tuleks loobuda ettevõtlusalade arendamisest Muuga sadama ümbruses Viimsi valla maadel – seda muuhulgas ka rohevõrgustiku tihendamise vajadustest lähtudes.

Rahvastikuskasvu kontrolli all hoidmiseks tuleb vältida ettevõtluses kasutust mitte leidvate hajutatud ja üldjuhul väikesepindalaste äri- ja tootmismaa sihtotstarbega kinnistute muutmist elamumaaks.

TEENUSTE VÕRGUSTIKUD

Kaubanduse ja teenuste areng

- Toimub põhiliselt Miiduranna-Haabneeme arendusala raames - see on orienteeritud eelkõige jalgsi ja ühistranspordiga liikujatele.
- Töökohtade (sh valgekrae kontoritöökohtade) arvu mitmekordistumine suurendab oluliselt valla keskusala teenuste ja kaupade nõudlust ning selle tulemusel ka teenuste ja kaupluste mitmekesisust ning kvaliteeti. Teostatavuse peamiseks väljakutseks on roheline äripargi kui sellise teke.
- Haabneeme Randvere tee kaubanduskeskuste osas olulisi muutusi ei kavandata ning nende säilimisel (kliientide olemasolul) tagatakse muuhulgas teenuse hea kättesaadavuse autokasutajatele.
- Piirkonnakeskustes on vähemalt maalisele keskasulale iseloomulik väiksem kaubandus- ja teeninduskeskus – Randveres on selline keskus juba loodud ning sarnane vajadus on ka Püüsi piirkonnas, soovitatavalt Reinu tee alguse äripiirkonna osana.
- Lisaks eesmärgistatakse esmatarbekaupade kaupluste teket küladesse, soovituslikult kogukonnakeskuste osana. Kuivõrd kogukonnakeskuste kaupluste äriiline tasuvus on eeldatavalt madal, siis võib soovitada paindlike tegevusvormide kasutust – hooajaline kauplemine, kauplemisautomaatide kasutus jms.

Vaba aeg

- Vaba aja taristu välja kujundamisel on fookus valla tasandi kättesaadavusel. Keskendutakse vallakeskuse (st Haabneeme piirkonna) olemasolevate kultuuriasutuste tugevdamisele, sh rajatakse vajadusel raamatukogule uus hoone. Miiduranna-Haabneeme arendusalal luuakse kasvavale nõudlusele vastavad tingimused erasektori eestvedamisel kultuuriasutuste - kinode, galeriide, jms – tekkeks. Sportimisvõimalusi mitmekesistavat (erinevad spordialad) taristut laiendatakse eelistatult valla keskusel või lähtudes looduslikest eeldustest (nt Miiduranna ja Leppneeme jahi- ja paadisadamad; Rohuneeme ja/või Tädu vabaõhus spordikeskused).
- Piirkonnakeskuste kultuurilise ja sportliku vaba aja võimaluste pakkumisel on võtmeroll koolikompleksidel, mille ruumid võetakse tundide välisel ajal rohkem kasutusse teistes funktsioonides, esmajoones kultuurilise ja sportliku vaba aja ringide tegevuseks.
- Lisaks keskusala arengule pööratakse tähelepanu ka kultuurielule külades - eesmärgistatakse, et igas külas on multifunktsionaalne kogukonnakeskus (sh kauplus, kõrts, tegevus- ja seminariruumid, jms; vt ka ideaalse kogukonnakeskuse kirjeldust). Vajalik on maade reserveerimine kogukonnakeskuste rajamiseks. Asukohavalikus tuleb eelistada keskeid, hästi kättesaadavaid asukohti, sh raudteeühenduse loomisel selle liinide peatuste lähedal.
- Elanikkonna soovidega koosõlas tagatakse kodulähedased mänguväljakud ja lähiliikumispaidad, sh igast külast juurdepääs valla rohevõrgustiku matkaradadele. Väljõusaalid seotakse kogukonnakeskustega.

- Haabneeme rand arendatakse välja valla esindusrannana, mujal vallas tagatakse kodulähedased supluskohad (jalgsi kasutamiseks). Igas rannakülas on väikesadam ja/või aluse vettelaskmiskoht.

Huviharidus ja noorsootöö

- Ka laste ja noorte huvitegevuse (sh huviharidus) võimaluste tagamisel on võtmeroll vallakeskuse huvikoolidel ja noortekeskusel. Piirkondades tegutsevad huvikoolide ja noortekeskuse filiaalid kasutavad üldjuhul koolihoonete ruume.
- Külades on noorte käsutuses ruumid kogukonnakeskustes, kus toimub ka (olulises mahus vabatahtlikul töö) põhinev huvitegevus.

Keskharidus

- Seatakse eesmärk, et Viimsi vallas keskharidust omandavate noorte osakaal kasvab 43%-lt 70%-ni, mis koos uute arendusalade välja arendamisega tagab selle, et üldplaneeringu elluviimise perioodil keskharidusteenuse nõudlus kasvab. Nõudluse rahuldamiseks arendatakse koostöös riigiga riigigümnaasium välja piirkondlikuks hariduskeskuseks, kus kombineeritakse gümnaasiumi-, kutse- ja rakenduslikku kõrgharidust. Piirkondliku hariduskeskusena pakutakse (mh spetsialiseerumise alusel) haridusteenust kogu pealinnaregioonile.

Põhikoolid

- Põhikoolivõrgu arendamisel lähtutakse eesmärgist, et Viimsi valla põhikoolides õppivate laste osakaal kasvab 80%-lt 90%-ni valla lastest. Vallasisese koduläheduse suurendamist ette ei nähta: elukoha piirkonnas õpib 76% Haabneeme, 51% Randvere ja 47% Püüsi piirkonna põhikooliealistest lastest ning 44% Prangli saarele registreeritud põhikooliealistest lastest. Oluline osa Püüsi (34%) ja 21% Randvere (21%) põhikooliealistest lastest käib põhikoolis Haabneemes. Olemasolevate ruumimustrite säilimist toetab ka mitmekesise ja kvaliteetse huvihariduse koondumine vallakeskusesse.
- Arvestades sihtrühma arvu mõningast vähenemist ei kaasne põhikooliealiste laste valla koolides käimise osakaalu suurendamisega olulist teenusvajaduse muutust, mistõttu puudub ka vajadus muuta valla põhikoolivõrgustikku, kuid üldplaneeringu elluviimise perioodi teises pooles võib tekkida vajadus klassikomplektide arvu suurendamiseks Haabneeme piirkonnas. Valla hariduspoliitika suundumustest lähtudes on pikemas ajaperspektiivis vajalik leida asukoht uuele HEV-õpilaste koolile.
- Paljude valla laste jaoks Randvere ja Püüsi piirkonnas jääb põhikool elukohast jätkuvalt jalgsi ja kergliikuriga liikumiseks kaugele ning koolis käimiseks on vajalik kas ühistranspordi või perede isikliku mootorsõiduki kasutamine.

Lasteaiad

- Alushariduses lasteaedade kasutuse piirkondlikud ruumimustrid (89% Haabneeme, 50% Püüsi ja 42% Randvere piirkonna lastest käivad oma piirkonna lasteaias) säilivad, kuid eesmärgiks on, et senise 50% asemel 70% valla lastest (arvestades hetkeolukorda, Randvere piirkonna puhul 100%) käiks munitsipaallasteaedades.
- Lähtudes valla hariduspoliitika tõhususe eesmärkidest rajatakse uusi munitsipaallasteaedu üksnes juhul kui täiendav vajadus on vähemalt 6 rühma (20 last rühmas) mahus. Sellisena tekib vajadus uue munitsipaallasteaia rajamiseks üksnes Miiduranda.

Sotsiaal- ja tervishoiuteenused

- Teenuste peamiste sihtrühmade arvukus kasvab väga olulisel määral. Üldplaneeringu elluviimise perioodi lõpuks aastal 2050 on vallas prognooside kohaselt u. 7,7 tuhat 65+ vanuses elanikku ning 1,6 tuhat (kasv 103%) eakat (80+).
- Sotsiaalteenuste võrgustiku peamiseks arenguvajaduseks on päevakeskuste tegevusruumide loomine piirkonnakeskustes (sh uue päevakeskuse või ruumide vajadus Püünsis). Teenuse koduläheduse tagamisel on tähtsal kohal ka kogukonnakeskused, mille ruumiprogramm peab arvestama eakate tegevusruumide vajadustega.
- Uue teenusena tuleb välja arendada eakate toetatud elamise teenusmajade võrgustik - vähemalt 5 teenusmaja, sh 1 teenusmaja (15-20 kohta) igas piirkonnas.
- Kuigi eakate hooldekodukohtade suhtarv valla territooriumil ületab oluliselt Eesti keskmist tuleb luua eeldused Haabneeme Rannapere üldhooldekodu laiendamiseks. Samuti vajab asukohta erivajadustega noorte nn Maarja küla kompleks.
- Tervishoiuteenuste võrgustiku peamiseks lüliks on tugevad esmatasandi tervisekeskused vallakeskuses, mida täiendavad tervisekeskuse filiaalid (õenduskabinetid, perearsti vastuvõturuumid) piirkonnakeskustes. Võrgustikku võivad täiendada laiema kliendibaasiga erameditsiiniteenused ning kohalike elanike ootustest lähtudes ka erakorralise meditsiini üksus.

ASUSTUSSÜSTEEMI OSAD JA HIERARHIA

Viimsi valla asustussüsteemis **tugevdatakse keskuse funktsiooni täitvat asustust**, mis ametliku haldusjaotuse alusel hõlmab mitut asulat – Haabneeme aleviku lõunaosa ja Viimsi aleviku lääneosa, Miiduranna küla ja väheses ulatuses ka Lubja küla lõunapoolset riba (Artium, Vimka). Keskuse laienemisel Haabneeme aleviku lõunaosa ja Miiduranna sadamaala alakasutatud aladele kavandatakse madaltihte, keskmiselt 4-korruline multifunktsionaalne hoonestus, kus mõistlik hoonestustihedus (keskmiselt 25%) võimaldab rohekoridoride säilitamist ja hoonete vahelise kõrgjaljastuse rajamist. Laiendatud vallakeskus, mis jääb klindi ja mere vahele ning piirneb riigigümnaasiumiga põhjasuunas, Viimsi aleviku keskusega (vallamaja, kortermajad) idas ja Miiduranna sadamaalaga edelas, hõlmab umbes 2,5 km² ala, mille kaugeimad punktid asetsevad teineteisest maksimaalselt 2 km kaugusel. **Olemuslikult kujundatakse alal välja (aed)linnalist tüüpi sidus 15 minuti asula, kus oluline osa eluks vajalikust on hästi kättesaadav jalgsi- või kergliikuritega liikudes. Keskusala** u 20 tuhat elanikku ja 16 tuhat töökohta loovad eelduse teenuste ja kaubanduse kvaliteedi ja mitmekesisuse tõusuks vallas ning senisest oluliselt parema nõudluse valla ja Tallinna vaheliste kiirete ja mugavate ühistranspordiliinide tarvis.

Piirkondlikke keskusi – Püünsit ja Randveret – arendatakse eelkõige funktsionaalselt, mitte ruumikasutuse mahtude kasvu arvelt. Piirkonnakeskuste ruumiliseks keskmeks on põhikool ja selle hoonesse lõimitud teenused (nt noorsootöö, huviharidus, rahvakultuur, sporditegevus). Püünsi piirkonnas on lahendamist vajavaks väljakutseks Reinu tee alguse alakasutatud tootmisala kujundamine äri- ja avalikke funktsioone (sh lasteaia ja/või kooli laiendus, kogukonnakeskus jms) ühendavaks piirkonnakeskuseks. Sellega kaasneks töökohtade arvu kasv piirkonnas (kuni 600 töökohta mahus, sõltuvalt ala kasutatavate ettevõtete täpsematest tegevusaladest), kuid mitte elanike arvu kasvu. Randvere kui piirkonnakeskuse rolli tugevdamiseks on vaja suurendada olemasolevate ja potentsiaalsete avalikus kasutuses hoonete ja rajatiste (kool, lasteaed, kogukonnakeskus, kauplus, sadamaala) omavahelist sidusust nii (jalgsi) liikuja perspektiivist kui ka tunnetuslikult. Vajalik on tõsta nende sihtkohtade vahelise avaliku ruumi kvaliteeti.

Igas valla mandriosa külas (või suuremasse asumis) on kogukonnakeskus – sh multifunktsionaalne kogukonnamaja koos välialadega (simmaniplats, spordilinnak, jms).

Saarte arengus keskendutakse olemasolevate väärtuste säilitamisele. **Pranglil** kui ajalooliselt järjepideva suurema püsielanikkonnaga saare puhul on eesmärgiks **olemasolevate avalike teenuste (kool, rahvamaja, raamatukogu) hoidmine ja tegevustingimuste parandamine**. Teenuste sulgemine toob endaga kõige tõenäolisemalt kaasa negatiivse arenguspiraali käivitumise (intensiivistumise), kus teenuste nõudlus väheneb veelgi. Arvestades seniseid rahvastikutrende ja tulevikuprognose on tugevalt soovitatav püsielanikkonna arvu kasvatamine ja selleks olemasolevate talukohtade taas kasutusele võtmine.

Naissaare arendamisel soovitame keskenduda puhkemajanduslikele väärtustele - arendada vaba aja, puhkemajanduse ja olmeteenuseid, kuid mitte avaliku sektori põhiteenuseid (haridus, sotsiaalne kaitse). Selliseid teenuseid vajava püsielaniku tekkimine saarele on mittesoovitatav arengutee, kuna killustab veelgi saarte vajadusteks suunatavat ressursi.

ASUSTUSSÜSTEEMI OSADE VAHELISED LIKUVUSSEOSSED

Viimsi valla **rahvastiku- ja majandusareng üldplaneeringu elluviimise perioodil suurendab**, seda hoolimata töökohtade ja teenuste kasutuse koduläheduse määra kasvule, **valla ja Tallinna vahelist liikumisvajadust**. Oluline osa selles on Miiduranna-Haabneeme multifunktsionaalse äri- ja tehnolinnaku töökohtadel, mis perioodi keskpaigaks (2036) tasakaalustab valda sisse (u. 9 tuhat töötajat) ja vallast välja (u 8 tuhat töötajat) suunatud tööränne voogude mahud ning perioodi lõpuks kujundab olukorra, kus valda sisse suunatud igapäevane tööranne (kuni 16 tuhat) ületab välja suunatud töörännet 5 tuhande võrra. Valla ja linnapiirkonna keskuse vaheliste liikuvusteenuste – eelkõige ühistransporditeenuste – arendamise mõttes on nii mahtude kasv (ja kontsentreerumine valla lõunaosa keskusale) kui ka voogude tasakaalustumine positiivne. See loob senisest oluliselt parema kontsentreeritud nõudluse uute liinide, olgu need kiirbussi- või trammiliinid, või kergraudtee ühendus Ülemiste kaudu Balti jaama (st vanalinna ja Kalamajaga), avamiseks.

Valla keskusala tugevnemine suurendab ka vallasiseste liikumismarsruutide tähtsust piirkondade ja külade ning vallakeskuse vahel - seda nii keskusala teenuste kasutamiseks kui ka ümber istumiseks Tallinnasse suunduvatele ühistranspordiliinidele. Arvestades, et külade ühistransporditeenuse nõudlus olulisel määral ei tõuse – kui, siis elanikkonna vananemise arvelt – siis säilib autokasutuse vajadus keskusalast väljaspool elavatel inimestel, mille vähendamise üheks meetmeks on pargi ja sõida alade rajamine iga olulise ühistranspordipeatuse (lisaks lõpppeatustele ka nt Metsakasti ja Äigrumäe kergraudteepeatuste) juurde.

Kogukonnakeskuste välja arendamine suurendab külade sisest liikumist ning tõstatab senisest olulisemana jalgsi- ja kergliiklusvahendiga liikumine mugavuse ja ohutuse küldes.

KEKSEDE VÄLJAKUTSED JA TEGEVUSVAJADUSED RUUMILISE ARENGU STSENAARIUMI ELLUVIIMISEL

Koostatud ruumilise arengu strateegia ettepanek on kogukonna ootuste, eeldatavate mõjude ja teostatavuse vahelist tasakaalupunkti otsiv kompromissettepanek, kuid ka sellisena pakub see suuri väljakutseid valla ruumilisele arendamisele. Neist olulisemad on:

1. Valla põhjaveevarude ammendumine ning vajadus (seda ka olemasoleva asustuse tarvis ja kehtiva ehitusõiguse realiseerimiseks) leida kasvava joogi- ja tarbevee vajaduse rahuldamiseks alternatiiv põhjaveele. Lisanduva nõudluse kontsentreeritus ja paiknemine Tallinna halduspiiri lähedal soosivad koostöö laiendamist Tallinna linna ja AS Tallinna Veega ning põhjaveevaru osas Maardu linnaga.
2. Multifunktsionaalsete ärilinnakute arendamise konkurents Tallinna linnastus on suur. Seetõttu on vajalik tugeva äri- ja ruumiplaani olemasolu uue keskusalala välja arendamisel, mis on kinnistuomanike ja arendajate poolt aktsepteeritud. Samuti suurendab edu tõenäosust see, kui vald võtab ise initsiatiivi arendusprotsessi algatamiseks ja juhtimiseks.
3. Ärilinnaku konkurentsivõime oluliseks teguriks on head transpordiühendused Tallinnaga. Kinnisvaraarenduse konkurentsivõimet toetaks ühenduste ennetav arendamine, enne kui töökohtade ja elanike mastaap ja sellega seotud nõudlus on välja kujunenud. See tähendab aga riske liinide avamisel ja eriti avamiseks vajalike taristuinvesteeringute tegemisel. Ühistranspordiliinide nõudluse kasvu tagamiseks ei ole piisav üksnes potentsiaalsete tarbijate arvu kasv, vaid ka nende liikumisharjumuste muutus (suunavad meetmed ja väärtuskasvatus selleks).
4. Vallakeskuse tähtsuse säilitamise ja kasvuga kaasneb vallasiseste paindlike liikuvuslahenduste loomise vajadus (kergteed, kergliikurid). Väljakutseks on, kuidas ühildada vallasisene hajutatud liikumisenõudlus kontsentreeritud liiklusvoogudega vallast välja ja valda sisse. Lähiperspektiivis tähendab see ühistranspordi liinivõrgu ja reisiplaanide kohandamist kooskõlas muutuva vajadusega, pargi ja sõida lahenduste pakkumist ÜT peatuste läheduses. Keskpikas perspektiivis on oluline taristuinvesteeringutega luua kergliiklusele eelis autoliikluse ees – rajada lühemad, turvalised ja ilusad otseühendused piirkondade ja vallakeskuse vahel. Valla keskuslala (st Haabneeme, Viimsi, Miiduranna, osalt ka Lubja küla) ehitatakse välja rohelised liikumiskoridorid. Liikuvustaristu arendamisel tasub silmas pidada ka kaugema perspektiivi võimalusi, mis avanevad isejuhtivate autode ja kergliikurite (sh ilmastikukindlate) kasutusele võtmisega, mis loob suurima muutuse just vallasiseses liikumisvõimalustes. Viimsi vald oma asustuse suhtelise kompaktsuse, elanike tiheduse ja tänavaruumi piisavuse kombinatsioonis omab parimaid eeldusi selliste tehnoloogiate varaseks kasutusele võtmiseks.
5. Strateegia ettepanekus sisalduv elanike arvu (möödukas) kasv ja keskusalala arendamise küllalt suur mastaap tekitavad vägagi tõenäoliselt osa elanikkonna seas hirme ja vastuseisu kavandatud arengutele. Seda saab leevendada arenguplaanide sisulise kvaliteedi tagamisega (vt pt. 2 ja 3) ning järjepideva kommunikatsiooniga, mille rõhutatakse keskusalala arendamise vajalikkust rahvastikuarengute stabiliseerijana ning kasusid vallaelanikele (teenuste ja töökohtade koduläheduse kasv). Seda kõike peab toetama kaasaegne, avatud ja õiglane planeerimiskultuur, mis järgib planeerimisseaduses sätestatud planeerimise põhimõtteid. Eestis. Vahetute naabruskonfliktide ennetamiseks tuleb keskusalala ruumiplaanides lahendustes tähtsustada hoonestuse üleminekualasid ja rohestatud puhvertsoone.
6. Hirmusid ja naabruskonfliktide üldist arvu aitaks vähendada olemasoleva „hajutatud“ ehitusõiguse n-õ tagasi võtmine. Siin on piiravaks teguriks eraomandi kaitse ja valla finantsvõimekus vajadusel kinnistuid võõrandada. Igal juhul tuleb üldplaneeringus rõhutada, et äri- ja tootmismaa ei ole võimalik tegeleda elamuarendusega – ilmselgelt ei ole tegemist avalikust huvist lähtuva vajadusega ning seega puudub alus üldplaneeringut muutvate detailplaneeringute algatamiseks. Võimalusel tuleb lisada täiendavaid piiravaid keskkonnakaitselisi tingimusi arenduste iseloomule elamualade ja ühiskondlikus kasutuses olevate maade läheduses, mis tagavad ümbritsevate elanike elukeskkonna kvaliteedi säilimise. Kus võimalik ja detailplaneeringut ei ole asunud ellu viima ning seda ei ole enam

aktuaalne ellu viia uute arengusuundumuste kontekstis, kaaluda kehtiva detailplaneeringu kehtetuks tunnistamist.

7. Rahvastiku vananemine, eriti väljaspool keskusala, suurendab (seda ka üldise individualistiliku elulaadi domineerimisel) kogukondliku elu olulisust, vastava taristu loomist külades kogukonnamajade jms kujul.

7 KASUTATUD KIRJANDUS

- Alkranel OÜ (2022) Prangli saare reovee käitlemise alternatiivise eksperthinnang ja analüüs
- Balti Keskkonnafoorum MTÜ (2021) Viimsi valla kliimamuutustega kohanemise arengukava 2021-2031
- ERC Konsultatsiooni OÜ (2022) Viimsi valla liiklusuuring. Loendusandmete töötlemine ja analüüs
- Europolis (2023) Vee tarbimise eksperthinnang Viimsi vallas
- Harju maakonnaplaneering 2030+
- HeiVäl Consulting (2022) Viimsi valla elanike rahulolu-uuring 2022. aastal
- Huvihariduse ja huvitegevuse täiendava toetuse alusel koostatud kava perioodiks 01.01.2023-31.12.2023. Lisa 1 Viimsi Vallavalitsuse 13.01.2023 korraldusele nr 16.
- Infragate Eesti AS (2022) Viimsi valla ehitusõiguse rakendatuse uuring
- Konsap, Anni; Kiiker, Kristo; Peetersoo, Agne (2020) Haabneeme aleviku ettevõtlusanalüüs. Alusanalüüs Viimsi valla üldplaneeringu koostamiseks. Skepast&Puhkim OÜ.
- Maanteeamet ja Tallinna Linnvalitsus (2019) Tallinna regiooni säästva linnaliikuvuse strateegia 2035. Avalik strateegi kavand November 2019
- Mik, Alar (2022) Üldplaneeringu lähteseisukohtadele anti mahukas tagasiside. Viimsi Teataja 22. aprill 2022, lk. 6-8.
- MLA Viimsi Lasteaed arengukava 2020-2023 (2020).
- Noorkõiv, Rivo; Sepp, Veiko (2005) Tallinna valgumisest Viimsi valda: äärelinnastumise väljakutsed pealinna lähedasele kohalikule omavalitsusele. Linnad ja vallad arvudes 2005. Statistikaamet
- Pilvero OÜ (2016) Viimsi valla soojusmajanduse arengukava 2016 – 2026
- Poom, Mari (2022) Elada linna taga. Alternatiivid valginnastumisele ja võrgustikepõhine avalik ruum. EKA magistritöö
- Prangli saare arengukava 2020–2030
- Rannala, Marek; Rehema, Merilin; Kalle, Heikki (2017) Viimsi liikuvusuuring. OÜ Hendrikson & co.
- Sfäär Planeeringud OÜ (2021) Viimsi valla mandriosa üldplaneeringu teemaplaneeringuga "Miljööväärtuslikud alad ja rohevõrgustik" kavandatud rohevõrgustiku toimivuse uuring
- Sibul, Ivar (2018) Eksperthinnang. Discgolfi võimalik mõju kinnistu keskkonnale, ennekõike puistule ja taimestikule.
- Teede Tehnokeskus ja Viimsi Vallavalitsus (2023) Viimsi valla teedevõrgu arengukava 2018-2028 (uuendus 2023-2028)
- Viimsi digikooli kontseptsioon. Arengukava lisa 3 (2020).
- Viimsi valla arengustrateegia 2023-2045. Lisa 1 Taustaandmed.
- Viimsi valla arengustrateegia aastani 2045
- Viimsi valla eelarvestrateegia 2024 – 2028

Viimsi valla elanike kaasamise uuring 2019

Viimsi valla haridus- ja noortevaldkonna arengukava 2021-2030 (2021).

Viimsi valla haridus- ja noortevaldkonna arengukava 2021-2030 taustaanalüüs. Arengukava lisa 1 (2020).

Viimsi valla haridus- ja noortevaldkonna küsitlusraport. Arengukava lisa 2 (2020).

Viimsi valla heakorra ja haljastuse arengukava 2018-2028 (2018)

Viimsi valla heaoluprofiil 2020

Viimsi valla jäätmehoolduse arengukava 2022-2032 (2022).

Viimsi valla transpordi ja liikuvuskorralduse arengukava 2020-2030 (2020).

Viimsi valla turismi arengukava aastani 2025 (2014).

Ülevaade Viimsi valla noorte huviharidusest ja huvitegevusest (detsember 2019).

LISA. STSENAARIUMITE ANALÜÜSI KOONDTULEMUSED

	Stsenaarium A	Stsenaarium B	Stsenaarium C	Stsenaarium D
Rahvastikuarengu baaseeldus	Möödukas olemasoleval ehitusõigusel baseeruv elanikkonna (4,5-6 tuhat) kasv ning ettevõtluse ja töökohtade arvu (u 5,8 tuhat) kasv . Rändeprognnoosi põhistsenaariumi alusel ammendub ehitusõigus u 2036. aastaks, peale mida toimuvad rahvastikuarengud 0-lähedase rändesaldo raames.		Olemasolevale ehitusõigusele lisandub n-ö arendusalade (valdavalt Miiduranna-Lõuna-Haabneeme piirkonnas) arvelt eluruumide (kuni 5 tuhande elaniku lisandumiseks) ning valdavalt äri- ja kontoritöökohtade (kuni 15 tuhande lisandumiseks) aastaks 2051.	
Ruumilise käitumise baaseeldus	Säilivad olemasolevad ruumilise käitumise mustrid – suure osa valla elanike jaoks pakub jätkuvalt töökohti ja teenuseid Tallinn, vallasiseselt tuginetakse olulises osas vallakeskuse teenustele ja töökohtadele.	Suureneb vallasestest töökohtade ja teenuste kasutamise osakaal , samuti suurendatakse teenuste kodulähedust piirkondades ja asulates.	Säilivad olemasolevad ruumilise käitumise mustrid – suure osa valla elanike jaoks pakub jätkuvalt töökohti ja teenuseid Tallinn, vallasiseselt tuginetakse olulises osas vallakeskuse teenustele ja töökohtadele.	Suureneb vallasestest töökohtade ja teenuste kasutamise osakaal , samuti suurendatakse teenuste kodulähedust piirkondades ja asulates.
Ruumilise arengu üldine suund	Olemasolev ehitusõigus jaguneb valla territooriumil suhteliselt ühtlaselt ning sellega ei kaasne piirkondlikul tasandil olulisi muutusi elu- ja töökohtade paiknemises. Elamuarendus toimub mõne suurema arendusala (Äigrumäe, Pringi) ning suure hulga elamuallasid laiendavate üksik- või väikearenduste vormis. Äri- ja tootmishoonete lisandumine on hajutatud ja saab toimuda väiksemate arenduste vormis.		Miiduranna ja Lõuna-Haabneeme piirkonnas eeldatakse n-ö roheline tehnopargi stiilis tervikarendusi, kus kinnistute täisehituse protsent on 25%, korruselisus 4 ning see jaguneb proportsioonis 1/4 kontoritele, 1/4 klientidele suunatud äridele ja 2/4 eluruumidele. Lisaks kinnistute täisehitusprotsendi kontrolli all hoidmisele jääba ka oluline osa kinnistutest hoonestamata (rohealad). Viimsi ja Püüsi arendusaladel eeldatakse 1-2 korruselisi arendusi. Tootmisaladel eeldatakse 50% täisehitust, kuid 1-korruselisust.	
Olulisimad muutused rahvastiku vanusstruktuuris	Laste ja noorte osakaal väheneb aastaks 2051 29%-lt 19%-ni, tööealiste osakaal 58%-lt 56%-ni ning pensioniealiste osakaal kasvab 13%-lt 25%-ni.		Laste ja noorte osakaal väheneb aastaks 2051 29%-lt 22%-ni, tööealiste osakaal 58%-lt 55%-ni ning pensioniealiste osakaal kasvab 13%-lt 23%-ni.	
Tööealiste arvu muutusega kaasnev üksikisiku tulumaksu aastase laekumise muutus	2036 = +14 mln eurot, 2051 = +8 mln eurot		2036 = +14 mln eurot, 2051 = +17 mln eurot	
<i>Baasstsenaariumi võrdlus</i>	<i>2036 = +3 mln eurot, 2051 = -4 mln eurot</i>			

Ettevõtlus ja töökohad				
Täpsemad eeldused	Stsenaariumis eeldatakse, et valda lisandub töökohti kehtiva ehitusõiguse mahus ning et vallasiseste ja mujal asuvate töökohtade osakaal ei muutu (vastavalt 22% ja 78%).	Stsenaariumis eeldatakse, et valda lisandub töökohti kehtiva ehitusõiguse mahus ning et vallasiseste töökohtade osakaal kasvab (22%-lt 31%-ni) ja mujal asuvate töökohtade osakaal väheneb (78%-lt 69%-ni).	Stsenaariumis eeldatakse, et valda lisandub töökohti kehtiva ehitusõiguse mahus ning lisaks ka uutele multifunktsionaalse hoonestusega arendusaladele. Vallasiseste ja mujal asuvate töökohtade osakaal ei muutu (vastavalt 22% ja 78%).	Stsenaariumis eeldatakse, et valda lisandub töökohti kehtiva ehitusõiguse mahus ning lisaks ka uutele multifunktsionaalse hoonestusega arendusaladele. Vallasiseste töökohtade osakaal kasvab (22%-lt 42%-ni) ja mujal asuvate töökohtade osakaal väheneb (78%-lt 58%-ni).
Arengute iseloom	Stsenaariumi alusel lisandub valla territooriumile u 5,8 tuhat töökohta ehk kokku on stsenaariumi alusel valla territooriumil 12,5 tuhat töökohta (kasv 87%) . Piirkondlikult lisanduks ehitusõiguse alusel 70% uutest töökohtadest Haabneeme piirkonda (kasv 93%, kokku u 8,3 tuhat töökohta), 19% Randvere piirkonda (kasv 72%, kokku 2,7 tuhat töökohta) ning 11% Püüksi piirkonda (kasv 73%, kokku 1,4 tuhat). Seega ka töökohtade piirkondlikus jaotuses ehitusõiguse realiseerumine suuri muutusi kaasa ei tooks – jätkub koondumistrend keskusalale. Suurem osa töökohtadest loodaks kaubandus-teenindus ning tootmise-laonduse sektorites.		Stsenaariumi alusel lisandub valla territooriumile lisaks olemasoleva ehitusõiguse alusel tekkivatele töökohtadele veel u 9,5 tuhat töökohta ehk kokku on stsenaariumi alusel valla territooriumil aastaks 2051 max 22 tuhat töökohta. Piirkondlikult lisanduks valdav osa töökohtadest Haabneeme-Miiduranna piirkonda , kus n-ö rohelise äripargi raames vähemalt 5 tuhat kontoritöökohta.	
Mõjud elukeskkonna kvaliteedile	Vähene - loodavad töökohad ei sobitu viimsilaste vajadustega, uut kvaliteeti äri- ja ettevõtluskeskkonnas ei teki.		Oluliselt suureneb valla keskusala teenuste ja kaupade nõudlus ning selle tulemusel ka pakkumus. Paranevad eeldused ja vajadus kiirete ühistranspordiühenduste loomiseks Tallinnaga. Arenduste koondumine valla lõunapiirile peaks vähendama naabruskonfliktide arvu, kuid vältida neid eeldatavalt ei õnnestu.	Olulise osa viimsilaste töö- ja igapäevaelu kvaliteet paraneb sundliikumiste vähenemise arvelt.
Mõjud liikumisvajadusele	Suureneb tööalaste sundliikumiste arv nii vallast välja kui ka valda sisse, samuti valla siseselt. Tööalased sisse-välja liikumisvood perioodi lõpuks peaaegu tasakaalustuvad (9,5 vs 10,6 tuhat töötajat). Sisse-välja liikumisvoogude tasakaalustamine on stsenaariumi oluline positiivne mõju , mis võimaldab tõhusamalt kujundada ühistranspordi liinivõrku.	Tööalased liikumisvajadused vähenevad, eelkõige välja suunatud tööränne arvelt (kuni -2 tuhat töötajat). Sisse-välja tööränne tasakaalustub, kuid A stsenaariumist u 4 tuhande võrra madalamal tasandil.	Tööalased liikumisvajadused on stsenaariumite võrdluses maksimaalsed. Valda sisse suunatud tööränne mitmekordistub (18 tuhat töötajat) ning ületab välja suunatud töörännet (12 tuhat töötajat)	Stsenaariumis sisaldub eeldus, et sisse-välja tööalast liikumisvajadust vähendab suurenev töökohtade kasutus valla elanike poolt (42%), mille tulemusel väheneks vallast sisse-välja liikumisvajadus 3 tuhande võrra, mõlemas suunas (15 ja 9 tuhat vastavalt) .

Teostatavuse hinnang	Möödukad väljakutsed ettevõtluse arenguks mõeldud ehitusõiguse realiseerimisel: suuremahulisteks investeeringuteks teeninduse ja kaubanduse valdkonda puudub piisav nõudluse mastaap. Välistele tarbijatele ja töötajatele on Viimsi suhteliselt halvasti kättesaadav.	Suured väljakutsed vallas töökohta omavate elanike osakaalu kasvatamisel: ehitusõiguse alusel tõenäoliselt tekkiva ettevõtluse laad (kaubandus, teenindus, tootmine) ei vasta Viimsi elanike ameti- ja valdkondlikule profiilile.	Suured väljakutsed arendusalade terviklikuks välja arendamiseks kvaliteetse ruumina. Teostatavuse teguriteks on tugeva äri- ja ruumiplaani olemasolu ning head transpordiühendused Tallinnaga - kiirtramm ja -buss, rongiühendus Ülemiste ja Balti jaamaga. Stsenaariumiga kaasnev suhteliselt suur arenduste mastaap on tunnetuslikul tasandil "keskmise viimsilase" jaoks raskesti vastu võetav. Veevarustuses tuleb leida alternatiiv põhjaveele.	Miiduranna-Haabneeme arenduse kavandatav laad vastab paremini Viimsi elanike ameti- ja valdkondlikule profiilile ning seega on töökohtade koduläheduse eesmärgi saavutamine oluliselt realistlikum kui B stsenaariumi korral. 42% eesmärk on siiski väga ambitsioonikas , arvestades et ka Miiduranna-Haabneeme rohelise äripargi tekkimisel moodustab vald alla 10% pealinnapiirkonna töökohtade turust.
Kaubandus ja äriteenused				
Täpsemad eeldused	Stsenaariumi baaseelduses sisalduv olemasolev (realiseerimata) ehitusõigus (u 150 tuhat m ² ärimaad) loob võimalused valla kaubandus- ja teenindusvaldkonna arenguks olulises mahus. Stsenaariumis eeldatakse, et säilivad olemasolevad domineerivad ostukäitumise mustrid, kus toidu- ja esmatarbekaupade ostud tehakse valdavalt isikliku autoga ja n-ö koduteel. Sobivusel on ostude tegemise kohaks Haabneeme keskusala kaubanduskeskused, aga vajadusel ka teised Tallinna linnapiirkonna kaubanduskeskused (sh töökoha lähedased).	Stsenaariumi baaseelduses sisalduv olemasolev (realiseerimata) ehitusõigus (u 150 tuhat m ² ärimaad) loob võimalused valla kaubandus- ja teenindusvaldkonna arenguks olulises mahus. Eesmärgiks on, et senisest enam toimuks kaupade ostmine ja teenuste kasutamine vallasiseselt.	Arendusaladel on arvestatud teenuste ja kaubanduse funktsioonile u 65 tuhat m ² suletud pinda ning lisaks veel 90 tuhat m ² segafunktsiooniga arendustele.	
Arengute ruumiline iseloom	Teenuste ja kaubanduse areng järgib senist arengurada - autokasutajale hästi kättesaadavates asukohtades.	Lisaks eesmärgistatakse esmatarbekaupade kaupluste teket küladesse, soovituslikult kogukonnakeskuste osana.	Kaubanduse ja teenuste areng toimub põhiliselt Miiduranna-Haabneeme rohelise äri- ja tehno-pargi raames - see on orienteeritud eelkõige jalgsi ja ühistranspordiga liikujatele.	Lisaks eesmärgistatakse esmatarbekaupade kaupluste teket küladesse, soovituslikult kogukonnakeskuste osana.

Teostatavuse hinnang	Nõudlus ja konkurentsivõime ei ole ehitusõiguse realiseerimiseks piisavad. Kohalikud kaubanduskeskused vajavad konkurentsipüsimeks tiptunni ajaks piisava suurusega parkimisalasid.	Kogukonnakeskuste kaupluste äriiline tasuvus on kaheldav (pigem automaadid jms). Vajalik on maade reserveerimine kogukonnakeskuste rajamiseks. Nende paigutamine külladesse võib osutada naabrussuhete tõttu komplitseerituks.	Töökohtade (sh valgekrae kontoritöökohtade) arvu suur kasv suurendab oluliselt valla keskusala teenuste ja kaupade nõudlust ning selle tulemusel ka teenuste ja kaupluste mitmekesisust ning kvaliteeti. Teostatavuse peamiseks väljakutseks on rohelise äripargi kui sellise teke.	
Alusharidus				
Täpsemad eeldused	Stsenaariumis eeldatakse, et lasteaedade kasutuse piirkondlikud ruumimustrid (89% Haabneeme, 50% Püüsi ja 42% Randvere piirkonna lastest käivad oma piirkonna lasteaias) säilivad, kuid eesmärgiks on, et senise 50% asemel 70% valla lastest (arvestades hetkeolukorda, Randvere piirkonna puhul 100%) käiks munitsipaallasteaedades. Uusi munitsipaallasteaedu rajatakse üksnes juhul kui täiendav vajadus on vähemalt 6 rühma (20 last rühmas) mahus.	Stsenaariumis eeldatakse, et lasteaedade kasutuse piirkondlik kasutus ühtlustub (Haabneemes säilib 89% kodulähedus, Püüsis tõuseb see 50%-lt 70%-ni ja Randveres 42%-lt 60%-ni) säilivad, kuid eesmärgiks on, et senise 50% asemel 70% valla lastest (arvestades hetkeolukorda, Randvere piirkonna puhul 100%) käiks munitsipaallasteaedades. Uusi munitsipaallasteaedu rajatakse asulatesse juhul kui täiendav vajadus on vähemalt 2 rühma (20 last rühmas) mahus.	Stsenaariumis eeldatakse, et lasteaedade kasutuse piirkondlikud ruumimustrid (89% Haabneeme, 50% Püüsi ja 42% Randvere piirkonna lastest käivad oma piirkonna lasteaias) säilivad, kuid eesmärgiks on, et senise 50% asemel 70% valla lastest (arvestades hetkeolukorda, Randvere piirkonna puhul 100%) käiks munitsipaallasteaedades. Uusi munitsipaallasteaedu rajatakse üksnes juhul kui täiendav vajadus on vähemalt 6 rühma (20 last rühmas) mahus.	Stsenaariumis eeldatakse, et lasteaedade kasutuse piirkondlik kasutus ühtlustub (Haabneemes säilib 89% kodulähedus, Püüsis tõuseb see 50%-lt 70%-ni ja Randveres 42%-lt 60%-ni) säilivad, kuid eesmärgiks on, et senise 50% asemel 70% valla lastest (arvestades hetkeolukorda, Randvere piirkonna puhul 100%) käiks munitsipaallasteaedades. Uusi munitsipaallasteaedu rajatakse asulatesse juhul kui täiendav vajadus on vähemalt 2 rühma (20 last rühmas) mahus.
Sihtrühma muutus	2-6 aastaste arv 2036. aastaks u 150 lapse võrra (-10%), kuid see pöördub seejärel uuest kergele tõusule ning moodustab perioodi lõpuks 2051. aastaks 96% perioodi alguse tasemest (-50 last).		2036. aastaks 10% kahanemine, 2051. aastaks 9% kasv	
Arengute ruumiline iseloom	2036 – vallas pluss 2 rühma , sh Haabneeme piirkonnas pluss 1 rühm, Püüsi piirkonnas pluss 2 rühma ning Randvere piirkonnas miinus 1 rühma ulatuses. Pärnamäe ja Lubja külades on arvestuslikuks teenusvajaduse mahuks 5 rühma. 2051 - pluss 5 rühma – 4 Haabneeme piirkonnas ja 1 Püüsi piirkonnas. Randvere piirkonna vajadus püsiks olemasoleval tasemel. Pärnamäe vajadus tõuseb 7 rühmani, Lubja	2036 - vallas kokku pluss 3 rühma, sh Haabneemes miinus 3, Püüsis pluss 3 ja Randveres pluss 2. Lasteaedade vajadus külades - Pärnamäe (4), Pringi (2), Äigrumäe (2). Kriteeriumit ei täida Leppneeme (1). 2051 - vallas kokku pluss 6 rühma, sh Haabneemes pluss 1, Püüsis pluss 3 ja Randveres pluss 3. Lasteaedade vajadus külades - Pärnamäe (6), Pringi (2), Metsakasti (2). Kriteeriumit ei täida Leppneeme (1). Uued munitsipaallasteaiad:	2036 - vallas kokku pluss 2 rühma, sh Haabneemes pluss 3, Püüsis pluss 1 ja Randveres -2. Lasteaedade vajadus külades - Pärnamäe (5), Miiduranna (4). 2051 - vallas kokku pluss 11 rühma , sh Haabneemes pluss 10, Püüsis pluss 1 ja Randveres pluss 0. Lasteaedade vajadus külades - Pärnamäe (7), Miiduranna (5). Uued munitsipaallasteaiad: Pärnamäe (6), Miiduranna (6)	2036 - vallas kokku pluss 3 rühma , sh Haabneemes ja Randveres pluss 0, Püüsis pluss 3. Lasteaedade vajadus külades - Pärnamäe (4), Miiduranna (4), Pringi (2). Kriteeriumit ei täida Leppneeme (1). 2051 - vallas kokku pluss 12 rühma , sh Haabneemes pluss 6, Püüsis pluss 3 ja Randveres pluss 3. Lasteaedade vajadus külades - Pärnamäe (6), Miiduranna (4), Pringi (2), Metsakasti (2). Kriteeriumit ei täida Leppneeme (1). Uued munitsipaallasteaiad: Pärnamäe (6),

	külas väheneb 4 rühmani. Uus munitsipaallasteaed: Pärnamäe (6)	Pärnamäe (4-6), Püüsi (7), Äigrumäe (3)		Miiduranna (4), Püüsi (5-6), Metsakasti (2)
Mõjud elukeskkonna kvaliteedile	Teenuse kvaliteet kasvab, kuid kodulähedus väheneb eralasteaedade ja -hoidude arvu vähenemise tulemusel. Suurimad negatiivsed mõjud: Leppneeme, Kelvingi	Teenuse kvaliteet kasvab, piirkondlik kodulähedus kasvab, külade lõikes erisuunalised arengud.	Teenuse kvaliteet kasvab, kuid kodulähedus väheneb eralasteaedade ja -hoidude arvu vähenemise tulemusel. Suurimad negatiivsed mõjud: Leppneeme, Kelvingi. Miiduranna rohelinakus tagatakse lasteaiateenuse kodulähedus	Teenuse kvaliteet kasvab, piirkondlik kodulähedus kasvab, külade lõikes erisuunalised arengud. Miiduranna rohelinakus tagatakse lasteaiateenuse kodulähedus
Mõjud liikumisvajadusele	Paljudes külates säilib isikliku sõiduki kasutamise vajadus			
Mõjud KOV eelarve kuludele	Tegevuskulud: pluss 700 tuhat; Investeering Pärnamäe lasteaeda: 2,7 mln (ehitav 8-rühmaline)	Tegevuskulud: pluss 800 tuhat; Investeeringud 6,2 mln: Pärnamäe lasteaeda 2,7 mln, Püüsi lasteaeda 2,5 mln, Äigrumäe lasteaeda 1 mln	Tegevuskulud: pluss 1,5 mln; Investeeringud 4,8 mln: Pärnamäe lasteaeda 2,7 mln, Miiduranna lasteaeda 2,1 mln	Tegevuskulud: pluss 1,7 mln. Investeeringud 7,7 mln: Pärnamäe lasteaeda 2,7 mln, Püüsi lasteaeda 2,5 mln, Miiduranna lasteaeda 1,5 mln; Metsakasti lasteaeda 1 mln
Mõjud KOV eelarve tuludele	Vähenevad toetused eralasteaedadele: kuni 1,5 mln		Vähenevad toetused eralasteaedadele: kuni 1,7 mln	
Teostatavuse tegurid ja hinnang	Stsenaarium on hästi teostatav. See on kooskõlas perede soovidega (mun. lasteaiajärjekord 300-500 lapse mahus) ning valla hariduspoliitika eesmärkidega tõsta kvaliteedi huvides munitsipaallasteaedades käivate laste osakaalu, seda eelkõige 3-6 aastaste arvelt, kes enamuse peaks tulevikus käima munitsipaallasteaedades.	Väikelasteaedade rajamine ja majandamine on vähemtõhus ning sellisena ei ole vallavalitsuse poolt toetatud	Stsenaarium on hästi teostatav.	Väikelasteaedade rajamine ja majandamine on vähemtõhus ning sellisena ei ole vallavalitsuse poolt toetatud

Põhiharidus				
Täpsemad eeldused	<p>Stsenaariumis eeldatakse, et teenuskasutuse ruumilised osakaalud (nagu ka tavaklasside suurus põhikoolides ja muude KOV laste arv koolides) säilivad ka tulevikus. Viimsi valla põhikoolides õpib 80% lastest – 85% Püüsi piirkonna, 82% Haabneeme piirkonna, 72% Randvere piirkonna lastest. Elukoha piirkonnas õpib 76% Haabneeme, 51% Randvere ja 47% Püüsi piirkonna põhikooliealistest lastest ning 44% Prangli saarele registreeritud põhikooliealistest lastest. Oluline osa Püüsi (34%) ja 21% Randvere (21%) põhikooliealistest lastest käib põhikoolis Haabneemes.</p>	<p>Stsenaariumis eeldatakse, et Viimsi valla põhikoolides õpib 90% valla lastest ning nendest elukoha piirkonnas 95% Haabneeme ning 80% Randvere ja 70% Püüsi piirkonna lastest</p>	<p>Stsenaariumis eeldatakse, et teenuskasutuse ruumilised osakaalud (nagu ka tavaklasside suurus põhikoolides ja muude KOV laste arv koolides) säilivad ka tulevikus. Viimsi valla põhikoolides õpib 80% lastest – 85% Püüsi piirkonna, 82% Haabneeme piirkonna, 72% Randvere piirkonna ja 69% Prangli saare põhikooliealistest õpilastest. Ülejäänud lapsed käivad valdavalt Tallinna koolides. Elukoha piirkonnas õpib 76% Haabneeme, 51% Randvere ja 47% Püüsi piirkonna põhikooliealistest lastest ning 44% Prangli saarele registreeritud põhikooliealistest lastest. Oluline osa Püüsi (34%) ja 21% Randvere (21%) põhikooliealistest lastest käib põhikoolis Haabneemes.</p>	<p>Stsenaariumis eeldatakse, et Viimsi valla põhikoolides õpib 90% valla lastest ning nendest elukoha piirkonnas 95% Haabneeme ning 80% Randvere ja 70% Püüsi piirkonna lastest</p>
Arengute ruumiline iseloom	<p>2036 - klasside vajadus vallas väheneb (-4), sh Haabneeme piirkonnas -5, Püüsis ja Randveres +1; 2051 - vallas kokku -30 klassi, sh Haabneemes -21, Püüsis -4, Randveres -5.</p>	<p>2036 - klasside vajadus vallas väheneb (-3), sh Haabneeme piirkonnas -2, Püüsis ja Randveres 0; 2051 - vallas kokku -19 klassi, sh Haabneemes -18, Püüsis ja Randveres 0.</p>	<p>2036 - klasside vajadus vallas väheneb (-2), sh Haabneeme piirkonnas -1, Püüsis ja Randveres 0; 2051 - vallas kokku +6 klassi, sh Haabneemes +5, Püüsis ja Randveres +1.</p>	<p>2036 - klasside vajadus vallas kasvab (10), sh Haabneeme piirkonnas +6, Püüsis ja Randveres +2; 2051 - vallas kokku + 22 klassi, sh Haabneemes +10, Püüsis 5, Randveres 6.</p>
Mõjud elukeskkonna kvaliteedile	Stsenaariumiga ei kaasne vajadust muuta valla põhikoolivõrgustikku - olemasolev kodulähedus säilib.			
Mõjud liikumisvajadusele	<p>Paljude valla laste jaoks Randvere ja Püüsi piirkonnas jääb põhikool elukohast jätkuvalt jalgsi ja kergliikuriga liikumiseks kaugemale ning koolis käimiseks on vajalik kas ühistranspordi või perede isikliku mootorsõiduki kasutamine.</p>	<p>Transpordivajadus väheneb piirkonnakooli kasutuse suurenemise arvelt</p>	<p>Paljude valla laste jaoks Randvere ja Püüsi piirkonnas jääb põhikool elukohast jätkuvalt jalgsi ja kergliikuriga liikumiseks kaugemale ning koolis käimiseks on vajalik kas ühistranspordi või perede isikliku mootorsõiduki kasutamine.</p>	<p>Transpordivajadus väheneb piirkonnakooli kasutuse suurenemise arvelt</p>

Mõjud KOV eelarve kuludele	Pikemas vaates võib vajalik olla (esmajoones Haabneemes ja ka Randveres eraldi HEV kooli loomisel) 1-2 klassiparalleeli kaotamine koolides. Klassikomplektide arvu vähendamise alternatiiviks (kui klassikomplektide arv säilitatakse ning nende täituvus väheneb) on põhikooliteenuse tõhususe langus – hetkekuludes 0,7 miljonit majandamiskulude ja 2,7 miljonit töötajate arvelt, kokku 3,4 miljonit 2051. aasta teenusvajaduse vähenemist arvestades.	Tõhususe langus - kokku 2,1 mln aastas perioodi lõpuks.	Vähene investeerimisvajadus Haabneeme kooli(de) laiendamiseks. Tegevuskulude tõhusus kasvab.	Vähene investeerimisvajadus kõigi piirkondade põhikoolide laiendamiseks. Tegevuskulude tõhusus kasvab.
Teostatavuse tegurid ja hinnang	Lihtsalt teostatav: Vastab perede igapäeva elu senistele liikumismustritele. Olemasolevate ruumimustrite säilimist toetab ka mitmekesise ja kvaliteetse huvihariduse koondumine vallakeskusesse.	Nõuab paljudelt peredelt ruumikäitumise muutust. Eeldab piirkonnakoolide ja piirkonnas pakutava huvihariduse ja huvitegevuse kvaliteedi kasvu.	Lihtsalt teostatav: Vastab perede igapäeva elu senistele liikumismustritele. Olemasolevate ruumimustrite säilimist toetab ka mitmekesise ja kvaliteetse huvihariduse koondumine vallakeskusesse. Investeeringute ja tegevuskulude kasv jääb oluliselt alla eeldatavale tööealiste arvelt toimuvale maksutulude kasvule.	Nõuab paljudelt peredelt ruumikäitumise muutust. Eeldab piirkonnakoolide ja piirkonnas pakutava huvihariduse ja huvitegevuse kvaliteedi kasvu. Investeeringute ja tegevuskulude kasv jääb oluliselt alla eeldatavale tööealiste arvelt toimuvale maksutulude kasvule.
Keskharidus				
Sihtrühma muutus	Prognoosiperioodi esimesel poolel sihtrühm kasvab ning 2036. aastal on sihtrühma ligi 400 noort juures (kasv 44%). Perioodi teises pooles toimub sihtrühma arvukuse kiire langus ning aastaks 2051 on keskkoolialisi noori vallas u 200 võrra vähem kui praegusel ajal. Võrrelduna tippajaga väheneb noorte arv selleks ajaks u 50%.		Perioodi teises pooles suudetakse kiiret langust vältida - gümnaasiumialiste arv väheneb küll 2036. ja 2051. aasta vahel 250 noore võrra, kuid jääb siiski 16% võrra suuremaks kui perioodi alguses.	
Täpsemad eeldused	43% Viimsi valla üldkeskharidust omandavatest noortest teeb seda Viimsi gümnaasiumis ning 57% mujal asuvates koolides. Stsenaariumis eeldatakse, et selline proportsioon säilib ka tulevikus,	Stsenaariumis eeldatakse, et Viimsi vallas keskharidust omavate noorte osakaal kasvab 70%-ni.	43% Viimsi valla üldkeskharidust omandavatest noortest teeb seda Viimsi gümnaasiumis ning 57% mujal asuvates koolides. Stsenaariumis eeldatakse, et selline proportsioon säilib ka tulevikus,	Stsenaariumis eeldatakse, et Viimsi vallas keskharidust omavate noorte osakaal kasvab 70%-ni.

Arengute ruumiline iseloom	Teenusvajaduse muutust rahuldatakse Tallinna gümnaasiumite võimaluste arvelt. Täiendav ruumivajadus kaasneb gümnaasiumiteenuse kvaliteedi tõstmise arvelt – spordihoone, väliälad jms.	Riigigümnaasium arendatakse välja/edasi kohalikuks hariduskeskuseks, kus kombineeritakse gümnaasiumi ja kutseõpet.	Teenusvajaduse muutust rahuldatakse Tallinna gümnaasiumite võimaluste arvelt. Olemasoleva proportsiooni säilitamiseks ka perioodi lõpuks on vajalik koolihoone laiendamine. Täiendav ruumivajadus kaasneb gümnaasiumiteenuse kvaliteedi tõstmise arvelt – spordihoone, väliälad jms.	Riigigümnaasium arendatakse välja/edasi piirkondlikuks hariduskeskuseks, kus kombineeritakse gümnaasiumi-, kutse- ja rakenduslikku kõrgharidust. Piirkondliku hariduskeskusena positsioneerutakse linnastus, õpilaste liikumine valda.
Huviharidus ja noorsootöö				
Arengute ruumiline iseloom	Tugevad huvikoolid vallakeskuses, kuid oluline on ka Tallinna huviasutuste osakaal noorte huvitegevuses (spetsiifilisemad valdkond ja soovid, ühildamine üldhariduskooli asukohaga). Suurem eraldi noortekeskus vallakeskuses ja nõudluse olemasolul piirkondades, kooli- või lasteaiahoonetes. Ka huvitegevuseks kasutatakse piirkondades koolihoonete (või ka lasteaedade) võimalusi.	Noortetoad kogukonnakeskustes, samas ka vabatahtlikel põhinev huvitegevus.	Vallakeskuse huvikoolide tugevdamine, sh osaliselt (nt loodushariduses) suunatuna kogu linnastu noortele.	Tugevad huvikoolid vallakeskuses, kuid nende filiaalid ka piirkondades. Noortetoad kogukonnakeskustes, samas ka vabatahtlikel põhinev huvitegevus.
Kultuuriline vaba aeg				
Arengute ruumiline iseloom	Tuginetakse põhiliselt vallakeskuse teenusasutustele - kultuurikeskus, vajadusel ehitatakse valla raamatukogule uus hoone. Viimsi mõisapark vabaõhukontsertide kohana. Piirkondades vaba aja teenuste osutamisel tuginetakse koolide ja koolihoonete riskasutuse võimalustele (sh raamatukogude töö tagamisel).	Külade kogukonnaelu vajaduste rahuldamiseks rajatakse igasse asulasse külaplats vabaõhuürituste läbiviimiseks. Võimalusel rajatakse igasse külasse multifunktsionaalne kogukonnamaja.	Miiduranna-Haabneeme arendusalale lisandub erasektori eestvedamisel kultuuriasutusi - kinod, galeriid, jms	Lisaks keskusala arengule pööratakse tähelepanu ka kultuurielule küldes - eesmärgistatakse, et igas külas on multifunktsionaalne kogukonnakeskus (sh kauplus, kõrts, tegevus- ja seminariruumid, jms)

Sportlik vaba aeg				
Arengute ruumiline iseloom	Spetsiifilisemad sportimisvõimalused luuakse vallakeskuses. Olulisel määral tuginetakse vajaduste rahuldamisel ka Tallinna võimalustele. Piirkondades vaba aja teenuste võimaluste loomisel tuginetakse koolide ja koolihoonete võimalustele. Leppneeme sadam arendatakse välja valla esindussadamana, sh purjespordibaasina. Haabneeme rand	Elanikkonna soovidega kooskõlas tagatakse kodulähedased mänguväljakud ja lähiliikumispäigad, sh igast külast juurdepääs valla rohevõrgustiku matkaradadele. Väljõusaalid seotakse kogukonnakeskustega. Haabneeme rand ja kodulähedased supluskohad (jalgsi kasutamiseks). Igas külas väikesadam ja aluse vettelaskmiskoht.	Erasektori initsiatiivil laiendatakse sportimisvõimalusi mitmekesistavat taristut eelistatult vallakeskuses (maade vajadus ja naabruskonfliktid). Välistes sporditegevustes on fookus Miiduranna jahisadama ja Haabneeme ranna kui turismiedendaja arendamisel.	Tädu rajad arendatakse välja valla rahvaspordikeskuseks (sh nt kunstlumi talvel, reljeefi mitmekesistamine, teenindav hoone, parkimisvõimalused)
Sotsiaalteenused				
Sihtrühma muutus	Stsenaariumi eelduseks oleva rahvastikuproгноosi alusel kasvab pensioniealiste arv ja osakaal prognoosiperioodil väga olulisel määral. 2036. aastaks lisandub 1,7 tuhat 65+ vanuses elanikku (59% kasv) ning perioodi lõpuks on vallas ligi 7 tuhat 65+ vanuses elanikku – 4 tuhat ehk 139% enam kui perioodi alguses. Eakate (80+) arvu kasv rahvastiku vanusstruktuurist tulenevalt viibib – 2036. aastaks kasvab see üksnes 17% võrra (u 150 lisaks), kuid perioodi lõpuks moodustab kasv 81% (u 650 lisaks).		Stsenaariumi eelduseks oleva rahvastikuproгноosi alusel kasvab pensioniealiste arv ja osakaal prognoosiperioodil väga olulisel määral. Perioodi lõpuks on vallas 7,7 tuhat 65+ vanuses elanikku 1,6 tuhat (kasv 103%) eakat (80+).	
Arengute ruumiline iseloom	Päevakeskused piirkonnakeskustes. Uue päevakeskuse vajadus: Püüsi. Täiendavate üldhooldekodukohtade vajadus puudub. Eakate toetatud elamise teenusmajade vajadus: vähemalt 1 teenusmaja (15-20 kohta) igas piirkonnas.	Päevakeskused piirkonnakeskustes. Uue päevakeskuse vajadus: Püüsi. Eakate tegevusruumid külade kogukonnakeskustes. Haabneeme Rannapere üldhooldekodu laiendamine. Eakate toetatud elamise teenusmajade vajadus: vähemalt 5 teenusmaja, sh 1 teenusmaja (15-20 kohta) igas piirkonnas.	Päevakeskused piirkonnakeskustes. Uue päevakeskuse vajadus: Püüsi. Täiendavate üldhooldekodukohtade vajadus puudub. Eakate toetatud elamise teenusmajade vajadus: vähemalt 1 teenusmaja (15-20 kohta) igas piirkonnas.	Päevakeskused piirkonnakeskustes. Uue päevakeskuse vajadus: Püüsi. Eakate tegevusruumid külade kogukonnakeskustes. Haabneeme Rannapere üldhooldekodu laiendamine. Eakate toetatud elamise teenusmajade vajadus: vähemalt 5 teenusmaja, sh 1 teenusmaja (15-20 kohta) igas piirkonnas.
Tervishoiuteenused				
Arengute ruumiline iseloom	Esmatasandi tervisekeskused vallakeskuses, olulise osa teenusvajadusest kaetakse Tallinnas asuvate keskuste poolt: uute keskuste vajadus puudub (hetkel uute nimistute lisandumisel on u 1600 vaba kohta nimistutes)	Esmatasandi tervisekeskused vallakeskuses - laienemise vajadus. Püüsis ja Randveres on tervisekeskuse filiaalid, mis keskenduvad pereõeteenustele (sh krooniliste haigete osas)	Tugevad esmatasandi tervisekeskused vallakeskuses, keskuses on pealinnapiirkonnas konkurentsivõimelised erameditsiinikeskused	Tugevad esmatasandi tervisekeskused vallakeskuses, kohalikele elanikele suunatud erameditsiiniteenused ning EMO. Püüsis ja Randveres on tervisekeskuse filiaalid.

Kokkuvõttes				
Kooskõla elanikkonna ootustega		Max	Min	
Koondmõjude hinnang	Min			Max
Teostatavuse hinnang	Max	Min		
	Vähem rahalisi vahendeid kodulähedase teenuste ja taristu välja arendamiseks: vastuolu vähemtähtis, puuduv pakkumine rahuldatakse linnastus. Teenuste võrgustiku optimeerimine vastavalt teenusvajaduse muutusele - vähem lastele ja noortele suunatud teenusasutusi, rohkem eakatele.	Vähem rahalisi vahendeid kodulähedase teenuste ja taristu välja arendamiseks: vastuolu soovitu ja võimaluste vahel, säästulahendused. Jõupingutus on suunatud olemasoleva haridusvõrgu hoidmisele laste ja noorte arvu vähenemise tingimustes	Tohutu kvaliteedihüpe ruumikvaliteedis ja mahuhüpe töökohtade osas. Võtmetegur on ühendatus Tallinnaga. Ei esita suuri nõudmisi teenuste piirkondlike võrgustike välja arendamisele.	Tohutu kvaliteedihüpe ruumikvaliteedis ja mahuhüpe töökohtade osas. Kuid, rohkem rahalisi vahendeid kodulähedase teenuste ja taristu võrgustiku välja arendamiseks